

Scouting for Boys

Lord Baden-Powell of Gilwell

Scouting for Boys

Cserkészeti fiúknak

Kézikönyv a jó állampolgár neveléséhez
az erdőjárás révén

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	7
Bevezetés a „Cserkészzet fiúknak” világtestvériségi kiadásához	9
Előszó a magyar kiadáshoz	11
Cserkészkedés	15
1. tábortűz – Mi a cserkész dolga?	16
2. tábortűz – Mit csinál a cserkész?	24
3. tábortűz – Hogyan légy cserkész?	34
4. tábortűz – A cserkészőrs	44
Az ösvényen	63
5. tábortűz – Élet a szabadban	64
6. tábortűz – Vízi- és repülőcserkészzet	89
7. tábortűz – Jelek és parancsok	96
Tábori élet	107
8. tábortűz – Utázmunka	108
9. tábortűz – Táborozás	127
10. tábortűz – Tábori főzés	150
Nyomolvasás	159
11. tábortűz – „Jelolvasás”	160
12. tábortűz – Csapázás	176
13. tábortűz – „Olvass a jelekből” – avagy a következtetés	189

Az erdei élet tudománya	201
14. tábortűz – Cserkelés	202
15. tábortűz – Az állatok	211
16. tábortűz – A növények	228
Légy szívós, cserkész!	233
17. tábortűz – Hogyan légy erős?	234
18. tábortűz – Egészséges szokások	250
19. tábortűz – Előzd meg a betegséget!	259
Lovagiasság	271
20. tábortűz – A mások iránti lovagiasság	272
21. tábortűz – Önfegyelem	286
22. tábortűz – Önnevelés	295
Életmentés	303
23. tábortűz – Készülj föl balesetre!	304
24. tábortűz – Mit tégy balesetnél?	309
25. tábortűz – Segíts másokon!	318
Állampolgári kötelességeink	333
26. tábortűz – A jó állampolgár	334
Függelék	341

ELŐSZÓ

FIÚ ÉN IS VOLTAM.

Fiúkoromban a legnagyobb szerűbben akkor szórakoztam, amikor négy bátyámmal felderítő¹ utakat tettünk a tengeren, Anglia partja mentén. Nem mintha igazi vízicserkészek lettünk volna, hiszen a vízicserkészeket még nem találták ki akkoriban. De volt saját vitorlás csónakunk; azon éltünk, hajókéztünk, évszakkal, időjárással mit sem törődve, s bizony, nagyon vidáman szórakoztunk – jót és rosszat egyaránt elviseltünk.

Azután iskolás koromban, szabad időmben, nagyon sokat cserkésztam az erdőben; nyulat fogtam, s megsütöttem; madarat lestem, állatnyomot követtem, és más effélékkel szórakoztam. Később, amikor beléptem a hadseregbe, vég nélküli élvezettel vadásztam nagyvadra India és Afrika őserdeiben, s éltem az erdőlakók életét Kanadában. Azután igazi felderítő lettem dél-afrikai hadjárataim során.

Bizony, annyira élveztem ezt az életet, hogy egyszer csak az jutott az eszembe: miért ne kószolhatnának bele az otthoni fiúk is? Tudtam, hogy minden igazi, egészséges fiú bolondul a kalandért, a szabadban való életért, így hát megírtam ezt a könyvet, hogy megmutassam, hogyan csinálhatjátok.

És ti, barátaim, olyan gyorsan nekiláttatok, hogy most már nem száz-ezernyi cserkész van a világon, hanem több milliónyi!

Persze nem várhatjuk, hogy egy fickó csak úgy egyszerre öreg erdőlakóvá váljék, anélkül, hogy valamennyire meg ne tanulná az erdei ember

1 Az angol „scout” felderítőt, úti kalauzt, nyomkeresőt jelent. A magyar „cserkész” szó angol megfelelőjét – kivételes helyesírással – „Scoutnak”, azaz nagy kezdőbetűvel írják. Bi-Pi a könyv számos helyén együtt használja a „Scoutot” és a „scoutot”, hogy megmutassa, mennyire azonos a jelentésük. Ezt a játékot a magyar fordításban, sajnos, nem lehet visszaadni, így azt tanácsolom, valahányszor „felderítőt”, „nyomolvasót”, „nyomkeresőt” láttok, mindig gondoljatok a „cserkész” szóra is. – Illy József, fordító

nehéz mesterségét és fogásait. Ha gondosan olvassátok ezt a könyvet, ötleteket kaphattok, hogyan csináljátok, és így magatoktól is megtanulhatjátok, anélkül, hogy tanárt fogadnátok, hogy megmutassa.

Azután rájöttök, hogy nem csupán azért lesz az ember igazi és használható cserkész, mert a cserkészlet jó szórakozás és izgalmas, hanem mert alkalmassá tesz, hogy – akárcsak az erdei emberek, felfedezők, pionírok, akiknek a nyomában jártok – segítsen hazáján, és szolgálatot tehessen másoknak, akik segítségre szorulnak. Ez az, amire a legjobbak törekednek.

Az igazi cserkészre úgy néz a többi fiú és a felnőtt, mint olyan emberre, akiben bízni lehet, olyan emberre, aki nem tágít, teszi a kötelességét, bármilyen kockázatos és veszélyes legyen is, olyan emberre, aki vidám és jókedvű, akármekkora nehézség tornyosul is előtte.

Mindent beleírtam ebbe a könyvbe, ami ahhoz kell, hogy ilyen jó cserkésszé váljatok. Így hát előre, olvassátok, gyakoroljátok, amire tanít, s remélem, legalább feleannyira jól fogtok szórakozni, mint én, amikor felderítő voltam.

Baden Powell & Gilwell

a világ főcserkésze

BEVEZETÉS A „CSERKÉSZET FIÚKNAK” VILÁGTESTVÉRISÉGI KIADÁSÁHOZ

BADEN-POWELL *Cserkészlet fiúknak* című könyve eredetileg hat folytatásos részletben jelent meg 1908 januárjától márciusáig. Ezeket a folytatásos közleményeket adta ki némi átrendezés és átfűrészes után könyv alakban 1908 májusában.

A könyv a szó szoros értelmében lángra gyújtotta a brit szigetek serdülő fiainak képzeletét, és megindult világhódító útjára. Számítalan idegen nyelvre lefordították, és a fiúk sok országban kapták fel a benne kifejtett új programot. Fokozatosan kialakult a cserkészek világtestvérisége.

1908 óta a *Cserkészlet fiúknak*, valamint a könyv különféle fordításai és átdolgozásai több millió példányban jelentek meg, és jóformán az egész művelt világ ifjúságát meghódították. A könyv tanításain alapuló cserkészmozgalom olyan arányú fejlődést ért el, amelyet más ifjúsági mozgalmak soha meg sem közelítettek.

A második világháború végeztével sokan úgy éreztük, hogy a becsületesség, jótékonyág, szolgálatkészség és rátermettség egyszerű igazságait, amelyeket Baden-Powell olyan megragadóan fejtett ki könyvében, újra oda kell tárnunk a világ elé. Ez az elgondolás hozta létre a *Cserkészlet fiúknak* most megjelent, VILÁGTESTVÉRISÉGI KIADÁSÁT.

Az új kiadás gondolatát WILLIAM HILLCOURT, az Amerikai Cserkészszövetség nemzeti vezetőbiztosa vetette fel. Indítványát szívvel-lélekkel támogatta dr. Elbert K. Fretwell cserkészfőmegbízott és dr. Lorne W. Barclay, az Amerikai Cserkészszövetség kiadványainak főszerkesztője. Lady Baden-Powell, az Angol Cserkészszövetség, valamint a Nemzetközi Cserkésziroda is örömmel fogadta az indítványt. Ezen az alapon Hillcourt dolgozta ki a könyv anyagát, valamennyi érdekelt fél teljes megaláztatására. Munkájában értékes támogatást kapott Frank E. L. Coombstól, a Kanadai Cserkészszövetség kiadványainak szerkesztőjétől.

A *Cserkészzet fiúknak* jelen kiadása a Baden-Powell által átvizsgált legutolsó kiadást követi, de különös gondot fordítottunk arra, hogy olyan stílusban adjuk közre, amelyet Bi-Pi maga is szükségesnek tartott volna az ilyen VILÁGTESTVÉRISÉGI KIADÁS céljaira. Inkább a nemzetközi, mint a nemzeti szempontokat domborítottuk ki benne, s ezért elhagytuk a különleges angol vonatkozású részleteket, amelyeket az Egyesült Királyság határain kívül amúgyis bajosan értenének meg. Összeállításánál mindig a FIÚRA gondoltunk, amint azt Bi-Pi maga is kívánta volna.

A könyvet élénkítő kétszáz rajzot seregnyi könyvből és cikkből gyűjtöttük össze. Soha még egy kötetben nem látott napvilágot a Főcserkész ennyi rajza. Köszönetet kell mondanunk a már említett cserkészvezetőknek, az Amerikai Cserkészszövetségnek, amely magára vállalta a könyv szerkesztésének, nyomtatásának és kiadásának valamennyi terhet, az (angol) Cserkészszövetségnek és a C. Arthur Pearson & Son cégnek, amelynek előzékenysége lehetővé tette, hogy a *Cserkészzet fiúknak* ez a VILÁGTESTVÉRISÉGI KIADÁSA az Amerikai Egyesült Államokban megjelenhessék.

A világ Főcserkésze, aki 1907-ben papírra vetette a *Cserkészzet fiúknak*-ot, próféta erejű jövőbelátónak bizonyult, midőn 1937-ben ezt írta:

„Az emberre az a feladat vár, hogy visszaállítsa a béke áldását az emberiiség virágzásával és boldogságával együtt. Első lépés a jóakarat és kölcsönös türelem, az igazság és igazságosság szellemének kifejlesztése az irigység, gyűlölet és rosszakarat helyett. Néhány nap, és a ma fiaiból országuk férfiai lesznek. Úgy látszik, nekünk, cserkészeknek adatott meg az alkalom, hogy segítsünk a józan ész, a szeretetből fakadó irgalmasság és szeretet ingáját helyére visszalendíteni. Mozgalmunk hál’Istennek az egész világot átölelő testvériséggé fejlődött, amelyben a kölcsönös megértés és bajtársiasság érzése uralkodik”.

Ezt jelenti a cserkészzet világtestvérisége.

John Skinner Wilson

a Nemzetközi Cserkésziroda igazgatója

ELŐSZÓ A MAGYAR KIADÁSHOZ

Kedves Cserkészek!

111 év telt el azóta, hogy cserkészetünk alapítója, Bi-Pi először kiadta azt a könyvet, amelyben összegyűjtötte addigi tapasztalatait és ötleteit a gyerekekkel és fiatalokkal való foglalkozásokhoz. A könyv hatására létrejövő mozgalom szélesebben terjedt. Ez nem kis mértékben köszönhető annak, amilyen maga a könyv lett: élő, lelkesítő, praktikus. Hiszen a legtöbb cserkész nem személyesen Bi-Pi-től tanulta a cserkészetet, hanem ezen az íráson keresztül találkozott vele. A Scouting for Boys lapjaiból átsugárzik, hogy ez valami olyan dolog, ami kihívást jelent és nem könnyű – hiszen a nomád élet a legtöbbünk számára kezdetben nem kényelmes –, de megéri. Érződik ugyanakkor a cserkészlet öröme is: a játékoság, a derű, a talpraesettség és a lovagiasság. Mindez pedig számtalan kézzelfogható ötlettel és praktikus tanáccsal van teleítüzdelve, amitől az olvasó nem csak kedvet kap a cserkészkedéshez, hanem konkrét útmutatást is ahhoz, hogyan álljon neki.

A cserkészlet alapjai, a fő nevelési elveink, a vallásosságunk, a leglényegesebb módszereink azóta sem változtak. Ugyanakkor a mindennapi cserkészletünk mégis nagyon más lett az elmúlt 111 évben. Már nem tömünk szalmazsákot a táborainkban az alváshoz; a riadólánc nem úgy néz ki, hogy a gyerekek átszaladnak a szomszéd őrsi tag udvarába; nem csak a vezetőink, hanem a tagjaink is rendelkeznek online eléréssel; és a legfontosabb programszervezési kellékünk a telefon és a számítógép. Miért érdemes hát mégis elolvasni ezt a könyvet?

Az én válaszom többféle. Egyrészt izgalmas látni a történetünk elejét: hogy milyenek voltak az első gondolatok, az első ötletek, az első koncepciók – hogy honnan indult ez az egész nagy játék, aminek a szálai elvezetnek egészen Hozzád, aki ezt az előszót olvasod. Másrészt amikor

Bi-Pi műveit olvasom, a legfontosabb élményem az, hogy megtalálom bennük leírva azokat a gondolatokat, amiket az egyre tudatosabb cserkészésünk, az egyre fejlettebb vezetőképzésünk, az újra- és újragondolt nevelési koncepcióink megalkotása során új felismerésként mondtunk ki. Ez az élmény pedig egyszerre tölt el mély alázattal (ezek szerint mégsem mi fedeztük fel a spanyolviaszt), és ad nagy megerősítést – úgy tűnik, jó úton járunk az alapítónk nyomában.

Kedves Cserkésztestvérem! Ajánlom tehát Neked ezt a könyvet, ha érdekel, milyen volt „akkoriban”. A példák közelebb hozzák a száz évvel ezelőtti világot, környezetet, segítenek elképzelni, hogyan indult a cserkészés. És ajánlom akkor is, ha jó ötleteket (főleg természetben megvalósítható ötleteket), apró trükköket, kézzelfogható játékokat, tábori jó gyakorlatot keresel. Legfőképpen pedig akkor ajánlom, ha szívesen megtapasztalnád Bi-Pi máig friss szavait legfontosabb örökségünkről: a cserkészés öröméről.

Pótó Judit

országos elnök, Magyar Cserkészszövetség

A világ cserkészei – egymás testvérei.

Cserkészkedés

1. tábortűz

MI A CSERKÉSZ DOLGA?

Békés felderítők – Kim – A mafekingi fiúk

AZT HISZEM, minden fiú akar segíteni hazáján. Így vagy úgy.

Van egy jó módja, ahogyan ezt könnyen megteheti: az, ha fölcsap cserkésznek.

A felderítő a hadseregben, biztosan tudjátok, rendszerint olyan katona, akit esze és merészsége miatt kiválasztanak, hogy menjen a tűzvonalba, derítse föl, merre az ellenség, s mindezt jelentse parancsnokának.

A katonai felderítőkön kívül azonban vannak békés felderítők – olyanok, akik békeidőben végeznek olyan munkát, amihez ugyanolyan merészség és találményság kell.

Ezek a világ pionírjai.

Észak-Amerika pionírjai és vadászai, Dél-Amerika gyarmatosítói, Közép-Afrika vadászai, az Ázsiában és a világ minden vad táján dolgozó felfedezők és misszionáriusok, Ausztrália busmanjai és tehenészei, az északkelet-kanadai és dél-afrikai csendőrök – mind-mind békés felderítők, igazi férfiak, a szó legszorosabb értelmében, és mesterei a felderítésnek. Tudják, hogyan kell életben maradni az őserdőben. Bárhol meglelik

az utat, és képesek megérteni, mit mond a legapróbb jel vagy lábnyom. Tudják, hogyan kell egészségükre vigyázni, ha távol az orvos. Erősek és merészek, minden veszéllyel szembeszállnak, s mindig figyelnek rá, hogy egymást segítsék. Megszokták, hogy életük saját ügyességüktől függ, és habozás nélkül kockára teszik, ha ezzel hazájukon segíthetnek.

Mindent földadnak, hogy elvégezhessek munkájukat: egyéni kényelmüket és kívánságaikat. Azért tesznek így, mert ez a kötelességük.

A pionír élete nagyszerű élet, de nem vállalkozhat rá akárki, akinek megtetszik, csak úgy, hirtelen, ha csak föl nem készül rá. Azok, akik a legtöbbre viszik, a cserkészést még fiúkorukban tanulták.

A cserkészés minden életformában hasznos, amit csak választotok.

Egy híres tudós azt mondta, hogy a nyomkeresés értékes az olyan embernek, aki a tudománnyal foglalkozik; egy jó nevű orvos elmagyarázta, milyen fontos az orvosnak vagy sebésznek, hogy fölfigyeljen a legkisebb jelre is, akár csak a felderítő, s hogy tudja is, mit jelent.

Így hát azt akarom nektek megmutatni, hogyan tanulhatjátok meg a felderítést, a cserkészkedést magatokban, s hogyan tudtok cserkészkedni otthon. Nagyon könnyű megtanulni, és nagyon érdekes, amikor már csinaljátok.

A legkönnyebben úgy tanulhatjátok meg, ha fölcsaptok cserkésznek.

A gyarmatosítók, vadászok és felfedezők az egész világon mind felderítők. Érteniük kell, hogyan gondoskodjanak magukról.

Kim kalandjai

Hogy mi mindent csinálhat a cserkész, azt jól példázza Kim, Rudyard Kipling történetének hőse.

Kim, vagy hogy teljes nevén említsük, Kimball O'Hara, egy ír ezred őrmesterének fia volt Indiában. Apja és anyja még kisgyermekkorában meghalt, s egy nagynénje gondjaira maradt.

Játszótársai mind bennszülött fiúk voltak, így megtanulta nyelvüket, szokásaikat. Jó barátságba keveredett egy öreg vándorpappal, és végigutazta vele egész Észak-Indiát.

Egyik nap úgy esett, hogy apja régi ezredével találkozott, amint éppen menetelt, de amikor meglátogatta táborukat, letartóztatták, mert tolvajt gyanítottak benne. Amikor megtalálták nála születési anyakönyvi kivonát és más iratait, láthatták, hogy közéjük tartozik. Az ezred a szárnya alá vette, és gondoskodott neveltetéséről. Kim azonban, amikor csak az iskolai szünetekben szerét ejthette, indiai ruhába öltözött, és a nép közé elegyedett, mint közülük való. Egy idő múlva megismerkedett egy bizonyos Lurgan nevű úrral, aki régi ékszerrel és ritkaságokkal kereskedett, de mivel jól ismerte a népet, egyszersmind tagja volt a kormány Hírszerző Szolgálatának. Mivel ez az ember látta, milyen különlegesen jól ismeri Kim a bennszülött szokásokat, úgy vélte, hasznavehető ügynököt tudna fagyni belőle a kormány Hírszerző Szolgálatának. Így hát azt a leckét adta Kimnek, hogy figyeljen meg és jegyezzen meg apró részleteket; ez ugyanis fontos része a felderítő kiképzésének.

A pionír élete nagyszerű élet, de hogy ti is élhessétek, előre föl kell készülnötök a várható nehézségekre.

Kim kiképzése

Lurgan azzal kezdte, hogy egy tál mindenféle drágakövet mutatott Kim-nek. Hagyta, hogy egy percig nézze, azután letakarta egy kendővel, s megkérdezte tőle, hány követ látott, és milyeneket. Eleinte Kim csak néhányat tudott megjegyezni, és nem is tudta őket valami pontosan leírni, de kis gyakorlással hamarosan sikerült egészen jól emlékezetébe vésnie őket. Így folyt a lecke mindenféle más tárggyal is, amit ugyanígy mutatott neki.

Végül, sok egyéb gyakorlat után, Kim a Titkosszolgálat tagjává vált, és titkos jelet kapott – mégpedig egy függőt vagy jelvényt, amit a nyakában hordott, s egy bizonyos mondatot, amivel jelezni tudta, hogy a Szolgálat embere, ha megfelelően mondta ki.

Kim a Titkosszolgálatban

Egyszer, amint a vonaton utazott, találkozott egy indiaival, akinek fején és karján komoly vágott sebek voltak. Úgy magyarázta a többi utasnak, hogy kiesett az autóból, amivel az állomásra hajtott. Kim azonban mint jó megfigyelő, észrevette, hogy a sebek élesek, s nem olyan horzsolások, amilyeneket akkor szerezhetnek, ha kocsiból esnek ki, ezért nem hitt neki.

Amint a férfi a fejét kötözte, Kim észrevette, hogy ugyanolyan jelvényt visel, mint ő, ezért megmutatta neki a magáét. A férfi azonnal a társalgásba kevert néhány titkos szót, Kim pedig a megfelelő szavakkal válaszolt. Ekkor az idegen félrehúzta Kimet a sarokba, és elmondta neki, hogy valamilyen titkosszolgálati ügyön dolgozik, ellenségei felismerték, és vadásznak rá, majdnem meg is ölték. Talán azt is tudják, hogy ezen a vonaton utazik, és ezt meg is táviratozhatták barátaiknak. Szeretné üzenetét úgy eljuttatni egy bizonyos rendőrtiszthez, hogy ne fogja el az ellenség, de nem tudja, hogyan, ha már az ellenség figyelmeztette társait az érkezéséről. Kim azonban megtalálta a megoldást.

Indiában sok szent koldus utazgat szerte az országban. Nagyon szentnek tartják őket, és az emberek mindig segítik élelemmel és pénzzel. Szinte ruhátlanul járnak, hamuval kenik be testüket, s bizonyos jeleket festenek

arcukra. Kim nekilátott, hogy az embert koldusnak álcázza. Lisztet és pipahamut kevert össze, levet-kőztette barátját, és bekente a keverékkel. Sebeit is bekente, hogy ne látszódjanak. Végül kis festékkészletével (amit mindig magánál hordott) ráfestette a megfelelő jeleket a férfi homlokára, előrefésülte a haját, hogy elvadultnak s loncsosnak lássék, mint a koldusoké, beszórta porral, úgyhogy saját édesanyja sem ismert volna rá.

Kim liszt és hamu keverékével koldusnak álcázta az embert.

Nemsokára egy nagy állomásra értek. A peronon meglátták azt a rendőrtisztet, akinek a jelentés készült. Az álkoldus meglökte a tisztet, az meg elkezdte angolul szidni a koldust. A koldus bennszülött nyelvű sértéssel felelt, de belekeverte a titkos szavakat. A rendőrtiszt azonnal fölfogta belőlük, hogy ez a koldus titkos ügynök. Úgy tett, mintha letartóztatta volna, bekísérte a rendőrségre, és ott nyugodtan tudott vele beszélni, s átvenni jelentését. Később Kim a Szolgálat másik ügynökével is megismerkedett, egy kitanult indiaival, és nagy segítséget tudott neki is adni két kémkedő tiszt elfogásához.

Érdemes elolvasni Kim többi kalandját is², mert jól érzékeltetik, milyen értékes szolgálatot tehet a cserkész hazájának vészes időkbën, ha kellően ki van képezve, és eléggé intelligens.

2 Rudyard Kipling: Kim című könyve elérhető a Magyar Elektronikus Könyvtár gyűjteményében: mek.oszk.hu/02000/02093/

A mafekingi fiúk

Jó példája volt annak, milyen hasznosak lehetnek a fiúk a hadiszolgalatban, amikor fiúcsapatot szerveztünk Mafeking³ védelmére 1899-1900-ban, a dél-afrikai háborúban.

Mafering, gondolom, tudjátok, szokványos, vidéki városka kinn. Dél-Afrika kietlen pusztáján. Senki sem hitte volna, hogy ellenség támad rá. Jó példája annak, mennyire fel kell készülnötök nemcsak arra, mi várható, hanem arra is, mi lehetséges.

Amikor láttuk, hogy Mafekingnél támadásra számíthatunk, a védőket, mintegy hétszáz kiképzett férfit, rendőrt és önkéntest, azokra a posztokra rendeltük, amelyeket védeniük kellett. Majd felfegyvereztük a helybeli férfiakat is – úgy háromszázan lehettek. Egy részük öreg határvidéki ember volt, és nagyon alkalmas a feladatra, de sokuk fiatal kereskedő, hivatalnok, és más efféle, akinek puska soha azelőtt nem volt a kezében.

Mindent összevéve alig ezer emberünk volt egy olyan helység védelmére, amelyiknek a kerülete nyolc kilométer volt, lakossága hatszáz fehér nőből és gyerekekből és kb. hétezer benszülött afrikaiból állt. Minden emberre szükségünk volt, s ahogy múltak a hetek, és sok embert megöltek vagy megsebesítettek, a harc és az éjjeli őrség mind nehezebb feladatot rótt ránk.

Ez itt Dél-Afrika térképe. Ha jól megnézik, megtaláljátok Mafekinget és több más helyet is, ami ebben a könyvben előfordul.

A mafekingi hadapródcsapat

Ekkor aztán a vezérkari főnök, Lord Edward Cecil, összehívta a mafekingi fiúkat, és hadapródcsapatot szervezett belőlük. Egyenruhát adott nekik, és kiképezte őket. És milyen vidám, vagány és hasznos csapat is voltak! Azelőtt sok embert kellett arra használnunk, hogy parancsot vagy üzenetet vigyen, figyeljen, küldönc legyen és ehhez hasonló. Mindezt a feladatot most a hadapródfiúkra bíztuk, így a férfiak felszabadultak, hogy a tűzvo-
nalat erősítsék.

A hadapródok törzsőrmestere egy Goodyear nevű fiú lett. Vezetésével jó munkát végeztek, és nagyon rászolgáltak azokra a kintüntetésekre, amelyeket a háború befejeztével kaptak.

Sokuk kerékpározott, így postát tudtunk felállítani, amellyel az emberek levelet tudtak küldeni a megerősített pontokon levő barátságuknak vagy a városba, anélkül, hogy golyónak tették volna ki magukat.

Ezekhez a levelekhez bélyeget nyomattunk, rajta a kerékpáros hadapródküldönc képével.

Egyszer azt mondtam az egyik fiúnak, aki meglehetősen erős golyózáporon át érkezett:

- Még eltalálhatnak egyszer, ha így futkosol, amikor lövedékek röpködnek körülötted!
- Olyan gyorsan taposok, uram – válaszolta –, hogy nem érnek utol soha.

Ezek a fiúk fittyet hánytak a golyónak. Mindig ugrottak, ha parancsot kellett vinniük, bár ez mindig életük kockáztatásával járt.

A mafekingi fiúk kiváló szolgálatot tettek. Hadapródbrigádokba tömörítettük őket, egyenruhát és kiképzést kaptak.

Te is megtennéd?

Ti is megtennétek? Ha ellenség lőné ezt az utcát, s üzenetet kellene vinnetek a szemközti házba, megtennétek? Biztos vagytok benne, hogy igen – bár talán nem nagy lelkesedéssel.

De erre már jó előre föl kell készülnötök. Éppolyan ez, mint fejest ug-rani a hideg vízbe. Az a fickó, aki hozzá van szokva a vízbeugráshoz, fel sem veszi – annyiszor gyakorolta már. De kérjétek csak meg egy másikat, aki sohasem próbálta: mindjárt begyullad!

Így van ez azzal a fiúval is, aki hozzászokott, hogy a parancsot azonnal teljesítse, akár kockázatos, akár nem. Mihelyt valamit meg kell tennie, azonnal meg is teszi, akármilyen nagy veszéllyel jár is, míg egy másik legény, aki sohasem volt hajlandó engedelmeskedni, vonakodik, emiatt később még azok is megvetik, akik barátai voltak.

Nincs azonban szükség háborúra ahhoz, hogy hasznos cserkészek lehessetek. Mint békés cserkészekre sok tennivaló vár rátok – bármikor, bárhol lennétek is.

2. tábortűz

MIT CSINÁL A CSERKÉSZ?

*Élet a szabadban – Erdőjáró mesterség – Lovagiasság –
Életmentés – Szívósság – Hazaszeretet*

HOGY JÓ CSERKÉSSZÉ váljatok, a következőket kell tudnotok.

Élet a szabadban

A tábor a cserkészélet legvidámabb része. Isten szabad ege alatt élni, hegyek és fák, madarak és állatok, tenger és folyó társaságában – azaz a természetben élni, a magatok kis vászonotthonában, főzni magatokra, s mindent fölfedezni – mindez olyan egészségessé és boldoggá tesz, amilyenné sohasem válhattok a város kőrengetegében és füsttengerében.

Nagyszerű kaland a portya is: amikor távolabbra kalandoztok, és minden nap új helyeket fedeztek föl. Erősít, keményít; nem törődtök vele, esik-e, vagy fúj a szél, hideg van-e vagy meleg. Ahogy adódik, úgy vesztegetek, mert érzitek: olyan formában vagytok, hogy minden nehézséggel nevetve tudtok megbirkózni, mert tudjátok, végül ti győztök.

Ahhoz persze, hogy élveznétek a táborozást és a portyát, tudnotok kell, hogyan csináljátok annak rendje és módja szerint.

Meg kell tanulnotok, hogyan verjetek sátrat, hogyan üssétek össze kalyibákat, hogyan rakjatek tüzet, hogyan készítsétek el ételeket, hogyan

kössetek össze rönkfákat, hogy hidat vagy tutajt építsetek, hogyan leljétek meg az utatokat ismeretlen vidéken éjszaka éppúgy, mint nappal, és még sok mindent.

Nagyon kevés ember tanulja meg ezeket a dolgokat, ha civilizált körülmények közt él, mivel kényelmes házban lakik, és puha ágyban alszik. Étélét elkészítik neki, és ha meg akarja tudni, hogyan találjon el valahová, egyszerűen megkérdezi a rendőrt. Hát bizony, ha az ilyen ember cserkészkedni vagy felfedezni akar, ugyancsak tanácsalanná válik.

Mert vegyünk csak kedvenc sportembereteket, és küldjétek ki a vadonba, és melléje egy másikat, aki járatos a táborozásban, majd meglátjátok, melyik találja föl magát. A magas helyezés a góllövőlistán nem sokat segít rajta – bizony csak újonc lesz ott.

Erdőjárás

Az erdőjárás az állatok és a természet ismerete.

A különféle állatokat úgy ismerhetitek meg, ha követitek a nyomukat, közelükbe lopódtok, és így, természetes körülményeik között figyelitek meg őket, s tanulmányozzátok szokásaikat.

Az állatok utáni vadászatban a becserkészésük az izgalmas, nem a megölésük. Nincs cserkész, aki szándékosan azért ölné meg állatot, mert ölni van kedve; csak akkor öli meg, ha élelemre van szüksége – hacsak az állat nem veszélyes. Ha sokat figyelitek az állatokat a szabadban, sokkal jobban megkedvelitek őket, semhogy le akarnátok őket löni.

Azon felül, hogy észreveszitek a nyomot, és minden apró áruló jelet, az erdőjáró mesterség azt is jelenti, hogy ki tudjátok olvasni, mit jelentenek, például hogy mekkora lépésekkel haladt az állat, meg volt-e riadva, vagy gyanútlan volt, és így tovább. E mesterség révén tudja a vadász megtalálni a helyes utat az őserdőben vagy a sivatagban. Megtanulja, melyek a legjobb ehető gyümölcsök és gyökerek a maga számára, s melyek az

állatok kedvenc csemegéi, amelyekkel tehát magához csalogathatja őket. Ugyanígy, lakott helyen megfigyelhetitek az emberek, lovak, kerékpárok, autók nyomát, és kitalálhatjátok belőlük, mi történt. Megtanuljátok észrevenni apró jelekből, például a madarak hirtelen fölrebbenéséből, hogy valaki közeledik, akkor is, ha még nem láthatjátok. Ha megfigyelitek az emberek viselkedését vagy ruházatát, és mindent összevesztek, néha rájöhettek, hogy rosszban sántikálnak. Vagy meg tudjátok állapítani, hogy bajban vannak, és segítségre, vigaszra szorulnak – és akkor meg tudjátok tenni, ami a cserkész egyik legfőbb kötelessége: a tőletek telhető minden úton-módon segíteni azokon, akik bajban vannak.

Ne feledjétek: ha a cserkész másokkal van, és azok valami nagyot vagy kicsinyt, közelit vagy távolit, magasat vagy alacsonyat vettek észre, szégyen rá nézve, ha mindezt nem ő látta meg előbb.

Lovagiasság

Hajdanában a lovagok voltak az igazi cserkészek, és törvényeik nagyon hasonlítottak a mostani cserkésztörvényekhez.

A lovagok legszentebb tulajdonuknak becsületüket tartották.

Nem tettek volna becstelen dolgot, mondjuk hazudtak vagy loptak volna. Inkább meghaltak volna, de nem tettek ilyent. Mindig készen álltak, hogy királyuk, vallásuk vagy becsületük védelmében harcoljanak és meghaljanak.

Minden lovagnak volt egy kis apródja, aki követte, s néhány fegyverhordozója, éppúgy, mint a mi őrsvezetőinknek is van helyettese és négyöt cserkésze.

A lovagi törvénykönyv

A lovagot „örse” tűzön-vízen át követte, és valamennyit ugyanaz az eszmény fűtötte, mint vezetőjüket, mégpedig:

- becsületük szent volt,
- hűségesek voltak Istenhez, királyukhoz és hazájukhoz,
- különösen udvariasak voltak a nőkhöz, a gyerekekhez és az elesettekhez,
- mindenkin segítettek,
- pénzt és élelmet adtak a rászorulóknak,
- és takarékoskodtak pénzüikkel, hogy teljék erre,
- megtanították egymást a fegyverforgatásra, hogy megvédhessék hitüket és országukat az ellenségtől.

A mai cserkészek minden rossz és tisztátalan ellen harcolnak, akárcsak hajdanán Szent György.

- Hogy mindezt végbevihezzék, mindent megtettek, hogy erősek, egészségesek és tevékenyek maradjanak.

Ti sem tudtok annál jobbat kitálatni, cserkészek, mint hogy követték a lovagok példáját.

Az egyik fontos dolog az volt náluk, hogy mindennap valakivel jót kellett tenniük, s ez nekünk is törvényünk.

Amikor reggel fölkeltek, vessétek az eszetekbe, hogy valakivel jót kell tennetek a nap folyamán.

Kössetek csomót a zsebkendőtokra vagy a cserkésznyakkendőre, hogy emlékeztessen rá.

Ha egyszer rájöttetek, hogy aznap elfelejtettetek jót tenni, a következő napon kettőt kell tennetek. Ne feledjétek: cserkészfogadalmatokban becsületetekre fogadtátok, hogy így tesztek. Ne higgyétek azonban, hogy a cserkésznek csak egy jótettet kell tennie egy nap. Egyet kell, de ha ötvenet tud, annál jobb.

A jótett nagyon kis dolog is lehet. Jótett, ha akár csak egy forintot tesztek egy perselybe, vagy segítetek egy néninek átmenni az úttesten, vagy he-

lyet adtok valakinek az ülésen, vagy vizet adtok egy szomjas lónak, vagy fölvesztek egy kis banánhéjat az utcán. De egyet mindennap kell tennetek, és az is csak akkor számít, ha semmit sem fogadtok el viszonzásképpen.

Életmentés

Az a cserkész, aki meg tudja menteni felebarátja életét a nagyvárosban, a bányában és a gyárban, vagyis a mindennapi életben előforduló hirtelen balesetnél, nem kevésbé hős, mint az a katona, aki a harc sűrűjébe rohan, hogy a csata minden veszélyének fittyet hányva megmentse bajtársát.

Több ezer cserkész érdemelte már ki az életmentő kitüntetést, és remélem, még sok fogja kiérdemelni ezután.

Biztosan sokatoknak lesz alkalma valamikor életet menteni, de erre fel kell készülnötök, ehhez RÉSEN KELL LENNETEK. Tudnotok kell, mit tegyetek, amikor a baleset bekövetkezik – és tegyétek is, akkor és ott.

Nem elég, ha könyvből elolvassátok, és azt hiszitek, most már tudjátok, mi a teendő. A valóságban és gyakran kell gyakorolnotok, amit tennetek kell, pl. hogy hogyan kössétek be a szátokat és orrotokat nedves zsebkendővel, hogy füstben is tudjatok lélegezni; hogyan tépjetek csíkokra egy lepedőt, s hogyan készítsetek belőle mentőkötelet tűzből való mentéshez; hogyan nyissatok ki aknanyílást, hogy levegőt engedjete a gázzal teli csatornába; hogyan emeljete föl és szállítsatok eszméletlen embert; hogyan mentsetek ki és keltsetek életre látszólag már megfulladt embert

Nektek mint cserkészeknek kötelességeitek, hogy naponta legalább egy jótettet tegyetek.

s így tovább. Ha már mindezt megtanultátok, akkor lesz önbizalmatok is, és mihelyt baleset történik, és mindenki idegesen kapkod, mert nem tudja, mit tegyen, ti nyugodtan közbe tudtok lépni, és helyesen cselekedni.

Szívósság

Ahhoz, hogy a fiatal minden cserkészkötelességét és munkáját jól elvégezhesse, erősnek, egészségesnek és tevékenynek kell lennie. Mindezt megszerezheti, ha egy kis figyelmet fordít rá.

Ez sok gyakorlást jelent: játéksportot, futást, gyaloglást, kerékpározást és így tovább.

A cserkész lehetőleg sokat aludjon a szabadban. Az a fiú, aki hozzá van szokva, hogy mindig csukott ablak mellett aludjon, megfázhat, amikor először próbál a szabadban aludni. A dolog nyitja az, hogy mindig nyitott ablak mellett aludjatok, télen-nyáron, s akkor nem fogtok megfázni. Jómagam képtelen vagyok aludni, ha be van csukva az ablakom, vagy le van húzva a redőnyöm, és valahányszor vidéken vagyok, legszívesebben a házon kívül alszom.

A cserkész a szívósságot a szabadban tanulja. Akárcsak a fölfedező, maga viszi terhét, és „hajtja a maga kenuját”.

Rövid torna reggelente és este kiváló eszköz állóképességetek megtartásához – nem is annyira azért, hogy izompacsirtává váljatok, hanem inkább, hogy megmozgassátok minden belső szerveteket, és testetek minden porcikájában fölpezsdítsétek a vérkeringést.

Minden igazi cserkész megfürdik minden nap. Ha nem tud fürdeni, naponta ledörgöli magát nedves, durva szövésű törülközővel.

A cserkész az orrán át lélegzik, nem a száján át. Így nem szomjazik meg. Nem fullad ki olyan hamar. Nem lélegzi be a levegővel mindenféle betegség csíráját, és nem horkol éjjel.

A mély lélegzés gyakorlása igen hasznos a tüdő fejlesztéséhez, és hogy friss levegőt (oxigént) juttassunk a vérbe, föltéve, ha friss levegőn csináljuk, és nem visszük túlzásba. A mély lélegzésnél a belélegzésnek lassúnak kell lennie s mélynek, az orron át, nem a szájon át, míg a bordák teljesen ki nem feszülnek. Ezután, kis idő múlva, lassan és állandó sebességgel kell kilélegezni, erőltetés nélkül. A legjobb lélegzés persze az, amikor természetesen veszitek, sok futás közben.

Szeresd a hazádat!

Az én hazám és a ti hazátok nem magától alakult ki a semmiből. Férfiak és nők alkották, kemény munkával és kemény harccal, gyakran életüket áldozva érte – vagysis odaadó hazaszeretettel.

Bármit tesztek, először hazátokra gondoljatok. Ne arra fecséreljétek időtöket és pénzeteket, hogy csak *magatokat* szórakoztassátok, hanem először arra gondoljatok, hogyan lehetnétek hasznára a közösségnek. Ha így tesztek, akkor megérdemelten és őszintén szórakozhattok, ahogy csak akartok.

Talán nem is tudjátok, hogyan lehetne egy kis fiú hasznára hazájának, de aki cserkészzé lesz, és teljesíti a cserkésztvényt, mind hasznára lehet.

„A haza minden előtt!” – ez legyen a célotok. Talán, ha őszintén felteszitek magatoknak a kérdést, belátjátok, hogy most épp az ellenkezőjét csináljátok. Hogyha így volna is, remélem, mostantól megváltoztok, és ebben meg is maradtok. Ne elégedjete meg azzal, hogy másoknak fizettek, hogy focizzanak vagy kocogjanak helyettetek, mint a rómaiak tették, és teszik más népek ma is. Ti magatok tegyeteke valamit, hogy büszkén lobogjon a zászló!

Ha ezzel a szándékkal kezdtek cserkészkedni, akkor ez már valami. Csapjatok föl, ne csupán azért, mert jó mulatság, hanem azért is, mert ezáltal fölkeszülhettek rá, hogy ne csak hazátoknak legyetek jó állampolgárai, hanem az egész világnak is.

Ekkor fog áthatni benneteket a legigazabb hazafiság szelleme; ezt minden fiúnak el kell sajátítania, ha beleváló srác.

Az elsdoni gyilkosság

Több éve kegyetlen gyilkosság történt Észak-Angliában. A gyilkost elfogták, elítélték, és felakasztották. Mindezt egy pásztorgyerek megfigyelőképességének köszönhették.

Erdőjáró mesterség – A fiú, Robert Hindmarsh, a nyáját őrizte a mezőn, és elhagyatott dombok között vágott a hazafelé vezető útnak. Elhaladt egy csavargó mellett, aki kinyújtott lábbal a földön ült, és valamit éppen evett.

Megfigyelés – Amint a fiú elment a csavargó előtt, jól megnézte magának, és észrevette, milyen különös szögek vannak a bakancsa talpába verve.

Önfegyelem – Nem állt meg, nem kezdte el bámulni, hanem mindazeket a részleteket egy szempillantás alatt, menet közben jegyezte meg, anélkül, hogy különösebben magára vonta volna az ember figyelmét; az így csak egy közönséges fiúnak vélte.

Következtetés – Amikor otthona közelébe ért, úgy nyolc-kilenc kilométerre, egy kis háznál tömeget vett észre. A lakóját, az öreg Margaret

A fiú, Robert Hindmarsh, jól megjegyezte a csavargó külsejét, anélkül, hogy magára vonta volna a figyelmét. (Ez a nagy vonalaiban igaz történet nagyon találóan szemlélteti, mi a cserkész kötelessége.)

Crozier nénit valaki meggyilkolta. Mindenfélét találgattak, ki tehetette, és a gyanú egy három vagy négy csavargóból álló bandára terelődött, amelyik a vidéken garázdálkodott, rabolt, és halállal fenyegetett mindenkit, aki gáztetteiket följelenti. A fiú mindezt hallotta, majd különös lábnyomokra lett figyelmes a ház kis kertjében. A bakancsszögek nyoma hasonló rajzolatú volt, mint amilyent a mező szélén látott ember bakancsán figyelt meg, és kézenfekvő volt a következtetése: annak a férfinak valami köze lehet a gyilkossághoz.

Lovagiasság – Az a tény, hogy tehetetlen öregasszony vált gyilkosság áldozatává, fölkelte a fiú lovagias haragját a gyilkos iránt, bárki legyen is az.

Bátorság és önuralom – Így, bár tudta, hogy a gyilkos barátai megölik, ha elmondja, mit tud, leküzdte félelmét. Egyenesen a rendőrhöz ment, és elmondta neki, milyen lábnyomot látott a kertben, és hol lehet megtalálni azt az embert, aki hátrahagyta őket – ha nagyon sietnek.

Egészség és erő – Abban a hitben, hogy távol van már a gyilkosságtól, és a fiún kívül senki sem vette észre, a mezőn levő férfi biztonságban érezte magát, és álmában sem gondolta, hogy a fiú képes a gyilkosság színhelyéig gyalogolni, majd visszatérni a rendőrrel együtt, ezért nem tett óvintézkedést.

A fiú azonban erős, egészséges, hegyvidéki gyerek volt, gyorsan és könnyen megtette ezt az utat, úgyhogy megtalálták a férfit, és nehézség nélkül elfogták.

A férfi Willie Winter volt, egy cigányember.

Bíróság elé állították, bűnösnek találták, és Newcastle-ban felakasztották. Testét azután a gyilkosság színhelyére vitték, és az akkori szokás szerint bitófára akasztották.

Két cigány tettestársát a lopott holmival megtalálták, s ugyancsak Newcastle-ban kivégezték.

Meleg szív – Amikor a fiú meglátta a gyilkos testét a bitófán lógni, gyötrődni kezdett, mivel egy embertársának halálát okozta.

Életmentés – Az előljáró azonban érte küldött, és megköszönte neki,

A csapatvezető megmutatja a fiúnak, hogyan válják cserkésszé, és segíti a cserkészeti ösvényén.

hogy ilyen nagy jót tett honfitársaival, talán nem egynek az életét mentette meg, hogy segített megszabadítani a világot egy ilyen veszedelmes bűnözőtől.

Kötelességtudat – Ezt mondta: „Teljesítetted a kötelességedet, habár ez neked veszélyes volt, és sok gyötrődéssel járt. Mégsem kell vele sokat foglalkoznunk. Kötelességed volt segíteni a rendőrségnek, hogy igazságot tegyen, és a kötelességet mindig teljesíteni kell, bármi áron, még az életed árán is.”

Példamutatás – Így a fiú a cserkész kötelességének minden mozzanatát teljesítette: az erdőjárás,

az észrevétlen megfigyelést, a következtetést, a lovagiasságot, a kötelességteljesítést, a kitartást és a melegszívűséget.

Aligha gondolta, hogy azt, amit egészen önszántából tett, évek múltán példaként emlegetik nektek, többi fiúnak, hogy a kötelességteljesítésre tanítson benneteket.

Hasonlóképpen ne feledjétek, hogy a ti tetteiteket is figyelni valaki, és példát vesz róluk.

Próbáljátok meg tehát minden körülmények között jól teljesíteni kötelességeiteket.

3. tábortűz

HOGYAN LÉGY CSERKÉSZ?

*Az újoncpróba – A cserkésztörvény – A cserkészfogadalom –
A cserkészjel és tisztelgés – Az avatás – Az egyenruha*

AHHOZ, HOGY CSERKÉSZEK LEHESSETEK, születek írásos engedélyével be kell lépnetek a környék valamelyik cserkészőrsébe vagy csapatába.

Mielőtt azonban cserkészsé válnátok, meg kell állnotok az **újoncpróbat**. Ez egyszerű próba: csak azt kell bebizonyítanotok, hogy értek annyit, amennyi kenyeret megesztek, és kitartotok szándékotok mellett. Egyáltalán nem nehéz, és mindent megtalálhattok ebben a könyvben, amit tudnotok kell hozzá.

Ha csapatvezetők megbizonyosodott róla, hogy jól tudtok mindent, és jól is csináljátok, cserkészsé avatnak, és joggal viselhetitek az újoncpróba jelvényét.

A cserkésztörvény

A cserkésztörvény azokat a szabályokat tartalmazza, amelyek szerint a cserkészek az egész világon élnek, s amelynek megtartására fogadalmat tesznek, amikor cserkészsé fogadnak benneteket. A cserkésztörvényt a

függelékben találjátok. Tanulmányozzátok gondosan, hogy minden pontját világosan megértsétek.

A cserkészfogadalom

Cserkésszé avatásotokon fogadalmat tesztek a csapat többi tagja előtt.

A cserkészfogadalom a függelékben van.

Ezt a fogadalmat nehéz megtartani, de ez nagyon komoly fogadalom, és mindaddig nem cserkész a fiú, míg mindent meg nem tesz, hogy fogadalma szerint éljen.

Így már láthatjátok, hogy a cserkészlet nemcsak szórakozás, hanem sokat követel is tőletek, és én tudom, hogy bízhatom bennetek: mindent meg fogtok tenni, amit csak tudtok, hogy megtartsátok cserkészfogadalmatokat.

A cserkészjelszó

A cserkészjelszó: LÉGY RÉSEN!

Ez annyit tesz, hogy mindig készenlétben álltok, testileg, lelkileg, hogy teljesítsétek KÖTELESSÉGETEKET.

Légy résen lélekben azáltal, hogy fegyelmezed magad, és engedelmeskedsz minden parancsnak, és hogy előre átgondolsz minden balesetet és helyzetet, mielőtt bekövetkeznék, úgyhogy a kellő pillanatban már tudod, mit kell tenned, és akarod is tenni.

Légy résen testileg azáltal, hogy erősíted és tevékenyvé neveled magad, képpé arra, hogy a helyeset tedd a kellő pillanatban, és meg is tedd.

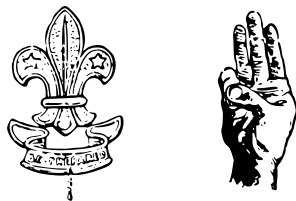
A cserkészelvény

A cserkészelvény az a nyílhegy, amelyik a térképen vagy az iránytűn az északi irányt mutatja. Azért a cserkészek jelvénye, mert a helyes irányba mutat, és felfelé. Mutatja az utat a kötelességteljesítés és mások segítése felé. Három csúcsa a cserkészfogadalom három pontjára emlékeztet.

Ez a nyílhegy vált a cserkészek jelvényévé a világ majdnem minden országában. Hogy a nemzetek megkülönböztessék magukat egymástól, gyakran ráteszik az ország címérét. Ezt láthatjátok például az Egyesült Államokban, ahol a sas és Amerika nemzeti címere van a cserkészet világtestvériségének jelvényén. Hasonló az eljárás sok más országban is.

A nyílhegy alatt szalag van, a cserkészsóval: „Légy résen!”. A szalag két vége fölfelé szalad, mint a cserkész szája, mivel kötelességét mosolygva és jószántából teljesíti.

A szalag alatt zsinór, rajta csomó. Ez a csomó arra emlékeztet benneteket, hogy valakinek minden nap tegyetek jót.

A cserkészelvény három csúcsa és a cserkészel három ujjja a cserkészfogadalom három részére emlékezteti a cserkészt.

A cserkészel és tisztelgés

A cserkészel: emeljétek jobb kezeteket a vállatok magasságába. Tegyétek a hüvelykujjatokat a kisujj körmére, a többi ujj mutasson egyenesen fölfelé. A három ujj a cserkészfogadalom három pontjára emlékezteti a cserkészt. A cserkészelet a fogadalomtételkor használjuk, és ha köszö-

nünk. Ha az így tartott kezünket homlokunkhoz emeljük, ez a **cserkész-tisztelgés**.

Mikor tisztelegjünk?

Mindazoknak, akik cserkészjelvényt viselnek, illik, hogy naponta egyszer tisztelegjenek egymásnak. Aki előbb látja meg a másikat, az tiszteleg előre, tekintet nélkül a rangjára.

A cserkész, tisztelete jeléül, mindig tiszteleg a zászlófelvonásnál, a nemzeti himnusz hangjainál, a kibontott nemzeti zászlónak, a cserkész-zászlónak, ha ünnepélyesen viszik; és minden temetésnek. Ha a cserkész szolgálatban van ilyen alkalmakkor, az ügyeletes személy parancsa szerint tiszteleg, vagy áll vigyázzba. Ha a cserkész nincs szolgálatban, magától kell tisztelegnie. A vezetőknek minden esetben tisztelegnie kell.

Kézzel csak akkor tiszteleg a cserkész, ha nincs nála a botja; ilyenkor is mindig jobb kezével. Ha nála van, úgy tiszteleg, hogy bal karját feszesen keresztben tartja mellkasa előtt; ujjával cserkészjelet formáz, s megérinti a botot.

Egyenruhában a cserkész mindig tiszteleg, akár visel kalapot, akár nem; egyedüli kivétel az istentisztelet. Ezen a cserkészek tisztelgés helyett vigyázzba állnak.

A tisztelgés jelentősége

Egyszer egy ember azt mondta nekem, hogy ő bizony nem akárkí, s döngöljön meg, ha egyszer is tisztelgésre emeli az ujját az úgynevezett „jobb” embereknek; nem akar ő rabszolga lenni, és hajbókolni előttük, de nem ám! És így tovább.

Ez bizony bugris felfogás, ami gyakori az olyan embereknel, akik nem cserkészként nőttek föl. Nem szálltam vitába vele, pedig mondhattam volna, hogy rosszul ítéli meg a tisztelgést.

A tisztelgés a tekintélyes emberek jele. Kiváltságot jelent, ha valakinek tiszteleghetünk.

Hajdanában minden szabad ember viselhetett fegyvert, és ha találkoztak, felemelték jobb kezüket, hogy mutassák, nincs benne fegyver, barátként találkoznak. Ugyanígy tettek, ha fegyveres ember védtelen személlyel vagy hölgygel találkozott.

Rabszolga vagy jobbágy nem viselhetett fegyvert, ezért a szabad ember mögött kellett, hogy kullogjon, minden köszönés nélkül.

Manapság az emberek nem viselnek fegyvert. De azok, akik jogosultak lennének, pl. a lovagok, fegyverhordozók és katonák, azaz, akik a maguk vagyonából vagy keresetéből élnek, még most is úgy tisztelegnek egymásnak, hogy fölemelik a kezüket a kalapjukhoz, vagy egyenesen megemelik a kalapjukat. A „semmirekellőknek” nincs joguk a tisztelegéshez, ezért csak úgy elsomfordálhatnak, és tényleg így is tesznek, anélkül, hogy észrevennék a szabad embert vagy a bérből élő.

A tisztelegés csupán annyit jelent, hogy rendes emberek vagytok, és jól akartok a többinek. Semmiféle szolgai nincs a dologban.

Ha egy ismeretlen a cserkészjelet mutatja nektek, azonnal nyugtáznatok kell úgy, hogy ti is mutatjátok neki, majd BAL KÉZZEL kezét fogtok – a **cserkészkézfogással**. Ha ezután megmutatja a cserkészjelvényét, vagy igazolja, hogy ő cserkész, testvérként kell kezelnetek, és mindenben segítenetek.

A cserkészavatás

Ilyesféle lehet az újonc cserkésszé avatásának szertartása.

A csapat patkóalakban helyezkedik el, az üres helyen áll a vezető és a vezetőhelyettes. Az újonc a körön belül áll őrsvezetőjével, szemben a csapatvezetővel. A helyettes kezében van az újonc kalapja és botja. Amikor a vezető szólítja az újoncot, az őrsvezetője vezeti be a középre. Ekkor a vezető megkérdezi:

– Tudod, mit jelent a becsület?

– Igen – feleli az újonc – Azt jelenti, hogy szavahihetőségemben és őszinteségemben meg lehet bízni (vagy ugyanilyen értelmű más kifejezést használ).

- Ismered a cserkésztvényt?
- Becsületedre mondd: bízhatom

A cserkész a másikkal bal kézzel fog kezét, a cserkészkezfogással.

benned, hogy legjobb tudásoddal a cserkészfogadalom szerint fogsz élni?

Az újonc ekkor a cserkészjelet mutatja, és ezt teszi az egész csapat is, míg az újonc a cserkészfogadalmat mondja.

Vezető:

– Becsületedre, bízom benned, hogy megtartod ezt a fogadalmat. Most már tagja vagy a cserkészek nagy világtestvériségének.

A csapatvezető-helyettes ekkor fölteszi a fejére a kalapot, és átadja botját.

A vezető bal kézzel kezét fog vele.

Az új cserkész szembefordul a csapatával, és tiszteleg neki.

A csapat tiszteleg.

A vezető kiadja a parancsot:

- Őrsödhöz, indulj!

A csapat a botokat vállhoz helyezi, és az új cserkész és őrsvezetője visszatér őrséhez.

A folytatás

Ha már fölavattak benneteket cserkésszé, folytathatjátok, hogy elérjétek a következő fokozatot, a másodosztályú cserkész fokozatát. Ehhez sok hasznos dolog alapjaival ismerkedtek meg. A másodosztályú cserkész jelvénye a szalag önmagában, rajta a cserkészjelszóval.

Nincs cserkész, aki tovább akarna másodosztályú cserkész maradni,

mint ameddig föltétlen szükséges. Így olyan hamar, amilyen hamar csak tudtok, elsőosztályú cserkészekké váltok. Ez kemény munkával jár: jeladással, térképoltatással, portyázással, elsősegélynyújtással és sok más dologgal. Az elsőosztályú cserkész jelvénye a nyílhegy és a szalag együtt.

Különpróbajelvényeket is szerezhettek hobbijaitokért.

A cserkészegyenruha

A cserkészegyenruha nagyon hasonlít ahhoz, amilyent embereim hordtak, amikor a dél-afrikai csendőrséget vezényeltem. Tudták, mi a kényelmes, praktikus, és mi véd jól az időjárás viszontagságai ellen. Így a cserkészeknek az egyenruhája majdnem ugyanolyan.

Az eredeti cserkészegyenruha a világon minden cserkésznek tetszik, és apróbb változtatásokkal mindenütt elfogadták. Persze, ha az időjárás szélsőséges, változtatni kell rajta, hogy az évszaknak megfeleljen, de egészében véve a mérsékelt égövi nemzetek egyöntetűen öltözködnek.

Kezdjük felülről.

A széles karimájú khaki kalap jól véd a nap és az eső ellen. Viharzsinór tartja; elöl csokorra van kötve, és a tarkón rögzíti a kalapot. Ez a zsinór sok mindenre használható, amikor táboroztok. A kalapon négy horpadás van.

Ezután következik a **nyakkendő**. Ezt háromszögletűre hajtjuk, csúcsával a nyakszirten. Minden csapatnak megvan a maga nyakkendőszíne, s mivel a csapatotok becsülete szorosan kapcsolódik a nyakkendőhöz, igen gondosan tartsátok tisztán és csinosan. A toroknál csomó vagy gyűrű fogja össze: ez lehet zsinórból, fémből vagy csontból, vagy akármiből, ami nektek tetszik. A nyakkendő óvja a nyakatokat a leégéstől, és sok célra használható, például kötözésre vagy kényszerhelyzetben kötélnek.

A **cserkészing** (vagy zubbony) valami fesztelen dolog, és nincs annál kényelmesebb, mint amikor az ember fölgyúri az ujját. Minden cserkész

fölgyűrve viseli, mivel szabadabban mozoghat benne, de azt is jelenti, hogy készek a jelszavunkat követni. Csak akkor gyűrjük le, ha nagyon hideg van, vagy ha a nap leégéssel fenyeget. Hideg időben az inget kiegészíthetjük melegebb ruhadarabokkal, az ing fölött vagy inkább alatt.

A **rövidnadrág** lényeges a kemény munkához és a táborozáshoz. Olcsóbb és egészségesebb, mint a térdnadrág vagy a hosszú nadrág. A láb szabadon mozoghat, és szelőzhet benne. Másik előnye, hogy ha a talaj nedves, harisnya nélkül járálhattok anélkül, hogy valamelyik ruhadarabotok átnedvesednék.

A **térdharisnyát** harisnyatartó tartja. Zöld füle kilátszik a legyűrt szár alól.

A magam részéről a **félcipőt** praktikusabbnak tartom a magasszárú bakancsnál, mert jobban szellőzik benne a lábunk, tehát csökken a fölfázás és a föltörés veszélye; ami annak lehet a következménye, hogy a szorosra fűzött bakancsban átizzadjuk a harisnyát, és megpuhul a lábunk.

Hogyan viseljük az egyenruhát?

A cserkészfelszerelés egyöntetősége a világ minden tájának fiai közötti testvéri köteléket fejezi ki.

Ha a cserkész szabályszerűen viseli az egyenruhát, és takarosán öltözködik, becsületére válik a mozgalomnak, kifejezi, hogy büszke magára és csapatára.

Másrészt viszont egyetlen lompos, szabálytalanul öltözött cserkész lejá-

A világszerte használt cserkészuha nagyon hasonlít a dél-afrikai csendőrség tagjai által viselt egyenruhához.

rathatja az egész Mozgalmat a közvélemény szemében. Ha ilyen cserkészt láttok, rögtön tudjátok, hogy olyanall találkoztatok, aki nem fogta föl az igazi cserkészszelmet, és aki nem büszke rá, hogy nagy testvériségünk tagja.

A cserkészbót

A cserkészbót nagyon sokféle foglalatossághoz hasznos útitárs a szabadban.

A cserkészbót nagyon sokféle foglalatossághoz hasznos útitárs a szabadban.

A cserkészbót igen hasznos kiegészítője a cserkészfelszerelésnek. A magam részéről pótolhatatlan segítségnek találtam, amikor hegyet másztam, vagy kőgörgeteges vidéken jártam, kivált pedig éjszaka, az erdőben vagy bozótosban. Azután, ha jeleket véstek rá, amelyek eredményeiteket mutatják, a cserkészbót a cserkész krónikája, és nagyon hasznos társává válik.

A cserkészbót erős husáng, kb. olyan magas, hogy az orrotokig ér, és centiméter beosztása van, hogy mérni tudjatok vele.

A bót mindenfelére jó: hordágyhoz, a tömeg viaszorítására, árkon való átugrásra, folyó mélységének mérésére, arra, hogy sötétben kapcsolatban maradjatok őrsötök többi tagjával. Segíthetitek a másikat, hogy átmásszék magas falon, ha két kezetekkel vízszintesen tartjátok, és így létrát alkottok; ő azután fentről lenyúlhat értetek.

Több bótból könnyű hidat, kalyibát, zászlórudat lehet készíteni.

A cserkészbotot sok minden másra is lehet használni. Hamarosan azt veszitek majd észre, hogy ha nincs nálatok a bototok, egyszerűen hiányzik.

Ha tehetitek, magatok vágjátok bototokat, de el ne felejtsetek előtte engedélyt kérni rá.

4. tábortűz

A CSERKÉSZŐRS

Az őrsi rendszer – Az őrsvezető – Az őrsi jelvény – Játékok

MINDEN CSAPAT két vagy több őrsből áll, amelyekben hat-nyolc fiú van.

Az őrsi rendszer fő célja az, hogy annyi fiúra rakjon igazi felelősséget, amennyire csak lehet. Megtanítja a fiút, hogy bizonyos fokig egyénileg felelős őrséért. Megtanítja az őrsöt, hogy bizonyos fokig felelős a csapatért. A cserkész az őrsi rendszer révén tanulja meg, hogy jelentős a szava abban, amit a csapata csinál.

Az őrsvezető

Minden őrs választ egy fiút vezetőjéül. Ezt úgy hívják, hogy őrsvezető. A csapatvezető sokat vár az őrsvezetőtől, és szabad kezet ad neki, miként végezze a munkáját az őrsben. Az őrsvezető kiválaszt egy másik fiút helyettesének. Ezt úgy hívjuk, hogy segédőrsvezető. Az őrsvezető felelős

őrsze zavartalan munkájáért és jó megjelenéséért. Az őrs tagjai engedelmeskednek parancsának, de nem azért, mert félnek a büntetéstől (mint az gyakran megesik a katonai fegyelmezésnél), hanem mert olyan csapatot alkotnak, amelyik együtt játszik, és támogatja vezetőjét abban, hogy az őrs megbecsülést szerezzen, és sikert érjen el.

Az őrsvezető pedig, azáltal, hogy kiképzí és vezeti őrsét, gyakorlatot és tapasztalatot szerez, miként legyen felelősséget vállaló ember.

Így tehát azon felül, hogy foglalkozik őrsével, vezetnie is kell az őrsöt, vagyis legalább annyira meg kell, hogy állja a helyét az általuk végzendő munkában, mint akármelyik cserkésze. Sohasem kérhet senkitől olyasvalamit, amit ő ne tudna véghezvinni. És senkire sem „fűjhat” sohasem, hanem mindenki lelkesedését és munkakedvét szítania kell azáltal, hogy vidáman bátorítja erőfeszítéseiket.

Az élet minden területén szükség van olyan fiatalemberekre, akiket felelősséggel járó vezetői feladattal lehet megbízni. Így annak az őrsvezetőnek, aki sikerrel vezeti őrsét, minden esélye megvan rá, hogy az életben is sikert érjen el, ha kikerül a világba.

Az őrsben leginkább az a munkátok, hogy cserkészjátékokat játsszatok, és cserkészgyakorlatokkal foglalkozzatok, és ennek révén tapasztalatot szerezzetek a cserkészkedéshez.

A becsületbíróság

A becsületbíróság⁴ fontos része az őrsi rendszernek. Állandó bizottság, amelyik elrendezi a csapat ügyeit. A becsületbíróság a csapatvezetőből és az őrsvezetőkből áll, kis csapatnál az őrsvezetőkből és helyetteseikből. Sok becsületbírósnál a csapatvezető csupán részt vesz az ülésen, de nem

⁴ Az Amerikai Cserkészfiúk Szövetségénél a becsületbíróság az, amelyik dönt a különpróba és a próba elfogadásáról.

szavaz. A becsületbíráóságban részt vevő őrsvezetők már sok esetben vezették a csapatot a vezető távollétében.

A becsületbíráóság dönt a munkaprogramról, a táborról, a kitüntetéssel és a csapat vezetésével kapcsolatos egyéb ügyekről. A bíráóság tagjai titoktartási fogadalmat tesznek. Csak olyan határozatot hoznak nyilvánosságra, amelyik az egész csapatot érinti, azaz a versenyeket, kinevezéseket és így tovább.

Néhány szó az őrsvezetőkhöz

Szeretném, ha ti, őrsvezetők, egészen egyedül foglalkoznátok az őr-sötökkal, mert képesek vagytok rá, hogy minden fiút kézben tartsatok az őrben, és rendes gyereket faragjatok belőlük. Semmi haszna sincs, ha négy vagy hat kitűnő fiútok van, a többit meg semmire se lehet használni. Meg kell próbálnotok, hogy valamennyit egészen rendessé formáljátok.

E felé a cél felé a legfontosabb lépés a példamutatás, mivel amit ti tesztek, azt teszik cserkészseitek is.

Mutassátok meg nekik, hogy követitek a parancsot, akár szóban kap-tátok, akár nyomtatott vagy írott szabály formájában, és végrehaj-tjátok, akár lát benneteket a vezetőtök, akár nem. Mutassátok meg nekik, hogy tudtok különpróbát tenni, s meglátjátok, a fiúkat alig kell majd győzködni, hogy kövessenek titeket. Ne felejtsetek azonban, hogy *vezetni* kell őket, nem *tuszkolni*.

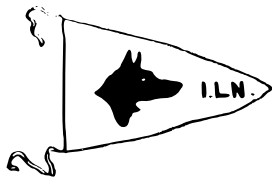
Az őrsi név és jelvény

Minden csapat annak a helynek a nevét viseli, amelyen működik. A csa-pat minden őrse állatnevet visel. Jó ötlet, ha olyan állatra vagy madárra esik a választásotok, amelyik a környéketeken él. Így pl. a 33. londoni

csapatnak lehet öt őrsze: a „pólingok”, „bulldogok”, „baglyok”, „denevérek” és „macskák”.

Minden őrsnek van kis zászlaja cserkészbotra kötve, két oldalán az őrsi állat képével.

Az őrs minden cserkészének megvan a maga sorszáma. Az őrsvezető az 1., a segédőrsvezető a 2. A többi cserkész a további számokat kapja. A cserkészek rendszerint párban dolgoznak, bajtársként, a 3. a 4.-kel, az 5. a 6.-kal, a 7. a 8.-kal.

Ez az 1. londoni csapat farkas őrsének zászlaja.

Az őrsi jelszó

Minden őrs saját jelszót választ, amely általában valamiképpen az őrsi állathoz kapcsolódik. Így pl. a sasok ezzel a mondással lelkesíthetik magukat: „Törj a magasba!”, vagy a hódok ezt mondhatják: „Dolgozz keményen!”, és a kutyák: „Hűségesen a sírig!” és így tovább.

Az őrsi hívójel

Az őrs minden cserkészének tudnia kell az őrsi állat hangját: így pl. a bulldog őrs minden cserkészének tudnia kell utánozni a bulldog morgását. Ez az a jel, amellyel az őrs tagjai a kapcsolatot tartják egymással, ha rejtőzködnék, vagy éjszaka van. A cserkész csak a saját őrsi hívójelét használhatja, másét nem. Az őrsvezető mindig úgy hívja az őrsét, hogy sípol, majd a hívójelet adja.

Órsi állatok

ANTILOP

magas „miót-ok”
sötétkék-fehér

ALBATROSZ

mí-í-ok
sötétkék-keki

BAGOLY

hu-u-ú
kék

BARÁTRÉCE

ear-r-r
gesztenye-szürke

BÍBIC

tivit-tivit
zöld-fehér

BIKA

mu-ú
vörös

BORZ

magas kiáltás a
fogak közt
mályva-fehér

BÖJTI RÉCE

orrhangú hik-hik
barna-zöld

BÖLÉNY

um-u-u-m
vörös-fehér

BÖLÖMBIKA

karr-karr
szürke-zöld

BULLDOG

grí-í-au
világoskék-
barna

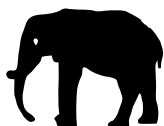
CSÖRGŐKÍGYÓ

kavicscsörgetés
rózsaszín-fehér

DENEVÉR

magas cincogás
kék-fekete

ELEFÁNT

tre-e-amp-amp-a
bíbor-fehér

ERDEI SZALONKA

magas suttogó
fütty

FARKAS

au-ú-ú
sárga-fekete

FÁCÁN

kok-kerr-r
barna-sárga

FECSKE

kví-í, kví-í
sötétkék

FEKETERIGÓ

for-for-jú-ú
fekete-keki

FŐKA

haak-haak
vörös-fekete

FÜTYÜLŐRÉCE

kí-í-un
keki

GALAMB

ku-kur-rú-ú
fekete-keki

GAZELLA

iuf-iuf
vörös-sárga

GÓLYA

kor-r-r
kék-fehér

4. TÁBORTŰZ

HARIS
kre-e-ik
bíbor-szürke

HARKÁLY
hí-í-erfl-erfl
zöld-ibolya

HATTYÚ
sz-sz-sz
szürke-vörös

HAVASI CSÓKA
krí-í-e, krí-í-e
fekete-vörös

HÉJA
krí-í-í
rózsaszín

HIÉNA
ú-ú-ak, ú-ú-ak
sárga-fehér

HÓD
tapsolás
kék-sárga

HOLLÓ
ker-kó
fekete

JÉGMADÁR
csip-csip
kék-zöld

KAKAS
kukurikú-ú
vörös-barna

KAKUKK
ka-kuk
szürke

KANALASGÉM
kveis-k
zöld-szürke

KARVALY
csik-csik-csik
sötétkék-barna

KECSKEFEJŐ
csar-r-r
fekete-barnás-
sárga

KENGURU
kú-ú-í-í
vörös-szürke

KOBRA
psz-sz-sz-t
narancs-fekete

KORMORÁN
kruó-ó-r
fekete-szürke

KOS
be-e-e
barna

KROKODIL
ú-ú-aer
zöld-keki

KUTYA
vaú-ú-ú
narancs

LAPPANTYÚ
uit-púi-uil
sárga-barna

LILE
magas és mély
fütty
narancs-szürke

LÓ
nyí-ha-ha
fekete-fehér

LUNDA
agg-aff
szürke-sárga

4. TÁBORTŰZ

MACSKA

mi-a-ú
szürke-barna

MEDVE

bo-o-r-r
barna-fekete

MÓKUS

nak-nak-nat
szürke-sötét-
vörös

MONGUZ

csi-ip
barna-narancs

MOSÓMEDVE

csau-csau
fekete-gesztenye

NYÍRFAJD

bou-be-ek
sötét- és
világosbarna

OROSZLÁN

ia-af
sárga-vörös

ORRSZARVÚ

oar-oar
sötétkék-
narancs

PÁVA

bí-í-oik
zöld-kék

PÁRDUC

kí-íuk
sárga

PELIKÁN

brekegés
szürke-ibolya

PINGVIN

fütty
fehér-fekete

PÓLING
kjurli
zöld

RÓKA
keg-keg
sárga-zöld

ROZMÁR
mély auf-f-f
fehér-keki

SAKÁL
ual-ual-ual
szürke-fekete

SAS
kí-í-í, kí-í-í
zöld-fekete

SEREGÉLY
nyújtott fütty
föl-le

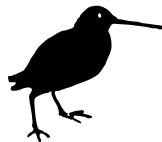
SIRÁLY
ui-ui-u-ú
világoskék-vörös

SÓLYOM
hik-hik-hik
gesztenye-
narancs

SÜKETFAJD
pitta-pilla-pilla
barna-szürke

SZALONKA
tcsik-tcsik
sötétkék-vörös

SZARVAS
be-on
ibolya-fekete

SZULA
err-err
sárga-sötétkék

TIGRIS
gr-r-au
ibolya

VADDISZNÓ
brú-ú-f-f, brú-ú-f
szürke-rózsaszín

VADGALAMB
kur-kur-rú
kék-szürke

VÉRCSE
kí-í-, kí-í
sötétkék-zöld

VIDRA
oj-øj-øj
barna-fehér

VIHARMADÁR
ki-ki-ki-kí-í
sötétkék-szürke

VÍZILÓ
sípolás
rózsaszín-fekete

VÖRÖSBEGY
két kavics össze-
verve
barna-fekete

Erdei útjelek

A cserkészjeleket a földön helyezjük el, az út jobb oldala mellé. Nem szabad őket használni, ha magántulajdont károsítanak vagy elcsúfítanak.

Ezt az utat kövesd!

Levél három lépésre a nyíl irányában elrejtve.

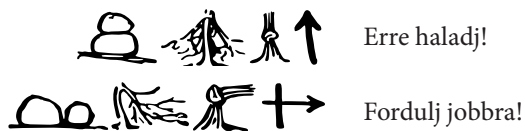
Ezt az utat ne kövesd!

Hazamentem.

N. N., a hollók őrsvezetője, 15. londoni csapat.

Ha a cserkész jelet tesz a földre, hogy mások olvassák, odarajzolja az őrsi állata fejét is. Így pl. ha azt akarja mondani, hogy egy bizonyos utat ne kövessenek, áthúzza a jelet, s ezzel azt fejezi ki, „Ne kövesd!”, és hozzárajzolja őrsi állatának fejét, hogy megmondja, melyik őrs állapította meg, hogy az út rossz, és a saját sorszámát, hogy megmondja, melyik cserkész állapította meg; így pl.

Éjjel fűkötéggel körülvett pálcákat vagy köveket tegyünk az útra hasonló alakzatban, hogy kitapogatva föl lehessen ismerni.

Őrsi gyakorlatok

Minden cserkész tanulja meg őrsi állata hívójelét. Buzdítsuk őket, hogy lehetőleg mindent tudjanak a szokásairól stb. Ez lehet az első lépés a természet megismerése felé.

*

Minden cserkész tanulja meg, hogyan rajzolja le egyszerű vonalakkal őrsi állatát. Használják is ezt őrsi aláírásként.

*

A különleges cserkészjeleket a szabadban használjuk. Porba írhatjuk, pálcikákból kirakhatjuk és így tovább. Jó nyomolvasó játékot rendezhettek csupán az útjeleket használva.

*

Bátorítani kell mindenféle színjátékot. A „bíróági tárgyalás” és a rögtönzött jelenet kiváló gyakorlat, és hasznos szórakozás a tábortűznél, vagy ha szobában kell maradnotok.

Játékok

Cserkész cserkészt talál

Két cserkészat vagy két párt vagy két őrsöt elküldünk úgy három kilométerre egymástól. Ezután induljanak el egymás felé úgy, hogy utat kövessenek, vagy haladjanak egy tereptárgy, mondjuk egy nagy hegy vagy nagy fa felé, amely a másik fél mögött van, és így biztosan találkoznak. Az az őrs győz, amelyik hamarabb látja meg a másikat. Ezt az őrsvezető jelzi azzal, hogy felemeli az őrsi zászlót, hogy a játékvezető lássa, és sípol. Az őrsnek nem kell együtt haladnia, de az az őrs győz, amelyik elsőnek emeli föl a zászlaját, ezért jó, ha a cserkészek kapcsolatban maradnak őrsvezetőjükkel jeladás, hang vagy küldönc révén.

A cserkészek minden fortélyt bevethetnek, amit csak akarnak, pl. fára mászhatnak, kocsiba rejtőzhetnek stb., de nem ölhetnek álhúhát, hacsak nincs külön engedélyük rá. Ezt a játékot éjjel is játszhatjátok.

Vita

Jó gyakorlat téli estékra a cserkészotthonban, ha vitát rendeztek helyi érdekességű témáról. A csapatvezető az elnök, ő gondoskodik róla, hogy legyen javaslattevő, aki előre fölkészül, hogy a tárgy melletti érveket fölso rakoztathassa és védje; legyen másik is, aki az ellenvéleményre készül föl. Miután mindkettőjüket meghallgatták, az elnök felkéri a többi jelenlévőt, sorra fejts ki véleményét. Végül szavazást tart a javaslat mellett és ellene.

Először a fiúk nagyon szégyenlősen beszélnek, hacsak a csapatvezető által választott téma nem olyan, hogy tényleg érdekli őket, mert akkor belemelegednek.

Egy vagy két vita után már nagyobb lesz az önbizalmuk, és összefüggően tudják magukat kifejezni. Megtanulják azt is, mi a helyes eljárás a közgyűléseken, pl. hogyan kell javaslatot tenni, módosítást előterjesztetni, az elnök utasításait betartani, szavazni, az elnöknek köszönetet szavazni stb.

„Bíróági tárgyalás”

A változtatosság kedvéért vita helyett „bíróági tárgyalást” is rendezhettek.

Pl. a 2. tábortűznél elbeszélt elsdoni gyilkosság lehet a témája a tárgyalásnak.

A színjátszás jó játék. Nem számít, milyen a hangotok, ha világosan és érthetően ejtitek ki a szavakat.

A csapatvezető a bíró, és a következő szerepeket osztja a fiúkra:

A vádlott – William Winter

Tanú – Robert Hindmarsh

Tanú – Rendőr

Tanú – Falusi ember

Tanú – Öregasszony (az áldozat barátnője)

A védőügyvéd

Az ügyész

Esküdtszéki elnök és esküdtszék (ha van elég cserkész)

Kövessétek a bíróági eljárást, amennyire csak lehet. Mindenki mondassa el a maga tanúvallomását, beszédét vagy keresztkérdéseit saját tudása és elképzelése szerint, a történetet követve, de részletesebben. Nem kell, hogy föltétlen bűnösnek találjátok a vádlottat, hacsak az ügyész be nem bizonyítja az esküdtszéknek.

Hogy a tanulást levonja a fiúknak, összefoglalásképp a csapatvezető rámutathat arra, hogy a fiú, Hindmarsh, mindenben teljesítette a cserkész kötelességét.

Előre meg nem beszélt színjáték

Rövid, egyszerű történet vázlatát adjuk; mindegyik játékos megkapja a szerepét, és körvonalaiban azt, mit kell tennie és mondania. A cserkészek úgy játsszák végig, hogy menet közben találják ki a szükséges párbeszédet.

Ez fejleszti a képzelőerőt és kifejezőkészséget.

Cserkészdalok

A cserkészkórus.

Itt egy dal, amit az afrikai zuluk szoktak énekelni a főnöküknek. Menetelés közben énekelhetitek, vagy játékoknál, találkozásokon, tábortűznél használhatjátok taps helyett. Feszés ritmusban kell énekelni.

Fordítása:

Vezető: Oroszlán ő! Kórus: Igen! Még annál is több: víziló!

A cserkész-csatakiáltás.

Üdvözlésként vagy játék közben, vagy más alkalommal kiáltjuk:

(A bumm-bummnál toppantsatok, vagy valamit döngessetek.)

A cserkészfütytyjel.

Ha a cserkész a másik cserkész figyelmét magára akarja vonni:

A cserkészztánc

A cserkészek egy vonalba állnak, előttük a vezető, jobb kezükben bot, bal kezük a mellettük álló vállán.

A vezető előéneklei az ingonjámát. A cserkészek kórusban válaszolnak, néhány lépést tesznek előre, és a hosszú hangoknál egyszerre dobantanak.

Másodízben énekelve visszafelé lépkednek.

Harmadszorra balra fordulnak, de egymás vállát nem engedik el. Nagy kört kezdenek formálni, s addig ismétlik a kórust, míg a kör be nem zárul.

Ezután nagy kört formálnak. A közepére valaki bemegy, és haditáncot jár. Bemutatja, hogyan követte nyomon ellenfelét, és hogyan küzdött meg vele. Végigjátssza az egész harcot némajátékkal, végül megöli ellenfelét. A cserkészek eközben az ingonjámakórust éneklük, és táncolják a maguk helyén. Amint a táncos befejezi a harcot, a vezető elkezd a „Résen légy!” kórust, és háromszor megismétlik a táncoló cserkész tiszteletére.

Majd újakezdődik az ingonjama-kórus, más cserkész lép a körbe, és némajátékkal bemutatja, hogyan bukkant egy vadbölény nyomára, s hogyan ölte meg. Miközben kúszik az állat felé, és becserkész, a cserkészek mind lekucorodnak, és a kórust nagyon halkan éneklük; amint közeledik a vadállathoz, fölugranak, táncolnak, és hangosan éneklük a dalt. Amikor megölte az állatot, tiszteletére a vezető megint rákezd a „Résen légy”-re, és ezt háromszor megismétlik, közben a cserkészek botjukat a földhöz verik, és lábukkal toppantanak a bumm-bummnál. A harmadik ismétlés végén a bumm-bummot kétszer éneklük.

Az afrikai kikuju törzs fiataljainak tánca adta az ötletet a cserkész „haditáncához”.

Ezután a kör szorosabbra zárul, a cserkészek balra fordulnak, bal kézzel megfogják egymás vállát, és elvonulnak az ingonjámát énekelve, vagy, ha nem akarnak elvonulni, az utolsó bumm-bumm után szétoszlanak.

Az ingonjama nem temetési ének: tüzesen kell énekelni, nem szomorúan dűnnyögve.

Téli játékok északi országokba

Sarkvidéki expedíció

Minden őrς készít egy bobot kötélzettel, hámmal, hogy két fiú húzhassa (vagy kutya, ha van, és ha meg lehet rá tanítani). Két cserkész úgy három kilométerre előremegy, a többi a szánon követi őket a nyomon, és olyan jelek alapján, amelyeket a vezető cserkész hagyhat a hóban. Minden más jelet, amivel útközben találkoznak, meg kell, hogy vizsgáljanak, fel kell hogy jegyezzenek, és jelentésüket meg kell fejteniük. A szánon élelmet, főzőedényt és egyéb felszerelést visznek magukkal.

Építsetek hókunyhókat. Legyenek szűkek, a tetőnek használható faágak hosszától függően; a tetőt rőzséből lehet készíteni, és hóval betakarni.

Hőerőd

A hőerődöt az egyik őrς építheti a fiúk saját erődítési terve szerint, lőrésekkel, hogy kiláthassanak. Amikor elkészült, az ellenséges őrς megtámadja, hógolyóval lövi. Amelyik cserkészt találat ér, halottnak számít. Űgy szokás, hogy a támadók legalább kétszer olyan erősek legyenek, mint a védők.

Szibériai embervadászat

Egy cserkész, a szőkevény, előremegy a hóban, amilyen irányban neki tetszik, míg jó rejtékhelyet nem talál, és ott elrejtőzik. A többi hűsz vagy több perc előnyt adva indul utána, hogy a nyomot kövesse. Amint a bú-

vóhely közelébe érnek, a szökevény hógolyóval tüzelni kezd rájuk; akit eltalál, halott, kiesik a játékból. A szökevényt háromszor kell eltalálni ahhoz, hogy halottnak számítsón.

A városban

Havas időben a cserkészek nagyon hasznosak lehetnek, ha vezetője irányításával az őrs eltisztítja a havat a járdáról, házakról stb. És ködben idegenvezetők lehetnek. Ezt tehetik jótettként, de pénzt is elfogadhatnak, amit befizetnek a csapat pénztárába.

Az ösvényen

5. tábortűz

ÉLET A SZABADBAN

*Fölfedező utak – Hegymászás – Őrség – Éjszakai mozgás –
Tájékozódás – Merre van észak – Időjósítás*

A LEGNAGYSZERŰBB dél-afrikai törzs a zulu volt. Minden tagja jó harcos és jó felderítő, mivel a cserkészést még fiúkorukban megtanulták.

Amikor a fiú elérte azt a kort, hogy már harcos lehet, lemeztelenítették, tetőtől talpig fehérre festették. Kapott egy pajzsot, hogy védhesse magát, és egy asszegajt, vagyis kis dárdát, hogy vadászhasson, vagy ellenséget ölhessen. Ezután kiengedték a vadonba.

Ha bárki meglátta, míg fehér volt, vadászhatott rá, és meg is ölhetette. És az a fehér festék egy jó hónapig sem kopott le róla – lemosni nem lehetett!

Így hát a fiúnak egy hónapig a dzsungelben kellett rejtőzködnie, és úgy élnie, ahogyan tudott.

Követnie kellett a szarvas csapáját, és elég közel kúsznia hozzá, hogy dárdájával megölhesse, s így szerezzen ételmet és ruhát. Két fadarab összedörzsölésével tüzet kellett gyújtania, hogy megfőzhesse ételét. Vigyáznia kellett, nehogy a tűz nagyon füstöljön, máskülönben észrevették volna azok a felderítők, akik lesben álltak, hogy vadásszanak rá.

Képesnek kellett lennie, hogy nagy távolságon fusson, hogy fára mászék, folyón ússzék át, s így meneküljön üldözői elől. Bátornak kellett

lennie, s szembe kellett szállnia az oroszlánnal, és minden más vadállattal, amelyik csak megtámadta.

Tudnia kellett, melyik növény ehető, melyik mérgező; kunyhót kellett építenie, hogy jól rejtve lakhasson benne.

Ügyelnie kellett rá, hogy ha valahová ment, ne hagyjon lábnyomot, nehogy rátalálhassanak.

Egy hónapig így kellett élnie, néha perzselő hőségben, néha pedig hidegben és esőben.

Amikor végre lekopott róla az utolsó fehér folt, megengedték neki, hogy visszatérjen a falujába.

Nagy örömmel fogadták, és a törzs fiatal harcosainak sorában foglalhatott helyet. Bebizonyította, hogy tud magáról gondoskodni.

Dél-Amerikában, lent Patagónia kietlen, esős vidékein, a jagan törzs fiait szintén bátorsági próbának vetik alá, mielőtt férfinak tarthatnák magukat. A próba abból áll, hogy a fiúnak dárdát kell döfnie a combjába, mélyre, és mindvégig mosolyognia kell, bármennyire fáj is.

Kegyetlen ez a próba, de azt bizonyítja: ezek a vademberek megértették, mekkora szükség van rá, hogy a fiút férfissá neveljék, és nem hagyhatják, hogy félénk semmirekellővé váljék, aki csak nézni tudja, mit tesznek a férfiak.

Az ősi brit fiúk is hasonló kiképzésen estek át, mielőtt férfinak tekintették volna őket.

Ha minden fiú keményen dolgozik a cserkészetben, végül lesz némi joga cserkésznek és férfinak tartania magát, és érezni fogja, hogy nehézség nélkül tud magáról gondoskodni.

A zuluknál a fiútól a felnőtt férfiig megtaláljuk az amfent (gyékényes fiút), a fiatal harcost és a ring-kop veteránt.

Készülj az erdei életre!

Egy öreg kanadai nyomkereső és trapper, Bill Hamilton, túl a nyolcvanon írt egyszer egy könyvet *Hatvan év a síkságon* címmel. Ebben leírta a régi úttörők kalandos életének veszélyeit.

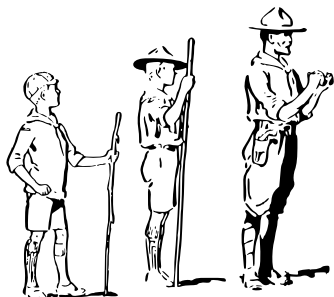
„Gyakran tették föl nekem a kérdést – írta Hamilton –, miért vállaltunk ekkora veszélyt. Mindig azzal válaszoltam, hogy van valami varázslatos a nyomkereső szabadban való életében, s ettől nem lehet megszabadulni, ha egyszer bűvkörébe kerültünk. Mutass nekem egy embert, aki a természet nagy dolgai között nőtt föl, és én máris tudom róla, hogy igazságos, független és önálló. Nemes indítékai vannak. Hűséges barátaihoz, és hű hazája zászlajához.”

Mindenben aláírom, amit ez az öreg cserkésző mond, sőt, mi több, úgy találok, hogy azok az emberek, akik a civilizáció legtávolabbi vidékéről jönnek, onnan, amit primitív és vad életnek hívunk, a legnemesebb lelkű és leglovagiasabb képviselői fajtájuknak, kivált nőkkel és a gyengébbekkel szemben. „Gentle-manné”, nemes emberré válnak azáltal, hogy közvetlen kapcsolatban élnek a természettel.

„Játssz keményen – dolgozz keményen!”

Theodore Roosevelt az Egyesült Államok elnöke volt 1901 és 1909 közt. Szintén nagy tisztelője volt a szabadban való életnek. Kelet-afrikai vadászútjáról visszatérőben, Londonban cserkészekkel találkozott, és nagy elismeréssel nyilatkozott róluk. Ezt írta: „Hiszek a szabadtéri sportjátékokban, és a legkevésbé sem zavar, hogy durvák, vagy hogy akik részt vesznek bennük, néha megsebesülnek. Nem rokonszenvezem azzal az elcsépelt nézettel, hogy a fiataalt vattába kell csomagolni. A szabadban élő embernek mindig fölül kell maradnia az élet versenyében. Ha játszol, játssz keményen; ha dolgozol, dolgozz keményen. Ne hagyj azonban, hogy játékos és sportolásod zavarja tanulmányaidat.”

Ismertem egy öreg búr, aki a dél-afrikai háború után kijelentette: nem

A farkaskölyök fölneáz a cserkészsre,
a cserkész az öregcserkészsre vagy
pionírra.

tudna egy országban élni a britekkel,
mert amikor a britek Dél-Afrika
kába érkeztek, a tábori élethez – az
ő szavával élve – annyira „stomok”
voltak, azaz annyira ütődöttek,

hogya nem tudtak magukról gondoskodni: nem tudták, hogya rendezzék
be táborukat, hogya vadásszanak, vagy hogya készítsék el ételüket, és
minduntalan eltévedtek az őserdőben. Nem tagadta, hogya az angol kato-
na úgy hat hónap alatt azért elég jól megtanulta, hogya boldoguljon – ha
megérte, mert gyakran előbb elpatkolt.

Tanulj meg magadról gondoskodni!

Az az igazság, hogya akik civilizált országban nőttek föl, nincsenek kiké-
pezve rá, hogya magukat ellássák, ha a prérre, a síkságra vagy a rengetegbe
kerülnek. Következésképp, amikor a vadonba kerülnek, sokáig teljesen
tehetetlenek. Sok viszontagságon és megpróbáltatáson esnek át, amit el-
kerülhetnének, ha még fiúkorukban megtanulták volna, hogya lássák el
magukat a táborban. Bizony, csak egy rakás „zöldfülű” az ilyen.

Sohasem kellett tüzet gyújtaniuk, vagy megfőzniük az ételüket – ezt
mindig más tette helyettük. Otthon, ha vízre volt szükségük, kinyitották
a csapot – ezért fogalmuk sincs, hogya találjanak vizet sivatagban úgy,
hogya a füvet vagy a bokrokat figyelik, vagy föltúrják a homokot, míg ned-
vesség nyomára nem bukkannak. Ha eltévedtek, vagy nem tudták, hány
óra, nem kellett mást tenniük, mint valakit megkérdezniük. Mindig volt
házuk, ami óvta őket, és ágyuk, amiben fekhettek. Sohasem kellett ma-
guknak elkészíteniük vagy megjavítaniuk bakancsukat, ruházatukat.

Ezért van az, hogy a „zöldfülű” szerint a tábor „tisztá nyomor”. A cserkésznek azonban, aki tudja a játékszabályokat, a tábori élet egyáltalán nem „tisztá nyomor”. Tudja, hogyan teheti kényelmessé ezer apró fogással, és annál jobban élvezi, mennél inkább látja, mekkora az ellentét a két életmód között.

De még a városban is sokkal többet tehet a maga javára, mint a közönséges halandó, aki igazán sohasem tanulta meg, hogyan gondoskodjék szükségleteiről. Az az ember, akinek olyan sok mindenfélével kell foglalkoznia, mint a cserkésznek a táborban, sokkal könnyebben jut álláshoz, amikor visszatér a civilizált világba, mivel alkalmas minden munkára, ami csak adódik.

Fölfedező utak

A cserkészkedés egyik jó formája, ha a cserkészek őrben felfedező útra indulnak, vagy párosával zárandokolnak az országban, mint a hajdani kóbor lovagok, hogy segítségre szorulót találjanak, és segítsenek is rajta. Ezt kerékpáron éppúgy meg lehet tenni, mint gyalog.

Az ilyen úton járó cserkész lehetőleg sohase aludjon tető alatt, hacsak teheti. Száraz éjszakákon aludjon a szabad ég alatt. Rossz időben kérjen engedélyt, hogy szénapadlásra vagy pajtába húzódhasson.

Mindenképpen legyen nálatok térkép, s vele tájékozódjatok, hogy ne kelljen a járókelőket kérdegetnetek.

A tapasztalt erdőjáró jól ismeri az erdőt. Ezernyi apró fogással tudja kényelmessé tenni az életét.

Térképolvasás

A 25000-es állami topográfiai térképek jól használhatóak a cserkészkedésre. A „25000-es” azt jelenti, hogy ami a térképen egy centi, a valóságban 250 méter.

Ezen a térképen az erdőket, folyókat, tavakat, utakat, épületeket és így tovább egyezményes jelek jelzik. A hegyet rendszerint szintvonalak. A szintvonal olyan vonal, amely a tengerszint fölött ugyanolyan magasan fekvő pontokat köti össze. Például az a vonal, amelyiken a 200-as számot találjátok, azokat a pontokat köti össze, amelyek 200 méterrel vannak a tengerszint fölött. Néha a hegyet árnyékolással jelzik: más szóval vékony vonalak sorával, amelyek a hegy csúcsától kifelé mutatnak, mint a nap sugarai.

Hogy a térképet használni tudjátok, be kell tájolni, azaz úgy kell forgatni, hogy az általa mutatott irányok megfeleljenek a körülöttetek talált terep irányaival. Ennek az a legegyszerűbb módja, ha addig forgatjátok a térképet, amíg a rajta levő út párhuzamosan nem fut azzal a valóságos úttal, ami az orrotok előtt van. Vagy használjátok az iránytűt. A térkép felső széle rendszerint az észak: forgassátok tehát a térképet mindaddig, míg felső széle afelé nem néz, amerre az iránytű az északot mutatja. Ha a térképetek megadja a mágneses észak irányát, úgy forgassátok, hogy ez a vonal mutasson arra, amerre az iránytű északi vége.

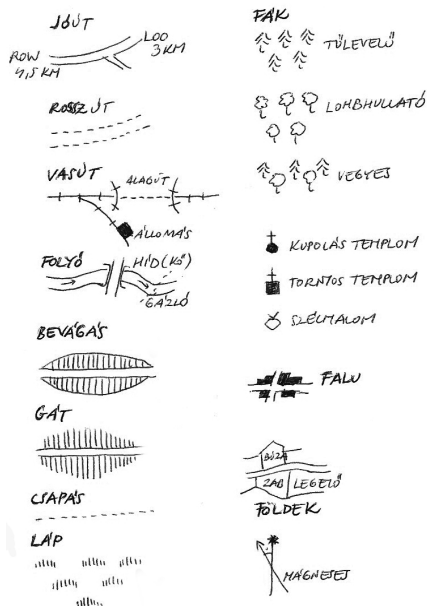
Figyeljete meg mindent, amikor úton vagytok, és mindent jegyezzetek meg, amit csak tudtok, hogy bárkit el tudjatok igazítani, aki majd azon az úton szeretne járni.

Térkép vázlat

Készítsetek térkép vázlatot is. Nem kell, hogy nagyon részletes legyen, csak más meg tudja vele találni az utat. Ne felejtkezzetek el az északi irányról és a közelítő méretarányról.

A fölfedezők természetesen naplót vezetnek, röviden leírják a napi utat, a látott érdekességek egyszerű rajzával vagy fényképével.

5. TÁBORTÜZ

Íme, néhány egyezményes jel, amellyel térképen találkozhattok.

Expedíciótok célja

Legyen az expedíciótoknak célja, azaz, ha városi fiúkból álló őrsgyűjtemény, akkor menjetek földérítő szándékkal valamilyen különleges helyre, mondjuk egy hegyre vagy egy nevezetes tóhoz, vagy talán egy régi várhoz vagy csatatérre vagy tengerpartra. Vagy valamelyik nagyobb tábor felé vehetitek utatokat.

Ha viszont vidéki őrsgyűjtemény, nagyvárosba mehettek, hogy megnézzék épületeit, állatkertjét, a cirkuszt, múzeumait stb.

Persze a napi jótett meg kell tennetek, amikor csak alkalom nyílik rá, de ezen túl, kedvességük viszonzásaképp, tegyetek jót a gazdáknak és másoknak, akik megengedik nektek, hogy pajtájukat használjátok vagy földjükhöz áthaladjatok.

Hegymászás

A hegymászás nagyszerű sport a világ sok részén. Ahhoz, hogy el ne tévedjetek, s jól érezzétek magatokat a hegyek közt, minden cserkészügységeitekre szükségetek van.

Hegymászás közben állandóan változtatjátok menetirányotokat, mivel a hegyoldal mély bevágásai között föl-le haladva szem elől tévesztitek azokat a tereptárgyakat, amelyek egyébként vezetnek titeket. A nappal és az iránytűvel kell megállapítanotok, éppen merre mentek, és állandóan becsülnötök, merre is kellene mennetek.

Azután nagyon könnyen rabul ejthet benneteket a köd vagy a pára; ezek még az olyan emberek számításait is keresztülhúzzák, akik ismerik a vidék minden zegét-zugát.

Eltévedtünk

Valamelyik évben így jártam Skóciában, amikor a terepet jól ismerő fel-földi társaságában eltévedtem a ködben. Mivel azt hittem, ismeri az utat, teljesen rábíztam magam. Miután azonban már mentünk egy jó darabon, úgy éreztem, meg kell neki mondanom: észrevettem, hogy a szél iránya megváltozott. Amikor nekiindultunk, balról fúj, most pedig a jobb arcot fújja keményen. Őt azonban ez sem zavarta, és tovább vezetett. Rögtön megjegyeztem, hogy most meg hátulról fúj a szél, úgyhogy vagy a szél forog, vagy a hegy, vagy mi. Végül kiderült, amint sejtettem: nem a szél forgott körbe, se nem a hegy. Bizony mi vándoroltunk körbe, teljes kört írva le. Szinte ugyanoda jutottunk vissza, ahonnt elindultunk.

Kötélhasználat

A hegyen mozgó cserkészeknek gyakorolniuk kell, hogyan kössék össze egymást kötéllal, ahogy a hegymászók teszik jeges lejtőkön.

Amikor össze vagytok kötve, legyen kb. négy méter köztetek. A kötél a

derekatokra van kötve hurokkal, csomójával a baloldalon. Egy hurokhoz kb. másfél méter kötélre van szükség. A csomó a kötel két végén derék-hurok legyen és kötélfél a közbülsőknél.⁵

Mindenkinek tartania kell a távolságot az előtte haladótól, hogy a kötel mindig kellően feszes legyen. Így ha valaki leesné, vagy megcsúszná, a többi teljes súlyával ellen tudja tartani, míg ismét sziklát nem fog.

Őrjáraton

A cserkészek őrönként, párban vagy néha egyedül cserkészkednek. Őrjáraton az őr tagjai csak ritkán haladnak szorosan egymás mellett. Szétszórtan mennek, hogy többet lássanak. Ezen kívül nem tudják valamennyit elfogni, ha az „ellenség” elvágja a visszavonulás útját, vagy csapdába csalja őket.

A legjobb, ha a hat cserkészből álló őr sarkányalakban mozog: az őrsvetető van középen, a 2. cserkész elől. az 5. és 4. jobbról és balról, a 3. hátul, a 6. az őrsvetetővel (az 1.-vel). Ha nyolcan vannak az őrben, az őrsvetető maga mellé veszi a zöldfűlűt, a 2. a 6.-at, a 3. a 7.-et.

Ha az őrök nyílt terepen mozognak, ahol könnyen megláthatja őket az ellenség vagy az állatok, az ilyen szakaszon a lehető leggyorsabban kell átrohanniuk, cserkészlépésben: az egyik fedezéktől a másikig mennek és futnak ötven-ötven lépést, rövid pihenőkkel. Mihelyt fedezékbe jutnak, megpihenhetnek, és körülnézhetnek, mielőtt megtennék a következő szakaszt.

Ha te vagy a vezető cserkész, és őröd szem elől téveszt, mert nagyon hátrahagyta, néhány méterenként hajlíts előre bokorágakat, nád- vagy fűcsomókat abban az irányban, amelyben haladsz, hogy mutassák, mer-

5 Mindkét csomót megtalálhatjátok a 112-113. oldalon.

Meredek hegyoldalon sokszor jól jön a cserkészbot az egyensúlyozáshoz.

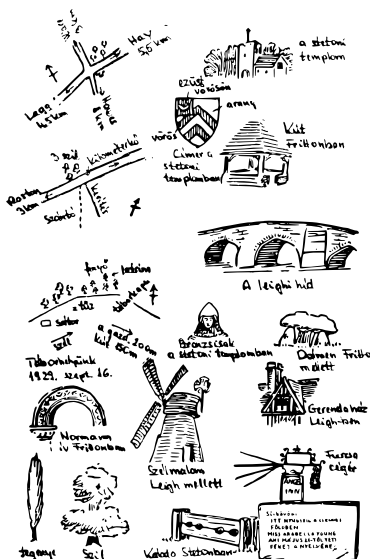

re mégy. Így az őrös vagy bárki, aki mögötted jár, könnyen tud követni, és a fű frissességéből egészen jól meg tudja állapítani, mikor jártál arra. Ezen kívül mindig meg tudod lelteni a visszautat. Vagy hagyatsz jeleket a homokban, vagy kirakhatod őket kőből, vagy azokkal a jelekkel jelezheted, merre mentél, amelyeket a 4. tábornőznél mutattam meg.

Éjjeli mozgás

A cserkésznek éjjel éppolyan jól kell tudnia tájékozódni, mint nappal. De ha nem gyakorolja sokat, éjjel nagyon hamar eltévedhet. A távolság hosszabbnak tűnik, és a tereptárgyakat alig lehet látni. Azután könnyebben csaptok nagyobb zajt, mint nappal, mivel véletlenül száraz ágra léptek, vagy kőbe rúgtok.

Ha éjszaka ellenség után kémleltek, sokkal inkább a fületekre kell bíznotok magatokat, mint a szemetekre. Az orrotok is segít, mivel a cserkésznek van gyakorlata abban, hogyan szaglássza ki a dolgokat. Aki dohányzással nem

Egy szemfüles cserkész
készítette ezeket a rajzokat
kirándulási füzetébe.

rontotta el a szaglását, gyakran egészen távolról meg tudja érezni az ellenség szagát. Sokszor jártam így magam is.

Éjjeli őrjáraton a cserkészek közelebb maradnak egymáshoz, mint napal, és nagyon sötét helyeken, pl. az erdőben, táborban úgy tartják egymással a kapcsolatot, hogy fogják egymás botjának a végét.

Ha egyedül vagytok a sötétben, a cserkészbotnak nagyon jó hasznát vehetitek az út kitapogtatásában és az ágak félretolásában.

Az egymástól távol mozgó cserkészek éjjel úgy tartják a kapcsolatot egymással, hogy időnként őrsi állatuk kiáltását hallatják. Minden cserkésznek tudnia kell, hogyan tájékozódják a csillagok állása szerint.

Tájékozódás

Az indián felderítők közt „ösvény-találónak” hívták azt, aki idegen vidéken jól meg tudta találni az utat. Nagy kitüntetés volt, ha valaki rászolgált erre a névre.

Sok „zöldfülű” tévedt már el a dél-afrikai prérin, és egyáltalán nem került elő, mert nem értett a cserkészéshez, és ahogy monda-

ni szokás, „nem érezte a vidéket”. Egyszer egy ember, Matabeleföldön jártában, leszállt a postakocsiról, míg az öszvéreket váltották, és néhány méterre besétált az erdőbe. Amikor a postakocsi már indulásra készült, a kocsisok mindenfelé kiabáltak utána, majd keresésére indultak. Követték az ember nyomát a vidék nagyon nehéz talaján, ameddig tudták, de nem lelték. Végül, mivel a kocsi nem várhatott tovább, útjára indult, és más vette át a keresést. A férfit néhány hét múlva találták meg – holtan, több mint húsz kilométerre attól a helytől, ahol elhagyta a kocsit.

A Matabeleföldön járó postakocsit
nyolc öszvér húzta.

Ne veszítsd el a fejed!

Gyakran megesik, hogy ha egyedül vándoroltok az erdőn, figyelmetek elterelődik attól, hogy milyen irányban is haladtok. Gyakran kell irányt változtatnotok, hogy kikerüljete egy kidőlt fatörzset, vagy átmásszatok egy sziklatömbön vagy más akadályon, s utána nem pontosan a helyes irányban haladtok tovább. Az ember valahogy hajlamos kissé jobbra tartani, ennek következtében, amikor azt hiszitek, egyenesen haladtok, valójában egyáltalán nem. Hacsak nem figyelitek a napot vagy az iránytűt vagy a tereptárgyakat, könnyen megeshet, hogy nagy körben jártok körbe-körbe.

Ilyenkor a „zöldfülű” azonnal elveszti a fejét, és izgatottá válik, mihelyt ráeszmél, hogy elvesztette a tájékozódó képességét. Talán elkezd rohanni, pedig az volna a helyes, ha erőt vennének magatokon, és nyugodtak maradnátok, és valami hasznos foglalatosságba kezdenétek: pl. visszafelé követnétek saját nyomotokat, vagy, ha ez nem sikerülne, tüzelőt gyűjtenétek, hogy jelzőtüzet gyújthassatok iránymutatásul azoknak, akik keresni kezdenek benneteket.

A lényeg az, hogy elsősorban ne vesszete el.

Figyelj az irányra!

Amikor sétára vagy őrzáratra indultok, jelöljétek ki az irányt iránytűvel. Azt is jegyezzétek meg, merről fúj a szél. Ez nagy segítség, kivált, ha nincs iránytűtök, vagy a nap nem süt.

Minden öreg földérítő megjegyzi magának, merről fúj a szél, amikor reggel fölkel.

Hogy megtudjátok, merről fúj a szél, ha csak nagyon enyhén lengedez, dobjatok föl egy csipetnyi száraz fűvet, vagy emeljete föl egy marék finom port, és csurgassátok le ujjatok közt. Vagy nedvesítétek meg a hüvelykujjaitokat, és tartsátok a szélre; amerről hűvös, az az oldala mutatja, merről fúj a szél.

Tereptárgy mint irányjelző

Azután jegyezzetek meg minden fontosabb tereptárgyat, hogy jól tájékozódhassatok.

Vidéken ilyen tárgy lehet egy hegy vagy kimagasló torony, templomtorony, különleges alakú szikla, fa, kapuk, hegyszoros, domb, híd, vagy bármilyen pont, aminek alapján meg tudjátok találni a visszautat, vagy valaki mást el tudtok igazítani, hogy ugyanazon az útvonalon tudjon haladni. Ha menet közben megjegyzitek a tereptárgyakat, mindig meg tudjátok találni a visszautat, de el ne felejtsetek időről időre visszapillantani, miután elhagytátok őket, hogy a visszaúton is föl tudjátok ismerni őket.

Ugyanez áll arra az esetre is, ha idegen városba vonattal érkeztek. Abban a pillanatban, ahogyan kiteszitek a lábatokat az állomásról, állapítások meg, merről süt a nap, vagy merre fújja a füstöt a szél. Jegyezzétek meg a tereptárgyakat is: ezek most kiemelkedő épületek, templomok, gyárkémények, utca- és üzletnevek lehetnek, úgyhogy ha néhány utcán végigmentek, meg tudjátok fordulni, és minden nehézség nélkül vissza tudjátok találni az állomásra. Mindez csodálatosan könnyűvé válik, ha egy kicsit gyakoroljátok, mégis annyi ember téved el számukra ismeretlen városban, mihelyt néhány utcasaroknál befordult.

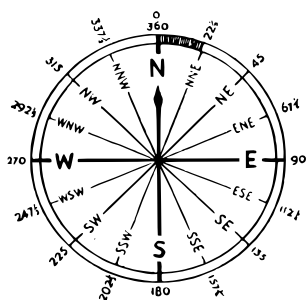
Figyelj arra, amit csinálsz!

Ha felderítőként, vagy egy csapat útikalauzaként dolgoztok, álljatok az élre, és egész figyelmeteket, minden gondolatotokat arra irányítsátok, mit tesztek. A legapróbb jelből kell következtetéseket levonnotok, és ha másról beszéltek és gondolkoztok, nagyon könnyen elmentek mellette. Az öreg földérítők általában hallgató emberek, éppen amiatt a szokásuk miatt, hogy figyelmüket arra a munkára összpontosítják, amit éppen végeznek.

Nagyon gyakran a „zöldfülű” az, aki életében először szenved a magánytól, és csatlakozik hozzá gyalog vagy lovon, és beszédbe elegyedik vele – míg a felderítő, viselkedésével vagy másképp, a tudtára nem adja:

nem akarja, hogy a „zöldfülű” ott legyen. Kis gőzhajókon találhatjátok a következő fölírást „A kormányossal beszélgetni tilos!”. Ugyanez áll arra a cserkészre is, aki csoportot vezet.

Az iránytű

Biztos vagyok benne, hogy tudjátok: az iránytűnek az a szokása, hogy egy ideig jobbra-balra leng, majd beáll egy határozott irányba.

Ha követnétek a tű egyik vége által mutatott irányt, valahol Kana-dától északra, az Északi Sarktól úgy 2300 kilométerre kötnétek ki⁶. Ennek az az oka, hogy ezen a ponton

erős mágneses erő hat. Ez az az erő, amelyik vonzza a tű északi sarkát, és ezzel a tű a „mágneses északot” mutatja.

Észak csak egyike az égtájaknak. Minden tengerész kívülről fújja a többi égtájt, és a cserkésznek is tudnia kell őket. Északot emlegettem, de csak azért, mert rendszerint északot tekintjük kiinduló pontnak. Ez pusztán megállapodás dolga – ugyanekkora erővel használhatnánk a délt is.

A fölfedezők ritkán emlegetik az égtájakat. Helyettük a fokot használják, mivel pontosabb.

Ha megnézik az iránytű alaplapját, láthatjátok, hogy nemcsak az égtájak vannak bejelölve, hanem számok is, 0-tól kezdve az óra járásával egyező irányban, egészen ismét nulláig és a 360-as számig. Így minden

6 A mágneses északi sarok vándorol, tehát nem biztos, hogy mostanában is ott van, ahol Bi-Pi idejében volt.

pontot meg lehet adni égtáj szerint vagy fok szerint. Így kelet 90° , dél 180° , nyugat 270° s így tovább. DK helyett mondhatjuk, hogy 135° .

Hogyan egyengette az iránytű pályafutásomat?

Mivel tudtam, hogyan kell helyesen használni az iránytűt, ez jó lökést adott katonapályám kezdetén.

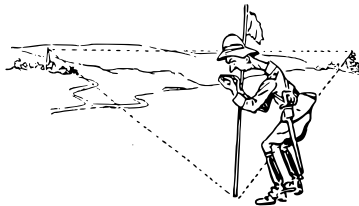
Így történt az eset.

Több más fiatal tiszttel együtt térképészetből vizsgáztam. Egy bizonyos ponton be kellett állítanunk az iránytűt egy másik ponthoz, és leolvasnunk az állását, majd arról a pontról egy harmadik felé. Ha jól csináltuk, az utolsó

érték pontosan odavezetett bennünket, ahonnét kiindultunk. De ehhez nagyon gondosan kell leolvasni az iránytű állását. Ha csak egyetlen hajszállal félreolvassátok, már kudarcra is vagytok ítélve. Csatatunkból csak egyetlen ember dolgozott elég pontosan ahhoz, hogy sikerüljön neki, s mit gondoltok, ki volt ez?

Szerénységem.⁷

Emiatt és még néhány más tárgyból kapott jó jegyem miatt előléptettek, ez fizetésemeléssel járt, és ebből meg tudtam venni életem legjobb lovát.

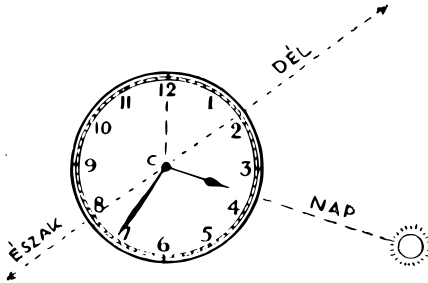

Az iránytűvel nagyon gondosan kell dolgozni, hogy pontos eredményt kapjunk.

7 A feladat leírása nem elég pontos ahhoz, hogy ti is gyakorolhassátok. Vagy megadták azt a három távolságot is, amennyit meg kellett tenni az előre megadott irányokban, vagy előre kitűztek három pontot, és akkor volt pontos az eredmény, ha az iránytűről leolvasott szögek összege 360° volt.

Észak – iránytű nélkül

A „mágneses északi sark” mellett, amit iránytűtökkel találhattok meg, létezik másik észak is, az Északi Sark, a földgolyó tetején. Ez az igazi észak, ezért úgy is hívják, „valódi észak”.

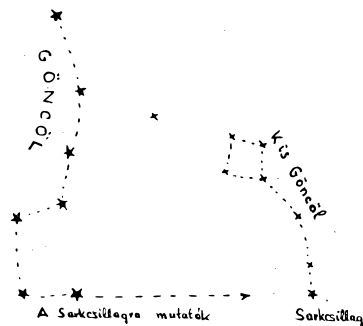

Észak – a nap révén

Ha nincs iránytűtök, hogy a „mágneses északot” mutassa, nappal a nap mutatja, merre van a „valódi észak”, és ebből kitalálhatjátok a többi égtájat is.

Reggel 6-kor a nap keleten van.
9-kor délkeleten, délben délen,
délután 3-kor délnyugaton és
6-kor nyugaton. Télen 6 előtt le-
nyugszik, de addigra még nem érte
el a nyugatot. Mindez durván az
északi féltekére igaz. (A déli félte-
kén 6-kor a nap keleten van, 9-kor
északkeleten, délben északon,
3-kor északnyugaton, 6-kor nyu-
gaton.)

A föníciaiak, akik az ókorban
körülhajózták Afrikát, megfigyel-

A Göncölszekér két csillaga
a Sarkcsillag felé mutat.

ték, hogy amikor elindultak, a nap balról kelt föl – délnek tartottak. Azután beszámoltak róla, hogy különös országba értek, ahol a nap rossz negyedben kél, mégpedig a jobb kezük felől. Valójában megkerülték a Jóreménység-fokot, és ismét északnak tartottak Afrika keleti partja mentén.

Ahhoz, hogy napközben bármikor megállapíthassátok, merre van dél, tartsátok órátokat vízszintesen, számlappal fölfelé, hogy a nap rásüssön. Forgassátok, míg a kismutató a nap felé nem mutat, és vegyétek figyelembe a helyi időszámítást. Anélkül, hogy az órát elmozdítanátok, fektessetek egy pálcikát az órára úgy, hogy menjen át a számlap közepén, és felezze a 12-es és a kismutató közti szöveget. Amerre most mutat, az a déli irány. Ez csak az északi féltekén igaz. (A déli féltekén a 12-es számot kell a nap felé fordítani, nem a kismutatót, és a dél akkor fekszik majd pontosan közöttük, úgy, mint az előbb.)

Észak – a csillagok révén

A csillagok csoportjainak az emberek nevet adtak, mert úgy tűnt, hogy ember- vagy állatalakok körvonalait követik.

A Göncölszekeret könnyű megtalálni. Olyasféle alakja van, mint egy kerék nélküli szekérnek, kissé görbe rúddal. Ez a leghasznosabb csillagkép, amit a cserkésznek ismernie kell, mivel a világ északi felén ez mutatja neki, merre van észak. A Göncölszekér a Nagy Medve csillagkép fara és farka. Ez az általam ismert egyetlen medve, amelyiknek hosszú farka van!

A Sarkcsillag

A Göncölszekér két hátulsó csillaga mutat a Sarkcsillag felé. A Sarkcsillag a Kis Medve farkának utolsó csillaga. Minden csillag és csillagkép elfordul az égen, de a Sarkcsillag mozdulatlanul északon marad.

Az Orion

Egy másik csillagcsoport vagy csillagkép embert formál, aki kardot és övet visel. Neve: Orion. Könnyű fölismerni arról az egy sorban álló három csillagról, amelyik az „öve”, és három kisebb csillagról, más irányban és közel egymáshoz: ez a „kardja”. A kardtól jobbra és balra lévő csillag Orion lába, az öv fölötti kettő pedig a válla, és a köztük levő három kis csillagból álló csoport a feje.

A zuluk az Orion övét és kardját „Ingolubunak” hívják, három malacnak, akiket három kutya üldöz. A kelet-afrikai maszáj törzs azt tartja, hogy Orion övének három csillaga három agglegény, akiket három vénlány üldöz. Láthatjátok, minden felderítő ismeri az Oriont, bár más-más néven.⁸

Az Orion azért izgalmas, mert segítségével mindig meg tudjátok mondani, merre keressétek az Északi vagy Sarkcsillagot, mert az Oriont lehet látni, akár az északi, akár a déli féltekén vagytok. Ha égre tartott botokkal vonalat húztok Orion övének középső csillagától a feje közepén és még két nagy csillagon át, míg egy harmadikhoz nem értek, az a harmadik csillag az Északi vagy Sarkcsillag.

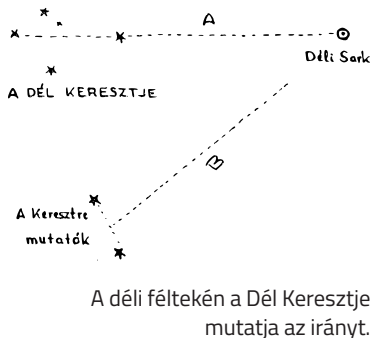

Az Orion
hosszában húzott
egyenes végül
elvezet a Sark-
vagy
Északi
Sarkcsillaghoz.

8 Orion öve a magyar Kaszás, mert három csillaga úgy áll, mint a kaszások, amikor egymástól kissé elmaradva vágják a rendet. Tőle balra, lent („délnyugatra”) erősebb fényű csillag pislog, a Szíriusz. Ezt mi Sánta Katának hívjuk; ételt visz a kaszásoknak, de nem tudja őket utolérni. Egyébként régebben nem volt sánta, de behágott az utolsó kaszás elejtett kaszájába.

Dél Keresztje

A világ déli felén: Dél-Afrikában, Dél-Amerikában, Új-Zélandon és Ausztráliában a Göncöl nem látható. Itt a Dél Keresztje mutat dél felé. Ha a szemetekkel követitek azt az irányt (A), amelyikbe a Kereszt hosszabbik ága mutat, kb. hosszának háromszorosáig, a végpont megközelítőleg a délt mutatja. Vagy ha képzeletben egyenest húztok a Keresztre mutató két csillag közé, és erre merőlegesen egy másik képzeletbeli egyenest állítotok (B), s addig folytatjátok, míg nem metszi a Kereszt meghosszabbítását, A-t, akkor ott lesz dél, ahol A és B metszi egymást.

A déli féltekén a Dél Keresztje mutatja az irányt.

Időjóslás

Minden cserkésznek tudnia kell olvasni az időjárás előjeleiből, kivált, ha táborozni megy, és tudnia kell használni a barométert.

A következőket kell megjegyeznie:

- Vörös alkony – pásztor horkolj! (Jó idő lesz másnap).
- Vörös hajnal – pásztor nyargalj! (Azaz eső lesz.)
- Sárga napnyugta szelet jelent.⁹
- Halványsárga napnyugta esőt jelent.
- Ha kora reggel harmat és köd van, szép idő lesz.

⁹ Az ég színéből való időjóslás leegyszerűsíti az időváltozás előjeleit, így ne csodálkozzatok, ha ezekből a jelekből nem mindig sikerül megmondani az időjárást. I. J.

- Alacsony hajnal – jó idő.
- Magas hajnal szelet hoz (magas a hajnal, amikor a nap a felhők fölül kukkant ki magasan a horizont felett).
- Lágymonalú felhő jó idő jele.
- Éles szélű felhő szelet jelent.
- Gomolygó vagy csipkés felhő: erős szél.

*Ha eső előtt fú a szél,
Vitorlád kibonthatod.
Ha eső után fú a szél,
Vitorlád behúzhatod.*

Őrsi tájékozódási gyakorlatok

Amikor csak tehetitek, használjátok az égtájakat, pl. „a szoba ÉNy-i sarka”, „a tábor DK-i oldala” stb.

*

Gyakoroljátok, hogy egy égtáj irányában haladtok. Válasszatok ki egy irányt, mondjuk az ÉK-it. Tűzzetek ki egy tereptárgyat – fát, dombot, sziklát – az iránnyal egy vonalban; ez ne legyen túl távol. Menjetek el addig a pontig, majd ismételjétek meg a műveletet: válasszatok ki másik tereptárgyat, amely felé mentek.

Ezután folytassátok a gyakorlást úgy, hogy égtáj helyett fokot használtok.

*

Gyakoroljátok, hogy az égtájakat órával és csillagképpel határozzátok meg. Küldjétek ki őröket olyan égtájakban, hogy más-más úton menve a végén találkozzanak.

*

Ha mód van rá, keressétek meg a csillagképeket az éjjeli égen. Tanuljátok meg fölismerni a Göncölszekeret, a Sarkcsillagot és az Oriont.

*

Az éjszakai mozgást nappal is lehet gyakorolni úgy, hogy több rétegű fekete kreppel vagy hasonló anyaggal bekötitek a szemeteket. Használjátok a botot!

*

A vidék térképén gyakoroljátok a térképolvasást és a térkép utáni tájékozódást.

Ösvénykereső játékok

Kövesd a térképet!

Az őrsöt őrsi alakzatban ismeretlen városba vagy furcsa vidék bonyolult részére visszük. Térképet kapnak. Amint megérkeznek, felbontják a lezárt utasítást, amelyből megtudják, hol van az őrs, és merre kell mennie. A cserkészek fölváltva vezetik az őrsöt; ha kerékpáron vannak, kétpercenként, ha gyalog, tizenöt percenként váltva egymást. Minden cserkésznek egyedül a térkép alapján kell megtalálnia a helyes utat. A jó térképolvasásért pontot kapnak.

Hegyi csapázás

Reggel három cserkész útnak indul a hegyre, és ott elrejtőzik. Ők a „nyulak”. Reggeli után a „kutyák” csapata elindul, hogy egy bizonyos időn belül megtalálja a nyulakat, pl. délután négyig. A kutyák csapata győz, ha

Tanuljátok meg, hogyan kell helyesen összecsomagolni tábori felszereléseket. Afrikában és Észak-Amerikában gyakran használnak homlokszíjat, hogy segítsen a teher megtartásában.

egyszerűen csak megpillantják a nyulakat, még ha távcsővel is, föltéve, hogy a megfigyelő pontosan meg tudja mondani, melyik nyulat látta meg. Bizonyos határt meg kell szabni, amin túl nem érvényes a játék, s ezért az illető kiesik.

Az ösvényen

Készítsetek „ösvényt a vadonban”: minden cserkész viszi a maga felszerelését és élelmét. Haladjatok indiánsorban (egyes sorban), egy cserkész úgy kétszáz méterre a többi előtt, hogy cserkészjelekkel jelezze a követendő utat. Verjeteq hidat patak fölé, vagy építsetek tutajt, ha tavon kell átkelni; mocsaras terepen járjatok rőzsetalpon.

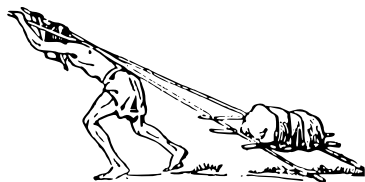
Hogy minden cserkészeteknek külön-külön megtanítsátok a tájékozódást és távolságbecslést, küldjétek ki őket más-más irányban, olyasféle utasítással, hogy „menj három kilométert észak-északkelet felé. Írj jelentést róla, pontosan hol voltál, és ezt térképvázlattal magyarázd meg. Add át jelentésedet, amilyen hamar csak tudod.” Ezután hadműveleti térképpel vagy másképp ellenőriztétek, mennyit tévedett irányban és távolságban a megszabotthoz képest.

Küldjétek ki a cserkészeket párban, hogy a párok versenyezzenek. Minden pár más útvonalon, de érjen ugyanarra a helyre a térkép alapján tájékozódva, és úgy érjen oda, hogy a többi útközben meg ne lássa őket. Ez fejlesztí a térképolvasást, a vidék megfigyelését, a rejtőzködést, a lesben állást stb.

Időtartam becsléséhez küldjétek ki cserkészeket különböző irányokban; egy papírszeletre írjátok rá, mennyi ideig maradjanak oda – mondjuk hét percig az egyik, tízig a másik és így tovább. Jegyezzétek föl az indulás pontos idejét és azt is, mikor térnek vissza. Becsületükre kell bízni, hogy nem használnak órát.

Keresd északot!

A cserkészek egymástól harminc méterre fölállnak, és cserkészbotjukat

Az indiánok rudakból összekötözött eszközön szállították tipijüket és felszerelésüket. Ezt „travois”-nak (travoának) nevezték.

abba az irányba fektetik a földre, amerre a pontos északot gondolják, anélkül, hogy segédeszközt használnának. Ezután három lépést hátrálnak a bottól. A játékvezető minden botot összehasonlít az iránytűjével. Aki a legközelebb esik hozzá, az a győztes. Hasznos játék ez éjszaka vagy felhős időben, de naposban is.

Éjszakai őrjárat

A cserkészek úgy gyakorolhatják az éjszakai fülelést és látást, ha „őrszemmet” játszanak; az őrszemek állnak vagy járnak, míg a többi cserkész megkísérli, hogy hozzájuk lopódkodjék. Ha egy őr zajt hall, kiált vagy sípol. Ekkor a lopódkodó cserkészeknek meg kell állniuk, és csendben fekvé maradniuk. A játékvezető odamegy az őrszemhez, és megkérdezi, melyik irányból hallotta a zajt. Ha helyes irányból, az őrszem a győztes. Ha a lopakodó tizenöt méterre meg tudja közelíteni az őrszemet anélkül, hogy az meglátná, valamilyen tárgyat hagy azon a ponton, ahová bekúszott, pl. zsebkendőt, és elkúszik. Ezután zajt csap, hogy az őrszem riadót fújjon, és amikor a játékvezető odamegy, megmondja, mit tett. Ezt a játékot nappal is lehet játszani, ha az őrszemeknek bekötik a szemét.

Égtájak

Nyolc botot leteszünk a földre csillagalakban, egy központból kiindulva. Az egyik az igazi északot mutatja.

A botok külső végére egy-egy cserkész áll, így a nyolc égtáj valamelyikét képviseli. A vezető megnevezi valamelyik két égtájat, pl. DK és É, ekkor az érintett két cserkésznek azonnal helyet kell cserélnie. A cserénél nem

keresztezhetik a botokat, hanem a játékosok körén kívül kell futniuk. Aki elhagyja a helyét, bár nem szólították, vagy rossz helyre áll be, vagy éppen csak tévóvázik, egy pontot veszít. Ha egy cserkész három pontot veszít, kiesik.

A játék során üres helyek keletkeznek. Ez kissé nehezíti a többi fiú dolgát.

A játékot úgy lehet nehezebbé tenni, ha tizenhat égtájat használunk nyolc helyett.

Ha szobában játszuk, az égtájakat krétával a padlóra rajzolhatjuk.

Riadó! Kapd el a tolvajt!¹⁰

Egy vörös szalagot reggel kiakasztunk a táborban vagy a cserkészotthonban. A játékvezető minden cserkészhez odamegy, míg a dolgát teszi, vagy játszik, és fülébe súgja: „Tolvaj van a táborban!”. Az egyiknek azonban ezt súgja: „Tolvaj van a táborban, és ez te vagy! – a Hősök tere”, vagy valamilyen más, ismert hely, kb. egy kilométerre. Ebből a cserkész tudja, hogy bármikor a következő három órán belül el kell lopnia a vörös szalagot, és el kell szöknie a Hősök terére. Senki más nem tudja, ki lesz a tolvaj, merre fog elszaladni, és mikor lop. Mihelyt valaki észreveszi, hogy ellopták a vörös rongyot, riadót fúj, mindenki abbahagyja, amit éppen akkor csinál, és elrohan, hogy megfogja a tolvajt. Az a cserkész győz, aki megszerzi a rongyot vagy egy darabját. Ha ez senkinek sem sikerül, a tolvaj győz. A nyakára kötve kell viselnie, nem teheti zsebre, vagy nem dughatja el.

A környék földérítése

Amint a tábor elkészült, az első teendő az, hogy megismerkedjünk a tábor környékével. Ez kiváló tárgya őrök közti vetélkedőnek. Minden őrsvezető kap egy ív papírt, hogy térképvázlatot készítsen a környékről, mondjuk három kilométeres körben. Az őrsvezető minden irányban kiküldi cser-

10 Ez E. Thompson Seton *Erdőjárók könyve* „Ellenséges kém” című játékának változata.

készeit, a legjobbakat a nehezebb irányban, hogy mérjék föl a vidéket, s tegyenek jelentést minden lényeges sajátosságáról – útról, vasútról, patakról stb. Az őrsvezető kizárólag saját cserkészeinek jelentése alapján készíti el a térképvázlatot.

Az az őrs győz, amelyiknek a vezetője a legjobb térképet készíti a leg-rövidebb idő alatt.

MEGJEGYZÉS. E játékok és gyakorlatok közül sokat egyaránt lehet városban és vidéken játszani.

6. tábornút

VÍZI- ÉS REPÜLŐCSERKÉSZET

Életmentők – Úszás – Víziportya – Repülőcserkész – Vízi játékok

TALÁN NINCS is nagyobb hős és igazibb cserkész a tengerésznél, aki a világ tengerpartjain a mentőcsónakkal dolgozik. Veszélyes viharban RÉSEN KELL LENNIE, hogy bármelyik pillanatban vízre szálljon, életét kockáztassa mások megmentéséért. Mivel ezt oly gyakran teszi, és oly nyugodtan, már megszoktuk, hogy szinte mindennapi dolognak tekintsük, de ettől még nem válik kevésbé nagyszerűvé, és csodálatunkra kevésbé méltóvá.

Örülök, hogy oly sok cserkész vág neki a vízcserkészletnek, és azáltal, hogy megtanulja a csónakkezelést és a tengerézmesterséget, azt is megtanulja, hogyan állja meg a helyét hazája szolgálatában, mint a haditengerészlet vagy a kereskedelmi flotta tengerésze, vagy mint életmentő a tengerparton.

A hajó egyaránt lehet mennyország és pokol – ez egyedül a rajta szolgáló cimboráktól függ. Ha nyerseks, hajlamosak a zúgolódásra és rendetlenek, szerencsétlen társaság lesznek. Ha viszont, mint a cserkészek, derűsen eltökélik, hogy beérik annyival, amennyi van, kölcsönösen engedményeket tesznek, rendesen és tisztán tartják helyüket, boldog család lesznek, és élvezni fogják tengerészéletüket.

Úszás

Minden fiúnak meg kell tanulnia úszni. Sok fickót ismerek, aki már az első próbálkozásra megtanult úszni, másoknak meg több idő kellett. Magam is így jártam – először nem tudtam rájönni a nyitjára. Azt hiszem, a szívem legmélyén bizony féltem egy kicsit a víztől, de egyik nap, mély vízbe merészkedve, egyszerre csak éreztem, nem is olyan nehéz az úszás. Azelőtt túlzottan erőlködtem, és görcsösen küszködtem – de rájöttem, az a módja, hogy lassan és nyugodtan csináljam. Megszerettem a vizet, s az úszás ettől könnyűvé vált.

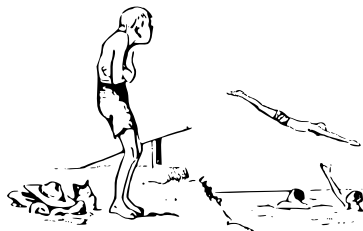
Csupán annyit kell tenni az elején, hogy próbáljatok úgy úszni, mint a kutya, mintegy mászni a víz színén. Mellúszással ne is próbálkozzatok! Ha már úgy tudtok lubickolni, mint a kutya, kérjétek meg egy barátotokat, hogy először segítsen úgy, hogy kezével tartja a pocakotokat.

Rém jó dolog fürdeni – de még jobb, ha a fürdés úszást is jelent. Milyen szerencsétlennek látszik az a fiú, aki csak toporogni tud a sekély vízben, de nem tud csatlakozni haverjaihoz, amikor nekiindulnak a tengernek vagy folyónak.

De van benne valami, ami több, mint pusztá szórakozás.

Nem tisztességes a többivel szemben, ha csónakázni vagy vitorlázni mentek velük, de nem tudtok úszni. Ha a csónak fölborul, és mindenki tud úszni, ez csak jó móka. Ha azonban van, aki nem tud úszni, a többinek az életét kell kockáztatnia, hogy őt a víz színén tartsa.

Aztán eljőhet az a rettenetes pillanat, amikor valakit fulladozni láttok.

Tomi, a zöldfűlű – Tomi a tónál.
A többiek fickándoznak, mint a fürge
lazacok.
Tomi cserkész nem tud úszni;
bánatában csak vacog.

Ha tudtok úszni, vízbe ugrotok, megfogjátok, ahogyan kell, és partra húzátok. És megmentettétek egy embertársatok életét! De ha nem tudtok úszni? Akkor borzasztó pillanatokat fogtok átélni. Tudjátok, hogy valami többet is kellene tennetek, minthogy segítségért kiabáltok, míg embertársatok az életéért küzd és viaskodik, és szemetek láttára gyöngül az ereje. Nem akarom részletezni – borzasztó rémálom ez, és elkísér egész életetekben, ha rágondoltok: részben a ti hibátok, hogy a szerencsétlen megfulladt. Miért a ti hibátok? Azért, mert ha jó cserkészek lettetek volna, megtanultatok volna úszni, és meg tudtátok volna menteni.

Evezés

Ha víz mellett laktok, azt is meg kell tanulnotok, hogyan irányítsátok a csónakot. Tudnotok kell, hogyan kell szabályosan hajó vagy stég mellé állnotok, akár evezve, akár nagy kört leírva, orral előre úgy, mint a hajó, vagy folyón árral szemben. Tudnotok kell, hogyan evezetek egy evezővel többbevezős csónakban, hogyan kettővel vagy molnárevezéssel, egy evezővel a csónak farán. Evezéskor azért forgatjuk a lapát tollát, amikor kinn van a vízből, nehogy belekapjon a szél, és ezáltal gátolja a csónakot a haladásban.

Tudnotok kell, hogyan dobjatok kötelet úgy, hogy egy másik csónakba vagy a rakpartra essék, vagy hogyan kapjatok el, és rögzítsetek a nektek dobott kötelet. Azt is, hogyan dobjatok mentőövet fuldoklóknak.

Tudnotok kell, hogyan készíttetek tutajt bármiből, ami a kezetek ügye-be esik, például deszkából, hulladékból, hordóból, szalmazsákból és így tovább. Portyán gyakran előfordulhat, hogy olyan helyen kell átkelnetek a folyón élelmekkel, csomagotokkal együtt, ahol nincs csónak.

Víziportya

Portya vagy kerékpártúra helyett kiváló gyakorlat az őrnek, ha vízre száll, és végigkutat egy folyót, vagy bejár egy vidéket ugyanúgy, mint a mozgótáborban. De olyant nem szabad a csónakba engedni, aki nem jó úszó, és nem tud legalább ötven métert úszni ruhában (legalább ingben, rövidnadrágban és zokniban), mivel baleset mindig lehet, s ha mindenki jól úszik, semmi az egész.

Tanuljatok meg helyesen úszni, s egy evezővel evezni.

Az egyik legélvezetesebb vízicserkészélményem az a folyami portya volt, amit két testvéremmel csináltunk. Összehajtható vászoncsónakon főleveztünk a Temzén, amíg csak a csónak meg nem feneklett. Följutottunk egészen a Chiltern-hegységig, oda, ahol addig csónakot még nem is láttak. Vittünk magunkkal főzőfelszerelést, sátrat és fekhelyet, és éjjelente tábort ütöttünk.

Amikor eljutottunk a folyó forrásához, átvittük a csónakot a vízválasztón, ismét vízre bocsátottuk azon a patakon, amelyik nyugat felé rohan le, és néhány kilométer után az Avon folyóvá szélesedik.

Bathon és Bristolon át gyalogoltunk, eveztünk, vitorláztunk, csákláztunk, vontattuk magunkat, mikor mi kellett, míg elértük a Severn folyó fenséges hullámain.

Ezen leeresztett uszonnyal vitorláztunk át, míg szerencsésen el nem értünk Chepstowba, a másik oldalon. Ott fölfelé vettük utunkat a Wye zúgói felé, át azon a gyönyörű tájon, egészen Llandogo melletti otthonunkig. Londontól Walesig, szinte végig vízen, kalandokban gazdagon és rengeteg mókával! De mindez nem volt több, mint amit bármelyikötök meg tud tenni, ha megpróbálja.

Gyerünk tehát, cserkészek – csipkedjétek magatokat, és ha a vízicserkészetet csak annyira fogjátok élvezni, mint én, csodálatosan fogjátok érezni magatokat.

Repülőcserkészek

Amikor az első cserkésztábort tartottuk Brownsea szigetén, alig néhányan gondolhattak komolyan arra, hogy a repülőgép egyszer meg fogja hódítani az eget. Hallottunk ugyan valamilyen furcsa kísérletekről, amelyeket Wilbur és Orville Wright végzett vitorlázógéppel, és hogy valamilyen repülő szerkezettel próbálkoznak, de senki sem álmodott róla, hogy egy emberöltő múlva a repülő közlekedési eszközzé válik, és új, ezreknek hálalt osztó masinává.

Nem alaptalanul gondolunk azonnal arra, hogy a repülőgép a rombolás eszköze, de sok mindenre használható, ami csak javára van a civilizációnak.

Pl. Kanadában hatalmas földérítetlen területekről készíthettek vele fényképeket, és így térképet; bányafölszerelést szállítottak távoli helyekre; kereskedőknek, telepeseknek szállítanak vele élelmet, postát és újságot azoknak, akiket hatalmas távolságok választanak el az ellátástól és barátaiktól.

Ausztráliában az orvosok hatalmas távolságokat tesznek meg repülővel, hogy a betegeken segítsenek, és mentőrepülők viszik a kórházba a betegeket.

Repülőről hamar észre tudják venni a nagy erdőségekben kiütött tüzet, és meg tudják tervezni oltásuk legjobb módját. Még a halászoknak is segít a repülő, mivel a magasból a pilóta meg tudja látni, hol található halraj.

A gabonát pusztító káros rovarokat légi permetezéssel lehet irtani; hatalmas területet lehet rövid idő alatt bevetni rizzsel vagy fűvel.

Mindenféle érdekes fölfedezést tettek már repülőről, nemcsak a Föld még föl nem fedezett táján, hanem a múlttól is, mivel bizonyos dolgok, pl. ókori lakóépületek és települések nyomát jobban ki lehet venni, ha levegőből nézik, és fényképezik.

Így láthatjátok, hogy még mindig mennyi úttörő munka és romantika vár abban az új elemben, a levegőben, amelyet az ember meghódított!

Sok országban repülőcserkészek is vannak a cserkészszövetségekben. Akár a vízcserkészeket, őket is ugyanolyan alaposan ki kell képezni a szokásos, szárazföldi cserkészkedésre, mint a többit, mert minden cserkésznek kötelességtudónak és talpraesettnak kell lennie.

Vízi játékok

Csempészek (éjjel vagy nappal)

A csempészek csapata ki akar kötni, és el akarja rejteni áruját (fejenként egy tárgyat vagy követ) azon a helyen, amit csempészbarrangnak neveznek el, és el akar ismét tűnni csónakjában. Egy másik csapat, a vámőrség, a part mentén helyezkedik el, hogy egyenként álló cserkészekkel hosszabb partvonalat tudjon megfigyelés alatt tartani.

Mihelyt valamelyik vámőr meglátja, hogy a csempészek partra szállnak, riadót fúj, összegyűjti a többit, hogy megtámadják a csempészeket. De a támadás csak akkor lehet sikeres, ha legalább annyi vámőr gyűlik össze a helyszínen, mint amennyi a csempész. A vámőrség mindaddig az állásában kell, hogy táborozzék, míg az őrszem nem riasztja.

Bálnavadászat

A bálna nagy fahasábból készül, amelyre nagyolva fejet és farkat erősítünk. Rendszerint két őrs vesz részt a vadászatban, egy csónakban egy. Az őrsvezető a kapitány, a segédőrsvezető az orrevezős vagy szigonyos, az őrs többi tagja pedig az evezős. Mindkét csónaknak megvan a maga kikötője, úgy másfél kilométerre egymástól. A játékvezető fogja a bálnát, és kb. félúton a két kikötő közt otthagyja. Adott jelre a két csónak kifut, hogy elsőnek jusson a bálnához.

Az a szigonyos, amelyik elsőnek ér a bálna közelébe, megszigonyozza, a csónak azonnal megfordul, és a bálnát a kikötőjébe vontatja.

A másik csónak követi, s amikor utoléri az első, szintén megszigonyozza.

nyozza a bálnát, megfordul, és megkísérli, hogy a bálnát az ő kikötőjébe vontassa.

Ily módon a két csónak kötélhúzást játszik, és végül a jobbik csónak vontatja kikötőjébe a bálnát – esetleg az ellenfelet is.¹¹

11 Ez a játék hasonlít ahhoz, amelyet Ernest Thompson Seton írt le *Az erdőjáró indiánok nyírfakönyve* című könyvében.

7. tábortűz

JELEK ÉS PARANCSON

Titkos parancs – Jelzőtűz – Hangjelek – Parancsszavak – Síp- és zászlójelek

A FELDERÍTŐKNEK leleményeseknek kell lenniük, amikor titkosan továbbítják a híreket egyik helyről a másikra, vagy amikor jeleznek egymásnak.

Mafeking ostroma előtt (amiről már az 1. tábortűznél beszéltem nektek) titkos üzenetet kaptam egy ismeretlen transvaali barátomtól. Az ellenség terveiről tájékoztatott, a katonák, lovak és ágyuk számáról. Ez a hír nagyon kicsi levélben érkezett, amelyet egy tabletta méretű kis golyóvá gyúrt össze, betette egy göcsörtös sétatálcára apró lyukába, s viasszal tűntette el a nyílást. A botot odaadta egy bennszülöttnél, akinek csak annyit mondott, hogy vigye el Mafekingbe, és adja át nekem ajándékként. Persze, amikor a fekete bennszülött átadta a botot, és azt mondta, fehér ember küldte, mindjárt sejtettem, hogy nem közönséges ajándékról van szó, és hamarosan meg is találtam a rejtett levelet.

Máskor titkos levelet kaptam egy másik barátomtól. Hinduszáni nyelven írta, de latin betűvel. Bárki másnak, aki olvassa, nagy kérdés lett volna, milyen nyelven lehet írva, nekem azonban olyan világos volt, mint a nap.

Amikor Mafekingből levelet küldtünk ki az ostrom alatt, bennszülöttekre bíztuk, akik át tudtak csúszni a búr őrszemek gyűrűjén. Mihelyt

túljutottak az örök vonalán, a búrok már sajátjuknak vélték őket, s nem törődtek velük. Így vitték az üzeneteket: a leveleket vékony papírra írtuk, fél tucatot vagy még többet szorosan kis gombóccá gyúrtunk, az egészet sztaniolpapírba burkoltuk, amilyenbe a teát csomagolják. A felderítő sok ilyen kis golyót vett a kezébe, vagy zsinórra fűzve a nyakába akasztotta. Ha úgy látta, fennáll a veszélye, hogy elfogja az ellenség, hirtelen megjegyezte a jellegzetes tereptárgyakat maga körül, ledobta a golyót a földre, és az ott pont olyannak látszott, mint a kis kődarabok. Ezután bátran folytathatta útját, míg az ellenség meg nem állította, de ha megmotozták is, semmit sem találtak nála.

A küldönc ezután várt egy vagy két napot, míg a levegő tiszta nem lett, visszament oda, ahol a tereptárgyak elárulták, hol hagyta a leveleket. A „tereptárgy”, talán emlékeztek rá, bármilyen tárgy lehet, ami a felderítőnek tájékozási pontul szolgálhat, ha fölfigyel rá és megjegyzi: fa, domb, szikla vagy a vidék más részlete.

Jeladás

A jeladást igazán érdemes megtanulni. Jó móka, ha úgy tudtok „beszélgetni” haverjaitokkal az utcán át, hogy mások nem értik, miről van szó. Igazán hasznosnak azonban akkor találtam, amikor a vadonban beszélgetni tudtam egyik barátommal – egyszer, amikor két külön hegyen voltunk, és máskor egy nagy folyó két partján álltunk, s egyikünknek fontos híre volt a másik számára.

Füstjel

Három nagy füstgomoly lassú egymásutánban azt jelenti: „Veszély!” Apró kis füstgomolyok: „Rohanj, gyere ide!”. Folyamatos füstoszlop: „Állj!”.

Ahhoz, hogy füstöljön a tűz, rakjatok tüzet sok vékony és száraz gallyból és ágból a szokásos módon, és mihelyt jól ég, dobjatok rá zöld levelet

és fűvet, vagy nedves szénát, hogy füstöljön. Borítsátok le a tüzet nedves takaróval. Vegyétek le, hogy füstgomoly szállhasson fel, majd tegyétek ismét a tűzre.

A gomoly nagysága attól függ, milyen sokáig tartjátok fölemelve a pokrócot. Rövid gomolyhoz addig tartsátok felemelve, míg kettőig számoltok, majd tartsátok letakarva, míg nyolcig számoltok. Hosszú gomolyhoz kb. hat másodpercre emeljétek föl a takarót.

Jelzőtűz

A tüzet minden ország felderítője használja jelzésre: füsttüzet nappal és jelzőfényt éjjel.

Jelzőfény

Hosszú és rövid fényjelzés ugyanazt jelenti éjjel, mint a füstgomoly nappal. Jelzőfényt száraz ágból és rőzséből rakjatok, hogy a láng a lehető legfényesebb legyen.

Két cserkész takarót tart a tűz elé, azaz a tűz és a közé, akinek jelezni akartok, úgyhogy barátaitok nem látják a lángot, míg nem akarjátok. Ezután engedjétek le a takarót, míg kettőig számoltok (ez a rövid jel), vagy hatig (ez a hosszú jel), közben pedig takarjátok el a tüzet, míg négyig számoltok.

Hangjelek

Az amerikai polgárháborúban Clowry kapitány, felderítőtszt figyelmeztetni akarta hadseregének egyik erős egységét, hogy az ellenség meglepetésszerű támadásra készül az éjjel, de nem tudott visszatérni bajtársaihoz, mert megáradt folyó választotta el tőlük, átkelni meg nem tudott rajta, akkora vihar dühöngött.

Mit tettek volna, ha Clowry kapitány bőrében let-

Ausztrália
őslakói gyakran
jelzőtűzzel
üzentek egy-
másnak.

Afrikában
különleges dob
használnak, hogy
faluról falura hírt
adjanak.

Íme, egy más-
fajta „jelzódob”
Afrikából.

tetek volna? Jó ötlete támadt. Öreg vasúti mozdonyra akadt a közelben. Begyűjtotta, gőzt fejlesztett, majd elkezdett rövideket és hosszúakat sípolni a morzeábécé szerint. Bajtársai hamarosan meghallották, megértették, s kürttel visszajeleztek. Ezután leadta a hírt, azok vették, és intézkedtek. Így húszezer katonát nem ért váratlanul a támadás.

Bizonyos afrikai törzsek dobszóval üzennek egymásnak. Mások fából készült harci gongot használnak.

Morzézás, szemaforjelzés

Minden cserkésznek meg kell tanulnia a **morzeábécét**. „Pontokkal” és „vonalakkal” lehet vele üzenetet küldeni bizonyos távolságra zászlóval, hanggal, pl. kürttel vagy fénnel (tűkörtávíróval vagy fényoszóróval).

A **szemaforjelzést** még könnyebb megtanulni. Ennél a két karotokat mozgatjátok, és tartjátok különféle szögben egymáshoz képest. A betűket úgy formáljátok, hogy más-más szögben tartjátok a karotokat. Figyeljete rá, hogy ezek a szögek pontosak legyenek. A következő oldal ábrája mutatja a jeleket úgy, ahogyan a „vevő” látja. A kép alapján bonyolultnak tűnhet, de a gyakorlatban nagyon egyszerűnek fogjátok találni.

Az adónak mindig szembe kell néznie azzal az állomással, amelyiknek ad. A vevőállomás figyelmét a *hívójellel* hívják fel: *VE-VE-VE* vagy *AAAA*. Amikor a vevő készen áll a vételre, a „Rajta!” jelet adja: *K*. Ha még nem kész, *Q-t* ad, aminek az a jelentése: „Várj!”

Amint a vevőállomás egy szót helyesen olvasott el, *E* vagy *T* jelet küld (morzénál) vagy *C-t* vagy *A-t* (szemafornál). Ha egy szóra nem jön ez a válasz, az adóállomás tudja, hogy a vevő nem tudta elolvasni, és megismétli, míg választ nem kap.

Ha hibáztatok, küldjétek a „Törlés!” jelét: nyolc *E-t*, majd ismételjétek meg a szót.

Ha számokat akartok továbbítani, használjátok a szokásos morzeszá-

A	.-	J	..---	S	...	2	..---
B	---.	K	---.	T	-	3	---.
C	---.	L		U	...-	4	-
D	---.	M	--	V	...-	5	
E	.	N	--.	W	...-	6	
F		O	---	X	---.	7	---.
G	---	P	...-	Y	---.	8	---.
H		Q	---.	Z	---.	9	---.
I	..	R	...-	1	-----	0	-----

A morzejelek betűi és számai pontokból és vonalokból állnak.

mokat; szemafornál viszont betűvel írjátok ki a számokat. Úgy ellenőrzitek, hogy a vevőállomás megismétli őket az adónak.

A szó végét fény- és hangjelzésnél rövid szünet jelzi, zászlójelzésnél pedig az, hogy előre hajtjátok.

Az üzenetet az üzenet vége, AR jellel fejezitek be. A vevőállomás a vétel vége, R jellel válaszol, ha az üzenetet helyesen vette.

Mihelyt megtanultátok a morze- vagy a szemaforábécét, semmi másra nincs szükségetek, mint gyakorlásra. A cserkésznek nem kell hosszú mondatokat küldenie, vagy nagy távolságra, nagy sebességgel. Csak annyit várok el tőletek, hogy tudjátok ezt az abécét, és egészen egyszerű mondatokat vagy számokat jól tudjátok venni és adni. Kövessetek el min-

A		H		O		V	
B		I		P		W	
C		J		Q		X	
D		K		R		Y	
E		L		S		Z	
F		M		T		SZÁM KÖV.	
G		N		U		RETÜ KÖV.	

A szemaforjelek abból állnak, hogy két zászlót különféle szögekben tartunk.

dent, hogy ha úgy fordul, hogy üzenetet kell küldeni nek egy tágas réten át, vagy egyik hegyről a másikra, könnyen lehessen venni.

Ha úgy akartok üzenetet írni, hogy a kívülállók tanácstalanul forgassák, használjatok morze- vagy szemaforjeleket a rendes ábécé helyett. Bármelyik barátotok könnyen el fogja tudni olvasni, ha ismeri a jeledást.

Parancsonk és jelek

Az őrsvezetőnek rendszerint van súpja és nyakba vetett zsinórja, amin hordja. A következő parancsonk és jelek legyenek a kisujjatokban, hogy az őrsben használni tudjátok őket.

Parancsszavak

- „Sorakozó” (vonalba)
- „Vigyázz!” (Álljatok feszesen.)
- „Pihenj!” (Álljatok lazán.)
- „Ülj le!”
(Üljetek vagy feküdjetek le anélkül, hogy a sorotokat elhagynátok.)
- „Oszolj!” (Szünet).
- „Jobbra (vagy balra) át!”
(Minden cserkész a megfelelő irányba fordul.)
- „Őrs, jobbra (vagy balra) át!”
(Minden vonalba álló őrs abba az irányba fordul.)
- „Indulj!” (Feszesen lépjetek ki ballábbal.)
- „Futólépés!” (Feszesen lépve futás, laza kartartással.)
- „Cserkészlépés!”
(Lépés, majd futás ugyanannyi lépésben, pl. ötvenesével.)

Súpjelek

Ha a cserkészvezető össze akarja hívni a csapatot, a cserkészjelet füttyöli

vagy a csapat saját hívójelét. Az őrsvezetők erre a jelre az őrsi jellel összehívják az őrsüket. Ezután futólépésben a cserkészvezetőhöz vezetik az őrsüket.

Jel	Jelentése és felhasználása
VE-VE-VE vagy AAAA	Felhívás
K	Rajta (válasz a VE-re, ha kész a vételre)
Q	Várj (válasz a VE-re, ha nem kész a vételre)
T vagy E (morze) C vagy A (szemafor)	Általános válasz (minden jelre, ha más szabály nem érvényes)
8 pont (szemafor) 8 E	Töröld (bármilyen helytelenül küldött jel törlése)
AR	Üzenet vége
R	Az üzenetet helyesen vettem (válasz AR-re).

Íme, néhány sípjel terepi cserkészjátékokhoz.

1. Egy hosszú sípszó: „Csönd!”, „Vigyázz!”, „Várd a következő jelemet!”
2. Több hosszú, lassú sípszó: „Kifelé!”, „Menj távolabb!” vagy „Előre!”, „Nyitódj!”, „Szóródj szét!”
3. Több rövid, éles sípszó: „Futás!”, „Zárkózz!”, „Gyülekező!”, „Sorakozó!”
4. Több hosszú és rövid sípszó felváltva: „Riadó!”, „Óvatosság!”, „Légy készenlétben!”, „Foglaljátok el a riadóra előírt helyeteket!”
5. A cserkészvezető három rövid, egy hosszú füttye az őrsvezetőket hívja; ez a „Vezetők hozzám!”

Minden jelnek azonnal engedelmeskedni kell, kétszer olyan gyorsan, mint ahogy futni tudtok, tekintet nélkül arra, épp akkor mit csináltok.

Karjelek

A karjeleket az őrsvetető az őrsi zászlóval is adhatja, ha szükséges.

Ha kezünket arcunk előtt jobbra-balra, vagy a zászlót vízszintesen jobbra-balra lengetjük, arcunk előtt: „Nem!” „Visszakozz!” „Ne törődj vele!”

Ha kart vagy zászlót magasra tartunk, és nagyon lassan jobbra-balra lengetünk kinyújtott karral: „Csatárlánc!” „Tovább előre!” „Nyitódj!”

Ha kart vagy zászlót magasba tartunk, és gyorsan jobbra-balra lengetünk nyújtott karral: „Zárkózz!” „Gyülekező!” „Ide hozzám!”

Ha kézzel vagy zászlóval valamerre mutatunk: „Menetirány!”

Ha ökölbeszorított kezünket vagy a zászlót néhányszor gyorsan föl-le mozgatjuk: „Futás!”

Ha a karunkat vagy a zászlót egyenesen tartjuk fejük fölött: „Állj!” „Pihenő!”

Ha a vezető parancsot vagy üzenetet kiált egy arrébb álló cserkésznek, a cserkész fölemeli a karját feje magasságába, és ott tartja, ha hallja, mit mondott. Ha nem hallja, mozdulatlanul áll, nem ad semmiféle jelzést. Eből a vezető tudja, hogy hangosabban meg kell ismételnie, vagy intenie kell a cserkésznek, hogy jöjjön közelebb.

Találjátok ki őrsvetőknek saját jeleket más parancsokhoz is.

Őrsi jeladó gyakorlatok

Gyakoroljátok, hogyan kell füst- és tűzjelzéshez tüzet rakni, meggyújtani és jelezni.

*

A következő mondattal jól gyakorolhatjátok a jeladást, mert minden betű tartalmaz: „A pöttöm, ügyes, vadóc, barna róka átugorja az éhes, de fáradt vizslát.”

Gyakoroljátok a síp- és kiképzési jeleket.

*

Rendezzettek őrsi versenyt abból, hogyan tudtok elrejtetni üzenetet. Adjatok minden cserkésznek egy szelet papírt, és hagyjátok, hogy elrejtse magánál. Alkossanak párt, és motozzák meg egymást. Akinek a papírját a legkésőbb találják meg, az győz.

*

Minden őr elkészíti a maga titkosírását. A többi megkísérli megfejteni.

*

Az őrök egymás közt azon versenyeznek, melyik a legzseniálisabb módja annak, hogy morzeüzenetet különleges készülék nélkül is elküldjenek.

*

A jeladási gyakorlatnak a lehető legvalószerűbbnek kell lennie. Kezdetől fogva olyan nagy távolságra adjátok és vegyétek az egyes betűket, amilyen messziről csak tudjátok, lehetőleg a szabadban.

Hírvívó játék

Futárposta

Kiválasztunk egy cserkészt, hogy üzenetet vigyen egy „ostromlott” helyre – ez lehet igazi falu, tanya vagy ház, de lehet valaki, aki adott helyen tartózkodik. A futárnak legalább félméteres, színes anyagot kell viselnie vállára tűzve, s úgy kell célba érnie, hogy ez ott is maradjon.

A helységet ostromló ellenségnek meg kell akadályoznia, hogy a futár bejusson, de természetesen nem mehet közelebb az ostromlott helyhez, mint a védők képzelt arcvonala, azaz 300 méter – ezt a határt előzetesen kell meghatározni. Aki mégis átlépné ezt a határt, a játékvezető kiállítja, mert a védők lelőtték. Ahhoz, hogy a futárt elfogja az ellenség, le kell tépnie válláról a szalagot. Tudják, hogy a futár egy bizonyos irányban egy bizonyos időpontban elindul – ez a hely vagy másfél kilométerre legyen

az ostromlott várostól –, és mindent elkövethetnek, hogy elfogják, kivéve, hogy nem lehetnek jelen, amikor és ahonnét elindul.

Ezt a játékot városban úgy játszhatjuk, hogy kiválasztunk két házat. Az egyik a kiindulási pont, a másik az ostromlott város, és a futárnak minden álruha meg van engedve (csak a női nem), mindaddig, míg a szalagot a vállára tűzve viseli.

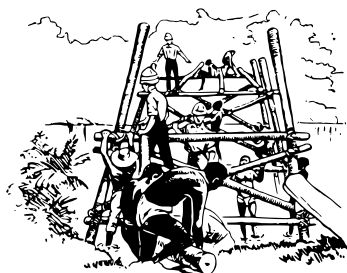
Az ősemlernek is megvoltak a maga jelzései. Ez például minden korban azt jelentette: „Figyelem!”

Tábori élet

8. tábortűz

UTÁSZMUNKA

*Csomózás – Kunyhóépítés – Fadöntés – Hídverés – Önméretek –
Magasság- és hosszbecslés – Úttörők*

AZ UTÁSZOK vagy úttörők azok, akik elől járnak, hogy utat nyissanak az utánuk jövőknek az őserdőben vagy másutt.

Amikor Afrika nyugati partján szolgáltam, nagy csapat helyi felderítő parancsnoka voltam, és mint minden felderítő, azon voltunk, hogy mindenféleképpen hasznára legyünk fő haderőnknek, amely mögöttünk jött. Nemcsak az ellenséget kémleltük, s figyeltük mozgását, hanem tehetségünkhöz mérten igyekeztünk hadseregünknek könnyebbé tenni az utat, mivel csak keskeny ösvény volt a sűrű őserdőben és a mocsárban. Így hát úttörők is lettünk, nemcsak felderítők. Menetelésünk során majdnem kétszáz hidat vertünk a folyókon, cölöpökből kötözve.

Amikor először láttam neki a felderítőkkal ennek a fontos munkának, kiderült, hogy ezer emberből nagyon sok azt sem tudta, hogyan kell forgatni a fejszét, hogy fát vágjon ki, és egy hatvanfős társaság kivételével senki sem tudta, hogyan kell csomót kötni – még rossz csomót sem.

Életmentő csomók

Röviddel azelőtt, hogy jó néhány éve Kanadába érkeztem, borzasztó tragédia játszódott le a Niagara-vízesésnél.

Tél közepe volt. Három ember ment azon a hídon, amelyet a jég formált a vízesés alatt rohanó folyón: egy férfi, a felesége és egy tizenhét éves fiú. Egyszer csak a jég megrepedt, és széttört. A férfi és felesége egy jégtáblán találta magát, amely messzire sodródott a nagyobb táblától; a fiú egy másikon rekedt.

Körös-körül a vizet hasonló jégtáblák borították, taszítva-zúzva egymást. A három ember a sodrás szeszélyének volt kiszolgáltatva; itt ugyan lassú volt, de lassan és biztosan vitte őket lefelé, a mérföldnyire lévő félelmetes zúgó felé.

A parton lévő emberek látták, mekkora veszélyben vannak, s látták azok az ezrek is, akik odasereglettek, de egyikük sem volt képes segíteni rajtuk. Úszni lehetetlen volt, és mentőcsónakot sem lehetett használni.

Így sodródott a három szerencsétlen egy órán át. Ekkor a folyó két híd alatt vitte el őket; ezek pontosan a zúgó fölött ívelték át a folyót.

A hídról, ötven méterre a folyó fölött, köteleket bocsátottak le, hogy a sodródó emberek útjába essenek.

Amint elhaladtak mellettük, a fiúnak sikerült elkapnia egy kötelet, és segítő kezek láttak hozzá, hogy fölhúzzák. Amint azonban úgy félúton lehetett, a szegény gyerek nem bírta tovább tartani magát. Visszaesett a jeges árba, és örökre eltűnt.

A másik jégtáblán levő férfi is megragadott egy kötelet, és megkísérelte, hogy a felesége derekára kösse, hogy legalább ő megmeneküljön. Az ár azonban elrohant velük. Keze meg volt gémberecde, nem tudta megkötni a kötelet. Kicsúszott a kezéből.

És néhány másodperccel később kínszenvedésük véget ért: elnyelte őket a fortyogva örvénylő zúgó.

Mit tettél volna?

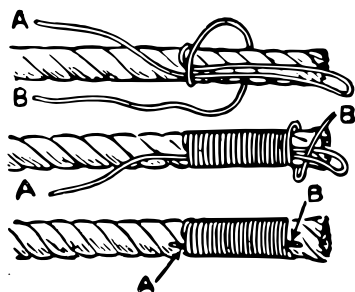
Könnyű utólag okosnak lenni, de el kell gondolkoznunk ezen a katasztrófán. Mit tettetek volna, ha ott vagytok?

Az egyik kanadai cserkészvezető mesélte nekem, hogy röviddel a bal-eset után vasúton utazott, és útítársai az esetről beszélgettek. Nem tudták, hogy neki köze van a cserkészekhez, és az egyikük ezt mondta: „Hát, azt hiszem, ha lett volna ott cserkész, biztosan kitalált volna valamit, hogy megmentse azokat a szegény embereket.”

Az emberek gyakran teszik föl a kérdést: mire jó olyan egyszerű dolgot megtanulni, mint a csomózás. Bizony, ez olyan eset volt, amelyiknél az ilyen tudás három életet tudott volna megmenteni.

Amikor a köteleket lelógatták a hídról, egy vagy két hurkot kellett volna rájuk kötni, hogy az áldozatok bele tudjanak bújni, vagy át tudják dugni rajtuk karjukat vagy lábukat. De mivel nem volt egyetlen hurok sem, az emberek nem tudtak segíteni, mivel nem tudták, hogyan kell mentőcsomót vagy bármilyen más hurkot kötni.

Hasznos csomók

Hogy a kötel vége ki ne bomoljék, el kell kötni. Tegyetek egy darab spárgát hurok alakjában a kötélre. Ezután tekerjétek a kötel köré a hosszabbik részét (B), míg vagy fél centire meg nem közelítitek a végét. Húzzátok szorosra minden karikát, s fektessétek őket egymás után.

Dugjátok be most a B véget a hurokba, s kössétek meg erősen A-nál, de ne rántsátok, mert különben elszakad. Így behúzzátok a B véget a kötés alá (elég, ha félútig). Végül vágjátok le a kilógó végeket csinosra.

Minden cserkésznek tudnia kell, hogyan kössön csomót.

A csomózás egyszerű dolognak tűnik, pedig van jó és van rossz módja, és a cserkésznek a jót kell tudnia.

Élet függhet tőle, hogy a csomó helyesen van-e megkötve, vagy sem.

A helyesen megkötött csomóról bizton tudhatjátok, hogy tartani fog, bármekkora húzásnak lesz is kitéve, és ha ki akarjátok bontani, könnyen megtehetitek.

A rosszul kötött csomó kibomlik, ha keményen húzzák, vagy olyan szorosra gubancolódik össze, hogy képtelenség kibogozni.

A tanulás legjobb módja az, ha találtok valakit, aki meg tudja nektek mutatni. Sokat kell gyakorolnotok, máskülönben hamar elfelejtitek a csomókat. Kötelet vagy zsinórt használjatok, ne kócos kis madzag- vagy cipőfűződarabot!

Alább olyan hasznos csomókat találtok, amelyeket minden cserkésznek tudnia kell, és használnia is kell, ha spárgát vagy kötelet csomóz.

Hogy a kötél vége ki ne rojtosodjék, és ki ne bomoljék, el kell kötnötök úgy, hogy vékony spárgát tekertek köré jó néhányszor, és úgy fejezitek be, hogy a vége ne lássék. Több módja van ennek; az ábra az egyik könnyű és hatékony változatot mutatja.

Nyugat-Afrikában nem volt kötélünk, így erős kúszónövényeket használtunk és vékony fűzfavesszőt vagy hosszú, rugalmas vesszőket. Ezeket úgy tettük még hajlékonyabbakká, hogy egyik végükre ráléptünk, a másik végüket kezünk köré csavartuk körbe-körbe. Fonásra a fűz és a mogyoró vesszeje jó. Nem lehet ugyan minden csomót megkötni rajtuk, amit kötéltre lehet, de a péterszeg általában sikerül.

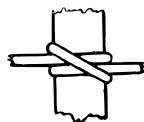
FOGÁSBOG
(szabályos
kettőscsomó)
sebkötés vagy
kötél
összekötésére

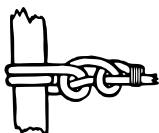
SZARVKÖTÉLBOG
(ívelt kettőscso-
mó) két
egyforma vagy
különböző kötél
összekötésére

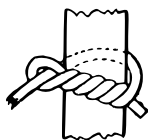
MATRÓZCSOMÓ
két nedves vagy
csúszós kötél
összekötésére

**SZORÍTÓ-
NYOLCAS**
Utásmunkánál
ezzel
erősíthetnek
kötelet póznára

KÉT FÉLCSAT
kötél póznához
való kötésére

PÉTERSZEG
Kötélvéget
erősíthetünk vele
póznához vagy
gerendához.

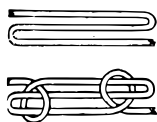
DERÉKHUROK
mentéshez

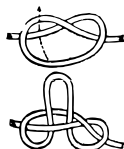
**HEGYMÁSZÓ
CSOMÓ**
Szükség szerint
lehet tágítani
vagy szűkíteni

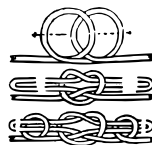
**KETTŐS
SZORÍTÓ
NYOLCAS**
hurok helyett és
feszítőcsomónak

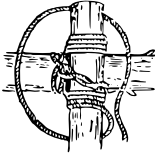
KURTÍTÓ BOG
kötél rövidítésére
és laza kötél
megfeszítésére

KÖTÉLFÜL
Ezzel tartókötélre
köthetnek hurkot

**BAROSS
MENTŐCSOMÓ**
Két nyílása van,
embert lehet vele
leereszteni

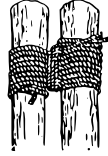
KERESZKÖTÉS

Kezdjétek szorító nyolcassal, majd feszítőkötés következik merőlegesen a fő kötésre. Szorítónyolcassal fejezzétek be. összekötésére.

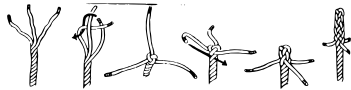
HARÁNTKÖTÉS

Kezdjétek mindkét rúdra kötött péterszeggel. Minden elágazást kössetek körül. Folytassátok feszítőkötéssel, és fejezzétek be szorítónyolcassal.

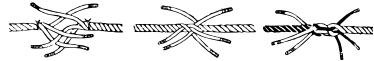
EGYENESKÖTÉS

Szorítónyolcas az egyik rúdra. Karika mindkét rúdra. Feszítőkötés. Végül szorítónyolcas az egyik rúdra.

VISSZAFONÁS

A kötélvég kibomlását gátolja meg. Bontsátok ki a kötelet, és a fejenél keresztezzétek a végeket. Majd fonjátok körbe a végeket úgy, hogy a szomszéd sodrat fölött és a közvetlen utána következő alatt vezetitek, a sodrat ellenében. Ismételjétek ezt meg.

RÖVIDFONÁS

Két kötelet fonhattok így össze. Bontsátok ki a két kötél végét, majd dugjátok egymásba. Vezessétek az ágakat a fölött, amivel érintkeznek, az alatt, amelyik következik a sodrat ellenében. Azután tegyék ugyanazt a másik kötéllel. Ismételjétek.

CSATFONÁS

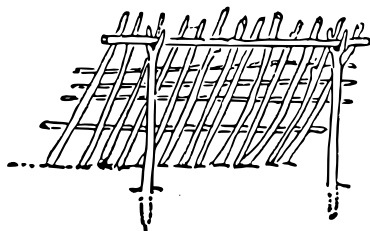
Állandó hurkot így fonhattok a kötél végére. Bontsátok ki a kötél végét, és hajlítjátok be a kívánt nyílással. Ezután dugjátok át a végeket körbe-körbe a sodratok közé, és úgy folytassátok, mint a visszafonásnál. Háromszor ismételjétek ezt meg.

Kunyhóépítés

Hogy kényelmesen táborozhasson, a cserkésznek tudnia kell, hogyan készítsen rögtönzött hajlékot éjszakára, vagy kunyhót, ha hosszabb ideig akar táborozni.

Az, hogy milyen menedéket készítetek, függ a vidéktől és az időjárástól.

Állapítsátok meg, merről fúj általában a szél, és menedéketek hátát a felé fordítsátok, tüzet pedig előtte gyújtsatok. Ha olyan helyen akartok tábort verni, ahol sok a fa, és engedélyetek van rá, hogy vágjatok belőle, többféle menedék közül választhattak.

A féltető egyszerű kunyhó, gyorsan megépíthetitek.

A rögtönzött menedék a legegyszerűbb kunyhóféleség. Két egyenes karót jó erősen a földbe vertek, és keresztben gerincrudat erősítetek rájuk. Ehhez több karót támasztotok a széloldalra, rá keresztrudakat, hogy tartsák majd a tetőfedésre használt ágakat, nádat, gyeptéglát, vesszőket, vagy ami van.

Egy személynek ez a menedék egész kicsi lehet, kb. egy méter magas elől, egy méter széles és úgy két méter hosszú. A tüzet valamivel távolabb rakjátok, mint egy méter, és a tűzzel párhuzamosan fekdjétek benne.

Ha a „vityilló” egynél többnek épül, legyen elől másfél vagy két méter magas és másfél-két méter mély, úgy, hogy többen tudjanak benne fekdjni egymás mellett, lábbal a tűznek.

Zsuppolás

Amikor a vázat zsuppozni kezditek, kezdjétek alul, és a zsuppot rétegekben rakjátok föl, egyiket a másikra úgy, ahogyan a cserepet szokták. Ha

így teszték, nem ereszti át a vizet.

Zsuppolásra vastag örökzöld ágat vagy szénát, nádat, gyeptéglát, fakérget vagy rövid léceket (ez utóbbit zsendelynek hívják), vagy szorosra összefont hangaágakat használhattok.

Miután elkészült, általában tanácsos néhány faágat és vastag rudat fektetni a zsupptetőre, hogy lefogja, ha feltámad a szél.

A fa elágazásába támasztott rúd az alapja kunyhóknak.

Másfajta kunyhók

Ha teljes kunyhót akartok építeni, akkor a gerincrúd mindkét oldalára tehettek féltetőt. De legtöbb embernek az egyszerű féltető is teljesen megfelel, előtte a tűzzel.

A menedékkunyhó építésének másik módja az, ha a gerincrudat egy kis fa másfél méteren levő elágazásának támasztjátok úgy, hogy a rúd földhöz támaszkodó vége szélirányban két méterre legyen a fától. Ezután támaszatok oldalrudat hozzá, és földjétek be ugyanúgy, mint a féltető kunyhót.

Ahol nem találtok karót, úgy tehettek, mint a dél-afrikai bennszülöttek: félkör alakban halmozgatok föl kis falnak sok bokros, bozotos ágat stb., hogy útját állják a hideg szélnek, és a nyitott részénél rakjatok tüzet.

A zuluk úgy építik kunyhójukat, hogy köralakban hosszú ágakat szúrnak a földbe. Ezután középen összehajlítják, és összekötik őket. Közüket befonják hajlékony vesszővel, míg afféle kerek madárkalickát nem kapnak.

A zulukunyhó építése azzal kezdődik, hogy hosszú ágakat tűznek a földbe köralakban. A csúcsukat összekötik, és vázat készítenek.

Ezt szalmakötegekkel vagy zsuppal befödik, vagy szalmát fonnak az ágak közé. Néha kis nyílást hagy-nak a tetőn, kéménynek.

Az indiánok úgy építik tipijüket, hogy néhány hosszú rudat össze-kötnek gúla alakban, és ponyvával vagy összevarrt bőrökkel befödik.

Ha sátratokat vagy kunyhókat túlságosan süti a nap, tegyetek rá takarókat, vagy még több szalmát.

Mennél vastagabb a tető, annál hű-vösebb a sátor nyáron. Ha a kunyhótok nagyon hideg, vastagítsátok meg a falát a tövénél, vagy rakjatok gyepféglából úgy harminc centi magas kis falat az oldala köré.

El ne felejtsetek csatornát ásni a kunyhótok köré, hogy ha éjjel erősen esnék, el ne öntse a padlóját kívülről.

Az ilyen menedéket a szomáliai bennszülöttek „szövedék”-nek hívják.

A fejszések

Az erdőlakónak nagyon kell értenie a fejszéhez. Ahhoz, hogy jó baltásemberré váljatok, először is tudnotok kell, hogyan kell csinálni, az-után meg rengeteget kell gyakorolnotok, hogy mások valamennyire is jónak ítéljenek benneteket.

Csak a rossz mesterember panaszkodik a szerszáma – mielőtt tehát munkához látnátok, győződjetek meg róla, hogy jó-e a szerszámotok.

Fejszések favágó fejsze legyen, amelynek feje kb. 1,3 kilós. Ügyeljete, hogy a nyele egyenes legyen, és tökéletesen egy vonalba essék a fejével és élével. Ezt úgy ellenőrizhettek, hogy élével fölfelé tartva végignézték a feje és nyele mentén. Ha az éle nem áll a nyél irányában, mellé fogtok csapni.

Fejszeélesítés

Azután nézzétek meg, éles-e a fejszétek: tényleg éles-e, nemcsak egyszerűen „jó éle van”. A kicsit is életlen fejszével semmivel sem tudtok jobban vágni, mint nagyon életlen késsel ceruzát hegyezni. Tanuljátok meg, hogyan kell megélesíteni a fejszéteket köszörűkövön, míg civilizált helyen laktok, ahol van köszörűkő, és van, aki megmutatja, hogyan csináljátok.

Amikor Indiában „malacdöfésre” mentünk (azaz lándzsás vadkanvadászatra), tapasztaltuk, milyen égetően fontos, hogy lándzsánkat borotvaélesen tartsuk. Valahányszor megöltünk egy vadkant, a következő küzdelemhez újraéleztük lándzsánk hegyét. Nem vittünk magunkkal fenőkövet, de kis finom reszelőt igen, amellyel rendbe tudtuk hozni az élet.

Nem egy öreg erdőlakó hord magánál ilyen reszelőt, hogy fejszétjét élesen tartsa. Az a mondás járja köztünk, hogy „utolsó dollárod is kölcsönadhatod barátodnak, de sohase add kölcsön a fejszédet – hacsak nem vagy biztos benne, hogy jó fejszés, és nem csorbitja ki.”

Óvd a fejszéd!

Csak az örült csapdos össze-vissza a fejszéjével: fára csap, gyökeret és ágat a földön darabol, így értékes fát tesz tönkre, és minden ütéssel, amit a földre vagy sziklára mér, egyszersmind fejszétjét is kicsorbitja. És amikor a karja elfárad, ledobja a fejszét, a földön hagyja, ahol a sötétedés után járkálók lábujjába beleakadhat, és kihatíthatja.

Ha valahol ott akarjátok hagyni a fejszéteket, egyenesen vágjátok bele egy fatönkbe, és hagyjátok ott, míg megint nem lesz rá szükségetek, vagy egy darab fából készíttetek külön tokot a fejének, vagy tegyétek bőrtokjába.

Tomi, a zöldfülű – Tomi fát vág.
Vagdalkozik, izzad, csapkod, a fa mégis mosolyog.
Elfelejtett fejszét fenni, ezért nem megy a dolog.

Fejszehasználat

Favágásnál a „zöldfűlű” általában azzal akarja ellensúlyozni, hogy nem tud célozni, hogy nagyon erősen vág. Ha ezt egy öreg csont meglátja, csak mosolyog a bajsza alatt, és visszagondol arra a hátfájásra, amit akkor szerzett, amikor ő is először csinálta.

Ne akarjatok erővel ütni; csupán azzal törődjete, hogy úgy célozzatok, hogy pontosan oda vágjatok, ahová akartok. A lendület és a fejsze súlya elintézi a többit. Ferdén üssetek, ne egyenesen.

A jó favágó jobb és bal kézzel egyformán jól tud a fejszével bánni. Ez csak gyakorlat dolga.

Fadöntés

Ha valamilyen hasznos célra fát akartok kivágni, először is kérjete, engedélyt.

Mielőtt nekiesnétek a favágásnak, távolítsatok el minden olyan ágat, ami akadályozna benneteket a fejsze lendítésében, és így elrontaná a célzást. Tisztítsatok el az útból minden tüskebokrot vagy aljnövényzetet, amibe a kritikus pillanatban belebotolhatnátok. Győződjete meg róla, hogy a nézők kellő távolságban vannak tőletek.

Úgy kell kidönteni a fát, hogy először egy darabot kivágtok azon az oldalon, amerre a fát dönteni akartok, majd belevágtok a másik oldalon, hogy eldőljön. Úgy tervezzétek a munkát, hogy a fa ne essék más fára, és ne akadjon fönn az ágán. Az első bevágásnak úgy lássatok neki, hogy vágjatok két jelet a törzsbe: a felsőt annyira az alsó fölé, amekkora a fa vastagsága. Ezután felváltva vágjatok először vízszintesen az alsó jelnél, majd ferdén lefelé a fölsőnél, és csapjátok ki a köztük levő fát. Így folytassátok, míg el nem juttok a fa közepéig.

Fadöntésnél tegyete két bevágást. A letebbtit arra az oldalra, amerre a fa hajlik. Akkor arra fog dőlni.

Most kezdjétek el a fa túlsó oldalán, vágjatok egy másik bevágást, de kb. nyolc centire az első bevágás alsó jelének szintje fölött.

Nagy darabokat vágjatok ki egy csapásra – ne csak apró szilánkokat, mert ez arról árulkodnék mindenkinek, aki később arra jár, hogy itt zöldfülű dolgozott. Mindennek az a nyitja, hogy jól kell céloznotok a csapásaitokkal.

Amikor dől a fa, figyeljétek az alsó végét: gyakran hátrafelé ugrik le a tönkről. Sohase álljatok pontosan a fa mögé – sok zöldfülű halt már meg így. Amikor a törzs megreccsen, és a fa dőlni kezd, menjetek a dőlés irányában és kifelé is egyszerre, el a törzs aljától.

A fa lenyírása és rönkölése

Ha a fa már a földön fekszik, le kell nyírni, azaz le kell vágni az ágait és gallyait, hogy csak a törzs maradjon ott csupaszon. Ezt a törzs aljától kezdjük, és így haladunk a fa csúcsa felé. Az ágat alulról vágjátok le, olyan közel a törzshöz, amilyen közel csak tudjátok.

Ezután a törzset vágjuk egyenlő hosszú darabokra. Ezt „rönkölésnek” hívjuk. Először az egyik oldalról vágjatok bele a közepe felé, fele olyan széles bevágást téve, mint amilyen vastag a fa. Ezután fordítsátok meg a törzset, és készítsetek hasonló bevágást a másik oldalon, míg a rönkök el nem válnak egymástól.

Hídverés

Amint már az előbb említettem, az én felderítőim Asantiban utászokként is dolgoztak, és majdnem kétszáz hidat kellett építeniük. És a tetejében olyan anyagokból kellett ezeket összeeszkábálniuk, amilyent a helyszínen találtak. Sokféleképpen lehet hidat verni.

Utáshidat általában úgy készítenek, hogy rudakat kötnek egymáshoz.

A Himalájában három kötélből készítenek hidat. A folyó fölé feszítik őket, és minden méteren V alakú pálcákkal kötik össze úgy, hogy az

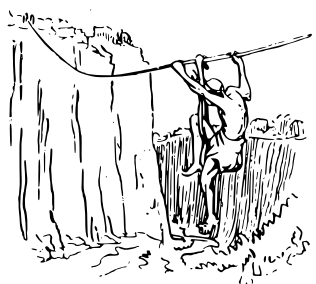
egyik kötél a járda, a másik kettő a korlát kétoldalt. Bizony ingatag ez a híd, amikor átmentek rajta, de átvissz a túloldalra, és könnyű elkészíteni.

Keskeny, mély folyót úgy a legegyszerűbb áthidalni, ha a parton egy vagy két fát átdöntünk egymás mellé. Ezután ácsszekercével laposra faragjátok a felső részüket. Készítsetek korlátot, és már kész is a nagyon kiváló híd.

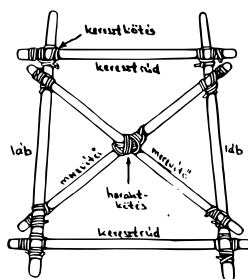
Tutajt is használhattak, hogy átjussatok a folyón. Építsetek meg a tutajt a part mellett: a vízben, ha a víz sekély, a parton, ha a víz mély. Ha készen vagytok, fogjátok a folyás irányába mutató végét, és taszítsátok el a másik végét a parttól, és engedjétek, hogy az áramlás állítsa a megfelelő helyzetbe.

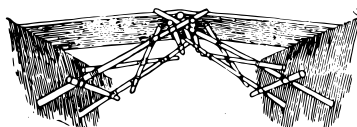
A Himalájában három kötélből készítenek hidat

Kasmirban nem egy „híd” mindössze egyetlen szál kötél.

Így lehet egyszerű hidat építeni két kecskebakból. Az ábra mutatja, hogyan kell a részeket összekapcsolni. Minden kötés keresztelés, kivéve a középsőt, amelyik harántkötés.

Önméretek

Minden utásznak tudnia kell egyéni méreteit a következő felsorolás szerint (az átlagos méretet adom meg):

- a mutatóujj utolsó perce vagy a hüvelykujj vastagsága – 2,5cm
- kis arasz – 20 cm
- nagy arasz – 23 cm
- a csuklótól a könyökig (ez a lábfejek hossza is) – 25 cm
- a könyöktől a mutatóujj hegyéig
(a régi hosszmérték ez, a könyök) – 45 cm
- a térdkalács közepétől a földig – 48 cm
- a kitárt kar, mutatóujjtól mutatóujjig közel akkora,
mint a magasságotok.
- A szív kb. 75-öt ver egy perc alatt. Egy ütés valamivel rövidebb,
mint egy másodperc.
- Lépés: egy lépés kb. 75 cm; kb. 130 lépés 100 méter.
- A sietős lépés rövidebb, mint a ráérős.
- Ha gyorsan gyalogoltok, egy kilométert kb. tíz perc
alatt tesztek meg, vagy kb. hat kilométert egy óra alatt.

Távolságbecslés

Minden cserkésznek tudnia kell távolságot becsülni néhány centimétertől kilométerig vagy még tovább.

Ha pontosan megjegyzitek önméreteiteket, ez nagy segítség ahhoz, hogy a tárgyakat is meg tudjátok mérni. Az is hasznos, ha rovátkákat véstek botokra, hogy lássátok, mekkora egy centi, tíz centi, fél méter, egy méter. Ezeket mérőszalaggal mérhetitek rá, mielőtt a botot használnátok.

A megtett út hosszát általában úgy lehet megbecsülni, hogy megjegyzitek mennyi ideig mentetek, és milyen sebességgel. Tegyük föl, hogy

óránként hat kilométeres sebességgel gyalogoltok. Ha másfél óráig gyalogoltatok, akkor tudjátok, hogy kb. kilenc kilométert tettetek meg.

A távolságot a hang alapján is meg lehet becsülni. Ha azt látjátok, hogy valaki távol puskát süt el, és számláljátok a felvillanás és a dörrenés közti másodperceket, ebből meg tudjátok állapítani, milyen távol vagytok a puskától. A hang másodpercenként háromszázharminc métert tesz meg – majdnem annyi métert, mint ahány nap van az évben.

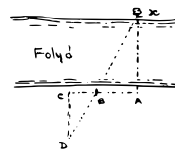
Ellenőrizték saját megfigyeléssel a következőket.

Ötven méterről világosan ki tudjátok venni egy ember száját és szemét. Száz méterről a szem pontnak látszik. Kétszáz méterről a gombokat és az egyenruha részleteit még meg lehet különböztetni. Háromszáz méterről az arc még látszik. Háromszázötven méterről lehet látni a láb mozgását. Négyszázötven méterről meg lehet állapítani az egyenruha színét.

Ennél nagyobb távolságnál képzeljétek el azt a pontot, amelyik félúton van a tárgyig. Becsüljétek meg, milyen távol volna tőletek, aztán az eredményt szorozzátok meg kettővel, hogy megkapjátok a távolságot. A becslés másik módja, ha megbecsüljük, mekkora az a távolság, amelyiknél messzebb nem lehet a tárgy, s azt is, amelyiknél közelebb nem lehet, s vesszük a kettő átlagát. A tárgyak *közelibbnek* tűnnek, mint a valóságban, ha ragyogó napfény van, és rásüt a tárgyra; ha vízen és havon át látjuk; ha hegyen föl- vagy lefelé nézzük. A tárgyak távolibbnek tűnnek, mint a valóságban, ha árnyékban vannak; ha a völgy túlsó oldalán vannak; ha a hátterük ugyanolyan színű; ha a megfigyelő fekszik vagy térdel; ha száraz köd ül a talajon.

Tom, a zöldfülű—
Tom hidat ver.
Erős hídhoz
szoros kötés —
ez a titka, semmi
más.
„Tudom, tudom!”
— hajtogatta, de
nem tette vizes
Tamás.

Ha az ábra
szerint
szerkesztitek a
háromszögeket,
meglehetősen
pontossággal
meg tudjátok
határozni
a folyó
szélességét.

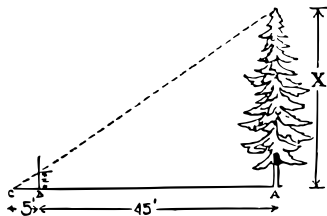
A folyó szélessége

A folyó szélességét úgy becsüljük meg, hogy megjegyzünk egy X tárgyat, pl. egy fát vagy sziklát a szemközti parton (lásd az ábrát). Induljatok el AX -re merőleges irányban, és menjetek mondjuk hatvan métert a part mentén, és szúrjatok le egy pálcát, vagy állítsatok egy követ (B). Menjetek még harminc métert (ez kilencvenre lesz a kiinduló ponttól, A -tól): ez C ; itt forduljatok merőlegesen, s menjetek a folyótól távolodva, míg a pálcát egy vonalban nem látjátok a túloldali fával. Ahány lépést tettetek a parttól (CD), akkora az AX távolság fele.

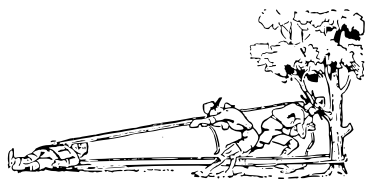
Magasságbecslés

A cserkészeknek magasságot is kell tudnia becsülni, néhány centimétertől ezer méterig, sőt tovább. Meg kell tudnia ítélni kerítés magasságát, árok mélységét, ház, fa, torony, domb vagy töltés magasságát. Nem nehéz ez, ha már néhányszor gyakoroltátok, de nagyon nehéz könyvből tanulni.

Hogy egy olyan tárgy magasságát meghatározzátok, mint egy fa vagy ház, menjetek tőle kilenc lépésre, kilenc méterre vagy bármilyen egység kilencszeresére, ami nektek tetszik, és állítsatok ott föl egy botot úgy, hogy egy másik cserkész tartja. Menjetek az átlalatok választott még egy egységgel távolabb, hogy így összesen tízegységnyire kerüljete a tárgytól. Ezen a ponton hajoljatok a földig, és onnan nézzetek föl a fára. A másik cserkész ekkor csúsztatgassa a kezét fölfelé vagy lefelé a boton, míg

A fa magasságát meg tudjátok határozni olyan cserkészbottal, amelyikre centiméter-beosztást véstetek, roltátok, de nagyon nehéz könyvből tanulni.

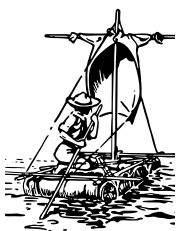
A guruló kötéllel jól tudtok mozgatni nehéz fatörzset – vagy valamilyen más nehéz tárgyat!

szemetek, az ő keze és a fa csúcsa egy vonalba nem kerül. Mérjétek meg a boton a cserkész kezének a talajtól vett távolságát centiméterben; ez lesz a tárgy magassága deciméterben. Bármilyen egységet választhattok, amit kényelmesnek találtok, míg a távolságot 1:10 arányban osztjátok ketté, s a boton minden centimétert deciméternek vesztek.

Súly- és mennyiségbecslés

Tudnotok kell azt is, hogyan becsüljétek meg valaminek a súlyát: egy harminc grammos levélét, egy fél kilónyi halét vagy kenyérét, egy zsák korpáét, és egy ember valószínű súlyát külsejéből. Mindezt szintén csak gyakorlással lehet megtanulni.

Tanuljatok meg mennyiséget becsülni – egy pillantással fölmérni, közelítőleg hány ember van a tömegben vagy az autóbuszon vagy nagy tömegben; hány birka van a nyájban; hány golyó a tálcán és így tovább. Ezt mindig gyakorolhatjátok az utcán vagy kinn a mezőn.

Egyszerű tutajt készíthettek „hurkából” – vízálló ponyvából, amit szalmával vagy száraz levéllel tömtök meg. Cserkészbotból készült kerethez kössétek

Őrsi utászgyakorlatok

Gyakoroljátok a csomózást, ki tudja gyorsabban. Rendezetek versenyt cserkészpárok között. A vesztesek megint álljanak párba, versenyezzenek tovább, míg a végén meg nem találjátok, ki az, aki a legrosszabbul tud csomózni. Ezzel a módszerrel (amit más cserkészügyesség gyakorlásánál is alkalmazhattok) a leggyöngébb tudásúak gyakorolnak a legtöbbet, a verseny pedig éppoly izgalmas attól, hogy ne legyetek a legutolsók, mint-ha azért folynék, hogy a legjobbak legyetek, és ti nyerjétek a díjat.

*

Jó hecc, ha sötétben rendeztek csomózási versenyt. Az őrsvezető leoltja a lámpát néhány másodpercre, miután megmondta, melyik csomót kell megkötni. Lámpaoltás helyett a versenyzők szemét is beköthetitek.

*

Készítetek cserkészbotból hídmodelleket. Spárgával vagy kötéllel kös-sétek őket össze.

Őrsi kunyhót úgy készíthettek, hogy sudár fákat támasztotok össze, és a keretet beborítjátok gyeptéglával.

Játék

Cserkészlépés

A játékvezető kiküld három fiút vagy három csoportot 300-1200 méterre a kiinduló ponttól. Ruhájuk a lehető legjobban térjen el egymástól, és más-más tárgyat vigyenek magukkal (pl. botot, csomagot, papírt stb.). Ha

idegenek is járnak arra, a játékvezető megkéri a csoportokat, hogy ereszkedjenek fél térdre, vagy álljanak valahogy úgy, hogy meg lehessen őket különböztetni a járókelőktől. A játékvezető körpályát jelöl ki, mondjuk ötszáz méter hosszút; a pályán lehetőleg ugrani is kelljen.

A versenyzők elindulnak, és futnak az első ponthoz. Itt a játékvezető megmondja nekik azt az iránytűállást, amelyik irányban látható csoportról kell jelentést írniuk. Mihelyt megtalálják, minden versenyző jelentést készít a csoportról, amelyben leírja,

1. hányan vannak a csoportban,
2. hogyan vannak öltözve, vagy mi a megkülönböztető vonásuk,
3. a csoport helyzetét a közeli tereptárgyakhoz viszonyítva,
4. a csoportnak saját helyzetétől becsült távolságát.

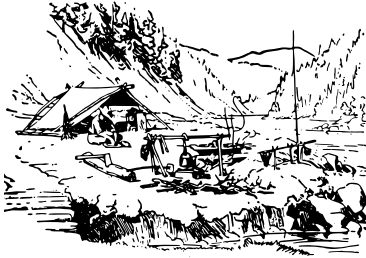
Ezután a következő ponthoz futnak, és mindezt megismétlik másik csoporttal és így tovább, végül a jelentéssel a céloszlophoz futnak.

Pontozás. A legnagyobb pontszám egy csoport helyes és teljes leírásáért öt pont, azaz az egész pályára tizenöt pont. Minden tíz másodpercért egy pont levonás, amennyivel később érkezik a versenyző, mint az első, aki átadja a jelentését a céloszlopnál. Egész vagy fél pont levonás a jelentés minden hibájáért vagy hiányosságáért.

9. tábortűz

TÁBOROZÁS

*Kényelem a táborban – A táborhely – A felszerelés – Táborverés –
Tűzrakás – A tiszta tábor*

VAN, AKI ÚGY TARTJA, a tábor „tiszta nyomor”. Hát lehet, hogy a zöld-fülűnek primitív és kényelmetlen, de semmi „tiszta nyomor” az erdőlakónak; ő tudja, hogyan gondoskodjék magáról, s hogyan teremtsen meg a kényelmét. Ha nincs sátra, nem ül le, hogy dideregjen és dohogjon, hanem nekilát, hogy sátrat vagy kunyhót állítson. Jó helyet választ neki, ahol biztosan nem önti el a víz, ha vihar vagy eső jönne. Ezután tábortűzet rak, és páfrányból vagy szalmából puha ágyat készít.

Az öreg cserkész tele van ötlettel. Minden nehézségből vagy kényelmetlenségből megtalálja a kivezető utat.

A táborhely

Amikor táborozni készültök, előre el kell döntenetek, hová akartok menni, majd hogy milyen is legyen a tábor.

Mennél közelebb van az otthonotokhoz, annál kisebb az útiköltség. Véleményem szerint az a táborhely a legjobb, amelyik közel van olyan

erdőhöz, ahová van engedélyetek tűzifát vágni és kunyhót építeni. Így ha ismertek olyan birtokost a közelben, aki várhatóan megengedi, hogy erdejének egyik szögletét használjátok, az a nektek való. Az erdő mélyén a talaj nedves lehet, és esős időben a fákról sokáig csöpög a víz. Figyeljete erre. Ha jó, esőálló tetejű kunyhókat építetek, nem lesz sátorra szükségetek.

A tengerparton is adódik jó táborhely, ha találtok olyan helyet, ahol van csónak, és lehet fürdeni. Néha megengedik nektek, hogy csónakházban lakjatok. Ne felejtsetek, hogy jó vízre és némi tűzifára szükségetek lesz.

Vagy kimehettek a hegyekbe, pusztába vagy folyóra, ha engedélyt szereztek a táborozáshoz.

Amikor kiválasztjátok a tábor helyét, mindig gondoljatok arra, milyen volna, ha az idő nagyon esősre vagy szelesre fordulna. Válasszátok a legszárazabb és legvédettebb pontot, és ne legyen nagyon messze a vízforrásotoktól. Ne feledjétek: a jó víz a legfontosabb. És győződjete meg róla, hogy ivóvizetek tiszta.

A szülők figyelmébe

A táborozás nagy szám a cserkészletben, ami nagyon vonzza a fiút, és lehetőség arra, hogy önbizalmat és találékonyságot tanuljon, azon felül, hogy egészségessé is válik.

Van olyan szülő, aki maga sohasem tapasztalta meg a tábori életet, és ezért gyanakodva nézi a táborozást, mert talán túl durva és veszélyes lesz fiuknak. De amikor látják, hogy csemetéjük testileg kicsattanó egészségben, lelkieg pedig boldogan tér haza, a gyakorlati emberiségben és bajtársiasságban megerősödve, csak becsülni tudják azt a sok jót, ami az ilyen kirándulásból származik.

Őszintén remélem ezért, hogy Önök biztatni fogják fiukat, hogy amikor csak teheti, menjen táborba.

A mozgótábor

Sok cserkész jobban szereti a mozgótábort a helyhez kötött vagy „álló-tábornál”.

Persze, hogy sokkal érdekesebb, ha új vidékeken jártok, de hogy a mozgótábor tényleg élvezetes legyen, ahhoz jó időre van szükségetek.

A mozgótábor megtervezésénél az az első, hogy kiválasszátok a vidéknek azt a részét, amelyiket meg akartok látogatni, és kijelöljétek a térképen, hol fogtok éjszakázni. Rá fogtok jönni, hogy kb. nyolc kilométer egy nap az a távolság, amivel számolhattok.

Lehet, hogy szerkocsit is akartok, amin a sátratókat, takarót, sátorfenekeket és így tovább vihetitek.

A napi menet végén engedélyt kértek egy gazdától, hogy rétién veressétek föl a táborotokat, vagy, hogy csűrében alhassatok – kivált, ha nedves az idő.

A sátor

Mielőtt eldöntenétek, milyen sátrat is szeretnétek, előbb azt kell eldöntenetek, álló- vagy mozgótáborhoz kell-e.

Állótáborhoz, amiből tehát nem akartok kimozdulni, én előnyben részesítem azt a sátoertípust, amelyet a felfedezők nyeregsátoznak vagy ház-sátoznak hívnak. Nincs párja kényelemben, és abban, hogy vele a tábor

nagyon csinos. Ha még védőteje is van, teljesen vízálló, még ha hoz-

A nyeregsátor vagy ház-sátor a világ sok részén élő felfedező egyik kedvenc sátorfajtája.

zárték is a sátor belsejében, és a védőtető melegben hűvösen, fagyban melegen tartja a sátrat.

Kisebb cserkészsátor is igen jól beválik táborban, ha őrönként legalább kettő van belőlük. A téli hónapokban magatok is elkészíthetitek sátratokat – és talán ez a lehető legjobb módja, mivel végül ez kerül a legkevesebbe. És ha már benne vagytok, és néhányal többet csináltok, jó haszonnal eladhatjátok.

Ha a sátrak olyan drágák, hogy nem tudjátok megfizetni, ne felejtsetek el, hogy gyakran egészen olcsón lehet használt sátrat bérelni egy vagy két hétre.

A tábori felszerelés

A következő lépés a felszerelés összegyűjtése – azaz, mindannak, amire szükségetek lesz: főzőeszköznek, vödörnek, szerszámnak és így tovább. Itt egy gyorslista azokról a dolgokról, amelyeknek hasznát vehetitek állótáborban, de nincs mindre szükség kunyhóban vagy mozgótáborban.

A sátorba: vödör, lámpa és gyertya¹², gyufa, tönkölő, mosdótál, ásó, fejsze, gombolyag spárga, őrsi zászló, szíj a sátorrúdra akasztónak.

A kunyhába: vasedény, serpenyő, teáskanna, vasrács, gyufa, vödör, henteskés, mérőkanál, mosogatórongyok, krumpliszák stb.

Minden cserkésznek: vízhatlan fenéklap, két takaró vagy hálósák, zsinór, szalmaszák (a táborban tömítek meg, spárga és szalma kell hozzá), élelmiszeres zacskók. Fontos, hogy legyen elég hálósák vagy takaró, hogy minden cserkésznek külön ágya lehessen.

¹² Gyertyát ma már nem szabad sátorban használni, de másutt sem tanácsos a táborban.

Egyéni felszerelés

Minden cserkésznél legyen

- teljes cserkészegyenruha, beleértve a kalapot is
- pizsama vagy éjszakai ruha
- szvetter
- esőkabát
- tartalékcipő és zokni
- fürdőruha
- törülköző
- zsebkendők
- varrókészlet
- tányérok, pohár vagy bögre
- kés, villa és kanál
- gyufa
- hátizsák vagy bornyú
- szappan, kefe, fésű, fogkefe, toalettzacskóban

Az öreg táborozó mindig visz magával három-négy kis vászonzacskót élelemnek. Persze ezeket még tábor előtt varrja meg magának.

Az élelmiszeres zacskónak nem kell nagyobbak lennie, mint tíz centinek szélességben és öt centinek mélységben, s legyen beszegve, hogy szalaggal szorosra lehessen húzni a száját.

Amíg benne vagytok, hasznos dolog, ha néhány nagyobb zacskót is készítetek, hogy ezt-azt tarthassatok benne a táborban, pl. spárgát, tartalékgombot, tüssdobozt, ollót és így tovább. Nekem is vannak vászonzacskóim, és beléjük teszem a bakancsomat, ha becsomagolom. Meggátolja, hogy bepiszkolja azt a ruhát, ami közé bedugom.

Csak nevettek az esőn, ha szakszerűen vertétek föl a sátrat.

Az élelem

Ha friss húst használtok, figyeljete rá, hogy tényleg friss legyen; ne felejtsetek, hogy a tojás, a rizs és a zabpehely jobban eláll. A főtt gyümölcs hamar elkészül, és nagyon finom. A csokoládé nagyon hasznos mind a táborban, mind meneteléskor.

Jó tábori kenyérféle az, amit a búrok és a dél-afrikai vadászok ettek: a kétszersült. Könnyen elkészíthetitek. Vegyetek fél áron egy száraz ke-nyeret a péknél, vágjátok vastag szeletekre vagy kockára, majd tűzhelyen süssétek meg, vagy forró tűz lángjánál pirítsátok meg, míg egészen meg nem keményedik. Igen jól megteszi kenyér helyett. A puha kenyér hamar megvonul¹³ vagy megszárad a táborban.

Táborverés

A cserkésztáborban nem sorokba és oszlopokba verik föl a sátrakat, mint a katonai táborban, hanem örsönként, kupacokban, egymástól ötven vagy száz méterre, vagy még távolabb, nagy körben a csapatvezető sátra körül, amelyik a zászlóval és a tábortűz helyével rendszerint a középén van.

Tomi, a zöldfűlű – Tomi tábort épít. Szakértőként fontoskodva lép a táborba Tomi, de nem tudja, hogy a sátrat kötél szokta tartani.

13 Megnyúlósodik és megsavanyodik.

Sátorverés

Amikor kiválasztottátok, hová akarjátok fölverni sátratokat, úgy fordítsátok, hogy az ajtaja szélnek háttal legyen.

Nagy esőzésre számítva ássatok körös-körül kb. öt centi mély kis árkot, nehogy a víz kiöntsön. Ennek az ároknak a vizet a lejtő irányában kell elvezetnie. Ássatok egy kicsi, teáscsészényi lyukat a sátoarkó mellé, hogy belecsúszathassátok, ha esik az eső. Így egyszerre tudtok megláztani minden kötelet, hogy a nedvességtől összezsugorodó kötél meg ne feszüljön.

A vízforrás

Ha van forrás vagy vízfolyás a közelben, a legalkalmasabb részét tartsátok szigorúan tisztán, ivásra. Ettől lejjebb jelölhettek ki helyet fürdésre, ruhamosásra és így tovább.

A cserkészek mindig a legnagyobb gondot fordítják arra, hogy ivóvizüket tisztán tartsák, máskülönben betegség ütheti föl a fejét köztük.

Minden víz tele van baktériumokkal, amelyek túl kicsik ahhoz, hogy mikroszkóp nélkül meg lehessen látni őket. Van, amelyik ártalmas, van, amelyik nem. Mivel nem tudjátok megállapítani, ártalmas van-e a vízben, ha kételyetek van, a legbiztonságosabb, ha minden baktériumot megöltök úgy, hogy a vizet fölforraljátok, majd hagyjátok kihűlni, mielőtt isztok belőle. Amikor a vizet felforraljátok, ne csak éppen forrásig melegítsétek, s aztán leveszitek a tűzről, hanem hagyjátok negyedóráiig forrni, mivel a baktériumok nagyon szívós pasasok, sokáig kell őket forralni, hogy elpusztuljanak.

A konyha

A konyha tüzeit szélárnyékban vagy a tábortól szélirányban rakjuk, hogy a tűz füstje és szikrái ne borítsák el a sátrakat. A tűz fajtáit a 142. oldalon írom le.

Tapasztalt cserkészek mindig különös gonddal ügyelnek arra, hogy a

konyha nagyon tiszta legyen, mivel ha ételmaradékot hagytok szét, ellepik a legyek, és szinte biztosan megfertőzik az ételt, ez pedig megbetegítheti a cserkészeket.

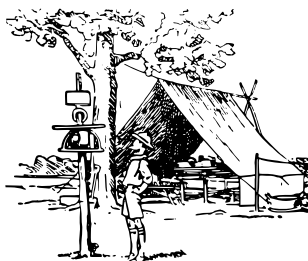
Így hát mindig tartsátok nagyon tisztán a tábori konyhát és a körülötte levő területet.

Ehhez nedves és száraz emésztőre van szükség. Ezek olyan fél méter oldalhosszú és legalább fél méter mély gödrök; a nedves emésztő tetejét szalmával vagy szénával takarjuk le, és minden zsíros vizet ezen keresztül öntünk a gödörbe. A szalmafüdél fölfogja a zsírt, és így meggátolja, hogy eltömje a talajt. A szalmát vagy szénát naponta el kell égetni, és frissen kell a helyébe tenni.

A száraz emésztőbe minden mást öntünk, ami nem ég el. A konzervdobozt először tűzre kell tenni, majd laposra kalapálni, úgy tenni a száraz emésztőbe. Mindent égessetek el, amit csak tudtok, máskülönben emésztőgödörötök nagyon hamar megtelnek. A szemetet minden este egy réteg földdel be kell takarni.

A latrina

Másik, nagyon fontos dolog a cserkész egészsége szempontjából az, hogy ássatok árkot latrinának. Amint a táborba érkeztek, a legelső dolgokat a latrina legyen – ezt minden cserkész tartsa észben. A latrinát sátorverés vagy tűzgyújtás előtt ássátok ki, és takarjátok el körös-körül. Az árok legyen hatvan centi mély, kilencven centi hosszú és harminc centi széles; aki használja, szétterpesztett lábbal guggoljon fölé, lábával az árok két szélén. Használat után szórjatok bele vastag földréteget, és néhány nap múlva gondosan töltsétek tele az árkot földdel. Nedves latrinát is építsetek

Hirdetőtáblát állíthattok föl az általános és a napi parancsnak. Figyeljétek meg: a háttérben őrsi enyhelyet láthattok.

úgy, hogy gödröt ástok, és félig megtöltitek kővel, úgy csatornázzátok. A cserkész akkor is ásson latrinát, ha csak egy éjjel táborozik. És amikor a cserkész táboron kívül végzi el szükségét, mindig ásson öt-tíz centi mély kis lyukat, amit használat után betemet. Ha ezt elmulasztja, nemcsak egészségtelenné teszi a helyszínt, hanem a gazdák és földbirtokosok sem lesznek hajlandók földjükön megengedni, hogy ott a cserkészek táborozzanak. Tehát, ne felejtsetek ezt el, cserkészek!

Táborrend

Itt van két program:

- 7:00 Ébresztő, ágyszellőztetés, mosdás stb.
- 8:00 Zászlófelvonás, ima
- 8:15 Reggeli
- 10:00 Szemle
- 10:15-12:00 Cserkészkedés
- 13:00 Ebéd
- 13:30-14:30 Pihenő
- 14:30-17:00 Terepjáték
- 17:00 Uzsonna
- 17:30-20:00 Szórakozás és játék a táborban
- 20:00 Könnyű vacsora (tejeskávé, csokoládé, kenyér stb.)
- 20:30-21:30 Tábornút
- 22:00 Takarodó, csend táborszerte

- 7:00 Ébresztő, szellőztetés, mosdás stb.
- 8:00 Zászlófelvonás, ima. (Néha el lehet halasztani a szemle utánra)
- 8:15 Reggeli
- 9:45 Szemle
- 10:00-13:00 Cserkészügyességek, fürdés

- 13:00 Könnyű ebéd
- 13:30-14:30 Pihenés (kötelező)
- 14:30-17:30 Cserkészjáték a környéken, fürdés
- 18:30 Vacsora, majd szabadidő
- 20:30-21:30 Táborút (vagy 21:00-22:00 éjszakai játék)
- 22:00 Takarodó

Fürdőzés és úszás

Ha táborban vagytok, a fürdőzés élvezet és kötelesség: élvezet, mert olyan jó hecc, és kötelesség, mert egyetlen cserkész sem tekintheti magát kész cserkésznek, míg nem tud úszni, és vízből menteni. A fürdőzésnek azonban megvannak a veszélyei, s ezzel minden rendes cserkésznek számolnia kell.

Elsőnek is fönnáll a görcs veszélye. Ha evés után másfél óránál hamarabb mentek fürödni, azaz, mielőtt megemészténétek az ételt, nagyon valószínű, hogy görcsöt kaptok. A görcs igen nagy fájdalom közepette kétrét görnyesztí a testeteket úgy, hogy nem tudjátok mozgatni a kezeiteket vagy a lábatokat – és már süllyedtek is el. Meg is fulladhattok – és a saját hibátokból.

Ha fürdőztök, mindig föl kell állítani fürdőőrséget, amelyik két jó úszóból áll; ők nem fürdenek, hanem készenlétben állnak, fürdőruhában, hogy bármelyik pillanatban a vízbe vessék magukat, és segítsenek azon a fürdőzőn, aki bajba jutott. Ez az őrség mindaddig nem fürdik, míg a többi ki nem jött a vízből, s mentőköteleket kell, hogy tartson a keze ügyében.

Sokan vesztik el életüket nyaranta, mert a fürdőző fiúk ostobaságból nem gondolnak ezekre a dolgokra. A fürdőzést csak biztonságos helyen lehet megengedni, és szigorú felügyelettel.

Átjárás más birtokán

Gondotok legyen rá, hogy megszerezzétek a föld tulajdonosának engedélyét ahhoz, hogy átmehezzetek a földjén. Nincs rá jogotok, hogy bárhol letérjete az útról, ha nincs engedélyetek, de a legtöbb földbirtokos megadja, ha felkeresitek, és megmondjátok, kik vagytok, s mit akartok.

Amikor átmertek valakinek a földjén, mindenekelőtt a következőkre figyeljete:

1. minden kaput úgy hagyjatek, ahogyan találtátok.
2. A háziállatokat és vadakat a lehető legkevésbé zavarjátok.
3. Ne tegyetek kárt kerítésben, terményben, fában.

Ha tűzifára van szükségetek, előre kérnetek kell. És vigyázzatek, nehogy a kerítésből húzzatek ki száraz lécet, mert az azért van ott, hogy ne legyen rajta rés.

Tomi, a zöldfülű – Tomi jobban tudja...
Több legyen a takarótok alattatok,
mint felül. Tomi ezt is jobban tudta –
meg is fázott emberül.

Lógós a táborban

A táborban rengeteg hely van. De nincs helye egy bizonyos fajta fickónak: aki nem akarja kivenni a részét abból a sok mindenféle apró munkából, amit el kell végezni. Nincs helye a lógósnak és a nyavalygónak – tulajdonképpen a cserkészek közt sincs helye, de kiváltképp nincs a táborban.

Minden cimborának segítenie kell a többit, mégpedig örömmel, hogy a tábort mindenki számára kényelmessé tegye. Ez növeli a bajtársiasságot.

A tábori ágy

Sokféleképpen készíthettek kényelmes ágyat a táborban, de mindig legyen vízhatlan fenéklap a talaj és testetek között. Szénát vagy szalmát vagy páfrányt szórjatok vastagon oda, ahová le akartok feküdni.

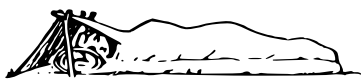
Azt hiszem, fogalmatok sincs, mennyire tele van a testünk púppal, míg nem próbáltatok kemény földön aludni úgy, hogy nem volt szalmátok vagy szénátok.

Persze minden cserkész tudja, hogy a legrosszabb púppja a medencecsontja, és ha kemény földön kell aludnotok, a kényelmes alvásnak az a titka, hogy teáscsészényi kis mélyedést ástok oda, ahová a medencecsontok esik. Mennyivel jobban tudtok majd aludni!

Az éjszakai nyugalom fontos dolog: az a srác, aki éjjel nem tud jól aludni, hamar kimerül, nem tudja úgy végigdolgozni a napot, mint az, aki kényelmesen aludt. Így azt a jó tanácsot adhatom: jó vastag szalmazsákot tömjetek magatoknak.

Hogyan csinálj szalmazsákot?

A szalmazsák készítéséhez úgy lássatok hozzá, hogy állítsatok föl egy tábori szövőszéket (a leírása a fejezet végén található), és száznyolcvan centi hosszan és nyolcvan centi szélességben szőjetelek bele gazt, harasztot, páfrányt, hangát, szalmát vagy szénát. Ugyanezen a szövőszéken készíthettek olyan szalmafonatot, amelyből sátrat vagy védőtetőt vagy falat építhettek.

Az ilyenfajta hálózásokban sátrat nélkül táborozhattok.

Kényelmes ágyat csinálhattok magatoknak úgy is, hogy ponyvából vagy erős vászonból száznyolcvan centi hosszú és egy méter széles zsákot varrtok. Ez arra is jó, hogy belecavarjátok a felszereléseket, ha utaztok. A táborban szalmával vagy

levéllel vagy páfránnyal stb. kitömhetitek, és kész a finom, puha ágý.

A párna is hasznos kényelmi cikk a táborban. Ehhez mindössze egy kb. hatvan centi hosszú és harminc centi széles, erős párnahuzatra van szükségetek. Ezt is megcsinálhatjátok magatok. Nappal a fehéreneműtök-ja, éjjel a párnátok, ha a ruhátokat takarosán összetekerve beletömitétek tölteléknek.

Gyakran használtam bakancsaimat párnaként, kabátba tekerve, hogy ne csússzanak szét.

Apró kényelmi cikkek

Tábori gyertyatartót úgy készíthettek, hogy egy darab drótot kis spirális alakjában meghajlítotok, vagy kis botot vesztek, amit fölhasítotok, és a falba dugjátok; vagy a gyertyát egyenesen egy darab agyagba dugjátok vagy egy nagy krumplibba fúrt lyukba. Szél ellen úgy védhetitek, hogy levágjátok egy palack fenekét, és a nyakába szorított gyertyával együtt, szájjal lefelé a földbe tűzitek.

Tábori gyertyatartót úgy készíthettek, hogy egy darab drótot kis spirális alakjában meghajlítotok, vagy kis botot vesztek, amit fölhasítotok, és a falba dugjátok; vagy a gyertyát egyenesen egy darab agyagba dugjátok vagy egy nagy krumplibba fúrt lyukba. Szél ellen úgy védhetitek, hogy levágjátok egy palack fenekét, és a nyakába szorított gyertyával együtt, szájjal lefelé a földbe tűzitek.

Úgy vágjátok le a palack fenekét, hogy töltsétek meg három-négy centi magasan vízzel, dugjátok a tűz hamujába vagy paraszába, míg föl nem melegszik, és el nem reped a folyadék szintjénél. Vagy csavarjátok körül spárgával, és húzogassátok gyorsan előre-hátra, míg a spár-

Így készíthettek tábori gyertyatartót.

ga mentén föl nem melegszik; pontosan ennek a vonalán reped el, mihelyt ütést mértek rá, vagy hideg vízbe mártjátok. Ne felejtsetek azonban, hogy a táborban üveget törni veszélyes lehet.¹⁴

Hogyan guggoljunk?

Nem kis dolog tudni, hogyan üljetek le nedves táborban. Guggolunk, ahe-

Az öreg táborozónak megvan a maga trükkje, hogyan guggoljon, hogy ne érjen a földhöz.

lyett, hogy leülnénk. Az indiaiak sarkukon guggolnak, de ez fásasztó, ha nem csináltátok gyermekkorotok óta. Könnyűvé válik azonban, ha a sarkatok alá lapos követ vagy fadarabot tesztek. A dél-afrikai búrok és más táborozók egyik sarkukon guggolnak. Eleinte kissé fásasztó.

Tűzrakás

Az észak-amerikai indiánok mindig mesterei voltak a tűzrakásnak. Négyféle tüzet ismertek. A tipiben gyújtott tanácstűz hivatalos esemény volt. A baráti tűz valamivel nagyobb volt, mint a tanácstűz, és a falu minden lakójának melegedését szolgálta. A jelzőtüzet azért rakták, hogy füstjeleket adjanak. A főzőtűz pedig igen kis tűz volt, vörösen izzó parázs.

A cserkészek ugyanilyen tűzfajtákat használnak.

A tűzrakás helye

Mielőtt meggyújtánátok a tüzet, el ne felejtsetek azt tenni, amit ilyenkor minden erdőlakó tesz: eltakarítani a tűz helyéről minden fűvet, száraz

14 Tűzveszélyessége miatt ma már táborban nem használunk gyertyát.

levelet, harasztot, páfrányt, nehogy a tűz továbbterjedhessen a környező fűre vagy bokrokra. Sok súlyos bozóttűzet okoztak már olyan zöldfülűek, akik máglyákkal hülyéskedtek, azt képzelve, hogy az a tábortűz. Ha fönnáll a veszélye annak, hogy a fű tüzet fog, legyen kéznél dorong vagy öreg zsák, amivel szétverhetitek.

A cserkésznek mindig föl kell rá készülnie, hogy véletlenül kigyulladt bozóttűzet bármikor eloltson, mivel ez jótett a föld birtokosának, és azoknak, akiknek állata vagy terménye veszélybe kerül.

Hogyan rakjatok tüzet?

Nem sok haszna van, ha a tűzrakást hallomásból tanuljátok. Az egyetlen helyes módja az, ha meghallgatjátok az útmutatást, majd magatok gyakoroljátok, hogyan kell rakni és meggyújtani.

A két kis vadóc¹⁵ című könyvben a tűzrakást a következő versike tanítja:

*Nyírfakéregforgács, oly száraz, mint a csont,
Puhafának ága, kiszáradt, régen holt,
Kis marék toboz, és máris forr a víz,
Íme a tűz, mely gondolatban otthonodba visz.*

Jegyezzétek meg: a kezdő jellegzetes hibája az, hogy túl nagy tüzet akar rakni. Olyan erdőlakóval sohasem

tüzelő, aprófa,
gyújtós, alap
Ha így raktátok
meg a tüzet,
mindössze
egyetlen szál
gyufára lesz
szükségetek.

Tom, a zöldfülű – Tomi tüzet gyújt.
Tűzgyújtásban nagy szakértő, min-
dent jobban tud, mint más,
Saját tüze mégsem gyullad.
Ugyan ki lehet hibás?!

fogtok találkozni, aki így tenne: ők a lehető legkevesebb fát használják a tűzhöz.

Először gyűjtsétek össze a tűzifát. A zöld, frissen vágott fa nem jó, de az olyan élettelen sem, amelyik régóta fekszik a földön. Kérjétek engedélyt rá, hogy a tűzhöz letördelhessétek a fák száraz ágait.

A tűzrakást azzal kezdjétek, hogy néhány ágot a földre fektettek, kivált, ha a talaj nedves. Erre az alapra tegyétek a gyújtót: fatörmelék, faforgácsot vagy bármilyen más anyagot, ami könnyen tüzet fog a gyufától.

A száraz
fából faragott
„gyutacs” jó
alágyújtós.

Erre tegyetek gúlaalakban vékony ágot, fatörmelék, egymásnak és a gyújtósra támasztva. Ezt hívjuk aprófának.

Jó aprófát úgy készíthettek, hogy egy vesszőt beszeleteltek vagy, amint az ábra mutatja, forgáccsá hasogattok. Ezt „gyutacsnak” hívjuk. Ha fölfelé állítjuk, a forgácsával a föld felé, gyorsan tüzet fog, és lángra lobban. Néhány vastagabb ágot teszünk az aprófa fölé, és kész a tűzrakás.

Tűzgyújtás

Mindezt úgy gyújtátok meg, hogy a gyufát a gyújtós alá tartjátok.

Amikor a fa biztosan ég, tegyetek rá több és vastagabb ágot, végül fahasábokat.

A zöldfűlű, miután meggyújtotta a tüzet, elfújja a gyufát, és a földre dobja. Az erdőlakó felébe töri, mielőtt eldobná. Miért? Mert ha a gyufa még nem aludt volna el teljesen, és még parázslanék, elárulja magát – megégeti az ember kezét.

Tűzfajták

Főztűznek kiváló, ha összegyűjtötök egy jókora kupac vörösen izzó paraszat, három nagy fahasábot csillagalakban összedugtok, mint a kerék küllőit, középtűt a parázssal. Az így rakott tűz sohasem alszik ki, mivel

A „csillagtűzhöz” a fahasábokat úgy rakjuk, mint a kerék küllőit.

A „reflektor-tűzet” Észak-Amerikában sátor fűtésére használják, kivált, ha télen mennék táborozni.

amint a hasábok elégnek, mindig a középpont felé toljátok őket, és így mindig lesz friss izzó parázs. Ez olyan tüzet ad, aminek nagyon kicsi a lángja és a füstje. Ha azt akarjátok, hogy a tűz egész éjjel lángoljon, hogy világítson vagy melegítsen, csillagtűzet rakjatok, s legyen a kezetek ügyében hosszú bot, hogy vele időről időre a közepe felé tudjátok tolni a hasábokat, s ne kelljen azzal fáradnotok, hogy fölkeljete a tüzet szítani.

Ha azt akarjátok, hogy a tűz éjjel csak parácsoljon, takarjátok be egy kupac hamuval. Reggelre aztán a korai főzéshez gyorsan lángolásig szíthatjátok, ha fűjétek.

Észak-Amerikában így használják a tüzet a sátor fűtésére.

Verjete le két erős karót a földbe, vagy egy méterre egymástól, kissé hátrafelé döntve. Vágjátok ki egy fiatal fát, amelyiknek a törzse kb. tizenöt centi vastag.

Vágjátok egyméteres darabokra. Támasszatok három vagy több ilyen hasábot a fölfelé álló rudaknak, egymás tetején. Ez a „reflektor” lesz a tűzhely háta. Két rövid fahasáb lesz a tűzikutya, keresztben a végüknél a harmadik a keresztfa. Ezen a „rácson” belül gúla alakú tüzet raktok, és ez nagy meleget ad. A „rácst” persze úgy kell elhelyezni, hogy szemben legyen a széllel.

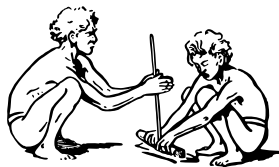
A tűz eloltása

A cserkész nagyon elővigyázatosan bánik a tűzzel. Ha tüzet gyújt, gondja van rá, hogy kialudjék, mielőtt elhagyná a helyet. A tüzet vízzel és földdel kell leönteni, és jól le kell taposni, nehogy egyetlen szikra is maradjon, ami később lángra kaphatna. Végül visszatesszük azt a gyéptéglát, amit a tűzrakás előtt félretettünk, úgyhogy alig marad nyom.

A szénfógo hasznos eszköz a tábortűznél. Bükkfaágból vagy más sűrű fából készülhet. Kb. 1,2 méter hosszú és két centi vastag. A felénél faragjátok el kb. fele vastagra, tegyék ezt a részt néhány pillanatra a forró parázsba, és hajlítsátok meg, míg a két vége össze nem ér. Ezután faragjátok laposra a végek belső felét, hogy jobban foganak, és már kész is a szénfógo.

Vagdaltjátok be a pálcát, mielőtt tűzfogóvá hajlítanátok.

Az ausztrál fiú úgy gyújt tüzet, hogy fapálcát pörget puhább fában.

Tűzgyújtás gyufa nélkül

Mit tennétek, ha tűzre volna szükségetek, de nem volna gyufátok?

A zulu fiú úgy veszi ezt az akadályt, hogy keres egy darab keményfát, és lyukat fúr vele egy puhafába. A két marka közt gyorsan sodorgatja, így sikerül parzsát kapnia; ezzel aztán lángra kapat száraz fűvet vagy fakéreg belső hancsát, és ebből rakja a tüzet.

Ausztrália bizony távol esik Dél-Afrikától – sok ezer kilométer tenger választja őket el egymástól. És mégis, ha Ausztráliába vetődtek, meglátathatók, hogy az ottani bennszülötteknek sok szokásuk és sok fortélyuk ugyanolyan, mint Dél-Afrika vadembereinek.

Az észak-amerikai indiánoknak is megvan a maguk tűzgyújtási módszerük, és ezt nagyon gyakran használják az ottani cserkészek.

Ennél a módszernél a fiú egyik kezével fogja a keményfaorsót, és függőlegesen tartja, a markát egy kö-

Az indián és az amerikai cserkész íjjal „fúrja” a tüzet.

vagy fadarabbal védi, az orsót pedig íjjal forgatja gyorsan, amelynek az idegét az orsó köré csavarta.

Az orsó csúcsa befűrj magát a puhafadeszkába, amit a fiú a lábával tart.

A deszka oldalán kis bevágás torkollik az orsóval fűrt lyukba, így a fáról leváló forró parázs ezen a kis nyíláson át ráesik arra a gyújtósra, amit a fiú előzetesen alátett.

Így az a srác, aki egyszer megtanulta, hogyan kell így tüzet gyújtani, és tudja, milyen fát használjon (mert nem mindegyik jó hozzá), kimehet a vadonba anélkül, hogy gyufásdobozt vinne magával, és bármikor tud melegedni vagy kaját főzni, amikor csak akar, úgy, hogy ilyen *vadonbeli módszerrel* gyújt tüzet.

Ruhaszáritás

Néha átnedvesedik a ruhátok a táborban, és ilyenkor találkozhattok olyan zöldfülűekkel, akik nedves ruhájukban maradnak, míg meg nem száradnak. Öreg cserkész sohasem tesz ilyet, mivel ez a legjobb útja a megfázásnak.

A borneóiak úgy gyújtanak tüzet, hogy fahasábot fűrészelnek hajlékony vesszővel.

Ha nedves a ruhátok, az első adandó alkalommal vegyétek le, és szárítsátok meg, még akkor is, ha nincs más, amit magatokra vehetnétek. Ez velem is sokszor megesett. Meztelenül ültem egy társzekér alatt, míg egyetlen ruhám tűz fölött száradt.

Úgy lehet ruhát szárítani, hogy parázsló tüzet raktok, és fölé pálcákból kis méhkasszerű kalitkát építetek. Dobjátok rá a ruhátokat erre a kalickára: nagyon gyorsan megszárad. Ha meleg az idő, veszélyes olyan ruhában üldölgélnetek, amit áttizzadtatok. Afrika keleti partján mindig vittem magammal tartalékinget a hátamon, ujjával a nyakam körül. Mihelyt megálltam,

levettem a rajtam levő nedves inget, és fölvettem a szárazat, amit a nap süttött a hátamon. Ily módon sohasem betegedtem meg, amikor szinte mindenki más megbetegedett.

A rendes tábor

A tábor területét mindig tisztán és rendben kell tartani, nemcsak azért, hogy (mint már rámutattam) távol tartsuk a legyeket, hanem azért is, mert a cserkésznek az a szokása, hogy mindig rendes, akár táborban van, akár nem. Ha nem vagytok rendesek otthon, a táborban sem lesztek; ha nem vagytok rendesek a táborban, akkor nem lesz belőletek cserkész, csak zöldfülű.

A seprőnek jó hasznát vehetitek a táborban, és könnyen megköthetitek néhány nyírfaágból, ha szorosan egy nyél köré kötitek.

A cserkész rendet tart a sátorban vagy a barakkban vagy a szobájában, mert lehet, hogy riadó vagy valami váratlan esemény miatt hirtelen el kell mennie otthonról. Ha nem tudja pontosan, hol is találja dolgait, jó időbe telik, míg jelentkezni tud, kivált, ha éjnek évadján hívják.

Így ha lefekszetek, szokjátok meg – még akkor is, ha otthon vagytok –, hogy összehajtjátok a ruhátokat, és olyan helyre teszitek, ahol azonnal megtaláljátok a sötétben, és gyorsan föl tudjátok venni.

A tábortűz

A tábortűznél énekelhetünk, szavalhatunk, kis jeleneteket adhatunk elő, és minden cserkészt biztatni kell, hogy valamivel vegyen részt a programban, akár jó előadónak tartja magát, akár nem.

Más-más órs lehet a felelős a hét minden estéjén a műsor megrendezéséért. Az órs így előre felkészülhet a tábortűzre.

A táborhely rendbetétele

Ne feledjétek: amilyen állapotban hagyjátok a táborhelyet a tábor végén, az pontosan elárulja, hogy rendes-e az az őrs vagy csapat, amelyik használta, vagy sem. Valamirevaló cserkész nem hagyja piszokban a táborhelyet. Fölsöpör, és elás vagy eléget minden szál szemetet. Így a gazdának nincs rá gondja, hogy eltisztogasson utánatok, s ezért szívesebben engedi meg, hogy újra használjátok.

Nagy szégyen a csapatra vagy őrsre vagy magányos táborozóra, ha a táborhelyet piszkosan és rendetlenül hagyja el.

Jegyezzétek meg: csupán két dolgot hagyhattok hátra táborbontás után:

1. semmit,
2. köszöneteket a táborhely gazdájának.

A tábortűz a tábor egyik legszebb eseménye. Dalok, szavalatok és kis jelenetek váltják egymást a műsoron.

Viszonzás

Másik dolog, amit tanuljatok meg: ha egy gazda földjét használtátok, fizetnetek kell érte. Ha nem pénzzel, más módon. Valami hasznosat tehetek neki, és kell is, hogy tegyetek. Megjavíthatjátok a kerítését, vagy gyomot irthattok és így tovább.

Mindig tegyetek jótettet mind a gazdának, mind a tábor környékén lakóknak, és akkor mindig szívesen látnak titeket.

Őrsi táborozási gyakorlatok

A legjobb táborozási gyakorlat az, ha mindig táboroztok, amikor csak tehetitek: egy éjszakára, hét végén és hosszabb táborban.

*

Ha csapat száll táborba, fontos, hogy legyen néhány állandó parancs, amit szükség esetén időről időre ki lehet egészíteni. Az őrsvezető a teljes felelősség, hogy cserkészei pontosan végrehajtsák őket.

Az ilyen parancs tartalmazhatja a táborrendet, kimondhatja, hogy minden őrs külön táborozik a többitől, és hogy össze fogják hasonlítani a sátrak és a környező terep tisztaságát és rendességét.

Az őrsök rendszerint egy helyen verik föl sátrukat, elég távol a többi őrstől, de hallótávolságra a cserkészvezetőtől; ő általában a középpontban van.

*

A táborban csak szigorú ellenőrzés mellett lehet fürdeni, nehogy az úszni nem tudók veszélyes vízbe merészkedjenek.

A következő szabályokat kell szigorúan betartani:

1. egyetlen cserkész sem fürödhet anélkül, hogy a csoport felügyeletével megbízott cserkészvezető személyesen ne felügyelne rá, vagy más felelős felnőtt, akit erre a vezető felkér. A fürdőhely biztonságos voltát előzetesen ellenőrizni kell, és minden ésszerű óvintézkedést meg kell tenni, beleértve a mentőkötelet is.

2. Két úszóból, lehetőleg képzett úszóból és életmentőből álló őrséget kell felállítani, amely a körülményektől függően úszónadrágban, csónakban vagy a parton készenlétben áll, hogy a bajba jutott fiún segítsen. Ez az őrség mindaddig nem fürödhet, míg a többi ki nem jött a vízből.

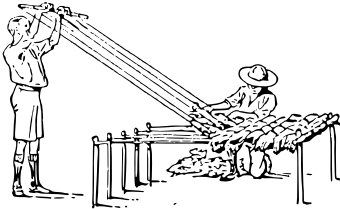
Az Amerikai Cserkészfiúk Szövetségénél az ún. „haverrendszer” használják. E szerint a cserkészeket párokba osztják, ezek a haverok. A haverok körülbelül egyenlő fokban tudnak úszni. Ha vízben vannak, minden haver felelős a másik biztonságáért, azon cserkészvezető felügyelete alatt, aki az egész csoportért felelős.

Tábori szövőszék

Verjete le jó erősen öt karót egy sorba, tizenöt-húsz centire egymástól (1. sor). Velük szembe, 180-200 centire verjete le két karót, és kössetek rájuk keresztbe egy keresztudat (vagy verjete le öt karót) (2. sor). Kössetek kötelet vagy spárgát az 1. sor minden karójára, és húzzátok ki a 2. sorig, majd erősítétek hozzájuk. Aztán hozzátok vissza a kötel meghosszabbítását az 1. sor fölött még vagy másfél méterre, és kössetek egy mozgatható keresztúrdhoz: a „zubolyhoz”. Kössetek kötelet a többi karóra is az 1. sorban. Húzzátok a 2. sorig, majd vissza a zubolyig, és olyan távolságban kössetek őket rá, mint amilyen távol a karók vannak egymástól.

Most egy cserkész a zubolyt lassan fel-le mozgatja, míg a másik páfrány- vagy szalmacsomókat fektet rétegekben hol a kifeszített spárga alá, hol fölé. Így a kötegeket a spárga megfogja azáltal, hogy a zubolyhoz kötött spárgát emelitek és süllyesztitek.

Ha a zubolyt először kissé jobbra tartjátok, végül balra úgy, hogy a spárga először a kifeszített spárgának egyik oldalára esik, majd a másikra, ettől a spárga megcsavarodik, és a kötése sokkal biztosabb lesz.

A tábori szövőszéken könnyű kényelmes matracot szőni harasztból, páfrányból, hangából, szalmából vagy fűből.

10. tábortűz

TÁBORI FŐZÉS

Főzés – Főzőláda – Kenyérsütés – Tisztaság

MAGÁTÓL ÉRTETŐDIK, hogy minden cserkésznek tudnia kell, hogyan készítse el a húst és a zöldséget, és hogyan süssön kenyeret magának a szokásos eszközök nélkül.

Hússütés

A húst úgy is el lehet készíteni, hogy hegyes pálcára szúrjuk, és a tűz közelében fölfüggesztjük, hogy megsüljön. Vagy régi kekszesdoboz födelét használjuk serpenyőnek. Tegyetek bele zsírt, hogy a hús le ne süljön.

Vagy készítetek kebabot: vágjátok a húst egy-két centis szeletekre. Vágjátok ezt kb. három-négy centis darabokra. Szúrjátok föl nyársra vagy vaspálcára egy csomó ilyen húsdarabot, és szúrjátok a tűz mellé, vagy néhány percig tartsátok forró parázs fölé, míg a hús meg nem sült.

A húst néhány ív nedves papírba is becsomagolhatjátok, vagy agyaggal beboríthatjátok, és a tűz vörösen izzó parázsába dughatjátok: ott magától megsül.

Vadászpörkölt

Vágjatok sovány húst vagy vadhúst három-négy centis kockákra. Keverjétek össze lisztet, zsírt és borsot, és forgassátok bele a húst. Süssétek egy kis zsírral barnára úgy, hogy közben kavarájátok, hogy csak megpiruljon, de a felszíne meg ne égjen. Adjatok hozzá tiszta vizet, és akasszátok a fazekat a tűz fölé. Fontos, hogy a víz ne lobogva forrjon, hanem csak pöszögjön. Később adjatok hozzá apróra vágott zöldséget, pl. krumplit, sárgarépat és hagymát. A víz éppen csak hogy ellepje a belevalót – ne legyen sok. Főzzétek, míg meg nem puhul.

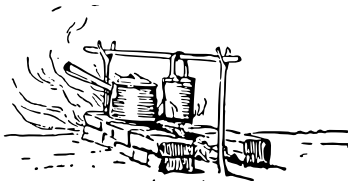
Szárnyas- és halétel

Szárnyast és halat ugyanígy lehet elkészíteni. A szárnyast közvetlen levágása után lehet a legkönnyebben megkopasztani. De ha agyagpakolásban készítették el, nincs szükség kopasztásra, mert a hőtől az agyag megkeményedik, a toll beleragad, és amikor föltöríték, a madár megfőzve, toll nélkül sétál ki, mint a dió a héjából.

Másik módszer: belezzétek ki a szárnyast, keressetek kb. akkora követ, mint a madár belseje, és hevítsétek föl majdnem vörösen izzóra. Tegyétek a szárnyasba, a szárnyast pedig vasrácsra vagy fanyáron a tűz fölé.

Tűzhelyek

A cserkésznek rendszerint van csajkája vagy tábori fazeka. Ebben vizet tudtok forralni, vagy zöldséget tudtok főzni, vagy meg tudjátok párolni a húst.

A tűzhely készülhet két sor gyéptéglából, téglából, vastag fahasábból vagy kőből. A fazekakat lógassátok fölé, vagy tegyétek rá.

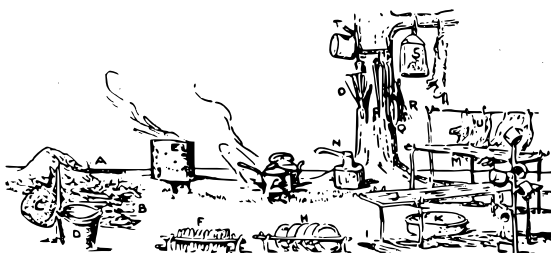
Amikor főztök benne, vagy csillagtűz fahasábjainak végére állíthatjátok (de itt könnyen fölborul, ha nem vigyáztok), vagy inkább a tűz forró parazsába dughatjátok. Vagy három nyers karóból háromlábat állíthattok a tűz fölé úgy, hogy felső végükön összekötitek őket, s a fazekat dróton vagy láncon lelógatjátok.

Még jobb megoldás, ha a tüzet két sor gyeptégla, téglá, két vastag fahasáb vagy kő közé rakjátok. A két sor legyen fölül lapos és kb. 1,8 méter hosszú, az egyik végükön tíz centire, a másikon húsz centire egymástól – a szélesebb nyílás nézzen a széllel szembe.

Ezután készítsétek el saját edényhorgotokat és -akasztókat, hogy főzedényetek a tűz fölé tudjátok akasztani.

Szakácsötletek

Ha vizet forraltok a tűzön, ne tegyétek túl szorosan a földöt a fazéokra. Amikor gőz fejlődik az edényben, valahol el kell távoznia. Ha meg akarjátok állapítani, forr-e már a víz, ahhoz nem kell levennetek a földöt, és belenéznetek, hanem csak nyomjátok oda a fazékhoz egy pálca vagy kés végét, és ha a víz forr, érezni fogjátok, hogy a fazék remeg.

Itt van egy rakás ötlet, hogyan tartsátok rendben a konyhát, és hogyan könnyítsétek meg a főzést.

A. emésztőgödör

B. tüzelő

C. tojászacskó

D. víz

E. szeméttégető

F. késállvány

G. tűzhely	O. fűjtató
H. tálas	P. fogók
I. emésztőgödör	Q. serpenyő
J. lejtős mosogatóasztal	R. seprő
K. mosogató tál	S. éléskamra
L. köcsögfa	T. edények
M. konyhaasztal	U. törlőruhák
N. húsvágó deszka	

Zabkása

Öntetek minden személyre egy bögre vizet a fazékba. Minden bögréhez adjatok egy kis sót. Amikor a víz már forr, szórjátok bele a zabkását, miközben pálcával vagy nagykanállal kavarájátok. A zabliszt mennyisége attól függ, sűrű vagy híg zabkását akartok-e. Lassú tűzön főzzétek a zabkását, míg meg nem fő, és közben állandóan keverjétek.

Nehogy úgy csináljátok, mint én, amikor még zöldfülű voltam. Rajtam volt a sor, hogy főzzek, így hát azt találtam ki, hogy változatossá teszem a vacsorát: levest készítek a többinek. Volt valamennyi borsóliszt, összekevertem vízzel, fölforraltam, és borsólevesként föltálaltam. De nem tettem bele levessűrítményt, sem húslevet – semmit; fogalmam sem volt, hogy kell bele, vagy, hogy megérzik a hiánya. De a többiek bizony megéreztek, az én szép borsólevesemet „nedves borsópudingnak” csúfolták, és azt mondták, egyem meg én – nemcsak mondták, hanem bizony meg is etették velem. Soha még egyszer nem követtem el ezt a hibát.

Főzés ládában

Ládában azért a legjobb főzni a táborban, mivel csak annyi a dolgotok, hogy belekészítsetek, a főzőláda elvégzi a többit. Elmehtetek, játszhattok a többi sráccal, és mire visszajöttök, már meg is főtt a vacsorátok magától

– már ha jól készítettétek elő. Ha rosszul, hát akkor nem fogtok valami nagy népszerűségnek örvendeni az őrsnél!

Így lássatok neki. Szerezzetek egy deszkaládát. Béleljétek ki az oldalát és fenekét több rétegben újságpapírral, majd töltsétek meg szénával vagy még több papírral; mindent jó szorosan tömjetek, s a közepén hagyjatok helyet főzőedényeteknek. Rengeteg szénát az edény alá és köré! Készítsetek szénával töltött párnát a tetejére vagy vastag újságpapírból fedőt.

Töltsétek tele az edényt a főznivalóval, és mihelyt már jól forr, dugjátok a főzőládába. Tömjetek köré és fölé jó szorosan szénát vagy papírt, tegyétek rá a fedőpárnát, és nyomassátok le a földöt egy súllyal.

A hús négy vagy öt óra alatt fő meg így. A zabkását öt percre főzzétek, majd hagyjátok a lábasban éjszakára. Mire a korai reggelihez ültök, elkészül.

Kenyérsütés

„A tábori élet három nagy tudománya: a kenyérsütés, a babfőzés és a szalonnasütés.”

A kenyérsütésnek vagy „bucisütésnek” az a szokásos módja, hogy lisztet, egy-két csipet sót és sütőport összekeverünk, feltornyozunk, majd a közepét széttoljuk, hogy csészeforma legyen, amibe beleönthetjük a vizet. Keverjétek mindent jól össze, míg tésztát nem kaptok. Szórjátok meg kevés friss liszttel, hogy a tészta ne ragadjon a kezetekhez, ütögetsetek körül, és formáljatok belőle nagyobb cipót vagy több kisebbet.

Azután tegyétek vasrácsra forró parázs fölé. Vagy kotorjátok félre a tüzet, tegyétek a tésztát a forró földre, és tornyozzátok köré a forró parazsat, hagyjátok megsülni.

Így csak kisebb cipót tudtok sütni.

Serpenyős buci

Másik jó módszer a következő: készítetek közepesen kemény tésztát a következő hozzávalókból: egy teáscsésze liszt, egy csipet só, egy evőkanál cukor és egy teáskanál porélesztő.

Forrósítsatok föl egy serpenyőt, és jól kenjétek ki zsírral, tegyék bele a tésztát, és rakjátok közel a tűzhöz. Néhány perc múlva a tészta megkel, és megkeményedik. Ekkor állítsátok élére a serpenyőt úgy, hogy majdnem függőlegesen álljon a tűz felé fordulva. Süssétek meg a buci egyik oldalát, majd fordítsátok meg, és süssétek meg a másik oldalát is.

Úgy állapíthatjátok meg, jól megsült-e már, hogy faszálkát dugtok bele. Ha anélkül jön ki, hogy tészta ragadt volna rá, cipótok belül is meg van sülvé.

Kürtőskenyér

A kenyérsütés másik módja: vágjatok egy vastagabb botot, hegyezzétek meg a vékonyabb végét, hántsátok le a kergét, és eddézétek meg a tűz fölött. Készítetek hosszú tésztacsikot, úgy öt centi széleset és fele olyan vastagot, és tekerjétek csavarmenetben a botra. Támasszátok föl a botot a tűzhöz közel, és hagyjátok, hogy a tészta süljön; néha fordítsatok rajta egy kicsit.

Kenyeret mindenféle kemence nélkül is tudtok sütni. Csavarjátok a tésztát a bot köré, és izzó parázs fölött süssétek meg.

Kemence

Ha igazi kenyérre fáj a fogatok, kemencefélét kell építenetek, akár úgy, hogy régi cserépedényt használtok, akár úgy, hogy bádogdobozt. Beleteszitek a tűzbe, és parazsat kotortok rá. Vagy építsetek agyagkemencét, rakjatok tüzet benne, és amikor jó forró, húzzátok ki a parazsat, tegyék be a tésztát, és csukjátok be szorosan az ajtaját, amíg a kenyér meg nem sül.

Tisztaság

Az öreg cserkész különös figyelemmel vigyáz rá, hogy a konyha ragyogóan tiszta legyen. Gondosan, nagyon alaposan megtisztítja főzőedényét, tányérját, villáját, kését. Tudja, hogy ha valahol piszkot vagy ételmaradékot hagy, ellepik a legyek.

A légy veszedelmes jószág, mert a betegség bacilusait hordozza a lábán, s ha rászáll az ételetekre, gyakran otthagyja a mérget, hogy megegyétek – aztán csak csodálkoztok, mitől betegedtetek meg.

Ezért figyelnetek kell, hogy a tábori konyhátok nagyon tiszta legyen, és a legyek ne gyűljenek rá. Minden szennyvizet, ételmaradékot el kell égetni vagy megfelelően ásott gödörbe engedni, ahol el lehet temetni, nem pedig szerteszórni mindenfelé.

Az őrsvezetők felelőssége gondoskodni róla, hogy mindezt mindig megcsinálják.

Ne felejtsetek: „A cserkész testben és lélekben *tiszta*”.

Őrsi főzőgyakorlatok

A cserkész még azelőtt tanuljon meg főzni, mielőtt táborba száll. Tanítások meg neki a legfontosabbakat: a burgonya, a zabpehely, a hús és a zöldség elkészítését. Mindezt a tél folyamán gyakorolhatjátok.

✱

Gyakoroljátok, hogyan kell tésztát gyúrni, és kürtőskenyeret meg bucit sütni.

✱

Készítsetek főzőládát, és használjátok is.

Varrjátok meg magatok élelmiszeradagos vászonzacskóitokat.

✱

Rendezzetek őrsi versenyt, ki készíti a legjobb étrendet, ki számítja ki a legpontosabban a mennyiségeket stb.

*

Vigyetek magatokkal portyára nyersanyagot adagokban, rakjatok tüzet, és főzzétek meg az ebédeteket.

*

Kísérletezzetek a különféle tűzhelyekkel, míg meg nem találjátok azt a fajtáját, amit a legalkalmasabbnak láttok őrsi főzéshez. Aztán próbáljatok egy csomó konyhai eszközt készíteni a 152-153. oldalon találhatóíkból.

Nyomolvasás

11. tábortűz

„JELOLVASÁS”

*A „jel” felismerése – Az emberek arcvonásai – Holttest körüli „jelek”
– A vidék jellegzetességei – Használd a szemed, füled és orrod –
Éjszakai cserkészés*

A CSERKÉSZEK „jelnek” hívnak minden apró részletet, mint pl. a lábnyom, eltört ág, letaposott fű, ételmaradék, vércsepp, s így tovább – bármit, ami elvezethet a keresett adatokhoz.

Amikor Walter Smithson felesége néhány indiai nyomkeresővel Kasmirban utazgatott, egy párduc lábnyomait követte, amely megölt és elrabolt egy fiatal kecskebakot. A párduc áthaladt egy széles, kopár sziklatömbön, amelyen persze nem maradt nyoma lágy talpának. A nyomkereső egyből a szikla tulsó pereméhez ment, amely éles szélben végződött. Megnedvesítette az ujját, s végighúzta a szikla élén: talált is néhány szál kecskeszőrt ráragadva. Ez árulta el, merrefelé hagyta el a párduc a sziklatömböt, amint magával húzta a bakot. Ez a néhány szőrszál is az, amit a cserkész „jelnek” nevez.

Apró jelekből medvére is akadt Smithsonné nyomolvasója! Egyszer friss karmolást fedezett föl egy fa kérgén. Nyilvánvalóan medve karmától származott. Máskor pedig egyetlen fekete szőrszálat talált a fakéregbe tapadva, és ez árulta el neki, hogy medve dörgölődött a fához.

Vedd észre a „jelet”!

Az egyik legfontosabb dolog, amit a cserkésznek meg kell tanulnia, akár katonai felderítő, akár vadász, akár békecserkész, hogy semmi se kerülje el a figyelmét. Észre kell, hogy vegye a kis részleteket és jeleket, majd ki kell hámoznia a jelentésüket. Bizony csak jó sok gyakorlással válik a zöld-fülű szokásává, hogy tényleg mindent észrevegyen, és semmi se kerülje el a figyelmét. Ezt városban és vidéken egyaránt lehet tanulni.

Ugyanígy észre kell vennetek minden különös hangot vagy furcsa illatot, és a magatok fejével kiokoskodnotok, mit is jelenthet. Ha nem tanuljátok meg, hogyan kell a „jeleket” észrevenni, aligha tudtok egyről a kettőre jutni, és így használhatatlan cserkészek maradtok.

Ne felejtsetek: a cserkész mindig nagy szégyennek tartja, ha egy kívülálló hamarabb fedez föl valamit, mint ő, legyen az nagyon távol vagy az orra előtt.

Ha igazi képzett felderítővel vagytok, láthatjátok, hogy szeme állandóan villog, minden irányban figyel, közelre és távolra, és mindent észrevesz, ami csak történik.

Egyszer Londonban a Hyde Parkban sétáltam eggyel. Egyszer csak megjegyezte: „Az a ló egy kicsit sántít.” Nem volt ló a közelben, de észrevettem, hogy a távolba néz, túl a Serpentine-tavon. A következő pillanatban fölvettem a csapásról egy különleges gombot. Látjátok, a szeme távolra és közelre egyaránt látott.

„Láttál egy olyan embert, aki ...?”

Idegen város utcáin a cserkész úgy jegyzi meg az útvonalát, hogy megfigyeli a főbb épületeket és mellékutcákat, és hogy milyen üzletek előtt halad el, mi van a kirakatukban; és hogy milyen járművek mennek el mellette.

Kiváltképp azonban az embereket figyeli meg: milyen az arcuk, ruházatuk, cipőjük, járásuk, úgyszólván ha pl. a rendőr megkérdezné: „Nem

Figyeljétek meg az emberek arcát,
hogy fel tudjátok majd ismerni őket.

látott ezen az utcán egy embert sötét, sűrű szemöldökkel, kék öltönyben?”, akkor valahogyan ilyesféleképpen válaszolna: „Igen – kissé sántított a jobb lábára, külföldinek látszó cipőt viselt, és csomag volt a kezében. Kb. három perce fordult be az Arany utcába, abba, amelyik innen balra a második.” Az ilyen tájékoztatás már sokszor szolgáltatott döntő adatokat bűnözők felkutatásához.

Könnyű egyszerű fogásokkal elváltoztatnotok a külsőtöket, ha tudjátok a fortélyát. Mi mindent változtatott meg ez a férfi, hogy megmásiítsa külsejét? Figyeljétek meg, hogy a fő különbséget a megváltoztatott testtartás teszi.

Emlékeztek Kim történetéből, hogyan tanították Kimet a megfigyelésre olyan játékkal, amelyben emlékezetből le kellett írnia egy tálcányi apró tárgyat, miután egy perccig megmutatták neki, majd letakarták.

Mi használjuk ezt a Kim-játékot, mivel kiváló gyakorlat a cserkésznek.

Volt egyszer egy forradalmár társaság Olaszországban, a Camorra, amelyik a fiúkat arra tanította, hogyan tudják gyorsan észrevenni és megfigyelni a dolgokat. Amint a camorrista a város utcáján ment, hirtelen megállt, és megkérdezte a fiút:

– Hogy volt az az asszony öltözve, aki a legutolsó utca jobb oldalán levő negyedik ház ajtajában ült?

vagy:

– Miről beszélt az a két férfi három utcasarokkal előbb?

vagy:

– Hová akart menni a taxival az utas, és mi volt a taxi rendszáma?

vagy:

– Milyen magas az a ház, és milyen széles a legfelső emeleti ablaka? – és így tovább. Vagy a fiú kapott egy percet, hogy nézze a bolt kirakatát, azután le kellett írnia, mit látott benne.

A cserkész tartsa a szemét a földön is, kivált a járda ház felőli szegélyén és a csatornánál. Én már gyakran találtam értékes műtűrkéket, amelyeket elvesztettek, sokan átmentek rajtuk, és félrelökték őket anélkül, hogy észrevették volna. Magától értetődik, hogy minden városi cserkésznek tudnia kell, merre van a legközelebbi gyógyszertár, ha baleset fordulna elő, és a legközelebbi rendőrszoba, rendőrség, orvos, kórház, tűzjelző, telefon, mentőállomás stb.

Az emberek jellemvonásai

Ha vonaton vagy buszon utaztok, mindig figyeljétek meg minden apró dolgot útítársaitokon. Figyeljétek meg arcukat, ruhájukat, beszédmódjukat, s így tovább, hogy azután elég pontosan le tudjátok őket írni. És próbáljátok meg kitalálni megjelenésükből és viselkedésükből, gazdagok vagy szegények (ez általában a lábbelijükről megállapítható), mivel foglalkozhatnak, boldogok vagy betegek, vagy segítségre szorulnak.

De mindezt úgy tegyétek, hogy ne vegyék észre, hogy figyelitek őket. Máskülönben óvatosabbakká válnak. Emlékezzetek csak a pásztorfiúra, akiről a 2. tábornozásban beszéltem: fölfigyelt a cigányember cipőjére, de nem nézett rá, és így a csavargó nem fogott gyanút.

Az a szokás, hogy alaposan megfigyeljük az embereket, és az a képesség, hogy jellemüket és gondolataikat kiolvassuk, óriási értékű a kereske-

Meg tudjátok mondani, milyen a természete ezeknek az embereknek abból, ahogyan a kalapot viselik?

delemben, kivált a kereskedősegédnél vagy eladónál, hogy meggyőzzön valakit a vásárlásról, vagy, hogy fölismerje a lehetséges csalót.

Azt mondják, meg lehet mondani az ember jellemét abból, ahogyan a kalapját hordja. Ha kissé félrecsapva viseli, föltehetően jó természetű; ha nagyon félrecsapja, jampec; ha a tarkóján hordja, nem szereti megadni az adósságát; ha egyenesen viseli a feje tetején, talán becsületes, de nagyon unalmas.

Az is gyakran elárulja valakinek a természetét, ahogyan jár: figyeljétek csak a fontoskodó, fölényes, kis emberkét, amint nagy karlóbálással, rövid lépésekkel totyog; az ideges ember sietős, egyenetlen lépéseit; a naplopó lassú csoszogását; a cserkész sima, gyors és halk lépését s így tovább.

Gyakorold a megfigyelést!

Kis gyakorlással elég pontosan meg tudjátok ítélni egy ember természetét a ruházatából.

A cipő szinte kivétel nélkül a legjellemzőbb része a ruházatnak.

Egyszer egy hölgyel vidéken voltam, és egy fiatal nő ment közvetlen előttünk.

- Kíváncsi vagyok, ki lehet – mondta ismerősöm.
- Hát talán kitalálja, ha megtudja, kinek a szobalánya – válaszoltam.

A nő nagyon jól volt öltözve, de amint cipőjére pillantottam, az volt az érzésem, hogy a ruha valaki másé volt, neki adta, s ő magára

Tomí, a zöldfülű – Tomí nyomoz. Kémlel jobbra, kémlel balra, szeme nyomokat keres. Lába elé dehogy nézne, nincs ott semmi érdekes.

igazította – de ami a cipőjét illeti, a sajátjában kényelmesebben érezte magát. Abba a házba ment be – a melléklépcsőn –, amelyikben mi is laktunk, és így rájöttünk, hogy ő az egyik háztartási alkalmazott.

Egyszer meg segítségére lehettem egy hölgynek, aki szegényes körülmények közt élt. Ezt abból sejtettem meg, hogy amint mögötte mentem, észrevettem, hogy bár jól volt öltözve, cipője talpa már a végét járta. Nem hiszem, hogy valaha is rájött, miből találtam ki, hogy segítségre szorul.

Szórakoztató foglalatosság, ha vasúti kocsiban vagy buszon másokkal utaztok, hogy csak a lábukat nézitek, és megpróbáljátok kitalálni, mifélek: öregek vagy fiatalok, tehetősök vagy szegények, kövérek vagy soványak, s így tovább, anélkül, hogy följebb pillantanátok. Csak ezután néztek föl, és ellenőrzitek, mennyire jártatok közel a valósághoz.

Nemrég egy detektívvél beszélgettem egy olyan emberről, akivel azelőtt mindketten találkoztunk, és megpróbáltuk kitalálni, milyen ember.

Megjegyeztem:

– Hát annyi biztos, hogy horgász.

Beszélgető társam nem értette, miért mondom ezt – de hát ő nem is volt horgász.

Sok apró bolyhot vettem észre kabátja bal kezélőjén. Nagyon sok horgász, ha leveszi a műleget a zsinórról, kalapja mellé tűzi száradni; van, aki a horgot a kabát ujjára tűzi. Amikor megszárad, kihúzza, és ekkor gyakran kiszakít egy vagy két szálát a szövetből.

Emlékezzetek csak, Sherlock Holmes egyszer találkozott egy idegennel, és megfigyelte, hogy meglehetősen jó módú, új ruhát hord, gyászszalaggal a karján, katonás tartással, tengerészjárással, napbarnítottan, kezén tetoválással. Mit gondoltatok volna, mi volt ez az ember?

Nos, Sherlock Holmes úgy vélte, mégpedig helyesen, hogy a férfi nemrég vonult nyugállományba a haditengerésztől mint őrmester, meghalt a felesége, és kis gyermekei vannak otthon.

A holttest körüli „jelek”

Valamennyiőtökkel előfordulhat egyszer, hogy ti bukkantok rá elsőnek egy halott ember tetemére. Ilyen esetben meg kell vizsgálni, és föl kell jegyezni a testen és körülötte látható legapróbb nyomot is, mielőtt a holttestet elmozdítanák, vagy a talajt megbolygatnák, letaposnák. Azon fölül, hogy följegyzitek a test pontos helyét (ezt lehetőleg le kell fényképezni, pontosan ott, ahol találtátok), nagyon gondosan meg kell vizsgálni a talajt köröskörül, anélkül, hogy többet taposnátok rajta, mint amennyi feltétlenül szükséges, mert félő, hogy összezavarjátok a nyomokat. Ha kis térkép is tudtok rajzolni, hogyan fekszik a holttest, és merre vannak nyomok körülötte, az is értékes lehet.

Két esetről is tudok, amikor holttestet találtak, és először úgy vélték, felakasztották magukat. De miután alaposabban megvizsgálták körülöttük a talajt – egyik esetben eltört gallyakat és letaposott fűvet találtak, a másikonál egy gyűrött szőnyeget –, rájöttek, hogy gyilkosság történt, és hogy az embereket a haláluk után akasztották föl, hogy úgy tűnjék, mint ha öngyilkosságot követtek volna el.

Az ujjlenyomat

A rendőrség első dolga, hogy minden számba jöhető tárgyon ujjlenyomatot keres. Ha nem azonosak a meggyilkoltéval, akkor lehet, hogy a gyilkoséi, és a gyilkost később azonosítani lehet azáltal, hogy ujjlenyomatával egybevetik.

Egyszer egy művelt öregurat holtan találtak a hálósobájában, homlokán és bal halántékán sebbel.

Gyilkosság után a tettes nagyon gyakran véres kézzel rohan el, megfogja az ajtót vagy a vizeskancsót, hogy lemossa a vért a kezéről.

A mi esetünkben az asztalon fekvő újságpapíron három véres ujj nyoma volt látható.

A halott fiára terelődött a gyanú, és a rendőrség le is tartóztatta.

Miután azonban gondosan átvizsgálták a szobát és az ujjlenyomatokat, kiderült, hogy az öregúr éjjel rosszul lett. Fölkelt, hogy valamilyen orvosságot vegyen be, de az asztal mellé érve újabb roham jött rá, elesett, és erősen beverte a fejét az asztal sarkába. Az fölsértette a halántékát – a sebbe pontosan beleillett az asztal sarka. Megpróbált fölkelni, ezért belekapaszkodott az asztalba, és eközben fogta meg véres kézzel az asztalon fekvő újságot. Azután visszahanyatlott, és másodszorra az ágy lábába verte a fejét.

Az ujjlenyomatokat összevetették a halott ember ujjlenyomataival, és pontosan egyformának találták. Bizony, nincs két olyan ember 64 000 000 000 000 közt, akinek egyforma volna ujjja bőrének a rajzolata. Így nyilvánvalóvá vált, hogy nincs gyilkos, és a halott fiát hamarosan el is engedték, mert ártatlannak bizonyult.

Más áruló jelek

Egy orosz városban halva találtak egy bankárt. A holttest mellől szivartárca került elő, benne borostyánszipka. A szipkának különleges alakja volt, és csak egyféleképpen lehetett a szájba fogni. A szopókáján két fog nyoma látszott. A nyom szerint a két fog nem volt egyforma.

A meggyilkolt ember foga teljesen szabályos volt, nyilvánvaló volt tehát, hogy a szivartárca nem lehet az övé. Az unokaöccsének azonban olyan volt a foga, ami illett a szopókán található nyomba. Letartóztatták, és később, a további vizsgálat során bebizonyosodott, hogy ő a gyilkos.

Sherlock Holmes emlékirataiban is található hasonló történet A bentlakó beteg címmel. Ebben egy embert fölakasztva találtak, és mindaddig öngyilkosságra gyanakodtak, míg Sherlock Holmes meg nem jelent, és különféle jelekből ki nem mutatta – pl. egymástól eltérő fogakkal tartott szivarvégekből, lábnyomokból –, hogy három ember volt a szobában az áldozattal együtt valamivel a halála előtt, és ezek akasztották föl.

A vidék jellegzetességei

Ha vidéken jártok, figyeljétek a tereptárgyakat, azaz az olyan tárgyakat, amelyek segítenek, hogy megtaláljátok utatokat, és megóvnak az eltévedéstől; ilyen a távoli hegy, templomtorony és a közelebbi tárgyak, pl. különleges épületek, fák, kapuk, sziklatömbök.

És ne felejtétek: amikor ilyen tájékozódási pontokat megfigyeltek, hogy talán majd felhasználjátok az így szerzett ismeretet valakinek az útbaigazítására, jó alaposan meg kell, hogy figyeljétek őket, hogy hibátlanul le tudjátok őket írni, és a helyes sorrendben. Észre kell vennetek, és meg kell jegyeznetek minden mellékutat és gyalogösvényt.

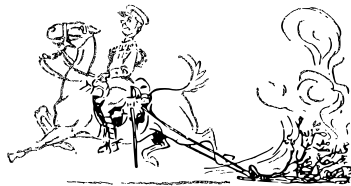
Azután apróbb jeleket is észre kell vennetek, például, hogy a madarak fölrebbennek, és gyorsan elrepülnek: ez azt jelenti, hogy valaki vagy valamilyen állat van ott. Ha valahol porfelhő száll föl, ott állat, ember vagy jármű mozog.

Ha vidéken vagytok, természetes, hogy éppúgy kell figyelnetek minden járókelőt, mint városban, és nagyon alaposan: hogyan vannak öltözve, milyen az arcuk, hogyan járnak; vizsgáljátok meg lábuk nyomát, és vizsgáljátok föl jegyzetfüzetetekbe, hogy ha valahol másutt is látnátok, ismét

fölismerjétek, ahogy az a pásztorfiú tette, akinek a történetét ennek a könyvnek az elején mondtam el.

Figyeljétek meg az állatok, madarak, különféle kerekék stb. nyomát, mert ezek hasznos fölvilágosítást adhatnak.

A nyomolvasás olyan fontos, hogy külön tábortűzben fogok vele foglalkozni.

Porfelhő nem mindig jelent sok embert. Jó cselfogást láthattok itt, amit arra használtunk, hogy az ellenség figyelmét elvonjuk: a poros úton faágakat húztunk végig, hogy vonuló lovacsapat benyomását keltsük.

Használd a szemed!

A legapróbb dolog se kerülje el a figyelmeteket. Egy gomb, egy gyufaszál, egy csipetnyi szivarhamu, egy toll vagy egy levél nagyon fontossá válhat.

A cserkésznek nemcsak maga elé kell néznie, hanem mindkét oldalra és hátra is; „legyen hátul is szeme”, ahogy mondani szokás.

Nemegyszer tapasztalhatjátok, hogy ha hirtelen hátrafordultok, olyan helyzetben láthattok meg ellenséges felderítőt vagy tolvajt, ahogyan nem mutatná magát, ha tudta volna, hogy körülpillantotok.

Fenimore Cooper igen jól írja le egy indián földerítő ténykedését érdekes történetében, *A nyomkeresőben*. „Hátul is volt szeme”, és miután elhaladt néhány bokor mellett, megpillantott egy pár hervadt levelet a frissek között. Ettől gyanút fogott: valaki azért húzta oda a leveleket, hogy jobban elrejtőzzék. Így föl is fedezett néhány szökevényt.

Éjszakai cserkészés

A cserkésznek éjjel éppúgy meg kell tudnia figyelni az apró részleteket, akárcsak nappal. Éjjel ezt főként hallására támaszkodva teszi, de néha tapogatózással vagy szaglással.

Az éjszaka csöndjében a hang messzibbre hangzik, mint nappal. Messziről meghalljátok a lódobogást vagy az emberi lépteket, ha a földhöz szorítjátok a fületeket, vagy a földhöz támasztott pálcá végéhez, vagy még inkább egy dobhoz, amelyik a földön áll.

Másik módszer az, ha kinyitjátok bicskátok mindkét pengéjét, az egyiket a földbe tűzitek, a másikat vigyázva a fogatok közé veszitek. Még jobban fogtok hallani. Az emberi hang messzire hangzik, még ha halkan beszélnek is, és nehezen lehet összetéveszteni más hanggal.

Gyakran surrantam át az őrszemek vonalán éjjel, miután suttogásukból vagy az alvók horkolásából megállapítottam, merre vannak.

Őrsi megfigyelési gyakorlatok

VÁROSBAN. Először arra tanítsátok a cserkészeket, hogy amint végigmennek az utcán, figyeljék meg a boltokat, amelyek mellett elmennek, és jegyezzék meg, hogyan következnek egymás után. Azután jegyezzék meg az üzletek nevét. Azután figyeljék meg, mi van az üzletek kirakatában úgy, hogy két percig nézhetik. Végül jegyezzék meg több üzlet kirakatát sorrendben úgy, hogy mindegyiket fél percig nézhetik.

*

Jegyezzenek meg a fiúk feltűnő épületeket tájékozódási pontként, jegyezzék meg, hányat kanyarodik az utca, amelyen járnak, a többi utca nevét, a mellettük elhaladó kocsik részleteit, és főleg az emberek jellegzetességeit: öltözködésüket, arcvonásaikat és járásmódjukat. Előbb vigyék ki őket magatokkal, hogy megmutassátok nekik, hogyan csinálják. Azután küldjétek ki őket, és amikor visszatérnek, kérdezzétek ki őket.

*

A cserkészek keressék meg, és jegyezzék meg maguknak, merre található tűzjelző, rendőrségi őrszem, kórház stb.

*

VIDÉKEN. Vigyék ki sétára az őrsöt, és tanítsátok meg a fiúknak, hogyan jegyezzenek meg távoli, kiemelkedő, jellegzetes tájékozódási pontokat, pl. dombot, templomtornyot és ehhez hasonlókat, és közelebbi tereptárgyakat, mint pl. különös épületeket, fát, sziklát, kaput. Jegyezzenek meg mellékutakat és ösvényeket, fajtákat, madarakat, állatokat, nyomokat, valamint embereket és járműveket is.

*

Küldjétek ki a fiúkat sétálni. Amikor visszajönnek, kérdezzétek ki őket külön-külön vagy hívjátok be mind, és adjatok nekik mondjuk hat kérdést, amire írásban kell válaszolniuk, olyan pontokkal kapcsolatban, amelyeket észre kellett hogy vegyenek. Növeli a gyakorlat értékét, ha bizonyos tárgyakat előzőleg ti helyeztetek el a földön, vagy gombot, gyufaszálat stb.

hagyatott ott, hogy a fiúk észrevegyék, fölismerjék, és hozzák magukkal. Mindezt azért, hogy vizsgálják mind a hozzájuk közeli talajt, mind a távoli tárgyakat.

*

Csapatösszejövételre rendeztetek „váratlan eseményt” anélkül, hogy előre elárulnátok. Például egy ember beront, „leüti” a vezetőt, majd elmenekül. Ezután mindegyik űrs írja le, mi történt, milyen volt az ember stb.

Megfigyelő játékok

Hol a gyűszű? (Szobában)

Küldjétek ki az űrsöt a szobából.

Végy egy gyűszűt, gyűrűt, pénzérmet, papírdarabot vagy valamilyen kis tárgyat, és tedd olyan helyre, ahol tökéletesen látható, de olyanra, ahol nem valószínű, hogy észreveszik. Hívd be az űrsöt, hogy keresse meg. Ha valamelyik cserkész meglátja, üljön le szó nélkül, anélkül, hogy elárulná a többinek, hol a tárgy.

Kellő idő után szólítsd föl, hogy árulja el a többinek, akiknek még nem sikerült meglátniuk, merre van a tárgy.

Közel és távol (városban vagy falun)

A játékvezető az űrrel adott úton vagy vidéki csapáson halad űrsi alakzatban. Pontozólapot visz magával a cserkészek nevével.

Minden egyes cserkész keresi azokat a dolgokat, amelyeket figyelnie kell, és mihelyt észrevesz valamit, odarohan a játékvezetőhöz, és bemondja neki, vagy ha tárgy, átadja neki. Ekkor a játékvezető jelet tesz a neve mellé. Az a cserkész nyer, aki a legtöbb jelet gyűjti össze a séta folyamán.

Olyasféle tárgyakat válasszatok, amelyeket felsorolok, hogy ezzel fejlesszék a cserkész megfigyelőképességét, és biztassátok, hogy közelre és távolra, fölfelé és lefelé egyaránt figyeljen. A tárgyakat mindig

változtassátok, valahányszor a játékot játsszátok, és nyolc vagy tíz tárgyat adjatok meg egyszerre:

- minden gyufaszál – 1 pont
- minden gomb – 1 pont
- madárnyom – 2 pont
- szürke ló – 2 pont
- repülő galamb – 2 pont
- ülő veréb – 1 pont
- kőrisfa – 2 pont
- betört ablak – 1 pont
- (s így tovább).

Kirakat (a városban, szabadban)

A játékvezető az őrszel elmegy az utcán hat üzlet előtt, és fél percet ad nekik minden üzletnél. Ezután valamivel arrébb minden fiúnak ceruzát és kartonlapot nyom a kezébe, és megkéri, írja le emlékezetből, mit látott a 3. és 5. üzletnél. Az a cserkész győz, amelyik a legtöbb tárgyat írja le helyesen. Hasznos szokás, hogy a fiúk párban versenyeznek, és a vesztesek versenyeznek újra, míg a legrosszabb nem marad. Ez a rend a legrosszabb cserkésznek adja meg a lehetőséget a leghosszabb gyakorlásra.

Mi van a szobában?

Küldjétek be a cserkészeket egyenként egy szobába, fél percre. Amikor visszajönnek, készítsenek listát a szobában látott bútorokról és tárgyakról. Amelyik fiú a legtöbbet jegyzi meg, az győz.

A pontozásnak az a legegyszerűbb módja, ha ti is listát készítenek a pontozólapra a szobában lévő tárgyakról, és a mellette levő oszlopban pontozátok a cserkészeket. Ezután könnyen összeadhatjátok a pontokat.

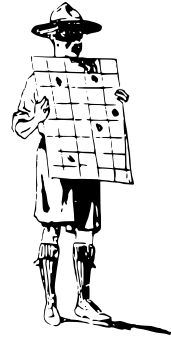
Az öreg szeplős pofa

Készítsetek kartonlapokat, amelyeket vagy tucatnyi kis négyzetre oszto-

tok. Minden cserkész vigyen magával egyet, és menjen el vele néhány száz méterre.

Ezután a vezető elővesz egy kartonlapot. Ezen ugyanannyi, kb. nyolc centis oldalhosszú négyzet van. A vezető készenlétben tart több fekete, kb. egy centi átmérőjű papírkorongot és tűt, és tetszés szerinti elrendezésben vagy fél tucatot a lapra tűz. Föltartja a lapot úgy, hogy a cserkészek lássák. A cserkészek lassan elindulnak a lap felé, és mihelyt meglátják, hol vannak a korongok, belerajzolják a saját lapjukba, ugyanolyan elrendezésben. Akinek ez a vezetőtől legtávolabb sikerül, az győz.

Adjatok öt pontot minden helyesen berajzolt szep-
lőért, és vonjakat le egyet minden öt centiért, amennyivel az illető a legtávolabbi játéktól közelebb van.

Az „öreg szeplős pofa” jó játék a megfigyelőképesség gyakorlására. A látást is élesíti.

Csempészek

A „határ” egy bizonyos, kb. négyszáz méter hosszú terület, lehetőleg út vagy széles ösvény vagy homokcsík, amin a lábnyom jól látszik.

Az egyik őrs a határt őrzi az út mentén fölállított őrszemekkel; a tartalék távolabb helyezkedik el, „belföldön”, úgy félúton a „határ” és a „város” között. A bázist, a „várost” fa, épület vagy zászló jelzi, kb. nyolcszáz méterre a határtól.

Az ellenséges csempészek őirse a határ külső oldalán gyülekezik, úgy nyolcszáz méterre. Valamennyien átmennek a határon, tetszés szerinti alakzatban, egyenként vagy együtt vagy szétszóródva, és futva vagy cserkészlépésben a város felé igyekeznek. Csak egyikükről sejtik, hogy csempész: ez nyomhagyó vasat visel.

Az őrszemek körzetükben föl-alá járnak (nem futhatnak, míg „riadót” nem rendelnek el), és várják, hogy megtalálják a csempész nyomát. Amint egy őrszem megpillantja a nyomot, azon minutában riadóztatja a

tartalékot, és maga is nekilát, hogy olyan gyorsan kövesse a nyomot, amilyen gyorsan csak tudja. A tartalék együttműködik vele, és valamennyien azon vannak, hogy elfogják a csempészt, még mielőtt a városba ér. Ha belül kerül a város határán, biztonságban van, és ő nyeri a játékot.

Kim-játék

Tegyetek tálcára, asztalra vagy padlóra húsz vagy harminc apró tárgyat, pl. két- vagy háromféle gombot, ceruzát, dugót, rongydarabot, diót, kődarabot, kést, madzagot, fényképet – bármit, ami a kezetek ügyébe esik, és takarjátok le kendővel vagy kabáttal.

Írjátok föl a tárgyakat, és mellé oszlopban a fiúk válaszát.

Ezután takarjátok ki a tárgyakat egy percre, órával mérve, vagy amíg gyalogló ütemben kétszázhuszig számoltok, majd takarjátok le őket megint. Hívjátok a fiúkat egyenként magatokhoz, és súgják a fületekbe, melyik tárgyra emlékeznek, ti pedig jegyezzétek ezt a pontozó lapon.

Az a fiú nyeri a játékot, amelyik a legtöbb tárgyra emlékezik.

Jegyzék	Szabó	Kiss	Bognár	Juhász	Papp
dió					
fekete gomb					
vörös rongy					
zsebkés					
sárga ceruza					
dugó					
spárga					
bélyeg					

A szökevény

Az órs minden cserkészének fehér kartonból készült korongot tűzünk az inge hátára, rajta jól látható számmal.

Az órs egyik tagját kinevezzük „szökevénynek”, a többi pedig a „vadász”.

A „szökevény” nyomhagyó vasat visel, vagy valamilyen más módon hagy hátra nyomot, és kap mondjuk tíz perc előnyt. Az órs többi része ezután indul neki, és arra törekszik, hogy nyomára bukkanjon.

Mihelyt egy „vadász” olyan közel tud férkőzni a „szökevényhez”, hogy le tudja olvasni a számát anélkül, hogy az észrevenné, a „szökevény” el van fogva. Ha viszont a „szökevény” tudja bármiféleképpen a maga javára fordítania a dolgot, és valamelyik üldözője számát leolvasnia, az válik harcképtelenné.

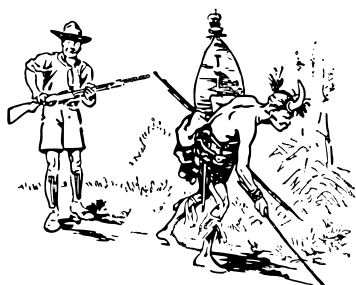
Mihelyt egy számot leolvasnak, annak a cserkésznek, amelyik leolvasta, ki kell kiáltania, hogy tudtára adja foglyának: harcképtelenné vált.

Ehhez a játékhoz tudni kell óvatosan lopózkodni. Minden hájjal megkent cserkészt kell „szökevénynek” kiválasztani az őrsből, mivel nemcsak hat vagy hét üldöző elől kell elmenekülnie, hanem magának is arra kell törekednie, hogy „elfogja” őket, hacsak nem akarja, hogy megöljék.

12. tábortűz

CSAPÁZÁS

*Embernyom – Állatnyomok – Milyen régi a nyom? –
Csapázó ötletek*

DODGE, AZ AMERIKAI HADSEREG TÁBORNOKA, leírta, hogyan üldözött egyszer egy csapat indiánt, akik megöltek több valakit.

A gyilkosoknak egy hét előnyük volt, és lóháton szeleltek el. Egy kivételével mind patkolatlan lovon lovagolt.

Dodge tábornok kiváló nyomkeresőt szerzett, hogy segítse: Espinosa volt a neve. Espinosa már sok mérföldön át követte az indiánok nyomát, amikor hirtelen lezállt a lováról, és a sziklák közt megbúvó hasadékból négy lópatkót húzott elő. A megpatkolt ló lovasa nyilvánvalóan azért vette le őket, nehogy nyomot hagyjanak.

Dodge és emberei hat napig követték a bandát, és az idő nagyobbik felében semmiféle nyomot sem láttak, amit közönséges emberi szem észrevehetett volna. Miután megtettek több mint kétszáz kilométert, végül utolérték, és elfogták az egész társaságot. Mindezt egyedül Espinosának, a kiváló nyomolvasónak köszönhették.

Éjszakai nyomolvasás

Egy másik alkalommal amerikai csapatok követtek több indiánt, akik fehér embereket támadtak meg, és gyilkoltak le. Volt néhány indián felderítőjük, akik segítettek nekik a nyomozásban.

Hogy sikerrel támadhassanak, a csapatok éjjel mozogtak, és a nyomolvasók a sötétben úgy találták meg a helyes utat, hogy az ellenség nyomát ujjukkal tapogatták ki. Sok kilométeren át meglehetősen

iramban vezettek, míg hirtelen meg nem álltak, s nem jelentették, hogy a követett nyomot friss nyom keresztezi. Amikor a parancsnok odament hozzájuk, az indiánok még rajta tartották a kezüket a nyomon, úgyhogy a tévedés ki volt zárva.

Világosságot csináltak, és így kiderült, hogy az új nyom medvéé, amelyik keresztezte az ellenség nyomát! Az üldözést további kalandok nélkül folytatták, az ellenséget a kora reggeli órákban meglepték és elfogták.

Frederick Burnham, az amerikai felderítő, Wilson embereivel volt Dél-Afrikában, amikor Matabeleföldön, a Sangani-folyónál lemészárolták őket. Röviddel azelőtt, hogy körülzárták volna őket, kiküldték egy üzenettel. Éjjel mozgott, hogy kijátssza az ellenség figyelmét. Úgy találta meg az utat, hogy kitapogatta az iszapban a hadoszlop által a reggeli meneteléskor hagyott nyomot.

Én magam is vezettem egy hadoszlopot Rhodéziában, a Matopöhegyek egyik bonyolult terepén, hogy éjjel megtámadjuk az ellenség erődjét, amit előző nap derítettem föl. Úgy találtam meg az utat, hogy saját nyomomat követtem, néha kézzel, néha a cipőm talpán át, mivel

Frederick Burnham amerikai felderítő híres emberré vált Matabeleföldön.

nagyon vékonyra kopott. Sohasem volt nehézségem, hogy megtaláljam az útirányt.

A nyomolvasás fontossága

A nyomolvasást vagy nyomozást más-más országban másképpen hívják. Így pl. Dél-Afrikában csak úgy emlegetik, hogy „csapázás”, azaz a „csapa” követése; Indiában „nyomkövetés” a neve, Észak-Amerikában úgy is hívják, hogy „nyomozás”.

Ez az egyik fő módszere annak, ahogyan a földerítők adatokat szereznek, és a vadászok vadra találnak. De ahhoz, hogy jó nyomolvasóvá váljatok, fiatalon kell kezdenetek, és állandóan kell gyakorolnotok, ha valahol mászkáltok, városban, falun egyaránt.

Ha eleinte állandóan figyelték rá, hogy ne feledkezzetek meg róla, hamarosan észreveszitek, hogy már szokásotokká vált, anélkül, hogy figyelnétek rá. Nagyon hasznos szokás, és még a legunalmasabb sétát is érdekessé teszi.

Amikor a vadász szétnéz a vidéken, van-e vad, először nyomot keres, bármilyen idős legyen is, hogy megállapíthassa, van-e egyáltalán vad a környéken. Azután a frissebbeket vizsgálja, hogy megállapíthassa, merre rejtőzik a vad. Ezután, ha friss nyomra akad, követi, míg meg nem találja az állatot, és le nem lövi. Majd gyakran saját nyomát kell követnie ahhoz, hogy megtalálja a táborba visszavezető utat. A katonai felderítők szinte ugyanígy tesznek, de az ellenséggel.

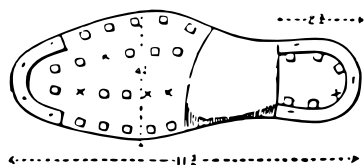
Embernyomok

Mindenek előtt meg kell tanulnotok, hogyan különböztessétek meg az egyik ember lábnyomát a másiktól alakja, nagysága, szögecselése stb.

szerint. Ugyanígy a ló és más állatok nyomát. Az ember lábnyomából, azaz a láb hosszából és a lépés hosszából bizonyos fokig meg tudjátok állapítani a magasságát.

Amikor feljegyzitek a lábnyomot, jól kirajzolódott nyomot válasszatok ki, nagyon gondosan mérjétek meg a hosszát, a sarok hosszát, a talp szélességét, a rüsztt szélességét, a sarok szélességét, azt, hogy hány sor bakancsszeg van a talpba verve, hány szög van egy sorban, milyen formában vannak beverve, hol hiányzik szög stb.

Legjobb, ha ábrát rajzoltok a lábnyomról, így:

Jegyezzétek föl a cipő hosszát, a talp szélességét, a sarok hosszát és minden részletet. Az x hiányzó bakancsszöveget jelent.

Ugyancsak nagyon gondosan mérjétek meg az ember lépéshosszát az egyik cipő sarkának nyomától a másik sarokig.

Egyszer egy embert találtak a folyóba fulladva. Azt hitték, biztos véletlenül esett bele, és hogy a fején lévő sebeket a folyóban lévő kövek stb. okozták. Valaki azonban lerajzolta a bakancsát, és a folyóparton követve megtalálta a nyomát, és követte mindaddig, míg olyan helyre nem ért, ahol nyilvánvalóan küzdelem folyt: a föld nagyon le volt taposva, a bokrok letördelve egészen a víz széléig, és két másik ember nyoma is látszott. Bár ezeket az embereket soha meg nem találták, mindez arra vallott, hogy valószínűleg gyilkosság történt, és ezt másképp nem fedezték volna föl.

Mezítlábas nyomok

Kezdőnek nagyon rejtélyes, hogyan lehet megkülönböztetni egymástól sok mezítlábas nyomot – olyannyira egyformának látszanak. Az indiai rendőrség nyomozói azonban képesek erre.

Amikor fölmértek a keresett ember lábnyomát, húzzatok egyenest a

Hogy meg tudjátok különböztetni a mezítlábas nyomokat egymástól, húzzatok egyenest a nagyujj hegyétől a kisujj hegyéig, majd figyeljétek meg, hogyan állnak a többi ujjak.

lába nagyujja hegyétől a kisujja hegyéig, és rajzoljátok le jegyzetfüzetetekbe. Amikor azután sok nyomra akadtok, csak ezt a vonalat kell keresnetek néhánynál, míg meg nem találjátok, amit akartok. Minden embernek egy kissé másképpen állnak az ujjai.

Próbáljátok ki őrsötök cserkészeivel: valamennyien hagyjatok lábnyomot mezítláb, majd figyeljétek meg, mennyiben különböznek, ha meghúzzátok az ujjvonalat.

Az iram

A cserkésznek egy pillantással meg kell tudnia állapítani, milyen iramban haladt a nyomot hagyó.

Ha az ember jár, talpának teljes hosszát a talajra teszi, minden lépésnél valamivel közelebb egymástól, mint egy méter. Ha fut, a lábujjak jobban belemélyednek a talajba, és egy kis piszkot pöccentenek föl, a lábait pedig egy méternél messzebb teszi le. Néha hátrafelé mennek, hogy megtévesszék, aki esetleg nyomoz utánuk, de jó cserkész ezt általában azonnal észreveszi, mivel a lépéshossz rövidebb lesz, a lábujjak befelé fordulnak, és a sarok mélyebbre süllyed.

Állat, ha gyorsan mozog, a lába ujját mélyebbre vágja a talajba, kirúg a földből, és lépése hosszabb, mint amikor lassan halad.

Pusztá ránézésre meg kell tudnotok mondani a nyomából, mekkora a lépéshossz, amellyel a ló haladt.

Ha csak lépésben megy, a ló két pár patanyomot hagy: a bal hátsót közel a bal mellső nyom előtt, és a jobb mellső nyomot ugyanígy közvetlenül a jobb

hátsóé mögött. Ügetésben a nyom hasonló, de a lépés hosszabb. A hátsó láb nyoma rendszerint hosszabb és keskenyebb alakú, mint a mellsőé.

Hajdanában az volt az útonállók és lótolvajok kedvenc trükkje, hogy fordítva patkolták meg a lovukat, hogy a nyomukat keresőket megtéveszték. A jó nyomolvasót azonban nem tudták becsapni. Ugyanígy, a tolvajok gyakran mennek hátrafelé, ugyanebből a célból, de az okos nyomolvasó nagyon hamar rájön a csalásra.

A keréknyomokat is tanulmányozzátok, míg meg nem tudjátok mondani, mi a különbség az autó és a motorkerékpár nyoma között, és hogy *milyen irányban haladtak*.

Lónyom

Járás

Ügetés

Rövid vágta

J. H. = jobb hátsó B. H. = bal hátsó J. M. = jobb mellső B. M. = bal mellső

Ha lónyommal találkoztok, próbáljátok kisütni, milyen sebesen mozoghatott az állat. Ezt a mellső és a hátsó láb közti távolság mutatja. A fenti vázlaton a nagyobbik nyom a hátsó lábaké.

Milyen régi a nyom?

Azon fölül, hogy megtanuljátok, hogyan kell felismerni a nyomot hagyó iramát, azt is meg kell tudnotok mondani, milyen régi a nyom. Ez nagyon fontos, és nagyon sok gyakorlást és tapasztalatot igényel, mire igen jól meg tudjátok ítélni.

Sok függ a talaj állapotától, az időjárástól, és hogy ezek hogyan hatnak a nyomra. Ha a nyomot mondjuk száraz, szeles napon követitek, változó minőségű talajon, azt találjátok, hogy amikor a nyom könnyű, homokos

talajra esett, nagyon rövid idő alatt réGINEK tűnik, mivel az a kis nedves föld, amit a nyomot hagyó a felszín alól fölpöccintheztett, nagyon gyorsan ugyanolyan színűre szárad, mint a felszíni por, és a lábnyom éles határvonalát hamarosan lekerekíti a nyomot őrző száraz porral játszó szellő. Ha a nyom nedves talajra nyomódott, ugyanaz a nyom sokkal frissebbnek tűnik, mivel a nap csak részben tudja kiszárítani a fölrúgott földet, és ezért a szél sem fogja lefaragni a lenyomat éles szélét. Ha a nyom nedves agyagra esik, faárnyékba stb., ahol a nap nem tud hozzáférni, egészen frissnek tűnik, míg homokban egynaposnak látszik.

Persze a nyom korának megállapításához gyakran nagy segítség, ha eső-

A kerékpár haladási irányát az mutatja, hogy az ellenkező irányban hánnya vissza a sarat (1). Azok a kanyarok is ezt mutatják, amelyeket a kerékpáros akkor hagyott, amikor fordult vagy megbillent: a hegyes szögben találkozó két nyom mutatja a haladási irányt (2).

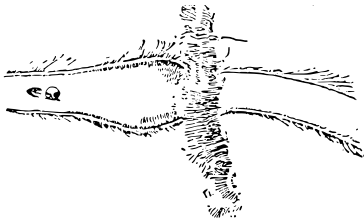
eső), vagy por vagy fővény hullt rájuk (ha megfigyelték, mikor fúj a szél), vagy ha az eredeti nyomot más nyom keresztezi, vagy ahol a fűvet letaposták, az, hogy milyen mértékben száradt ki vagy fonnyadt el. Ha ló után nyomoztok, az elhaladás idejét abból is meg lehet állapítani, mennyire friss vagy régi a hullatéka, számításba véve a nap, az eső és a madarak munkáját is.

Ha megtanultad megkülönböztetni a nyom iramát és korát, akkor következőnek meg kell tanulni azt követni végig mindenfajta talajon. Ez olyan képesség, amelyet egy egész életen át lehet gyakorolni, és mindig jobbá lehet válni.

Azután rengeteget meg lehet tudni a tűz hamujából – meleg-e még, vagy már kihűlt, van-e ételmaradék, amely elárulja, milyen ételt ettek, bőségesen vagy szűkösen.

Nemcsak azokat a „jeleket” kell éles szemmel kutatót, amelyeket

saját cserkészeitek hagytak hátra, hanem azokat is, amelyeket „ellenséges” cserkészek hagytak.

A követ a kerék először előredobta, majd hátrarúgta. A kocsi zökkenése átmenetileg ellapította az abroncsot. Amikor kerékpár (vagy autó) nyomát követitek, kivált azokat a helyeket vizsgáljátok meg, ahol egyenetlen az út. Ilyen helyen sok „jel” marad.

Hol a tolvaj?

Szudánban és Egyiptomban nagyon jó nyomolvasók vannak; némelyiket láttam is, hogyan dolgozik.

Az egyiptomi lovasság ezredesének házából elloptak néhány tárgyat, ezért nyomolvasót küldtek neki a szomszédos dzsaalin törzsből.

Hamarosan megtalálta a tolvaj lábnyomát, és lassan követte egészen a sivatagig, s ott meglelte azt a helyet, ahol az elásta a lopott tárgyakat. A nyomok azután visszakanyarodtak a barakkokhoz.

Így az egész ezredet felsorakoztatták, meztláb, hogy a nyomolvasó végigvizsgálja. És a végén, miután már minden ember járását megnézte, ezt mondta:

– A tolvaj nincs itt.

Az ezredes szolgálja épp akkor érkezett oda egy üzenettel. Az ott álló nyomolvasó ekkor az ezredeshez fordult:

– Ez az az ember, aki elásta a lopott holmit.

A szolga meglepődött, hogy fölfedezték, és később bevallotta, hogy tényleg ő lopta el gazdája holmiját, de azt hitte, őt fogják a legkevésbé gyanúsítani.

Csapázó ötletek

Az öreg nyomkereső, ha nagyon friss emberi vagy állatnyomra akad, általában nem követi szorosan, mivel az üldözött állat gyakran hátranéz, hogy lássa, nem követik-e. A nyomolvasó tehát kört ír le, és ott tér vissza a nyomhoz, ahol számít rá, hogy ismét megtalálja.

Ha megleli, még egy kört tesz meg, annyiival előbbre, hogy már ne találjon nyomot. Ebből tudja, hogy megelőzte a vadat, ezzel mind közelebb köröz, míg meg nem találja, de természetesen vigyáz rá, nehogy szélirányba kerüljön, ha már belül van a szaglási távolságon.

Néhány scindei nyomozó lopott tevét követett Karacsiból Szekvánig, vagy 230 kilométeren át, homokban és csupasz sziklán. Hogy el ne kaphassák őket, a tolvajok a tevét le-föl sétáltatták egy zsúfolt utcán, hogy nyoma összekeveredjék másokéval – a nyomozók azonban számítottak erre, „körbenézték” a várost; meg is találták a kimenő nyomot a túlsó oldalon, és sikerrel követték tovább.

Kemény talajon nézz előre!

Ha olyan helyen nyomoztok, ahol a nyomot alig lehet látni, például kemény talajon vagy fűben, jegyezzétek meg annak a lábnyomnak az irányát, amelyiket utoljára láttatok, és nézzetek abba az irányba, de jó előre, úgy húsz vagy harminc méterre. Ekkor a fűben általában majd meg tudjátok látni a lehajlított vagy letaposott fűszálakat, kemény talajon pedig a félrerúgott vagy megkarcolt kődarabokat, s így tovább – olyan apró jeleket, amelyek egymás után, sorban kiadják azt a nyomot, amit egyébként nem vennétek észre.

Egyszer kemény makadámúton kerékpár után nyomoztam, ahol tényleg semmilyen nyomot sem hagyott, de ha végignéztam az út felszínén, jó messzire magam elé, az éppen fölkelő nappal szemben, egészen jól ki-vehető volt az a csík, amit maga mögött hagyott a talajt takaró, szinte láthatatlan harmatrétgeben. Amikor a nyomon álltam, s közvetlen a lábam

elé néztem, a legkisebb nyomot sem találtam. A nagy ötlet itt az, hogy a nehezen követhető nyomot nappal szemben nézitek, mert így a talaj legkisebb bemélyedése is árnyékot vet.

„Nyom-pecsa”

Ha elvesztitek a nyomot, „pecáznotok” kell, hogy ismét megtaláljátok. Ehhez tegyetek zsebkendőt, pálcát vagy más jelet ahhoz a legutolsó lábnyomhoz, amit még megtaláltatok. Azután kutassatok körülötte nagy körben, mondjuk harminc, ötven vagy száz méterre tőle, mint központtól, válasszátok ki a legkedvezőbb adottságú talajt, lehetőleg puhát, hogy a kifelé vezető nyomra ráakadjatok. Ha őrben vagytok, általában az a legjobb, ha az őr vár, míg egy vagy két ember „pecázik”. Ha mindenki nekiesik, hogy nyomot leljen, gyorsan megsemmisítik azzal, hogy letaposás, vagy összekeverik saját lábnyomukkal – a sok szakács ilyen esetben hamar elsózza a levest.

Amikor így „pecáztok”, józan ésszel próbáljátok kitalálni, melyik az a valószínű irány, amelyikben az ellenség haladhatott, s arra próbálkozzatok.

Megeshet, hogy ilyen nyomokkal találkoztok. Balról jobbra: szarvas, juh, farkas és róka nyoma.

Emlékszem, egyszer vaddisznó nyomát követtem. Ez jól érzékelteti, hogyan gondolom. Ameddig a vaddisznó sáros, vízzel elöntött mezőn rohant, könnyű volt nyomon követni, de aztán nagyon kemény és száraz talajra ért, ahol rövid idő múlva már egy árva nyomot sem lehetett fölfedezni. „Pecázni” kellett tehát. A nyomkereső megjelölte az utolsó lábnyomot, s széles körben kezdett kutatni, nagyon gondosan fürkészve a talajt, de semmi áruló jelet sem talált. Ekkor a nyomolvasó szétnézett a vidéken, és a disznó helyébe képzelte magát: „Na, milyen irányban haladtam volna?” Előtte nem messze, az eredeti nyom irányában, medvetalpaktusz

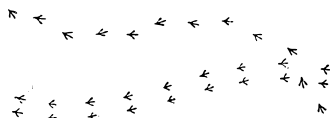
sövény húzódott, két nyílással. A nyomolvasó odament az egyikhez, mivel ez abba az irányba esett, amerre a vaddisznó valószínűleg menekült. Itt a talaj még mindig nagyon kemény volt, lábnyom sehol, de az egyik kaktuszlevélen a nyílásnál kis nedves sárrögöt fedezett föl. Ez adta a megoldást. Ezen a kemény talajon ugyanis nem volt sár, nyilvánvaló volt tehát, hogy csak a vaddisznó hozhatta magával a lábán arról a terepről, amelyen áthaladt. Ez az egyetlen jel segített a nyomkeresőnek abban, hogy a helyes irányban keressen tovább, újra és újra, míg végül, kedvező talajon, ismét rá nem akadt a csapára, és így a vaddisznót egészen bűvőhelyéig követhette.

A csapa nyomán

Egyszer megfigyeltem egy szudáni nyomkeresőt. Olyan nyomot követett, amelyik időnként eltűnt az ember szeme elől. Ameddig a nyomot tisztán ki tudta venni, pontosan hozzáigazította a lépését, úgyhogy lépésről lépésre ugyanúgy lépkedett, és botjával a talajra koppantgatott, amint haladt – minden lábnyomot lekoppantott, mintha mindig ott volna. Amikor kemény talajon eltűnt a nyom, vagy betemette a futóhomok, ő csak ment tovább, ugyanakkora léptekkel, botjával koppantgatva a talajt ott, ahol lábnyomnak kellett volna lennie. Hébe-hóba megpillantott egy kis bemélyedést vagy valami jelet, s ebből tudta, hogy ott lábnyom lehetett, és hogy még mindig a helyes nyomon jár.

Őrsi nyomolvasó gyakorlatok

Készítsetek nyomolvasó pályát: törjetek föl egy tíz-tizenöt méter oldalhosszú, négyzet alakú puha talajt, és hengereljétek nagyon simára. Locsoljátok meg egy részét, mintha eső esett volna, a többi maradjon száraz. Menjen át rajta egy fiú, majd szaladjon, végül kerékpározzon rajta. Magyarázzátok meg, miben különböznek a nyomok, hogy az őrs minden

Ez két madár nyoma. Az egyik főleg a földön él, a másik bokrok és fák közt. Melyik nyom melyik madaré?

cserkésze egyből meg tudja mondani minden nyomról, amit csak lát ezután, sétált-e az illető, vagy futott.

*

Küldjétek el egy fiút, hogy hagyjon nyomot, és nyomozzon utána az őrs, figyelje meg, hol telepedett rá más nyom, ami arról árulkodik, miféle ember vagy állat haladt arra utána. A fiú nyomhagyó vasat hordjon a cipője talpára szíjazva, vagy verjen néhány szöveget a cipője talpába vagy botja boldogabb végébe, olyan formában, ami összetéveszthetetlen nyomot hagy.

*

Tanulmányozzátok a nyomok korát úgy, hogy készítsetek új nyomot egy nappal a régi után. Figyeljétek meg, miben különböznek, hogy a cserkészek megtanulják, hogyan becsülik meg a nyom korát.

*

Minden cserkész hagyja cipője nyomát puha talajban, és vázoljátok föl papírra.

*

Küldjétek ki őrsöket más-más útvonalon, és készítsenek jelentést, milyen nyomokkal találkoztak: emberével, járműével vagy állatával.

*

Készítsetek gipszlenyomatot a nyomokról. Sárból építsetek falat a nyom köré. Öntsétek vizet egy bögrébe vagy csészébe, lassan öntsétek bele gipszet, közben állandóan keverjétek, míg olyan nem lesz, mint a vastag tejszín – éppen csak hogy folyjék. Ekkor öntsétek a nyomra. Ha már majdnem megkötött, karcoljátok bele az időpontot, a helyet, ahol találtátok stb. Ha teljesen megkötött, óvatosan emeljétek ki, és mossátok le.

Nyomolvasó játékok

Nyomot jegyezz!

Üljön le egy űrs úgy, hogy a többiek láthassák talpukat. Nézzék a cipőjüket mondjuk három percig. Ezután az űrs menjen ki a szobából, vagy menjen látótávolságon kívül, és hagyjon lábnyomokat egy jókora területen. Szólightsatok most föl a cserkészeket egyenként, hogy mérjék meg a nyomokat, és mondják meg, ki hagyta őket.

Nyomrajzolás

Küldjétek ki egy űrsöt, hogy kövessen egy nyomot, és állapítsa meg, melyik cserkész tudja a nyom valamelyik lábnyomát a legpontosabban le-rajzolni. Hagyjátok, hogy a cserkészek addig kövessék a nyomokat, míg olyan talajhoz nem érnek, ahol jó lenyomatot találnak.

Kapd el a tolvajt!

Kérjétek meg egy idegent, hogy hagyjon nyomot anélkül, hogy a cserkészek látnák. A cserkészek tanulmányozzák a nyomot, hogy felismerhessék máskor is. Ekkor álljon az idegen nyolc-tíz másik közé, és valamennyi hagyjon nyomot a fiúknak, egymás után elhaladva előttük. A cserkészek egymás után megszűgják a játékvezetőnek, melyik ember hagyta az első nyomot, azzal, hogy megmondják, hányadiknak ment el előttük. Az a cserkész győz, amelyik a helyes választ adja. Ha többen válaszolnak helyesen, az a győz, aki emlékezetből a legjobb ábrát készíti a lábnyomról.

Kövesd a csapát!

Küldjétek előre egy „nyulat”, gyalog vagy kerékpáron, teli zsebnyi madáreleséggel, dióhéjjal, konfettivel stb., s itt-ott potyogtasson el egy-egy csipetnyit, hogy csapát hagyjon a nyomozó űrsnek. Vagy használjatok cserkészútjeleket a földre karcolva vagy ágakból kirakva, és dugjatok el valahol egy levelet is.

13. tábortűz

„OLVASS A JELEKBŐL” – AVAGY A KÖVETKEZTETÉS

Összeáll a kép – Következtetés – Sherlock Holmes

AMINT A CSERKÉSZ megtanulta észrevenni a „jelet”, meg kell tanulnia azt is, hogy összeállítsa belőle a képet, kiolvassa, mit is jelent, amit látott. Ezt „következtetésnek” nevezzük.

Mondok egy példát, amely megmutatja, hogyan tud a fiatal cserkész a „jelből” olvasni, ha kiképezték rá. Az öreg Blenkinsop izgatottan rohant ki az afrikai kaffer falu melletti kis üzletéből:

– Hé! Fogják meg! Tolvaj! – ordította. – Ellopta a cukromat. Fogják meg!

Fogják meg, de kit?! A környéken nem lehetett látni egyetlen futó alakot sem.

– Ki lopta el? – kérdezte a rendőr.

– Nem tudom, de egy egész zacskó cukornak lába kelt. Néhány perce még itt volt!

Üzentek a rendőrségre bennszülött nyomkeresőért. Hát, meglehetősen

reménytelen feladat várt rá, hogy kiválassza a tolvajét abból a tucatnyi lábnymomból, amit mezítlábas emberek hagytak az üzlet körül. Ő azonban sokat ígérő biztonsággal azonnal könnyű futásba kezdett a bozotos felé. Habár néha kemény, száraz talajon vitt át az útja, habozás nélkül haladt tovább, noha lábnym sem látszott.

Végül a nyomkereső hirtelen megállt, körülpillantott, nyilván elvesztette a nyomot. De széles vigyorra húzódott a szája, és hüvelykujjával a vállá mögé bökött, a felé a fa felé, amely előtt állt. Ennek az ágai közt elrejtőzve egy embert pillantottak meg, kezében a hiányzó zacskó cukorral.

Hogyan akadt rá a nyomkereső? Éles szemével észrevette, hogy cukorkristályok csillognak a porban. A zacskó eresztett: nagyon vékony sugárban, de csurgott belőle a cukor. Ezt a nyomot követte, és amikor a bokrok közt a nyom megszakadt, a nyomkereső egy hangyaoszlopot vett észre, amely a fára masírozott. Persze a cukor után mentek, akárcsak nyomozók is, és közösen elfogták a tolvajt.

Remélem, hogy az öreg Blenkinsop megveregette a nyomolvasó vállát, amiért olyan szemfüles volt, hogy észrevette a cukorszemcséket és a hangyákat, és hogy használta az eszét, amikor látta, hogy a hangyák a fára menetelnek.

Az elveszett katona

Egyszer Indiában eltűnt egy lovaskatona, és bajtársai mindenütt keresték-kutatták. Egy benszülött fiúval találkoztak, és kérdezték tőle, nem látta-e az elveszett embert. Azonnal válaszolt:

– Azt a nagyon magas katonát, aki egy kissé sántító deresen lovagolt? – Igen – hangzott a válasz –, azt az embert. Nem láttad? – Én nem – felelte a fiú –, de tudom, merre ment.

Sánta ló hagyta ezt a nyomot.
Az a kérdés, melyik lábára sántít?
A hosszabbik a hátsó láb nyoma.

Erre föl lecsukták, mivel azt hitték, talán megölték az embert, eltüntették, és a fiú hallott valamit a dologról.

Végül azonban a fiú megmagyarázta, hogy a nyomát látta a katonának.

Megmutatta nekik a nyomot, és végül elvezette őket arra a helyre, ahol a jelek szerint pihenőt tartott. Itt a ló egy fának dörzsölte magát, és a kéregbe ragadt néhány szál szőre árulta el, hogy deres (tarka). Patanyoma mutatta, hogy sánta, azaz egyik lábát nem nyomta bele annyira a talajba, mint a másikat, és nem is tett vele akkora lépéseket, mint a többivel. Hogy a lovasa katona volt, azt csizmája nyoma mutatta, mivel katonacsizmaé volt.

– De honnan tudad, hogy magas volt? – kérdezték a fiút. A fiú rámutatott egy fára, amiről a katona ágat tört le: ezt átlagos növésű ember nem tudta volna elérni.

A következtetés pontosan olyan, mint a könyvolvasás.

Hogyan csinálják? – kérdezné az olyan fiú, akit sohasem tanítottak olvasni, s aki látja, hogy könyvet olvasnak. Ti megmagyaráznátok, hogy a papíron levő sok apró jel betű. Ezek a betűk csoportosítva szavakat alkotnak, a szavak mondatokat, és a mondatok tájékoztatnak valamiről.

Ugyanígy, a jól képzett cserkész meglátja az apró jeleket és nyomokat. Magában összerakja őket, és gyorsan olyan jelentést olvas ki belőlük, amilyenre a gyakorlatlan ember sohasem gondolna.

Sok gyakorlással eljut oda, hogy egyetlen pillantással ki tudja olvasni a jelentést, akár csak ti a könyvét, anélkül, hogy mindent betűnként elolvasnátok.

Néhány példa

Egyszer, a matabele háború idején, felderítő útra mentem egy bennszülöttel a Matopo-hegyek melletti széles, füves pusztára.

Váratlanul friss nyom keresztezte utunkat a fűben. A fűszálak még

Egyetlen levélnek köszönhetjük, hogy az ellenséget kikémlelhettük. A levelet egy afrikai asszony edényéről fújta le a szél.

zöldek és nedvesek voltak, bár le voltak taposva, valamennyi egy irányba hajlott, abba, amelyikben az emberek haladtak. Követtük a nyomot egy darabig, s amikor homokparton haladt át, megállapíthattuk, hogy több asszony (rövid láb görbe éllel és hosszabb lépés) és fiú nyoma (kis láb, egyenes talpéllel és rövid lépés), akik nem szaladtak, hanem csak gyalogoltak a falutól kb. nyolc kilométerre levő dombok felé, ahol az ellenség búvóhelyét sejtettük.

Ekkor úgy tíz méterre a nyomtól egy falevelet pillantottunk meg. Kilométerekre nem volt ott fa, de tudtuk, hogy ilyen levelű fa egy jó húsz kilométerre levő faluban nő, abban az irányban, ahonnan a lábnyomok eredtek. Ezért valószínűnek látszott, hogy az asszonyok abból a faluból jöttek, onnét hozták a levelet, és a hegyek felé vonultak.

Fölvettük a levelet. Még friss volt, és a bennszülöttek sörének szagát árasztotta. A rövid lépéshossz azt jelezte, hogy a helyi szokásnak megfelelően a fejükön vitték a sörös edényt, és az edények száját levélcsomóval dugaszolták be. Az egyik levél lehullott, s mivel tíz méterre találtunk rá a nyom mellett, ez arra vallott, hogy amikor lehullott, szél fúj. Akkor, hét órakor, éppen nem, de öt óra körül fújdogált.

Mindezekből az apró jelekből arra következtettünk, hogy a nőkből és fiúkból álló csapat sört vitt az éjszaka a húsz kilométerre levő faluból a hegyek közt megbúvó ellenségnek, és valamivel hat óra után érkezhettek oda.

A férfiak valószínűleg azonnal nekiestek a sörnek (mivel néhány órán belül megsavanyodik), és mire odaérünk, már elálmosodnak, figyelmetlenül öröködnék, ezért kedvező alkalmunk lesz helyzetüket kikémlelnünk.

Ennek megfelelően követtük az asszonyok nyomát, megtaláltuk az ellenséget, elvégeztük a megfigyelést, és mindazzal, amit megtudtunk,

minden nehézség nélkül visszavonultunk. És ezt szinte kizárólag egyetlen áruló levélkének köszönhattuk.

Láthatjátok tehát, mennyire fontos, hogy még egy ilyen parányi dolgot is észrevegyetek.

Az áruló por

A nagyon apró jelekből a detektívek már bűnesetet is föl tudtak deríteni.

Egyszer bűntény történt, s a helyszínen csak egy idegen kabátot találtak, amiről nem lehetett megállapítani, kié.

A kabátot erős zsákba tették, és pálcával kiporolták. A zsákban összegyűlt port erős nagyító alatt megvizsgálták, és megállapították, hogy finom fűrészpor, ami arról árulkodik, hogy a kabát tulajdonosa talán ács vagy fűrésztelepi munkás vagy asztalos. A port ekkor még erősebb nagyító alá tették – ezt úgy hívják, hogy mikroszkóp –, és ekkor ki lehetett venni, hogy kevés apró enyvszemcsét és ragasztóport is tartalmaz. Ilyeneket ács vagy fűrésztelepi munkás nem használ, tehát a kabát asztalos kabátjának bizonyult. Így bukkant rá a rendőrség a bűnöző nyomára.

A zsebben vagy a zsebkés részében stb. összegyűlő por sokat elárul, ha alaposan megvizsgálják.

Sherlock Holmes-kodás

Azt mondják, Sir Arthur Conan Doyle az edinburghi dr. Bellről mintázta Sherlock Holmes alakját.

A doktor egyszer egy kórházban arra tanította az orvostanhallgatókat, hogyan kell kezelni az embereket. Behoztak egy beteget, hogy a doktor bemutathassa, hogyan kell ellátni a sebesültet. Ez a beteg bicegve jött be. A doktor odafordult az egyik hallgatóhoz, és megkérdezte:

- Mi a baja ennek az embernek?
- Nem tudom, uram – felelte –. Még nem kérdeztem meg.

A házatok kapuján kívüli nyomok egész történetet mesélhetnek el, ha ki tudjátok őket olvasni. Ezek a nyomok egyszerű történetről szólnak: egy macskát üldöző kutyáról és a kutya mérges gazdájáról.

– Hát nem is kell megkérdeznie – válaszolta a doktor –, mert magától is megállapíthatja. A jobb térdén sebesült meg, mert arra a lábára sántít. Úgy sérült meg, hogy a tűz megégette: láthatja, hogy a nadrágja ki van égve a térdénél. Ma hétfő reggel van. Tegnap jó idő volt, szombaton esett, és sár volt. Az ember nadrágja csupa sár. Szombat este esett a sárba.

Akkor az emberhez fordult.

– Szombaton megkapta a bérét, ivott, s amikor hazatérve meg akarta szárítani a sáros nadrágját a tűznél, beletántorodott, s megégette a térdét. Így volt?

– Igen, uram – felelte a férfi.

Egyszer az újságban egy esetet olvastam arról, hogyan vette hasznát a bíró a megyei bíróságon annak a képességének, hogy apró dolgokat észre tud venni, „mozaikokból” össze tudja rakni a képet. Egy embert hallgatott ki, aki nem akarta megadni az adósságát.

Az ember esküdözött, hogy neki nincs munkája, és nem is tud munkát szerezni.

– Akkor mit csinál azzal a ceruzával ott a füle mögött, ha nem kereskedő?

A férfi kénytelen volt bevallani, hogy bizony segít a felesége üzletében, arról pedig kiderült, hogy nagyon jól megy. Erre föl a bíró elrendelte, hogy fizesse meg az adósságát.

Igaz nyomozótörténetek

Stigand kapitány lovassági tiszt volt. Nyomozás és földérintés civilizálatlan országokban című könyvében a következő eseteket írta le arról, miként tudtak nyomkeresők apró jelekből fontos dolgokat kiolvasni.

Egy reggel, amikor körbejárta a táborhelyet, friss lónyomot fedezett föl, amelyet lépdelő ló hagyott. Mivel tudta, hogy minden lova könnyű ügetésben jár, a nyomnak idegen lótól kellett származnia. Rájött, hogy az éjjel ellenséges lovas felderítő szemlélte meg csendben a táborát.

Egyszer egy közép-afrikai faluba ért, ahonnét a lakosok elmenekültek. Stigand nem tudta, milyen törzshöz tartozhattak, míg az egyik kunyhóban egy krokodillábat nem talált. Ez arra utalt, hogy a falu az arisza törzshöz tartozott, mivel ezek esznek krokodilt, a szomszédos törzsek nem.

Máskor egy kilométerre egy embert látott tévén lovagolni. Egy bennszülött, aki figyelte, megjegyezte:

- Az az ember rabszolgaiavadék.
- Honnét tudod ilyen messziről?
- Mert lóbálja a lábát. Az igazi arab úgy lovagol, hogy a lábát a teve oldalához szorítja.

Hol a távcső?

Egy tiszt hadgyakorlat közben elvesztette a sivatagban a távcsövet, nyolc kilométerre Kairótól, és egyiptomi nyomolvasókért küldött, hogy megkeressék.

Elővezették a lovát, megjárták, így a nyomolvasók tanulmányozhatták a nyomát. Megjegyezték maguknak, és elmentek oda, ahol a hadgyakorlat volt. Száz és száz patanyomot hagyott ott a lovasság és tűzéség, de hamar megtalálták a tiszt lovát, és addig követték, amerre csak lovagolt, míg meg nem lelték a sivatagban a távcsövet ott, ahol kiesett a tokjából.

Az „elveszett” teve

Az egyiptomi nyomolvasók különösen nagy mesterei a tevék utáni nyomozásnak. Akibe nincs beidegződve, annak egyik teve lábnyoma jószérivel olyan, mint a másiké. Gyakorlott szemnek azonban annyira különböznek egymástól, mint egyik ember arca a másiktól, és a gyakorlott nyomozó úgy meg tudja őket jegyezni, mint ti olyan emberek arcát, akikkel találkoztatok.

Néhány éve elloptak egy tevét Kairó mellett. Elküldtek a rendőrségi nyomkeresőért, és megmutatták neki a teve lábnyomát. Hosszan követte, míg utcák közé nem keveredett, és teljesen el nem vesztette a többi lábnyom között.

A tevék lábnyoma nagyon hasonlít egymásra, de az egyiptomi nyomolvasók megtanulták, hogyan különböztessék meg őket, és hogyan nyomozzák ki a lopott tevéket.

Egy év múlva ugyanez a nyomolvasó egyszerre csak ennek a tevének a friss nyomára akadt – egész idő alatt emlékezett a formájára. A jelek szerint egy másik tevével együtt hajtották, amelynek a nyomát szintén ismerte: tudta, olyan tevéé, amelyik egy jól ismert tevetolvajé. Így, anélkül, hogy követte volna a nyomot a városon át, egy rendőrrel egyenesen a tolvaj istállójába ment, és ott meg is találta a rég elveszett tevét.

Dél-amerikai nyomolvasók

A dél-amerikai „gauchók”, a bennszülött tehenészek kiváló felderítők. Manapság a legelők nagyrészt már be vannak kerítve, de ezelőtt a gauchóknak kellett mérföldeken át nyomozniuk a lopott és elveszett jószág után, és ezért jó nyomkeresőkké váltak. Egyiküket egyszer elküldték, hogy találjon meg egy lovat, de nem járt sikerrel. Tíz hónap múlva

egyszer csak annak a lónak a friss nyomával találkozott az ország másik végén. Azonnal követni kezdte, és meg is találta a lovat.

Példa következtető gyakorlatra

Íme, egy egyszerű következtetés azokból a jelekből, amelyeket reggeli sétámon egy vad hegyi ösvényen figyeltem meg Kasmirban.

Jelek

Kb. kilencven centi magas fatönk az ösvény mellett. Mellette kókuszdió nagyságú kődarab, rászáradva néhány törött dióhéj. Dióhéj a fatönkön is. Odébb az ösvényen, a fatönktől harminc méterre délnek, négy dió héjának darabjai. Nem messze egy magas, lejtős szikla az ösvény mentén. A környéken található egyetlen diófa a fatönktől tizenöt méterre északra.

A fatönk lábánál megkeményedett sárpogácsa, fűből font cipő lenyomatával.

Mit olvasnátok ki ezekből a jelekből? Én a következőket olvastam ki.

Hosszú úton járó férfi haladt itt el dél felé, két napja. Terhet cipelt, megpihent a sziklánál, közben diót evett.

Következtetésem:

Terhet kellett vinnie, mert akik terhet visznek, nem ülnek le, ha pihenni akarnak, hanem nekitámasztják a terhüket egy lejtős sziklának, és hátra dőlnek. Ha nem lett volna terhe, talán leült volna a tuskóra, de inkább továbbment még harminc méterrel, ahol a szikla volt. Asszony nem hord terhet azon a vidéken, tehát férfi volt. Dióját a fatönkön a kődarabbal törte meg; a diót pedig a tizenöt méterre északra levő fáról szedte, tehát dél felé haladt. Hosszú úton járt, mert cipőt viselt, és nem mezítláb gyalogolt, mint tette volna, ha csak az otthona környékén kószál. Három napja volt eső, a sárdarabot akkor kapta föl a cipője, amikor a talaj még nedves volt, de azóta nem esett, és most száraz volt. A dióhéj is száraz volt, és ez

megecsítt benne, hogy azóta tényleg ennyi idő telt el. Nincs semmi csattanója a történetnek, csupán arra hoztam föl példának, milyen is az a mindennapi gyakorlás, amit a cserkésznek folytatnia kell.

Őrsi következtető gyakorlatok

Olvassatok fel olyan történetet, amelyben jó sok részlet megfigyelése és a belőlük levont következtetés fordul elő, olyant, mint Sherlock Holmes emlékiratai vagy kalandjai, majd kérdezzétek meg a fiúkat, melyik részlet milyen megoldásra vezet, hogy lássátok, tényleg megértették-e a módszert.

*

Puha talajon készíttetek nyomot többféle eseményről; pl. egy kerékpáros találkozik egy gyalogos fiúval, leszáll a gépről, hogy beszélgessen barátjával, majd továbbhajt. Tanulmányozzák a fiúk a nyomot, és fejték meg jelentését.

*

Tegyetek tálcára egy csomó tárgyat, ami egy ember zsebében előfordulhat. Szólítsátok föl a cserkészeket, hogy következtessék ki belőlük, miféle emberéi lehetnek, mi az érdeklődési köre stb.

Következtető játékok

Idegenek

Kérjétek meg néhány embert, akiket a fiúk nem ismernek, hogy járókelőként sétáljanak az utcán meghatározott úton, és a fiúk külön-külön figyeljenek meg rajtuk mindent. Egy idő múlva kérjétek meg a fiúkat, hogy írják le teljesen a járókelőket: külsejüket, különleges ismertető jegyeiket, és próbálják kitalálni, mi a foglalkozásuk.

Vagy szólítson meg mindegyik fiú egy idegent, beszélgessen vele két

percig, és kérdezősködéssel, megfigyeléssel próbáljon meg annyi mindent megtudni róla, amennyit csak lehet ennyi idő alatt.

Nyomozás „bűnügyben”

Rendezzetek el a szobában vagy egy kis földterületen apró jeleket, nyomokat. Olvassátok föl egy bűntény történetét addig a pontig, amelyre a jelek vonatkoznak. Vizsgálja minden fiú a helyszínt adott ideig, azután négszemközt mondja el a megoldását a játékvezetőnek.

Először a legegyszerűbb elrendezéssel kezdjétek, és fokozatosan tegyék mind bonyolultabbá.

Például hagyjatok egy csomó lábnyomot és használt gyufát egy fa mellett, annak érzékeltetésére, hogy egy ember kínlódott ott, hogy meggyújtja pipáját.

Kerekébb történethez használjatok olyan kimit, mint Sherlock Holmes emlékirataiban A bentlakó beteg. Rendezzék be a szobát a beteg szobájának, ahol felasztva találták, sáros csizma nyomaival a szőnyegen, a kandallón elnyomott vagy levágott szivarvégekkel, szivarhamuval, csavarhúzóval, csavarokkal stb. Tegyetek a padlóra újságpapírt „lépegető kőnek”, hogy a versenyzők azon lépegessenek (nehogy elrontsák a nyomokat). A cserkészek (vagy az őrsök) egyenként jöjjenek be, és kapjanak három percet a vizsgálódásra. Ezután adjatok nekik félórát, hogy írásban vagy szóban elkészítsék a megoldást.

„Üldözd a gyilkost!”

Miután „leszúrta” áldozatát, a gyilkos elmenekül, kezében a „vértől csöpögő törrel”. A többiek egy perc múlva elindulnak, hogy a „vércseppek nyomán” kinyomozzák (a vércseppeket konfetti helyettesíti, amelyet három lépésenként elszór). Cinkostársa (a játékvezető) előre megmondja neki, hová fusson. Ha a többi előtt nyolc perccel anélkül ér oda, hogy üldözői megérinthetnék, ő győz.

Az erdei élet tudománya

14. tábortűz

CSERKELÉS

Rejtőzködés – Cserkelés – Játékok

HA VADON ÉLŐ ÁLLATOT akartok megfigyelni, be kell cserkésznetek, azaz, hozzá kell kúsznotok, anélkül, hogy észrevenne vagy szagot fogna.

A vadász teljesen rejtve mozog, amikor vadat cserkel. Ezt teszi a katonai felderítő is, amikor az ellenséget figyelni vagy keresi. A rendőr sem úgy fogja el a zsebtolvajt, hogy csak áll, egyenruhában, és figyel. Úgy öltözik, mint a tömeg, és hébe-hóba belepillant egy kirakatba, úgy figyel, mi történik mögötte, az üvegen tükröződve, mintegy távcsövön át.

Amikor egy bűnöző észreveszi, hogy figyelik, ez elővigyázatosságra készíteti, míg az ártatlan ember zavarba jön. Ha tehát valakit figyeltek, ne bámuljátok nyíltan, hanem egy-két pillantással mérjétek föl azokat a vonásait, amelyekre kíváncsiak vagytok. Ha hosszasan akarjátok vizsgálni, kövessétek. Sok mindent megtudhattok róla hátulról, sőt többet, mint előlről. Hacsak nem felderítő, és nem néz gyakran körül, még azt sem fogja észrevenni, hogy figyelitek.

A katonai felderítő és a vadász két fontos dolgot csinál, ha nem akarja, hogy észrevegyék.

Az egyik: ügyel rá, hogy a körülötte lévő talaj vagy fa vagy épület ugyanolyan színű legyen, mint a ruhája.

És a másik: ha az ellenség vagy a vad feléje néz, tökéletesen mozdulatlaná dermed, míg csak a vad el nem megy.

Ezzel a módszerrel a cserkész gyakran megússza, hogy észrevegyék, még ha nyílt terepen van is.

A háttér

Amikor megválasztjátok a háttereteket, vegyétek figyelembe, milyen színű a ruhátok. Ha kekiben vagytok, ne mozogjatok, s ne álljatok fehérre festett fal vagy sötét árnyékot vető bokor elé, hanem oda menjete, ahol kekiszínű homok vagy fű vagy szikla kerül mögétek – s maradjatok teljesen mozdulatlan. Így még közről is csak nagyon nehezen tud észrevenni az ellenség.

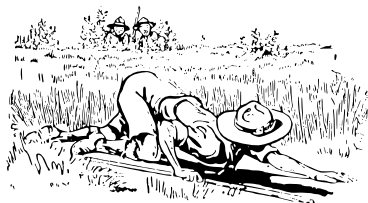
Ha sötét ruhában vagytok, menjete sötét bokrok közé, vagy fák vagy sziklák árnyékába, de ügyeljete, hogy a mögöttetek látszó talaj is sötét legyen, mert ha pl. napsütötte mező húzódik azokon a fákön túl, amelyek alatt álltok, kristálytisztán látszik majd előtte a körvonalatok.

Ha sziklát választotok leshelynek, nagyon vigyázzatok, nehogy a tetején vagy az égre rajzolódó körvonala mentén mutatkozzatok. Ez az a hiba, amibe a zöldfülű rendszerint beleesik.

Mozogj lassan!

Tanulságos élmény, hogyan viselkedik a zulu felderítő hegytetőn vagy dombon. Négykézláb mászik oda, szorosan a földhöz lapulva. Amikor föláll, nagyon lassan kezdi emelni a fejét, centiről centire, míg ki nem lát. Ha meglátja az ellenséget, alaposan megnézi, és ha úgy véli, figyelik, hosszasan teljesen mozdulatlanul tartja a fejét, abban a reményben, hogy fatuskónak vagy kődarabnak nézik. Ha nem veszik észre, nagyon lassan leereszti a fejét a föbe, centiről centire, és nyugodtan elkúszik. A gyors vagy hirtelen fejmozgás még jelentős távolságból is fölhívhatja magára a figyelmet, ha az égre rajzolódik.

Éjjel, amennyire csak tehetitek, mélyedésben, árokban stb. mozogjatok, így sötétben maradtok, a közeletekben járó ellenséget pedig meg fogjátok látni, mert magasabban lesz, és körvonala a csillagos égre rajzolódik.

Tomi, a zöldfülű – Tomi cserkel.
Ellenséghez lopakodni csak kitarással
lehet. Szót is fogad Tomi cserkész, és
kitart – de nem fejet!

Egyszer éjjel mélyen egy bokor árnyékában lapultam, mozdulatlanul, és ezzel elértem, hogy az ellenség felderítője egy méternyire állt meg előttem, így, amint hátat fordított, fel tudtam állni, és hátulról le tudtam fogni.

Mozogj nesztelenül!

Azt se felejtétek el, hogy ha mozgás közben rejtve akartok maradni, kívált éjjel, csendben kell járnotok. Az átlagember sarkának dobbanása jó messzire elhallatszik. A cserkész vagy a vadász mindig halkán jár, lábközépén, nem a sarkán. Gyakoroljátok ezt, amikor csak gyalogoltok, éjjel és nappal, szobában és szabadban, hogy szokásotokká váljék a lehető legkönnyedebb és legcsöndesebb járás. Észre fogjátok venni, hogy amint beletanultok, mind könnyebben tudtok nagy távolságot megtenni – nem fáradtok el olyan hamar, mintha az emberek többségének nehézkes járásával döngetnétek a földet.

Tarts széllel szemben!

Ne feledjétek: ha vadat vagy jól képzett felderítőt akartok becserkészni, széllel szemben kell haladnotok, még akkor is, ha az a szél olyan gyöngye, hogy szinte áll.

Mielőtt nekiindulnátok a cserkészésnek, meg kell győződnotok róla, hogy merre fúj a szél, és széllel szemben kell mozognotok. A szélirányt úgy tudjátok megállapítani, hogy körülnyaljátok a hüvelykujjaitokat, feltartjátok, és figyelitek, merről a leghűvösebb. Vagy egy kis finom port, száraz füvet vagy levelet dobtok föl a levegőbe, és nézitek, merre viszi a szél.

Álcázd magad!

Amikor az indián felderítők ki akarták kémlelni az ellenség táborát, farkasbőrt kötöttek a hátukra, négykézláb jártak, és a tábor körül ólálkodtak éjjel, farkasüvöltést utánozva. Hasonlóképp, ha hegygerincen leselkedtek vagy más olyan helyen, ahol fejük jól kirajzolódott az égen, farkasbőrsapkát húztak rá, amelynek füle is volt, és így, ha meglátták is őket, farkasnak vélelthették.

Ez az ausztrál bennszülött emubőrben lopakodik. A kezében bumerángját viszi, lábujjai közt pedig a dárdáját.

Ausztráliában a bennszülöttek úgy lopózkodnak az emu közelébe – ez nagy madár, olyasféle, mint a strucc, hogy emubőrt tesznek a hátukra, derékban meghajolva járnak, és egyik karjukat úgy tartják, mintha a madár feje és nyaka volna.

Ha a felderítő fű közül figyel, gyakran zsinórt vagy övet köt a feje köré, és fűszálakat tűz bele, némelyiket fölfelé, némelyiket az arca elé, így nem lehet a fejét észrevenni. Ha nagyobb kő vagy földbucka mögé bújik, nem a tetején les ki, hanem az oldalán.

Őrsi cserkelő gyakorlatok

Mutassátok be, mekkora jelentősége van annak, hogy a ruha színe alkalmazkodjék a háttérhez. Küldjete ki egy fiút kb. száz méterre, és álljon többféle háttér elé, míg olyant nem talál, amelyik hasonlít ruhájához. Az őrs többi része figyelje, és vegye észre, mennyire láthatatlanná válik a fiú, mihelyt megfelelő hátteret talál. Például, ha szürke ruhában van, és sötét bokrok elé áll, egészen jól látszik, de megváltozik a helyzet, ha szür-

ke szikla vagy ház elé áll. Sötét ruhába öltözött fiú nagyon jól látható zöld mezőn, de eltűnik, ha olyan nyitott kapuba áll, amelyik mögött árnyékos belső van.

*

Szemléltessétek, mennyire észrevehető, ha valaki mozog. Rejtsetek el jól cserkészeket (bokorba stb.), s mutassátok be, milyen nehéz „kiszúrni” őket, ameddig nem mozognak.

*

Gyakoroljátok, hogyan rohanjatok fedezékből fedezékbe, hogyan kússzátok árokban és hegygerinc mögött, bokorról bokorra.

*

Próbáljátok meg lopózkodni szürkületben. Némelyik itt leírt játékot alkonyatkor vagy sötétben is játszhatjátok, de ne kezdjétek koromsötét éjjel.

Cserkelő játékok

Cserkészvadászat

Egy cserkész elmegy, és elbúvik. Bizonyos idő múlva a többi utánaered, hogy megkeresse. Ő győz, ha nem találják meg, vagy ha anélkül tud visszajutni a kiindulási pontra, hogy a többi megérinthette volna.

A futár

Egy cserkészt megbízunk, hogy adott idő alatt vigyen üzenetet egy távolabbi helyre vagy házba. Más „ellenséges” cserkészek utasítást kapnak: gátolják meg, hogy bármiféle üzenet eljuthasson arra a helyre, rejtőzzenek el különféle helyeken, hogy megállíthassák a küldöncöt, nehogy bejusson vele.

Ahhoz, hogy fogolynak számítsen, két cserkésznek kell megérítenie még azelőtt, hogy elérné azt a helyet, ahová az üzenetet viszi.

Szarvascserkelés

Az őrsvezető játssza a szarvas szerepét. Nem búvik el, hanem áll, és néha-néha egy kicsit elmozdul, ahogy neki tetszik.

A cserkészek nekiindulnak, hogy megtalálják, és hogy mindegyik a maga módján megpróbáljon úgy eljutni hozzá, hogy ne vegye észre.

Amint az őrsvezető meglát egy cserkészt, utasítja, hogy álljon fel, mert hibázott. Bizonyos idő múlva az őrsvezető elkiáltja magát: „Idő!” Mindenki fölegyenesedik, ahol éppen van, és az a győztes, aki a legközelebbre lopódkodott.

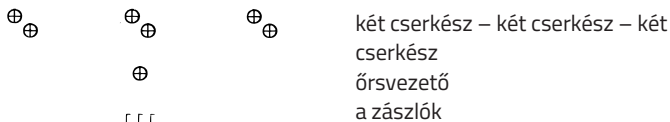
Ugyanezt azért is játszhatjátok, hogy kipróbáljátok, milyen könnyedén tudnak a cserkészek lépkedni. Ehhez bekötitek az őrsvezető szemét. Lehetőleg olyan helyen játszátok, ahol száraz ág és kavics borítja a talajt. A cserkészek száz méterről induljanak a vak ellenség becserkészésére, és elég gyorsan, mondjuk másfél perc alatt meg kell, hogy érintsék a vak embert, mielőtt az meghallaná.

Zászlórablás

Két vagy több őrs áll egymással szemben.

Mindkét fél előőrsöt állít egy bizonyos területen, és három zászlót vagy éjjel három lámpát véd (amit fél méterre a talaj fölé raknak), amelyek legalább kétszáz méterre (éjjel száz méterre) vannak tőlük. Akik az őrhelyet védik, együtt vagy páronként szétszóródva elrejtőznek. Majd felderítőket küldenek ki, hogy kifürkésszék az ellenség elhelyezkedését. Ha kiderítettek, merre van az ellenség előőrse, megkísérik, hogy láthatatlanul elkúszanak mellette, hogy a zászlókhoz férjenek, s elvigyék saját vonalukra. Egy cserkész nem vihet el egynél több zászlót.

Általában így helyezkedik el az őrs az őrhelyen:

Ha bármelyik cserkész ötven méternél közelebb kerül egy erősebb csapathoz, és meglátják, kiesik. Ha anélkül tud elkúszni, hogy meglátnák, minden rendben.

A védők előőrsnak kiküldött őrszemei nem hagyhatják el a helyüket, de létszámuk kétszer számít, és szomszédjaikhoz vagy saját csapatukhoz egy-egy küldöncöt kiküldhetnek.

Minden előőrsnél és minden felderítő őrsnél legyen játékbíró.

Adott időben a hadműveleteket befejezik, és adott helyen mindenki összegyűlik, hogy átnyújtsa jelentését. A következő pontokat lehet szerezni:

- minden elrabolt zászlóért vagy lámpáért, amelyet leadnak, 5 pont;
- az ellenséges őrhelyekről szóló minden jelentésért vagy vázlatért legfeljebb 5 pont;
- az ellenséges felderítők mozgásáról szóló minden jelentésért 2 pont.

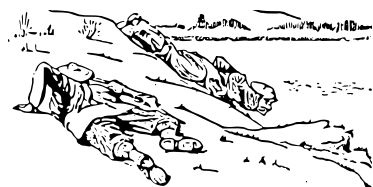
Az a fél győz, amelyiknek a legtöbb pontja van.

MEGJEGYZÉS. Az ilyen játékokhoz, mint az előbbi – ezeket általában terepjátékoknak hívjuk, mert szabadban játsszuk őket – gyakran szükség van valamilyen módszerre, amivel a „megölést” vagy „elfogást” jelezzük. Gyapjúfonalat vagy két-három centi széles gézt köthetünk a karjukra a könyök és a váll közé, más-más színűt a két félnek. Ha ezt elszakítják, az áldozat odamegy egy játékbíróhoz, és „új életet” kér, hogy folytathassa a játékot. Fontos, hogy a legkisebb cserkész is annyi esélyt kapjon, mint a legmegtermettebb.

A csapda

A csapat két részre szakad. Az egyik előbb kivonul, és elrejtőzik az út mentén a bokrok, stb. közt. A másik fele követi, és lekiáltja azokat a cserkészeket, akiket meglát, anélkül, hogy lelépne az útról. Addig folytatják, míg kedvük tartja; hol az egyik, hol a másik fél búvik.

Először hagyni kell időt a búvóknak, hogy elhelyezkedhessenek; később már gyorsan el kell tudniuk bújni. Mindig meg kell ragadni az alkalmat, amikor valaki kiesik, hogy a csapat többi része olyan gyorsan elrejtőzzék,

Próbáljátok ki ezeket a lopódzkodási módszereket. Maradjatok olyan közel a földhöz, amennyire csak tudtok.

amilyen gyorsan csak tud, úgyszólván amire „új élettel” visszatér, a csapat mintegy varázsütésre eltűnik. Ez mindig nagy sikert arat.

Lopódzkodás és jelentés

A játékbíró kimegy a szabadba, és a cserkészeket egyenként vagy párban különböző irányokban elküldi kb. nyolcszáz méterre. Ha meglengeti a zászlóját, a játék kezdetét jelezve, valamennyien elrejtőznek, majd elkezdnek kúszva lopódzkodni feléje, és közben figyelik, mit csinál. Amikor megint jelez a zászlóval, fölállnak, odamennek hozzá, és sorra beszámolnak róla, mi mindent csinált, vagy úgy, hogy írásos jelentést készítenek, vagy úgy, hogy elmondják, attól függően, milyen utasítást kapnak.

A játékbíró közben minden irányban figyel, és valahányszor meglát egy cserkészt, kettőt levon a pontjaiból. Ő maga apró dolgokat csinál: pl. leül, letérdel, távcsővel figyel, orrát fújja, rövid időre leveszi a kalapját, néhányszor körbejár, hogy így alkalmat adjon a cserkészeknek, hogy valamit megfigyeljenek, és jelentsenek róla. A cserkészek minden megfigyelt ténykedésért három pontot kapnak.

A játékvezető időt takaríthat meg, ha előre elkészíti a pontozólapját a cserkészek nevével, minden mozdulatának egy-egy oszloppal, és külön oszlopot hagy azon cserkészek levonandó pontjainak, akiket meglát.

A pók és a légy

A vidék egy része vagy a város egy kerülete, egy kb. másfél kilométer oldalhosszú négyzet a pókháló. Előre megállapodnak, hány órákor fejeződik be a játék.

Az egyik őr (vagy félőr) a „pók”. Elmegy, és kiválaszt egy helyet,

ahol elrejtőzik. A másik őrs (vagy félőrs) negyedórával később indul: ez a „légy”, amelyik keresi a „pókot”. Szétszórta is mehetnek, ahogy csak akarnak, de mindent a vezetőjük tudomására kell hozniuk, amit csak észrevesznek.

Mindkét féllel tart egy játékbíró is.

Ha az adott időn (mondjuk két órán) belül a légy nem találja meg a pókot, a pók győz. A pókok fölírják a légyőrs azon tagjainak a nevét, akiket meglátnak. Ugyanígy a legyek is fölírják azokat a pókokat, akiket meglátnak, de pontos búvóhelyüket is.

Sok időre és türelemre van szükség ahhoz, hogy a vadhoz annyira közel lopózkodjunk, hogy megzavarása nélkül tudjuk megfigyelni.

15. tábortűz

AZ ÁLLATOK

*A vad hívása – Az állatok – A madarak – A hullők – Horgászat –
A rovarok*

A CSERKÉSZEK a világ sok táján használják a vadak és madarak hívó kiáltását, hogy kapcsolatot tartsanak egymással, kivált éjjel vagy sűrű bokrok közt vagy ködben. De a vad hangjának utánzása akkor is nagyon hasznos tudomány, ha meg akarjátok figyelni az állatok szokásait. Azzal kezdhettek, hogy a tyúkokat utánozzátok, vagy a kutyával beszélgettek kutyanyelven. Nemsokára azt veszitek észre, hogy már tudjátok utánozni a kutya mérges morgását vagy játékos csaholását. Nagyon könnyű a baglyot, a vadgalambot és a pólingot hívni.

Indiában egyszer láttam egy cigánytörzset, amelyik sakált evett. A sakál pedig az egyik leggyanakvóbb állat a világon. Nagyon nehéz csapdába csalni, de a cigányok meg tudják őket fogni, mert a következőképpen hívják őket.

Néhány ember kutyák kíséretében elrejtőzik egy kis rét körüli fűben és bokrok között. A tisztás közepén egy cigány a sakál üvöltését utánozza, amelyikkel egymást hívják. Mind hangosabban és hangosabban csahol, míg úgy nem hangzik, mintha egész sakálfalka jött volna össze, morogva, végül egymásnak esve, heves acsarkodás, marakodás és üvöltés kí-

séretében. Eközben egy csomó száraz levelet rázogat, ami olyan hangot ad, mintha az állatok egymást vernék a földhöz a fű és nád közt. Majd a földre dobja magát, port vág a levegőbe, úgyhogy teljesen eltűnik a porfelhőben, miközben tovább csahol és vagdalkozik.

Ha van sakál hallótávolságban, kitör a dzsungelből, és beleveti magát a porfelhőbe, hogy részt vehessen a küzdelemben. Amikor rájön, hogy embert talált, nagy sietve ismét kirohan a porból, de közben minden oldalról ráengedik a kutyákat, azok gyorsan elkapják a sakált, és megölik.

Vadászat nagy vadra

William Long nagyon érdekes könyvében, *A mezők vadjaiban* leírja, hogyan hívogatott egyszer egy jávorszarvast. A jávorszarvas nagyon nagy szarvasféle, csúnya görbült orral. Észak-Amerika és Kanada erdeiben él, nagyon nehéz megközelíteni, és bizony veszélyes, ha feldühödik.

Long éppen kenuban horgászott, amikor az erdőből jávorszarvasbika bőgését hallotta meg. Így tisztán csak kedvtelésből kikötött, letépett egy kéregcsíkot egy nyírfáról, tölcsér- vagy tölökalakban afféle hangszóróvá sodrotta, amely negyven centi hosszú volt, a szélesebbik végén tíz, a keskenyebbiken három-öt centi széles. Ezzel a szarvasbika bömbölő rőffentését kezdte utánózni. A hatás leírhatatlan volt. Az öreg bika előrontott, még a vízbe is belegázolt, és megpróbálta Longot megtámadni – csak kemény evezéssel tudott megszökni előle.

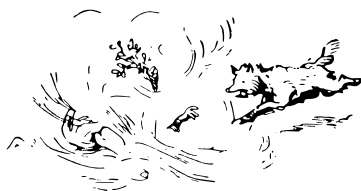
Nagyvadra vadászni az egyik legnagyobb sport, azaz elefántot, oroszlánt, orrszarvút, vad-disznót, szarvast és ehhez hasonló állatot követni. Bizony, nem akármilyen nyomkeresőnek kell lennie annak, aki a siker reményével

Indiában különös módon vadásznak sakálra. Egy ember utánozza egy egész sakálfalka üvöltését, és száraz leveleket ráz...

akar belevágni. Rengeteg izgalmat, de rengeteg veszélyt is jelent, és mindennek hasznát lehet venni benne, amit eddig a megfigyelésről és nyomolvasásról és rejtőzködésről mondtam nektek. Ezen kívül mindent kell tudnotok az állatokról és szokásaikról.

Azt mondtam, hogy a „vadászat” vagy „a nagy vad követése” a legnagyobb sport. Nem azt mondtam, hogy a vad lelövése vagy megölése a legnagyobb sport, mivel amint elkezdték tanulmányozni az állatokat, mind jobban megszeretitek őket. Hamarosan már úgy érzitek, nem akarjátok pusztán az ölés kedvéért megölni őket. És mennél többet láttok belőlük, annál inkább fölfedezitek bennük Isten csodálatos kezenyomát.

...majd a földre dobja magát, és port vág föl a levegőbe. A sakál odarohan, hogy belevesse magát a küzdelembe, és így gyorsan megfoghatják.

A kalandos vadászélet

A vadász öröme nem más, mint az a kalandos élet, amit az őserdőben élhettek, az az eshetőség, hogy sok esetben a vad vadászik rátok, nem ti a vadra; a vad kinyomozása, becserkelése, és mindannak a megfigyelése, amit tesz. Ami ezután következik: az állat lelövése, az izgalomnak csak nagyon kicsi része.

Nincs felderítő, aki valamilyen komoly ok nélkül állatot ölne, és akkor is gyorsan öl és ügyesen, hogy mennél kevesebb fájdalmat okozzon.

„Kilövés” fényképezőgéppel

Tulajdonképpen manapság sok nagyvadra vadászó ember inkább fényképezőgéppel „lövi ki” a vadját, mint puskával, mert ez ugyanolyan érdekes eredménnyel jár – kivéve, ha éhesek vagytok. Akkor persze meg kell

ölnötök a vadat. Fivérem egyszer nagyvadra vadászott Kelet-Afrikában, és nagyon jól elszórakozott fényképezőgéppel: a vadonban élt, elefántot, orrszarvút és más nagyvadat követett, cserkelt be, s végül „lőtt ki”.

Egyik nap egy elefánt közelébe kúszott, felállította gépét, és éppen ráállította, amikor teherhordója felkiáltott: „Vigyázzon, uram!”, majd elfutott. Fivérem megfordult, hát egy nagy elefánttal találta magát szemben, amint alig néhány méterre felé közeledett! Így hát gyorsan még megnyomta az exponáló gombot, majd ő is elfutott. Az elefánt a gépig csörtetett, megállt, majd mintha fölismerte volna, hogy végül is csak fényképezőgép, saját ingerlékenységén elmosolyodva visszacammogott a dzsungelba.

Schilling könyve, a *Villanófénnyel és puskával Afrikában*, nagyon érdekes gyűjteménye a vadállatokról készült pillanatképeknek. A legtöbbet éjjel készítette villanófénnyel, amelyet maguk az állatok kapcsoltak, amikor nekimentek annak a drótnak, amelyet a szerző e célra feszített ki. Csofatos képeket kapott oroszlánokról, hiénákról, mindenféle szarvasról, zebráról és más vadállatról. Van köztük egy, amelyen az oroszlán éppen a levegőben repül, hogy ráugorják egy antilopra.

Ha nagyvadra lőttök fényképezőgéppel, legyen hátul is szemetek! Máskülönben a vadászat meglepetéssel szolgálhat.

Vaddisznók és párdacok

Kétségtelen, hogy a vaddisznó a legbátrabb állat. Ő a „dzsungel igazi királya”, s ezt minden állat tudja. Ha éjszaka a dzsungelban megfigyelitek, mi történik az ivóhelyen, azt látjátok, hogy minden állat, amelyik csak fölkeresi, idegesen kúszik oda, mindenfelé figyelve ellenség után kutat. Amikor azonban vaddisznó érkezik, az csak fesztelenül odasétál, lesunyított nagy

fejét s vele ragyogó fehér agyarát jobbra-balra lóbálva. Nem érdekli semmi, de bezzeg ő mindenkit érdekel. Még a tónál ivó tigris is csak rávicsorog, és gyorsan elsomfordál.

Gyakran feküdtem lesben holdvilágos éjjeleken, hogy a dzsungelban megfigyeljem az állatokat, kivált a vaddisznót.

Egyszer fogtam egy fiatal vaddisznót meg egy fiatal párducot, és megtartottam őket. Nagyon szórakoztató és érdekes kis csibészeknek bizonyultak. A vaddisznó a kertemben tanyázott. Soha nem szelídült meg egészen, bár még pici malac korában szereztem.

Hozzám jött, ha hívtam – de nagyon óvatosan; idegennek pedig sohasem engedelmeskedett. A bennszülöttekre meg egyenesen „bukott”, és kis agyarával megpróbálta fölnyársalni őket.

Úgy gyakorolta agyara használatát, hogy teljes iramban rohángált egy öreg fatörök körül a kertben. Nekivágtatott, majd minden alkalommal megállás nélkül úgy öt percig körülötte rohángált nyolcasokat írva le, majd földhöz vágta magát, az oldalára fordult, és zihált a kimerültségtől.

A párducom is szép és búbájosan játékos bestia volt. Úgy követett, mint a kiskutya. Idegenekkel azonban kiszámíthatatlanul viselkedett.

Azt hiszem, úgy lehet többet megtudni az állatokról, s jobban megérteni őket, ha először háziállatként tartjuk, azután természetes, vad környezetükben figyeljük meg őket.

A fiatal párduc
szép és
aranyosan
játékos háziállat
tud lenni.

Tanulmányozd az állatokat otthon!

De mielőtt a nagyvadat tanulmányoznátok az őserdőben, előbb otthon kell tanulmányoznotok az állatokat: vadat és szelídet egyaránt.

Minden cserkésznek mindent kell tudnia azokról a szelíd állatokról,

amelyekkel naponta találkozik. És ha vidéken éltek, minden kell tudnotok, hogyan kell ápolni, etetni és itatni a lovat, hogyan kell fölkontározni és leszerszámozni, istállóba vezetni, és föl kell ismertetek, mikor kezd sántítani, s ezért nem szabad munkára fogni.

A kutyád

A jó kutya a cserkész legjobb társa; a cserkész addig nem tekintheti magát igazán jó cserkésznek, míg a kölyökkutyáját meg nem tanította rá, hogy mindent megtegyen, amit csak parancsol neki. Ehhez nagy türelem és kedvesség kell, és igazi rokonszenv a kutya iránt. Gyakran használnak kutyát elveszett ember felkutatására és üzenethordásra.

A kutya a legemberibb az állatok közt, ezért az ember legjobb társa. Mindig udvarias, mindig kész a játékra – tele van humorral, nagyon hűséges és ragaszkodó.

Hol tanulmányozzuk az állatokat?

Természetes, hogy annak a cserkésznek, aki vidéken lakik, sokkal több esélye van rá, hogy tanulmányozza az állatokat és madarakat, mint aki városban él.

Mégis, még ha nagyvárosban éltek is, rengeteg fajta madár lakik a parkokban, az állatkertekben pedig elevenen megtalálhatjátok őrsi állatokat.

Kisebb városban talán valamelyest nehezebb, de sokban van természetrajzi múzeum, ahol a srác sok állat külsejét és nevét megtanulhatja, és sok megfigyelést tehetek a parkokban, vagy ha otthon az ablakotokba etetőt állítotok a madaraknak. A legjobb persze, ha kimentek a természetbe, vónattal vagy kerékpáron vagy saját lúdtalpatokon, amikor csak néhány órát rá tudtok szánni, és ott cserkésztek állatra, madárra, megfigyelitek, mit csinálnak, megjegyzitek, milyenek, mi a nevük, s hogy milyen nyomot hagynak a földön, ha madárról van szó, milyen a fészke és a tojása s így tovább.

Ha olyan szerencsés flótások vagytok, hogy van fényképezőgépetek, talán nem is tehetek jobbat, minthogy elkezdek gyűjteni az állatok és

madarak képeit. Az ilyen gyűjtemény tízszer érdekesebb, mint a fiúk szokásos bélyeg- vagy autogramgyűjteménye.

Az állatok megfigyelése

Minden állatot érdekes megfigyelni, és a menyétet éppoly nehéz becserkészni, mint az oroszlánt.

Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy minden állatot ösztöne vezérel, hogyan viselkedjék – azaz, valamiféle eszme, amely veleszületik. Például úgy képzeljük, hogy a fiatal vidra természeténél fogva tud úszni, egyenesen a vízbe termett, vagy, hogy a fiatal szarvas azért futamodik meg az embertől, mert veleszületett félelem hajtja.

William Long azt írja *Az erdő iskolája* című könyvében, hogy az állatok főként szüleiktől tanulják értelmes viselkedésüket, ők tanítják őket, míg fiatalok. Így a vidra a hátán odaviszi kicsinyeit a vízhez, és miután egy keveset úszkál velük, hirtelen lebukik, és hagyja, hogy kölykei küszködjenek a vízzel. De a közelükben bukkan fel ismét, és segít nekik, hogy vissza tudjanak úszni a partra. Így tanítja őket úszni lépésről lépésre.

Egyszer Afrikában láttam egy nőstényoroszlánt, három kis kölykével egy sorban ülve, amint figyelte, hogyan közeledem felé. Egészen úgy látszott, mintha arra tanította volna kicsinyeit, miképp viselkedjenek, ha ember közeledik feléjük.

Bizonyára ezt mondta nekik:

„Na, kölykecskéim, szeretném, ha mindnyájan megjegyeznétek, milyen a fehér ember. Ezután fel kell ugranotok, s el kell tűnnötök egymás után, egy farklegyintéssel. Abban a pillanatban, amint a magas fűben eltűntetek a szeme elől, kússzatok és másszatok, míg tőle szél alá (a széllel szembe) nem kerültek. Akkor aztán kövessétek, mindig szél-

Az anyaállat tanítja kicsinyeit. Ez az oroszlán most biztosan azt mondja el kölykeinek, hogyan viselkedjenek, ha emberrel találkoznak.

irányban hagyva őt, hogy ti mindig érezhessétek a szagát, de ő ne tudjon titeket fölfedezni.”

A madarak

Úgy tűnik, a varjak hangos káromgússal mindenütt ott vannak.

Azt az embert, aki a madarakat tanulmányozza, ornitológusnak hívják. Mark Twain, a szórakoztató és kedves amerikai író, ezt írta:

„Vannak, akik könyvet írnak a madarokról, és annyira szeretik őket, hogy éheznek és fáradnak, csak hogy új fajtát tudjanak föllelni – és megölni.

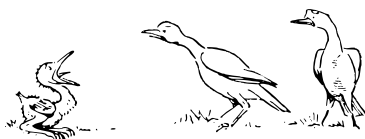
Ezeket »Omitológoknak« hívják.

Én magam is lehettem volna »ornitológ«, mivel mindig szerettem a madarakat és más teremtményeket. És nekiláttam, hogy megtanuljam, hogyan lehetek az. Megláttam egy madarat egy magas fa kiszáradt ágai közt; fejét hátrahajtva, torka szakadtából dalolt – s mielőtt észbe kaphattam volna, már rá is sütöttem a puskámat. A madárdal azonnal elhallgatott, a madár leesett a fáról, ernyedten, mint a rongy, én odarohantam hozzá, és fölkaptam – de már halott volt. Teste még meleg volt, éreztem, feje ide-odacsuklott, mintha eltört volna a nyaka, s valami kis fehér bőr vonult a szeme elé, és egy vörös vércsepp csillogott a feje egyik oldalán, és – Istenem! – már semmit sem láttam a könnytől. Azóta egyetlen teremtményt sem öltem meg, ha nem akart ártani nekem – és nem is akarok soha.”

Madárles

A jó cserkész rendszerint jó „ornitológ” is, ahogyan Mark Twain írja. Azaz, szeret a madarak közelébe lopódzni, és mindent megfigyelni, amit csak tesznek. Amint megfigyeli őket, megtanulja, hová és hogyan építik fészkeiket.

Nem akarja kirabolni a tojásokért, mint némely fiú teszi, hanem azt szereti megfigyelni, hogyan költik ki fiókáikat, hogyan tanítják meg őket önállóan enni és repülni. Megtanulja a madarakat fölismer-
ni hangjukról és röptükről. Tudja, melyik madár marad egész évben, és melyik jön csak bizonyos évszakban, milyen élelmet szeretnek a leg-
jobban, és hogyan változtatják tollazatukat, miféle fészket építenek ma-
guknak, merre építik és milyenek a tojásaik.

Ha egy fióka kiesik a fészkéből,
szülei ott lent etetik.

Jó sok természetrajzot tanulhattok a környezetetekben élő madarak megfigyeléséből, kivált, ha télen naponta etetitek őket. Érdekes megfi-
gyelni például, hányféleképpen énekelnek, hogyan énekelnek egyesek, ha
nősténynek udvarolnak, míg mások, mint a falusi kakas, kukorékolnak
vagy énekelnek, hogy viadalra hívják vetélytársukat. A heringsirály bor-
zasztóan nevetségessé teszi magát, ha énekelni próbál, s a hölgyek előtt
parádézik, de az öreg varjú sem különb.

Azt is érdemes megfigyelni, hogyan kelnek ki a fiókák. Némelyik csupa-
szon, tollazat nélkül búvik ki a tojásból, szeme csukva, szája nyitva. Mások
teljesen beburkolva pelyhes tollfélébe, tele étellel és energiával. A fiatal
fajdtúk például azonnal úszik, mihelyt kikelt a tojásból; a kis csibék né-
hány perc múlva már futkosnak, míg a verébfióka napokig tehetetlen, és
szüleinek kell etetniük és dédelgetniük.

William Long ezt is írja:

„Figyeld meg mondjuk a varjú fészket. Egy napon azt látod, hogy az
anyamadár a fészkek mellett áll, és szárnyait kis fiókái fölé terjeszti. A fió-
kák rögtön fölállnak, és kiterjesztik szárnyukat, anyjukat utánozva. Ez az
első lecke.

Talán már a következő nap azt látod, hogy az öreg madár lábujjhegy-
re áll, és heves szárnycsapdosás közepette ott is marad. A fiókák megint

utánozzák, és gyorsan megtanulják, hogy szárnyuk olyan erő, amely fönn tudja őket tartani. A következő nap azt látod, hogy mindkét szülő ágról ágra lépked a fészkek körül, szárnyukkal segítve, ha nagyobbat kell ugraniuk. A fiókák csatlakoznak hozzájuk, és játszadoznak, és íme! már meg is tanultak repülni, anélkül, hogy észrevették volna, hogy tanították őket.”

Jó sok madár pedig már szinte kihalt, mivel oly sok fiú szedi össze tojásait, ha fészkükre akad.

Hol a madárfészkek?

A madarak föl kutatása nagyon hasonlít a nagyvadra való vadászathoz. Akárcsak a vadász, kiszemeltek olyan helyet, ahol tudjátok, hogy az óhajtott madár előfordulhat: figyelitek, mint repül ki és be, és így találjátok meg a fészket. De nehogy nekiessetek, és szétziláljátok a fészket, és kiraboljátok az összes tojást! Ha igazi gyűjtők vagytok, egyetlen tojást vegyettek el, és hagyjátok ott a többi, és ami fő, ne düljátok föl a fészket, mert a szülő elhagyja, és az a sok tojás, amiből vidám kis madarak keltek volna ki, mind kárba vész.

Sokkal jobb, ha tojás helyett fényképet készítenek, vagy fölvázoljátok, hogyan ül a madár a fészken, vagy a különféle madarak által készített fészkek képeit gyűjtitek.

A halak és a horgászat

Minden cserkésznek értenie kell a horgászashoz, hogy táplálékot tudjon szerezni magának. Az a zöldfülű, aki a hallal teli folyó partján éhezik, nagyon ügyefogyott, pedig így járhat, aki sohasem tanulta meg, hogyan fogjon halat.

A horgászásban rengeteg sajátos cserkészügyesség haszna derül ki, ki-vált, ha műléggel horgásztok. Hogy sikerrel járjatok, ismernetek kell a halak szokásait, hol tanyáznak előszeretettel, milyen időjárásban és a nap

melyik szakában esznek, milyen ételmet szeretnek leginkább, mennyire képesek meglátni titeket és így tovább. Ha mindezt nem tudjátok, addig pecázhattok, míg bele nem zöldültök, akkor sem fogtok egy fia halat sem.

A halnak rendszerint van saját tanyája a folyóban, és ha egyszer sikerül megtalálnotok a fészket, közelébe lopózkodhattok, és megleshetitek, mit csinál.

Aztán tudnotok kell, hogyan kössetek nagyon különleges csomókat finom horgászszinorra, és ez nem kis feladat az olyan fiúnak, aki kétbalkezes.

Én itt csak néhányat mutatok nektek, de sok más is létezik. A rajz olyan állapotban mutatja őket, amikor még nincsenek meghúzva, csak félig.

Ez az egyszerű hurok.

Ha zsinórt akartok hurokhoz kötni, így csináljátok.

Majdnem ugyanezt a csomót használjuk, ha horgot kötünk a zsinórra.

Ha két zsinórt akartok összekötni, ezt a módszert használjátok, mert még különböző vastagságú zsinórokhoz is jó.

Végtelenül türelmeseknek kell lennetek. A zsinórokat fönn fog akadni bokron és nádon, vagy a ruhátokon – vagy, ha nem talál más tárgyat, saját magán bogozódik csomóvá. De hát mi haszna van mérgeledni?! Csak két dolgot tehettek: az első, hogy elvigyorodtok, a második, hogy szép kényelmes tempóval nekiláttok, hogy kibogozzátok. Aztán sok csalódás fog érni benneteket: elvesztitek a halat, mert elszakad a zsinór, vagy valami más sorscsapás ér titeket. De ne feledjétek: ez mindenkivel megeshet, aki most kezdi a horgászatot, és ezek azok a bajok, amelyek végül is akkora gyö-

A pisztrángozáshoz nagy ügyesség és fortély kell. A pisztráng nagyszerűen harcol, s nagyon résen kell lennetek, hogy megfoghassátok.

nyörűséget okoznak azzal, hogy leküzdhetitek őket. Ha kifogtátok a halatokat, tegyetek úgy, mint én szoktam: csak azokat tartásotok meg, amelyekre a fogatok fáj, vagy szép mintapéldányok, a többit abban a szempillantásban engedjétek vissza, ahogy kirántottátok. A horog szúrása nem okoz komolyabb sebet bőrszerű szájukon, és igen boldogan úsznak el, hogy az ismerős vízben ismét élvezzék az életet.

Ha száraz legyet használtok, azaz a legyet a víz színén tartjátok, ahelyett, hogy lemerítenétek a víz alá, tényleg be kell cserkelnetek a halatokat, mint a szarvast vagy bármilyen más vadat, mivel a pisztráng nagyon éles szemű és óvatos.

Halat hálóval is foghattok, vagy ahogyan a cserkészek gyakran teszik, szigonyozással, nagyon éles, háromágú szigonnyal. Sokszor csináltam, de nagy gyakorlat kell hozzá.

A hüllők

A cserkésznek természetesen ismernie kell a kígyókat, mivel szinte minden vadonban igen sokkal találkoztok, és sok mérges van köztük.

A kígyó néha bemászik a sátorba és a takaró alá vagy a bakancsba. Kígyólakta vidéken biztosan láttok majd olyan vén csontot, aki nagyon gondosan megvizsgálja takaróját, mielőtt este lefeküdne, reggel pedig kirázza a bakancsát, mielőtt felhúzná. Néha azon kapom magam, hogy még én is így teszek itthon, pusztá megszokásból.

A kígyók rendszerint utálnak átmászni olyan tárgyon, ami durva. Ezért

Indiában gyakran építenek a ház köré sövényfélét éles, csipkés kőből, hogy a kígyó be ne másszék a kertből a házba.

Annak idején, amikor iskolába jártam, úgy fogtam kígyót, hogy vettem egy hosszú botot, ami kis villában végződött. Ha megláttam a kígyót, becserkésztem, rászorítottam a villát a nyakára, majd szalaggal vagy régi zsebkendővel rákötöttem a botra, és elvittem, hogy eladjam annak, aki háziállatot akart magának. Általában azonban nem nagyon alkalmasak háziállatnak, mert nagyon sok ember irtózik tőlük, és nem tisztességes a ház körül tartani, ahol az emberek megijedhetnek tőlük.

Mérges kígyók

A mérges kígyók mérgüket a szájukban lévő kis zacskóban tartják. Rendszerint két szemfoguk van, hosszú, hegyes fogak, amelyek olyasfélék, mint a csuklópánt. Laposan fekszenek a kígyó ínyén, míg méregre nem gerjed, és valamit meg nem akar ölni, mert akkor kiegyenesednek, a kígyó lecsap, és fogait az ellenfelébe mélyeszti. Ekkor a méreg kinyomódik a méregzacskóból vagy mirigyből a bőrön a foggal harapott két lyukba. Ez a méreg azután belekerül a megharapott ember ereibe, és a vér néhány másodperc alatt szétviszi az egész testbe, hacsak azonnal meg nem gátolják azzal, hogy az eret lekötik, és a sebet kiszívják. A kígyóméreg nem hat, ha lenyelik.

A rovarok

A rovarok nagyon érdekes állatok, érdemes őket gyűjteni vagy megfigyelni vagy lefényképezni.

A cserkésznek, aki horgászik, vagy madarakat, hüllőket tanulmányoz, szintén nagyon fontos, hogy tudjon valamit a rovarokról, mert ezek kedvenc csemegéi amazoknak az év vagy a nap bizonyos szakában.

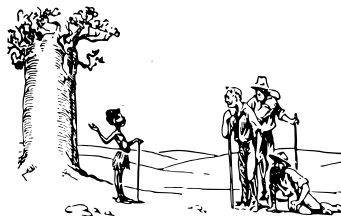
Egyedül a méhekről már egész könyveket írtak: mivel csodálatos ké-

pességük van a sejtépítéshez, néha kilenc kilométerről is hazatalálnak, megtalálják azt a virágot, amelyik édes nektárt ad mézükhöz, és visszatálnak vele kasukba. Egészen mintaszerű a társadalmuk, mivel tisztelik királynőjüket, és megölik, aki nem akar dolgozni.

Vannak azután olyan rovarok, amelyek azért hasznosak, mert meg lehet őket enni. A sáskát, ezt a hatalmas tücsökfélét, Indiában és Dél-Afrikában megeszik. Nagyon örültünk, amikor egyszer vagy kétszer sáskajárás volt Mafekingben. Miután leszálltak a földre, üres zsákkal agyoncsaptuk őket, amikor fel akartak szállni. Napon megszárítottuk őket, összetörtük, és megettük. És jó sópótlóként is szolgálnak.

Az életmentő hangyák

Tudok egy másik esetről is, amikor a hangyák hasznosaknak bizonyultak – jobban mondva, nemcsak hogy hasznosak voltak, de néhány embernek az életét is megmentették. Ezek az emberek tudományos kutatók voltak, akik Ausztrália vadonjában kóboroltak ritka növények és állatok, hüllők és rovarok után kutatva.

Kis bennszülött lány jött a tudományos kutatók segítségére, akiknek elfogyott a vizük.

A sivatag közepén elfogyott a vizük. Órákon át kínlódtak a szomjúságtól félőrülten és a kimerültségtől legyengülve. Úgy tűnt, hogy összeesnek, és meghalnak, mint előttük annyi más fölfedező. Szerencséjükre és nagy megkönnyebbülésükre megjelent egy kis bennszülött lány. Mutogatták neki, hogy szomjan halnak, és kértek, menjen, hozzon vizet nekik.

Válaszul a kislány egy hangyaoszlopra mutatott, amelyik egy baobabfa törzsén masírozott fölfelé. (Ennek a fának nagy, vastag, üreges törzse van, amely amolyan víztartály).

A kislány fölvelt egy hosszú, száraz fűszálat, fölmászott a fatörzsön levő kis lyukig, amelyen a hangyák ki-bejáráskáltak. Ledugta a szalmaszál egyik végét, a másikat szájába vette, és vizet szívott ki vele. Így tanította meg a sivatag kis vad lurkója a tanult úriembereket arra az értékes tudományra, amit minden iskolai és egyetemi oktatás ellenére sem tudtak.

Remélem, hogy ha cserkész lett volna velük, rájött volna a dologra, de legalábbis használta volna a szemét és eszét, és észrevette volna, mit csinálnak a hangyák, és megsejtette volna, mire használják azt a lyukat a fán.

A rovarok megfigyelése

Nem hangzik valami nagyon izgalmasnak, hogy rovarokat figyeljünk meg, de Henri Fabre, a nagy francia természetbúvár, parasztszülők gyermeke, napokat töltött a rovarok életének, szokásainak megfigyelésével, és sokféle különös dolgot kiderített. Vizsgálatai világhíressé tették.

Némelyik rovar a barátunk: pl. a selyemhernyó és a katicabogár vagy „Isten tehénkéje” – mások pedig ellenségeink. Elpusztítják a zöldséget, és megtámadják a virágot. Valamennyien tudjátok, hogyan terjeszti a szúnyog az olyan veszélyes betegséget, mint a malária és a sárgaláz. És arra sem kell emlékeztetnem benneteket, hogy a házilégy kórokozókat hurcolhat. Ezért kell minden élelmiszert gondosan letakarva tartani a táborban is, otthon is, és nem szabad széjjelhagyni szemetet vagy ételmaradékot.

Őrsi állatfigyelési gyakorlatok

Küldjétek ki a cserkészeket a szabadba, végezzenek megfigyelést, és készítsenek jelentést a következőkről: hogyan ássa lyukát a vadnyúl? Ha egy csapat nyulat megriasztanak, csak azért fut-e el a nyúl, mert a többi is így csinál, vagy előbb szétnéz, mi a veszély, mielőtt futásnak eredne?

*

Eltávolítja-e a harkály a fa kérget, hogy hozzáférjen a fatörzsön élő rova-

rokhoz, vagy lyukakból húzza ki őket, vagy hogyan férkőzik hozzájuk? Árral vagy ár ellen úszik a pisztráng, ha a parton sétáló ember megzavarja? Teljesen elmenekül, vagy visszatér a helyére stb.?

✱

Vidéken készíthettek „klubot” a madaraknak: „ebédlővel”, frissvizes medencével és ágakkal, amiken megpihenhetnek.

Nagyvárosban vigyék el a cserkészeket az állatkertbe vagy a természetrajzi múzeumba. Egy napi tanulmányozásra kb. fél tucat állat éppen elég.

✱

Az őrök tudjanak meg mindent őrsi állatukról. Tanulják meg hívóhangját, keressék meg odúját, nyomát, és ismerjék meg szokásait. Ha nem honos állat, tanulmányozzák múzeumban vagy állatkertben.

✱

Minden őrs kezdjen neki naplóírásnak a szabadban végzett megfigyeléséről, vezesse egy hónapig, majd hasonlítsák össze. Minden egyes cserkész tegyen valamit hozzá, például jegyzetet arról, amit látott vagy egy vázlatot egy madárról vagy más állatról. Vagy készítsenek füzetet, amelybe újságból és folyóiratból természetfotókat, cikkeket, naptárat stb. váganak ki és ragasztanak be.

✱

Biztassátok a cserkészeket, hogy fényképezzenek. Még a legolcsóbb gép is alkalmas rá, hogy megörökítse azt a környezetet, amelyben a különféle madarak fészkelnek.

✱

Madarat városban és falun egyaránt lehet etetni, kivált télen. A városban ablakpárkányra tett madáretető sokféle madarat odavonz. Nyáron az is fontos, hogy ivóvizük legyen.

*

Gyűjtsetek őrsi könyvtárat jól illusztrált könyvekből, hogy föl tudjátok ismerni az állatokat, madarakat, hüllőket, halakat és rovarokat.

Próbáljatok szerezni egy jó távcsövet az őrnek, hogy a cserkészek megtudják, milyen élvezet megfigyelni a madarakat és állatokat. Tanítsátok meg a cserkészeket a nagyító használatára, és, ha lehet, a mikroszkópéra is. A fiú minden műszerhez vonzódik, és az az új világ, amelyet az előtte föltár, sok cserkészt bővöl el.

16. tábortűz

A NÖVÉNYEK

Fák és falevelek – Ehető növények – A növények megfigyelése

AZ ERDŐLAKÓNAK, aki emberi lakóhelytől távol, az erdő mélyén él, ismernie kell a hasznos fákat és más növényeket.

Gyakran előfordul, hogy a cserkésznek le kell írnia azt a vidéket, amelyen járt. Ha annyit mond, hogy „igen fás”, a jelentés olvasójának az is nagyon fontos lehet, hogy milyen fákból áll az erdő.

Így pl. ha az erdő erdei fenyőből vagy vörösfenyőből áll, ez azt jelenti, hogy ott tudtok rudat szerezni hídépítéshez. Ha kókuszpálmákból állna, tudjátok, hogy lesz dió enni és „tej” inni. A fűzfa azt jelenti, víz van a közelben. Fenyő, cukorjuharbokor vagy gumifa sok jó tüzelőt jelent.

A cserkésznek tehát szívügyének kell tekintenie, hogy megtanulja a vidékén élő fák nevét és külsejét.

Minden fajtából levelet kell gyűjtenie, azután összevetnie az adott fa levelével. Majd meg kell tanulnia minden fa általános alakját és megjelölését, hogy így távolról is fölismerje, nem csak nyáron, hanem télen is. Némelyik fának jellegzetes az alakja: pl. a vázlaton látható tölgynek,

szilfának és nyárfának. Keressetek, hátha másfélére is bukkantok, fenyőre, nyírfára, fűzfára és így tovább.

Az erdők őre

Ti, cserkészek, az erdők őrei vagytok. A cserkész sohasem okoz kárt a fában azzal, hogy késével vagy fejszéjével csapkodja. Nem kerül sok időbe, hogy kivágjatok egy fát, de sok évbe telik, míg meg-nő, ezért a cserkész csak komoly okkal vág ki fát – nem pusztán azért, hogy villogtassa a fejszéjét. Minden kivágott fa helyébe kettőt kellene ültetni.

Tanuljátok meg, hogyan lehet lerajzolni a fák levelét és körvonalát, mint pl. ezét a tölgyét.

A tűzifa

Ritkán van szükség rá, hogy egész fát vágjunk ki csupán azért, hogy tűzifánk legyen, mivel rendszerint rengeteg száraz fa fekszik a földön. Vagy letörhettek egy elszáradt ágat a fáról. A kiszáradt fa sokkal könnyebben gyullad, mint a nyers.

Nagy általánosságban azt mondhatjuk, hogy a puhafa – az erdei fenyő, a luc és a vörösfenyő – jó gyújtós, és gyors tüzet ad rövid főzéshez, például vízforraláshoz. A keményfa – a tölgy, a bükk, a juhar és mások – tartós tüzet ad, és sok parazsat hosszabb főzéshez, pl. sütéshez, pároláshoz és főzéshez.

Amerikában az a mondás járja: „Egyetlen fából millió gyufa válhat –

Az európai szilnek jellegzetes alakja van, a jegenyenyárnak szintén.

egyetlen gyufától millió fa pusztulhat el”. A cserkész nagyon vigyáz a tűzzel. Ha tüzet gyújt, gondoskodik róla, hogy mielőtt otthagyná a helyszínt, teljesen kialudjon: az utolsó zsarátnokot is lelocsolja.

Egyéb növények

Tudnotok kell, melyek azok a növények, amelyek ételül szolgálhatnak.

Ha minden élelem nélkül mennének az őserdőben, és semmit sem tudnátok a növényekről, éhen halhatnátok, vagy megmérgezhethetnétek magatokat, mivel nem tudnátok, melyik gyümölcs vagy gyökér ehető, és melyiket veszélyes megenni.

Ehető növények

Sokféle bogyó, dió, gyökér, kéreg és levél finom eledel. Keressétek meg, melyikük található meg a táborhelyetek körül, és próbáljátok meg tábori ételt készíteni belőlük.

A gabonafélék termése és magva, a növényi gyökér és sok fűféle szintén ehető. Bizonyos mohafajtákat is használnak ételül. Néhány tengeri moszatot szintén meg lehet enni.

Biztos szeretnétek ismerni a mező és az erdő vadvirágait. Némelyik rokona kerti virágainknak, és majdnem ugyanolyan szép is. Mások gyógy-növények, és fűszernek vagy orvosságnak használhatók.

Őrsi növényhatározó gyakorlatok

Küldjétek el a cserkészeket, hogy gyűjtsenek mintának levelet, termést vagy virágot fáról, bokorról, és figyeljék meg a fák alakját és sajátosságait nyáron és télen egyaránt.

*

Gyűjtsétek össze különféle fák levelét. A cserkészek készítsenek levélmá-solatot róluk, és írják alá a fa nevét.

*

Vidéken figyeljék meg a cserkészek a gabonaféléket növekedésük minden szakaszában, hogy egészen könnyen, ránézéssel föl tudják ismerni, mi-lyen növény fejlődik ki belőlük.

*

Kutassátok föl környezeteken az összes vadnövényt, amit étkezésre lehet használni.

*

Készítsetek gyűjteményt levélnyomatból. Szerezzenek másolópapírt, fek-tessétek rá a levelet eres oldalával lefelé, tegyetek rá vékony papírt, és az egészet dörzsöljétek erősen. Vegyétek le a papírt, emeljétek föl a levelet. Most megint fektessétek eres oldalával lefelé, arra a papírra, amelyre a le-nyomatát akarjátok, megint tegyetek rá egy papírdarabot, és dörzsöljétek erősen. Így nagyon tiszta lenyomatot kell kapnotok.

*

Biztassátok a cserkészeket, hogy készítsenek vadnövénygyűjteményt. A virágot két ív itatós között nehéz könyvvel préseljétek le.

Növényhatározó játékok

Milyen növény ez?

Két cserkész elindul, és útjelekkel ösvényt jelöl ki. Megállapodnak egy szokatlan jelben, amelyik azt fogja jelenteni: „mi ez?“, pl. egy körben, amelyet vonallal áthúznak, mellette egy számmal.

Az órs vagy csapat többi része mondjuk tíz perc múlva ered az első kettő nyomába, együtt vagy külön-külön, és mindenki jegyzetfüzetet és ceruzát visz magával.

A játék abból áll, hogy leírják a jegyzetfüzetbe azokat a „mi ez?”-eket,

amelyeket észrevesznek, és melléjük a jelhez legközelebbi növény nevét, pl. „tölgy”, „gyermekláncfű”.

A pontokat a megfigyelt jelek száma és a „mi ez?”-ekre adott helyes válaszok alapján kapják.

Amellett, hogy nagyon érdekes, ez a játék fejleszti a megfigyelő képességet és emlékezőtehetséget, és jó növénytani oktatás is.

Növényverseny

Az őrsvezető kerékpáron vagy gyalog elindul őrsével bármerre, amerre akarnak, hogy egy előre megadott növényből mutatót hozzanak. Ez lehet tiszafa ágacskája, magyal hajtása, pata alakú gesztenye vadgesztenyefáról, vadrózsa vagy ehhez hasonló, ami próbára teszi növényismeretüket, és azt, milyen jól emlékeznek, hol látták a kérdéses növényt, milyen gyorsan találják meg, s térnek vele vissza.

Légy szívós,
cserkész!

17. tábortűz

HOGYAN LÉGY ERŐS?

Miért legyen erős a cserkész? – Torna – Testápolás – Az orr – A fül – A szem – A fog – A köröm – Gyakorlatok

EGYSZER EGY FELDERÍTŐ feküdt az indiai kórházban azzal a súlyos betegséggel, amit úgy hívnak, hogy kolera. Az orvos azt mondta a bennszülött ápolónak, hogy a beteg élete megmentéséhez egyetlen esély van: ha melegen tartja a beteg lábát, és állandó dörzsöléssel fönntartja a vér mozgását a testében.

Mihelyt az orvos eltávozott, a bennszülött abbahagyta a dörzsölést, és lekuporodott, hogy kényelmesen elszívjon egy cigarettát.

Bár a szegény beteg nem tudott beszélni, mindent megértett, ami körülötte történt, és annyira földühödött az ápoló viselkedésén, hogy azon minutumban elhatározta: ha másért nem, hát azért meggyógyul, hogy megleckéztethesse a szolgát. S amint föltette magában, hogy meggyógyul, tényleg meg is gyógyult.

Cserkészmondás: „Sohase mondd, hogy „jaj, meghalok!” mielőtt meg-

haltál volna!” – és ha a cserkész ennek megfelelően cselekszik, ez sok olyan reménytelen helyzetből fogja kirántani, amelyben már úgy látszik, minden ellene fordul.

Ez a bátorságnak, türelemnek és erőnek az a keveréke, amit „szívósságnak” nevezünk.

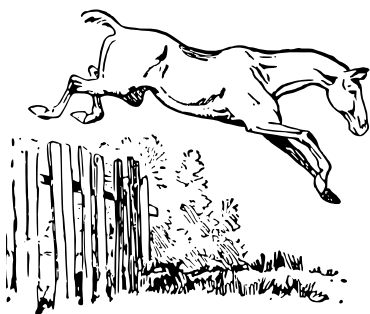
A szívósság példája

F. C. Selous, a nagy dél-afrikai vadász és nyomkereső, néhány éve jó példáját adta a cserkésző szívósságának, amikor vadászaton volt a Zambézi folyótól északra, Barotselanden. Táborát az éjszaka kellős közepén váratlanul megtámadta egy ellenséges törzs: közelről tüzet nyitott rá, és megrohmozta.

Ő és kis bennszülött csapata azonnal eltűnt a sötétben, és elrejtőzött a nagy fűben. Maga Selous hamarjában fölkapta puskáját és néhány töltenyét, és szerencsésen el tudott bújni a fűben. De nem tudott ráakadni egyetlen emberére sem. Látva, hogy az ellenség elfoglalta táborát, és még van néhány órája pirkadatig, hogy elmeneküljön, délnek vette útját, a Dél Keresztjének csillagait követve.

Ellopódkodott az ellenség egyik őrszeme mellett, még beszélgetni is hallotta őket, azután átúszott egy folyón, végül jó messzire sikerült eljutnia, egy ingben, rövidnadrágban és cipőben. A következő napokon és éjszakákon tovább gyalogolt dél felé, és gyakran kellett bujkálnia az ellenséges bennszülöttek elől. Szarvast lőtt, hogy legyen mit ennie.

Az egyik éjjel azonban, amint egy látszólag barátságos faluba

Az állat tudja, hogyan őrizze meg erejét. Úgy tűnik, a magára hagyott ló sportszeretetből ugrándozik.

ért, ellopták tőle a puskáját, és ismét menekülnie kellett, minden nélkül, amivel megvédezhette volna magát, vagy élelmet tudott volna szerezni. Őt azonban nem olyan fából faragták, hogy föladja, míg egyetlen lehetősége is van az életben maradáshoz, és csak ment, ment, míg olyan helyre nem ért, ahol néhány megmenekült emberére akadt. Együtt folytatták tovább útjukat, végül biztonságban baráti vidékre jutottak vissza.

De mi mindenen mehettek keresztül?!

Három hét telt el a támadás óta, és ennek nagy részét Selous egyedül töltötte – vadászva, éhezve, éjjel hidegtől vacogva, nappal hőségtől izzadva.

Csak egy különlegesen szívós felderítő tudta mindezt kibírni, de Selous olyan ember volt, aki már fiatalon edzette magát fegyellemmel és tornával. És egy percre sem szállt inába a bátorsága.

Azt példázza ez nektek, hogy ha szerencsésen akartok átélni ilyen kalandokat, amikor férfiak lesztek, s nem akartok mosogatórongy lenni, akkor már fiúkorotokban edzenetek kell magatokat, hogy erősek, egészségesek és tevékenyek legyetek.

Hogyan ne válj szívóssá

Nemrég nagy büszkén azt mondta nekem egy férfi, hogy fiát úgy neveli szívóssá, hogy hosszú menetelésre és kerékpárutakra küldi. Azt mondtam neki, hogy ezzel valószínűleg épp az ellenkezőjét fogja elérni – hogy nem az a szívósság megszerzésének útja, hogy látványos teljesítményt követelünk meg, mivel ez *nagyon valószínűen károsítja a szívet*, és *legyöngíti a szervezetet*, hanem hogy úgy teszi erőssé és egészségessé magát, hogy jól táplálkozik, és mértékkel tornázik. Így, mire férfivá válik, és izmai mind „beérnek”, *akkorra* olyan megpróbáltatásokat is ki tudjon bírni, és olyan erőfeszítésekre is képes legyen, amilyenekre más, gyengébb ember képtelen.

A torna és célja

Nagyon sok értelmetlen dolgot művelnek torna jogcímén. Úgy tűnik, sokan úgy gondolják, az az egyetlen célja, hogy hatalmas izmot fejlesszenek ki. De ahhoz, hogy erőssé és egészségesse neveljétek magatokat, az kell, hogy belsőtökkel kezdjétek. Először a véreket tegyétek rendbe s a szíveteket, hogy jól dolgozzék. Ez a módszer nyitja, és a test tornáztatása ezt teszi. Így csináljátok:

- a) ERŐSÍTSETEK A SZÍVETEKET, hogy megfelelően szivattyúzza a vért testetek minden porcikájába, és így építse a húst, a csontot és az izmot.

Gyakorlat: „csuklólátás” és „párviadal”,

- b) ERŐSÍTSETEK TUDÓTÖKET, hogy a vért friss levegővel lássa el.

Gyakorlat: „mély lélegzés”,

- c) SZELLŐZTESSÉTEK A BŐRÖTÖKET, hogy megszabaduljatok a vérből kiváló salaktól.

Gyakorlat: mindennapi fürdés vagy száraz ledörzsölés törülközővel.

- d) GYŰRJÁTOK GYOMROTOKAT, hogy táplálja a vért.

Gyakorlat: „kúp” vagy „törzsdöntés” és „törzsfordítás”,

- e) GYŰRJÁTOK A BELEITEKET, hogy a testből eltávolítsátok az étel- és salakmaradványokat.

Gyakorlat: „törzsdöntés” és „hasgyúrás”. Igyatok sok jó vizet.

Rendszeres napi „rettyő”.

- f) MOZGASSÁTOK MEG TESTETEK MINDEN IZMÁT, hogy a vér oda áramoljék, és így növelje testi erőteteket.

Gyakorlat: futás és gyaloglás, az egyes izmoknak különleges gyakorlat, pl. „csuklólátás” stb.

A jó és egészséges közérzet titka: tartsátok véreket tisztán és pezsgőn. Ezek a gyakorlatok erre valók, ha mindennap elvégzitek őket.

A vér egyszerű, jó ételt kér, sok tornát, sok friss levegőt, testi tisztaságot belül és kívül, meg időnként elegendő testi és szellemi pihenést.

Hat tornagyakorlat az egészséget

Szinte minden fiú előtt nyitva áll a lehetőség, hogy erős és egészséges férfivá nevelje magát, legyen bár kicsi és gyöngy, ha veszi a fáradságot, és minden nap néhány tornagyakorlatot végez. Alig tíz percet vesz igénybe, és nem kell hozzá semmilyen felszerelés.

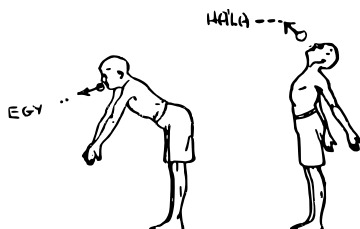
Minden reggel csinálni kell őket: legyen az első dolgok, amint fölkeltek, és csinálják minden este, mielőtt lefeküsznek. A legjobb, ha kevés ruhában vagy ruha nélkül csinálják, és szabad levegőn vagy nyitott ablaknál. Nagyban növeli e gyakorlatok értékét, ha közben a mozdulatok céljára összpontosítanak, amiért tesztik őket, és ha különös gondot fordítanak rá, hogy a levegőt az orrotokon szívják be, és a szátokon fújják ki.

Íme, néhány jó gyakorlat. Ha mezítláb csinálják, erősíti lábujjait és lábatokat is.

1. A fejnek és nyaknak

Dörzsöljétek erősen a fejet, arcot és nyakat mindkét kezetek tenyerével és ujjjaival. Hüvelykujjaitokkal masszírozzátok a nyak és tarkó izmait.

Fésüljétek meg a hajátokat, tisztítsátok meg a fogatokat, öblítsétek ki a szátokat és orrotokat, igyatok egy csésze hideg vizet, s lássátok neki a következő gyakorlatnak. A mozdulatokat olyan lassan kell végrehajtani, amilyen lassan csak tudjátok.

A képen a nyíl azt mutatja, hogy orron át szívjátok be a levegőt; nyíl körrel azt jelenti, hogy szájon át fújjátok ki.

2. A mellkasnak

Álló helyzetben hajoljatok előre, karok előrenyújtva, a két kéz háta egymást érinti a térd előtt. Lélegezzetek ki.

Emeljétek fokozatosan a kezeteiket a fejetek fölé, hajoljatok hátra, amennyire csak tudtok, vegyetek közben mély lélegzetet az orron át – azaz igyátok be Isten jó levegőjét tüdőtökbe és véretekbe. Lassan eresztétek le karotokat magatok mellé, és lélegezzetek ki a szátokon át a „hála” (Istennek) szóval.

Végül hajoljatok ismét előre, fújjátok ki a bennetek maradt utolsó levegőfoszlányt is, és hangosan mondjátok, hányadszor csináltátok. Hogy tudjátok.

Ismételjétek a gyakorlatot tizenkétszer.

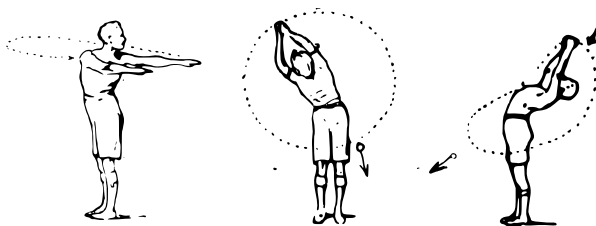
Míg csináljátok, tartsátok szemetek előtt: a gyakorlatnak az a célja, hogy fejlessze vállatokat, mellkasotokat, szíveteket és légzőszerveiteket.

A mély légzés azért fontos, mert friss levegőt visz a tüdőbe, hogy az átadja a vérnek, és hogy növelje a mellkast, de óvatosan kell csinálni, nem túlerőltetve. Úgy, hogy az orrotokon át szívjátok a levegőt mindaddig, míg a bordátok annyira ki nem tágul, amennyire csak tud, kivált a hátatokon; akkor, szünet után, lassan kifújjátok a levegőt a szájon át, míg egyetlen kis levegőfoszlány sem marad bennetek, majd kis légzési szünet után ismét belélegezzetek az orron át, mint előbb.

Az éneklés egyszerre fejleszti a megfelelő lélegzést, a szívet, tüdőt, mellkast és torkot, emellett a dal előadása drámai érzelmeket is kelt.

3. A gyomornak

Álló helyzetben nyújtsátok ki mindkét karotokat, ujjak egyenesen előrenyújtva, majd lassan forduljatok csípőből jobbra, a láb mozzgatása nélkül. Ezután a jobb kart fordítsátok hátra, amennyire csak tudjátok, a két kart olyan magasra tartva, mint a vállatok, vagy kissé magasabbra. Rövid szünet után lassan forduljatok balra, amennyire csak tudtok. Ismételjétek ezt egy tucatszor.

Ennek a gyakorlatnak az a célja, hogy megmozgassa belső szerveiteket: a májat, a beleket, segítse működésüket, valamint hogy erősítse a bordák és a gyomor körüli külső izmokat.

Miközben ezt a gyakorlatot csináljátok, gondosan ügyeljetek a szabályos légzésre. Belégzés orron át (nem a szájon át), amikor jobbra hátrafelé mutattok; kilégzés szájon át, amikor körbefordultok, és balról mutattok hátrafelé, ugyanakkor számoljatok hangosan, hányadik gyakorlatot végzitek, vagy, ami még jobb, tegyétek Istennel való reggeli beszélgetések részévé úgy, hogy hangosan mondjátok: „Áldd meg Lacit! Áldd meg édesapámat!” és családokat tagjait vagy barátaitokat, egymás után.

Amikor ezt hatszor jobbra és hatszor balra megcsináltátok, váltsátok át a légzést a másik oldalra: lélegezzetek be, amikor balról mutattok hátra, és lélegezzetek ki, amikor jobbról.

4. A törzsnek

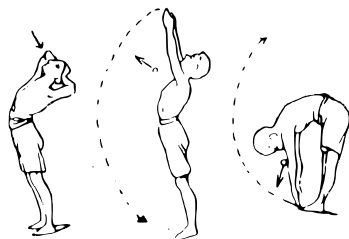
„Kúpgyakorlat”. Vigyázzállásban emeljétek mindkét kezeteke a fejetek fölé olyan magasra, amilyenre csak tudjátok, és kulcsoljátok össze ujjaitokat. Hajoljatok hátra, majd nagyon lassan lendítsétek körbe karotokat kúpalakban, úgy hogy a kéz nagy kört ír le a test fölött és körül; a törzs csípőből mozog, oldalra hajlik, majd előre, majd a másik oldalra, s végül hátra. Ez azért van, hogy foglalkoztassátok a derék- és hasizmokat.

Ismételjétek meg mondjuk hatszor mindkét irányban. Törekedjétek rá, hogy mozgás közben szemetekkel mindent meglássátok, ami a hátatok mögött történik.

Ehhez a gyakorlathoz a következő jelentést gondolhatjátok, míg csináljátok. Az összekulcsolt kéz azt jelenti, hogy mindenfelől barátokkal vagytok összefonódva – azaz a többi cserkésszel – akár jobbra, akár balra, akár előre, akár hátra hajoltok; minden irányban barátokkal álltok kapcsolatban. A szeretet és a barátság Isten adománya, amikor tehát fölfelé mozdultok, nézzetek az égre, igyátok be a levegőt, és ezt a kellemes érzést lélegezzétek ki körös-körül bajtársaitokra.

5. Az altestnek és a hátsó lábizmoknak

Ez is, mint a többi, egyszersmind légzőgyakorlat is, ami a tüdőt és szívet fejleszt, a vért erőssé és egészségessé teszi. Egyenesen álljatok, nyújtózzatok ki fölfelé és hátrafelé, amennyire csak tudtok, aztán hajoljatok előre és lefelé, míg ujjatokkal meg nem érintitek lábujjaitokat, és *mindezt anélkül, hogy térdetek berogyna.*

1. ábra – 2. ábra – 3. ábra

Álljatok kis terpeszállásba, tegyétek fejetekre mindkét kezeteket, nézzetek az égre, hajoljatok hátra, amennyire csak tudtok, mint az 1. ábrán.

Ha imákat összekötitek a tornáttal, amint az előbb írtam, így fölfelé nézve ezt mondhatjátok Istennek: „Tied vagyok tetőtől talpig!”, és igyátok be Isten jó levegőjét (orron át, ne szájon át). Ezután nyújtásotok ki mindkét kezeteket olyan magasra, amilyenre csak tudjátok (2. ábra), kilélegezve mondjátok ki, hányadik a gyakorlat, amit elvégeztetek, és hajoljatok lassan előre és lefelé, a térd merev, míg ujjatokkal el nem éritek lábujjaitokat (3. ábra).

Hajlítsátok be vékonyatokat, amikor előrehajoltok.

Majd még mindig nyújtott karral és térdrel fokozatosan emeljétek testeteket az első helyzetbe, és ismételjétek meg a gyakorlatot egy tucatszor.

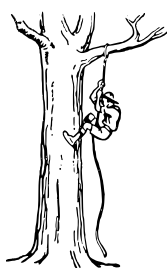
A gyakorlat célja azonban nem az, hogy megérintések a lábatok ujját, hanem az, hogy masszírozzátok a gymrotokat. Ha nem sikerül megérintenetek a lábatok ujját, ne erőltessétek, kivált ne lökészerűen, és ne hagyjátok, hogy valaki nyomjon lefelé. A gyakorlat haszna a fölfelé és a lefelé való hajlás váltakozásában van.

6. A lábnak és lábujjnak

Álljatok mezítláb vigyázzba. Kezet csípőre, álljatok lábujjhegyre, térd kifelé, és lassan hajlítsátok be, míg guggolásba nem mentek át, de sarkatok egész idő alatt maradjon a levegőben.

Ezután lassan emeljétek testeteket, és térjétek vissza a kiinduló helyzetbe. Ismételjétek meg egy tucatszor.

A vékonyatokat mindig be kell hajlítanotok. A lélegzetet orron át vegyétek, amint törzseteket emelitek, és a szájon lélegezzétek ki, számlálva, amint a törzset hajlítjátok. A testsúlynak egész idő alatt a lábujj hegyén kell lennie, a térdek nézzenek kifelé, hogy egyensúlyotokat könnyebben tarthassátok meg. Miközben csináljátok a gyakorlatot, arra gondoljátok, hogy célja a csípő, a lábszár és a lábujj izmainak erősítése, valamint a gymor gyúrása, ezért, ha szabad perceitekben napközben többször is végrehajlítjátok, annál jobb.

Még azt a gondolatot is köthetitek ehhez a gyakorlathoz, hogy mivel hol felálltok, hol leguggoltok, mintegy összefogjátok magatokat, (akárcsak a kezetek a csípőtöket), akár álltok, akár ültök, akár dolgoztok, akár pihentek, és így arra készítetitek magatokat, hogy a helyeset cselekedjétek.

A fáramászás remek gyakorlat. Kössetek erős kötelet egy vastag ágra, és próbáljátok többféleképpen is fölmászni rajta.

Ezeknek a gyakorlatoknak nemcsak az a célja, hogy elüssétek velük az időt, hanem, hogy tényleg segítsenek a srácoknak, hogy nagyra nőjenek, és erősödjenek.

Mászás

Minden fiú szeret mászni, és ha kitartóan csináljátok, és tényleg mesterei lesztek, örökre beleszerettek.

A legtöbb híres hegymászó úgy kezdte, hogy fiúkorában kötélre, rúdra, majd fára mászott. Ezután, jóval később nekiláttok a sziklamászásnak, majd pedig a hegymászásnak, mivel ha nem szerezték rengeteg gyakorlatot, és nem erősítitek izmaitokat, lezuhanhattok, és főszereplőként vehettek részt egy temetésen.

Ez valami nagyszerű dolog, tele kalanddal, de ehhez minden tagotokban izmosnak, merésznek, határozottnak és szívósnak kell lennetek. Ez gyakorlattal mind megjön.

A hegymászásban az a legfontosabb, hogy el ne veszítsétek az egyensúlyotokat, és hogy lábatokat pontosan és gyorsan oda tegyétek, ahová akarjátok. Ehhez nincs jobb gyakorlat, mint „borotvaélen táncolni”: élére állított deszkán járni, vagy lépegető köveken lépkedni, amelyeket egyenetlen helyen más-más távolságra és szögben helyezünk el.

Amikor meglehetősen nyüzsgő, fiatal, felvágós alak voltam, nagy kedvemet leltem a mozgalmasabb

A néptáncban szerzett tréning nagy segítségemre volt, amikor a matabelék elől menekültem.

fajta néptáncban. Szórakoztattam a népet katonai színelőadásainkon, és ez jó torna volt nekem. Később aztán más értékét is fölfedeztem ennek, amikor földérintésre kellett mennem Dél-Afrikában a matabelék ellen. Fölmásztam a Matopo-hegyen levő erősségükhöz, és ott fölfedeztek. Mennékülnöm kellett. Az volt a szándékuk, hogy élve kapnak el, mivel kivégzésem alkalmából valami különlegesebbet szándékoztak nyújtani nekem, mint a pusztai fejbélővést – valamilyen kellemetlen kíznást forgattak a fejükben. Így hát amikor futottam, lelkesen futottam.

A hegy nagyrészt hatalmas, egymásra hányt gránit vándorkövekből állt. A futásom leginkább abból állt, hogy egyik kőről a másikra ugráltam, és itt jött segítségemre az az egyensúlyérzék és lábizom, amit a néptáncban szereztem. Amint leszökédcseltem a hegyről, azt vettem észre, hogy üldözőimet a legnagyobb könnyedséggel hagytam magam mögött. Síksági emberek lévén nem értettek hozzá, hogyan kell a sziklákon ügetni, és kínlódva csúsztak-másztak a köveken utánam. Így megmenekültem. Az így szerzett önbizalomtól bátorítva még sokszor tettem sikeres látogatást a hegyek között.

Az orr

A felderítőnek jó szaglásának kell lennie, hogy éjjel is megtalálja az ellenséget. Ha mindig orrán át lélegzik és nem száján át, ez sokat segít. De van más, ennél fontosabb oka is, hogy mindig az orrunkon lélegezzünk. Egy amerikai egyszer könyvet írt ezzel a címmel: *Fogd be a szád, és megmarad az életed!*, ebben leírta, hogy az indiánok már régóta használják ezt a módszert a gyermekeiknél, annyira, hogy fölkötik az állkapcsukat éjjelre, hogy így biztosan csak az orrunkon át lélegezzenek.

Ha orron át lélegzünk, sok kórokozó nem tud bejutni a levegőből a torkunkba és a tüdünkbe.

A cserkésznek meg kivált hasznos, ha orrán át lélegzik. Ha csukva tart-

játok a szátokat, nem szomjaztok meg kemény munka közben. Éjjel, az orron át lélegezve nem fogtok horkolni, a horkolás pedig veszedelmes dolog, ha ellenséges területen alszotok. Ezért gyakoroljátok, hogy a szátokat csukva tartsátok, és mindig orron át vegyétek a levegőt.

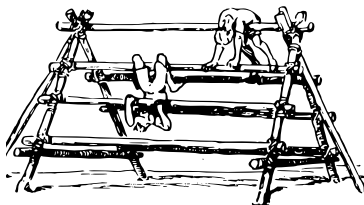
A fül

A cserkésznek jól kell hallania. A fül általában nagyon finom szerv, és ha egyszer megsérül, gyógyíthatatlanul megsüketülhetnek.

Az emberek nagyon hajlamosak rá, hogy tisztításkor piszkálják a fülüket; zsebkendő csücskét, hajtút és efféléket dugnak bele, és kemény gyapotvattával dugják be. Ez mind veszélyes, mivel a dobhártya nagyon érzékeny, feszes bőr, ami könnyen megsérül. Sok gyereknek sérült már meg a dobhártyája örökre úgy, hogy fülön csapták.

A szem

A cserkésznek természetesen kíváncsi kell látnia – messzire el kell tudnia látni. Ha gyakoroljátok, hogy a dolgokat messziről is megérintsátok, ezzel erősítitek a szemetek. Amíg fiatalok vagytok, vigyázzatok a szemetekre, amennyire csak tudtok. Ne olvassatok rossz megvilágításnál, és napközben bármit tesztek, forduljatok oldalt a fénynek. Ha szembe ültök vele, megerőltethetitek a szemeket.

Ez házi gyártmányú tábori tornaterem. Csináljátok erős rudakból, erős kötélből, és máris kész. Itt nincs szabályos gyakorlat: magatok találjátok ki a mutatványokat.

A szem megerőltetése gyakori hiba a fiúknál, bár legtöbbször nincsenek is tudatában. A fejfájás gyakran a szem megerőltetésének a következménye. Ha a fiú ráncolja a homlokát, az rendszerint a szem erőltetésének a jele.

Amellett, hogy jól lát, a cserkésznek azt is meg kell tudnia mondani, hogy milyen színű az, amit lát. A színvakság olyan betegség, amiben nem egy fiú szenved. Nagy gyönyörűségtől fosztja meg őket, és bizonyos foglalkozásra és hivatásra alkalmatlannak is teszi őket. Így pl. a vasúti őrnök vagy mozdonyvezetőnek vagy tengerésznek nem sok hasznát lehetne venni, ha nem tudná megkülönböztetni a vöröset a zöldtől.

Ezen néha lehet segíteni. Ha azt veszitek észre, hogy kissé színvakok vagytok, azt tehetitek, hogy összegyűjtötök mindenféle színű, kis gyapjú- vagy papírdarabkát, és kiválogatjátok azokat, amelyeket vörösnek, kéknek, sárgának, zöldnek és így tovább vélték, aztán megkértek valakit, hogy mondja meg, mikor volt igazatok, mikor nem. Azután kezdjétek újra, és idővel észre fogjátok venni, hogy javul a színlátásotok. Végül nehézség nélkül tudjátok fölismerni a színeket.

A fog

Egyszer egy fiatalember újoncnak jelentkezett a hadsereg toborzótisztjénél. A vizsgálat kellően erősnek és jó fölépítésűnek találta, de amikor az orvosok megnézték a fogát, megállapították, hogy rossz, és közölték vele, hogy nem alkalmas katonának. Erre így válaszolt:

– De uraim, ez nagyon merev álláspont. Csak nem kell meg is ennünk az ellenséget, ha megöltük?!

Hogy jó-e a fogatok, attól függ, mennyit törődtek vele, míg fiatalok vagytok, azaz gondosan tisztítjátok-e. Napjában legalább kétszer mossátok meg a fo-

A busman úgy készíti egyszerű fogkefét, hogy egy kb. tizenöt centis száraz gally végét kirojtozza.

gatoakat belül és kívül, fogkefével és fogkrémmel: amikor reggel fölkeltek, és amikor este lefeküdtek. Lehetőleg minden evés után öblítsék ki a szátokat.

A felderítő ugyan nem mindig talál fogkefét a dzsungelban, de száraz gallyból tud pótfogkefét csinálni úgy, hogy a végét kirojtozza, és így utánozza a kefét.

A köröm

A katonák, de mások is, gyakran nagyon szenvednek és sántikálnak attól, hogy lábuk nagyujjának körme oldalt belenő az ujjukba. Ezt rendszerint annak köszönhetik, hogy hagyják, hogy a körmük túl hosszúvá nőljön, és a cipő nyomására kénytelen oldalra nőni, bele az ujjba. Ezért minden cserkész gondosan és gyakran, hetente vagy tíznaponként levágja a körmét. Egyenesre vágjátok a hegyét, ne kerekre, és éles ollóval.

A kéz körmét is le kell vágni hetente, éles ollóval, hogy rendben legyen. A rágás nem tesz jót neki.

Őrsi egészségügyi gyakorlatok

A példa a legjobb tanító – nemcsak az őrsvezető személyes példája; ha szobában gyűltek össze, nyissatok ablakot, a táborban pedig tartsátok nyitva a sátrat.

*

Táborban lehet a legjobban nevelni az egészséges életre, mert van rá idő és alkalom, hogy ügyeljünk a tisztaságra és a jó szokásokra.

*

Táborban ne feledjétek, milyen fontos a pihenés és a sok egészséges alvás. A fő étkezés után legyen egy óra pihenés.

*

Tanítsátok meg az ebben a tábortűzben leírt hat tornagyakorlatot, de ne használjátok gyakorlatnak. Buzdítsátok a cserkészeket, hogy mindennap végezzék őket.

*

Adjatok minden cserkésznek egy kartonlapot, amelyre följegyzi testedzési eredményeit. Gondoskodjatok róla, hogy ezeket a méréseket háromhavonta elvégezzék.

*

Ne akarjatok tornamutatványokat tanítani (kivéve az itt leírt hat egyszerű gyakorlatot), hacsak nem tanultátok, mit kell tanítani fejlődésben lévő fiúknak, és hogyan.

Testerősítő játékok

Az ökölvívás, birkózás, evezés, úszás, ugrás, kakasviadal – mind értékes egészségügyi gyakorlat az erő növeléséhez, de a legjobb a mászás.

Csuklólátás

Álljatok két karotokkal előre, kb. csípőmagasságban. Keresztezzétek csuklókat úgy, hogy egyik markotok felfelé nézzen, a másik lefelé, és kulcsoljátok össze őket.

Most nyomjátok felfelé az alsó kezetekeket, és nyomjátok lefelé a fölsőt.

Mindkét csuklót nyomjátok olyan erősen, ahogy csak tudjátok, de fokozatosan, és csak nagy ellenállással engedjétek, hogy az alsó felfelé elnyomja a fölsőt, míg a homlokotokig nem értek, s akkor hagyjátok, hogy a fölső nyomja le az alsót, miközben az alsó végig ellenáll.

Bár ez a két gyakorlat könnyűnek és egyszerűnek hangzik, ha teljes erővel végzitek, testetek legtöbb izmát fejleszti. Egyszerre ne csináljátok túl hosszú ideig, de napközben gyakran, néhány percig.

Botdobás

Jobb kezetekkel fogjátok meg a bototokat a vastagabb vége felé, és tartsátok fölfelé. Dobjátok föl egyenesen a levegőbe, először csak kis magasságba, és kapjátok el estében a bal kezetekkel a boldogabbik végénél. Dobjátok föl megint, de a ballal, és kapjátok el a jobbal, és így tovább, míg ezt százszor meg nem tudjátok csinálni anélkül, hogy elejtenétek.

A „párviadal”.

Kövesd a vezetőt!

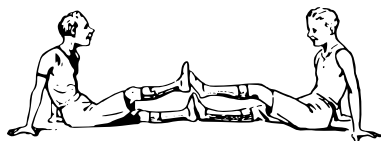
A vezető előre megy, és mindenféle gyakorlatot végez. A többiek követik, és mindent utánacsinálnak.

A „párviadal”

Két játékos úgy egy méterre egymástól szembefordul, kinyújtja oldalra a karját, összekulcsolja két kezét, egymás felé hajlik, míg mellkasuk össze nem ér, és tolja a másik mellkasát, és próbálja, melyik tudja a másikat a szoba feléig eltolni, vagy át a célvonalon.

Páros csuklólólás

Álljon két fiú szembe egymással. Nyújtsák ki a szembenállóhoz közelebbi csuklójukat, és nyomják hozzá a másik csuklójához, és próbálják meg így hátrafordítani a másikat.

A lábtolás erősíti a lábizmokat.

18. tábortűz

EGÉSZSÉGES SZOKÁSOK

*Légy tiszta – Ne dohányozz – Ne igyál – Légy tisztalelkű –
Kelj korán – Mosolyogj*

MINDAZ A SOK HÍRES, békés cserkész, aki vad vidékeken sikerrel vezetett fölfedező vagy vadászexpedíciót, csak úgy tudott boldogulni, hogy tudta, hogyan őrizze meg a maga és mások egészségét. Tudnia kellett, mert betegség, baleset és sebesülés érhetette őt vagy embereit, és a dzsungelben nem talált volna orvosra, hogy gyógyítsa őket. Az a cserkész, amelyik nem tud valamit arról, hogyan vigyázzon magára, sohasem tud boldogulni; akár otthon is maradhat.

Ezért gyakoroljátok, hogyan őriztétek meg egészségeteket, és azután majd másoknak is meg tudjátok mutatni, hogyan őrizték meg a magukét. Így sok jótettet tudtok véghezvinni.

Hasonlóképp, ha tudjátok, hogyan törődjétek magatokkal, sohasem lesz szükségetek orvosságra. A nagy angol költő, Dryden azt írta *Cymon és Iphigenia* című költeményében, hogy egészségetek megtartásában jobb, ha a friss levegőben és a forrásvízben bíztok, mint hogy az orvosok szám-láját fizessétek:

*Ezer fűvét a rét ingyen kínálja.
 Minek az orvos drága patikája?
 Mozogj, tornázz, ne kúráld testedet!
 Kontárkodást az Úr nem engedett.*

Tartsd magad tisztán!

Ha akkor vágjátok meg a kezeteket, amikor piszkos, nagyon valószínű, hogy elgennyesedik, és nagyon fog fájni. De ha kezetek teljesen tiszta, és frissen mostátok meg, nem lesz káros következménye – gyorsan beheged.

Bőrötök tisztántartása segít véretek tisztántartásában. Az orvosok azt tartják, hogy a torna fele haszna elvész, ha közvetlenül utána nem fürdötök meg.

Nem biztos, hogy mindennap tudtok fürdeni, de nedves vagy száraz törülközővel mindennap dörögljétek le magatokat, és ezt egyetlen nap se hanyagoljátok el, ha jó erőben és egészségben akartok maradni.

Ruházatokat is tisztán kell tartanotok – alsóneműtöket is, és azt is, ami látszik.

Ahhoz, hogy egészségesek és erősek lehessetek, véretekkel kell egészségesen és tisztán tartanotok. Ezt úgy tehetitek, ha mély légzéssel rengeteg tiszta, friss levegőt szívtok be, és azzal, ha minden szennyes anyagot kitisztítotok a gyomrotokból a „félreeső hely” mindennapos feltétlen meglatogatásával: sokan azt tartják, még jobb, ha naponta kétszer is. Ha ennek valamilyen akadálya volna, igyatok sok jó vizet, kivált közvetlen reggeli előtt és után, és végezzetek törzsfordító gyakorlatokat, és minden rendbe jön. Sohase kezdjétek a napot anélkül, hogy valamennyi ételt magatokhoz ne vennétek.

A dohányzás

Minden cserkész ismeri a cserkésztörvényt. Van azonban még egy pontja a törvénynek, amit ugyan nem írtunk le, de minden cserkész ismer. Így hangzik: „A cserkész nem bolond”, és ez az, amiért nem dohányzik, míg növéiben van.

Akármelyik fiú tud dohányozni – ehhez nem kell valami nagyon csodálatos tehetség. A cserkész azonban azért nem teszi, mert nem olyan bolond. Tudja, hogy ha dohányzik, mielőtt teljesen felnőne, ezzel gyöngítheti a szívét, és a szív a fickó testének legfontosabb szerve. Ez szivattyúzza a vért teste minden részébe, hogy húst, csontot és izmot építsen. Ha a szív nem végzi el a munkáját, a fiú nem tud egészségesseé fejlődni. Akármelyik cserkész megmondhatja, hogy a dohányzás rontja a szaglását, ez pedig nagyon fontos neki, ha katonai felderítőként szolgál.

A legjobb sportemberek, katonák, tengerészek és mások nagy hányada nem dohányzik – úgy tartják, jobban megvannak nélküle.

Nincs fiú, aki azért gyújtott volna rá, mert jólesett neki, hanem általában azért, mert attól félt, hogy a többi fiú majd azzal piszkálja: fél a dohányzástól, vagy mert azt hitte, hogy ha dohányzik, ettől nagy embernek látszik – pedig bizony csak kis számár. Ezért határozzátok most el, hogy nem akartok dohányozni, míg föl nem nőttek, és tartsátok magatokat ehhez. Ez sokkal férfiasabb, mintha félig szívott cigarettát szopogatnátok a szátok szögletében. A többi srác meg végül is sokkal jobban fog ezért tisztelni, és talán titokban még utánozni is benneteket.

Tomi, a zöldfűlű – Tomi rágyújt. Férfiasan füstölögni biztosan nagy élvezet. Így gondolta, de már tudja, milyen „gyönyörhöz” vezet.

Az ivás

Egy este katonás külsejű férfi keresett föl. Megmutatta leszerelési papírját, és ezzel igazolta, hogy velem szolgált Dél-Afrikában. Arról panaszkodott, hogy nem kap munkát és hogy éheznek – mindenki csak elutasítja, nyilván azért, mert katona volt. Az orrom és szemem azonban egy szempillantás alatt valami másról győződött meg, és ez volt bajának igazi oka.

Ruházata áporodott dohány- és sörszagot árasztott, ujjja hegye sárga volt a cigarettázástól, és még valami illatos cukorkát is elszopogatott, hogy lehetetlenségé whiskyszagát elnyomja. Nem csoda hát, ha senki sem akarta alkalmazni, sem pénzt adni neki, hogy eligya, hiszen bizonyára csak arra fordította volna, ha kapott volna.

A világ sok nyomorúságának és bajának az az oka, hogy az emberek rászoknak, hogy pénzüket és idejüket ivásra fecséreljék. És a büntetteknek, a betegségeknek, sőt az elmebajnak nagy része is annak tulajdonítható, hogy túl sokat isznak.

Nagyon igaza van a régi mondásnak: „Erős ivás gyöngé férfit szül”.

Egyszerűen lehetetlen, hogy iszákos ember cserkész lehessen. Álljatok ellent az itálnak már a kezdet kezdetén, és határozatok el, hogy soha nem éltek vele. Ha szomjatókat akarjátok oltani, vagy föl akartok frissülni, a víz, a tea vagy a kávé igen jó ital, vagy, ha nagyon meleg van, jobb üdítő a limonádé vagy a citromlé.

Portyán

A jó cserkész egészen komolyan edzi magát, hogy meglegyen folyadék nélkül. Ez nagyrészt szokás dolga. Ha gyaloglás vagy futás közben csukva tartjátok a szátokat, vagy kavicsot tartotok a szátokban (ettől szintén csukva fogjátok tartani), nem fogtok annyira megszomjazni, mintha nyitott szájjal járnátok, és beszívjátok a levegőt és a száraz port. De erőnléteknek is nagyon jónak kell lennie. Ha a torna hiányától kövérek vagytok, biztos, hogy megszomjaztok, és minden kilométer után inni akartok. Ha

nem adtok magatoknak inni, a szomjúság rövid idő alatt elmúlik. Ha menetelés vagy játék közben állandóan vizet isztok, hamarabb kifáradtok, és kifulladtok.

„A vendégem vagy”

Gyakran nehéz elkerülni, hogy erős italt ne igyatok, ha olyan barátaitokkal találkoztok, akik meg akarnak kínálni; de többnyire még jobban örülnek, ha azt válaszoljátok, hogy semmit sem kívántok, mivel nem kerül nekik pénzbe. Ha unszolnak, akkor kérhetek valami ártalmatlan italt. A semmirekellők szeretnek a pultnál ácsorogva beszélgetni és iszogatni – rendszerint mások zsebére –, de mivel semmirekellők, jobb, ha távol tartjátok magatokat a társaságuktól, ha boldogulni akartok, és jól akarjátok magatokat érezni.

Ne felejtsetek: az ital még egyetlen bajt sem orvosolt, csak annál súlyosabbá tett, minél többet ittak. Igaz, néhány órára feledteti, mi is pontosan a bajunk, de minden mást is elfeledtet. Ha valakinek felesége van és gyermekei, elfeledteti vele, hogy kötelessége dolgozni, és gondoskodni róluk, ehelyett még alkalmatlanabbá teszi a munkára.

Van, aki azért iszik, mert szereti, ha félig butának érzi magát, de őrült

Akik rákapnak az ivásra, gyakran tönkreteszik egészségüket, maguk és családjuk boldogságát. Nagyon áll a régi mondás: „Erős ital gyöngye férfit szül.”

az ilyen, mert ha egyszer ivásnak adja a fejét, nem lesz munkaadó, aki bízna benne, hamarosan munkanélkülivé válik, és könnyen megbetegszik. Semmi férfiasság nincs a részegségben. Ha egyszer valaki inni kezd, tönkreteszi egészségét, karrierjét és boldogságát, de a családjáét is. Erre a betegségre csak egyetlen orvosság van: sohasem kezdjétek el.

Önmegtartóztatás

A dohányzás és az ivás egyeseket megkísért, másokat meg nem; de van olyan kísértés, amelyik biztos, hogy előbb-utóbb megkönyékezen benneteket, és erre akarlak most figyelmeztetni titeket.

Talán meglepődnének, ha tudnátok, hány fiú írt már nekem köszönetet azért, amit erről írtam, ezért arra számítok, még több van, aki örül, ha figyelmeztetem arra a titkos bűnre, amely oly sok srácot tart rabságában. A dohányzás és az ivás és a szerencsejáték férfibűn, ezért csak egyes fiúkat csábít, de ez a titkos bűn nem férfibűn – a férfiak csak megvetni tudják azt a fiataalt, aki enged neki.

Van fiú, amelyik hiszi, hogy éppoly nagyon szép és férfias dolog mocskos történeteket mesélni vagy meghallgatni, mint dohányozni, pedig ez csak azt bizonyítja, hogy milyen kis buta.

Az ilyen beszéd és a szennyes könyvek olvasása vagy szeméremsértő képek nézegetése azonban nagyon alkalmas rá, hogy a meggondolatlan fiút önkielégítésre csábítsa. Ez nagyon veszélyes, mert ha szokásává válik, rombolja mind testi egészségét, mind erkölcsi és szellemi erejét.

De ha van bennetek egy fikarcnyi férfiaság, azonnal elűzitek az ilyen kísértést. Abbahagyjátok az ilyen könyv olvasását, az ilyen történet hallgatását, és valami másra terelitek gondolataitokat.

Néha ezt a vágyat a gyomorrontás táplálja, vagy hogy túl nehéz ételt esztek, vagy a székrekedés, vagy túl meleg ágyban alszotok túl sok takaróval. Ilyenkor segíthet, ha hideg fürdőt vagy zuhanyt vesztek, vagy felső testeteket kargyakorlattal, ökölvívással stb. megoldoztatjátok.

„A cserkész testben
és lélekben tiszta.”

Tudja, mit csináljon azzal
a fickóval, aki trágár.

Először talán nehéznek tűnik a kísértést leküzdeni, de ha egyszer sikerül, utána már könnyebb lesz.

Ha tovább is bajotok van vele, ne titkoljátok, hanem forduljatok édesapátokhoz vagy csapatvezetőtökhöz, beszéljétek meg vele, és minden rendbe jön.

Korai kelés

A földerítő legtevékenyebb ideje a kora reggel, mert ekkor táplálkozik, és járkal a vad.

Ezért a cserkész arra szoktatja magát, hogy korán keljen. Ha ez egyszer szokásává válik, tovább nem okoz neki gondot, mivel csak a puhány fickók szokása, hogy napkelte után még aludjanak.

Wellington herceg szokta mondani, aki kis tábori ágyon szeretett aludni: „Ha eljön az ideje, hogy a másik oldalunkra forduljunk az ágyban, itt az ideje, hogy kiforduljunk az ágyból”.

Sok férfi, aki több munkára képes mint mások, azért képes rá, mert egy-két órával korábban kel. A korai kelés több időt ad a játékra is.

Ha egy órával hamarabb keltek, mint a többiek, havonta harminc órával éltek többet, mint ők. Míg nekik tizenkét hónapjuk van egy évben, nektek 365 nappali többletórátok is lesz, vagy harminc többletnapotok – az ő tizenkét hónapjukhoz képest tizenhárom hónapotok.

Nagy igazság van a régi mondókában:

Korán feküdj, korán kelj! Ép, gazdag és bölcs leszel.

Mosolyogj!

Ha nincs kacagás, nincs egészség. Nevessetek, amennyit csak tudtok – jót tesz. Nevessetek hát, amikor csak jót nevethettek. És másokat is nevet-

tessetek, mert ez nekik is jót tesz. Ha valami fáj, vagy bajban vagytok, próbáljatok mosolyogni rajta. Ha nem felejtitek ezt el, és kényszerítitek magatokat, egyszerre csak azon veszitek észre magatokat, hogy ez tényleg megváltoztatja a dolgot.

Ha olyan nagy felderítőkről olvastok, mint pl. John Smith kapitány, a „nyomkereső”, rendszerint azt találhatjátok, hogy egészen vidám öreg fickók voltak.

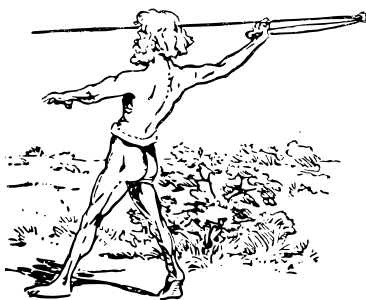
Ha kemény gyakorlatot végez, az átlagfiú hajlamos elkomorodni, míg a cserkésznek mindvégig mosolyognia kell. Eggyel csökken a pontjainak a száma, valahányszor elkomorodik.

Játékok

Váltófutás

Két őrs méri össze erejét abban, melyikük tud távolra váltófutással (vagy kerékpáros váltóval) a legrövidebb idő alatt üzenetet eljuttatni. Az őrsöt elküldik, hogy küldjön majd egymás után három rövid levelet vagy három tárgyat (pl. bizonyos fafajták ágát) egy pontról, amelyik legyen három kilométerre vagy még messzebb.

Amint az őrsvezető elvezette az őrsöt, kellő távolságokra leállítja cserkészzeit; ezek lesznek majd a futók két őrhely között, oda és vissza. Ha a váltókat párosával állítjátok, mindkét irányban lehet üzenetet küldeni.

Jó kartorna az asszegaj vagy egyszerű dárda vetése. Az ausztráliai őslakó fadarabbal toldja meg a karját, hogy így nagyobb erővel dobhassa el a dárdát.

Asszegaj-dobás

A céltábla vékony zsák, amelyet puhán szalmával tömtök ki, vagy kartonlap, vagy keretre feszített ponyva.

Az asszegajok (dárdák) pálcából készülnek: súlyosabbik végükön ki vannak hegyezve vagy vas nyílhegyben végződnek.

19. tábortűz

ELŐZD MEG A BETEGSÉGET!

*A kórokozók és az ellenük vívott harc – Megfelelő étkezés –
Ruházkodás – Alakzatok*

SOK ÉVE, amikor Észak-Indiában, Kasmirban voltam, néhány bennszü-
lött egy fiatalembert hozott hozzám. Azt mondták, magas partról zuhant
le. Nagy fájdalmai voltak, barátai és rokonai már lemondtak az életéről.

Tüzetesebben megvizsgálva nem találtam törött csontot, de megállá-
pítottam, hogy jobb válla kiugrott a gödréből. Kértem őket, fektessék a
földön a hátára, azután levettem jobb cipőmet. A beteg mellé ültem, a
fejével átellenben, jobb lábammal jobb oldalán, úgy, hogy jobb sarkam
nekifeszüljön a kifecamodott váll hónaljának.

Megkértem egyik barátját, üljön a beteg másik oldalára, és fogja erősen.
Ezután két kezemmel megragadtam a beteg csuklóját, és lassan, de erősen
elkezdtem húzni a karját, sarkamat emelőnek használva, míg a válla egy
roppanással vissza nem zökkent a gödrébe.

Ekkor a szerencsétlen elájult.

Az anyja elkezdett üvölteni; azt ordította, hogy szép kis fusermunkát
végeztem, és megöltem a fiát. Én csak vigyorogtam, fölhúztam a cipőmet,
és az feleltem neki, hogy éppen és egészségesen fogom magához téríteni.

Úgy is tettem: kis vizet fröccsentettem a fiú arcába. Lassan magához is tért, és karját gyakorlatilag rendben találta.

Erre föl meg a bennszülöttek azt gondolták, hogy nincs még egy ilyen nagy orvos a világon, mint én, szétkürtölték a vidéken, hogy minden beteget hozzanak hozzám, mert meggyógyítom. A következő két napom bizony borzasztó volt. Mindenféle fajta beteget élém hoztak, és alig volt gyógyszerem, amivel kezelhettem volna őket, de minden tőlem telhetőt elkövettem, és tényleg azt hiszem, hogy némelyik szegény teremtés már attól jobban lett, hogy *azt hitte*, valami nagy jót tettem vele.

A legtöbb azonban attól volt beteg, hogy piszkos volt, és hagyta, hogy sebei beszenyheződjenek; sokan a rossz csatornázástól voltak betegek, mások a rossz víztől és így tovább.

Ezt elmagyaráztam a falvak elöljáróinak, és remélem, ezzel tettem valamit jövőendő egészségükért.

Mindenesetre nagyon hálásak voltak, és bármikor nagy segítségemre voltak, hogy sikerüljön a medvevadászat, legyen élelem stb.

Ha nem konyítottam volna az orvosláshoz, semmit sem tudtam volna tenni a szegény teremtésekért.

Ha már a gyógyításról esett szó, szeretnék figyelmeztetni benneteket arra, hogy ne használjatok túl sok gyógyszert és orvosságot. Ezért ha betegek vagytok, forduljatok szakképzett orvoshoz, és ne olyan szerhez, amiről a reklám azt állítja, hogy gyógyítja azt, amit *ti* a bajotoknak vélték.

A kórokozók és az ellenük vívott harc

A betegséget apró, láthatatlan „baktériumok” vagy „mikrobák” közvetítik a levegőn és vízen át. Nagyon könnyen belélegezhetitek a szátokon, vagy italotokkal vagy ételetekkel kerülhetnek hozzátok, és lenyelve elterjesztik a betegséget bennetek. Ha véretek tényleg egészséges, ez általában nem számít, nem lesz károtok belőlük. Ha azonban a véretek nincs rendben,

ezek a baktériumok megbetegítenek benneteket. A fő tehát az, hogy ha lehet, elpusztítsuk a baktériumokat. Ezek szeretik a sötét, nedves és piszkos helyet. És a rossz csatornából, öreg személtládából, rothadó hulladékból stb. támadnak. Ezért tartsátok tisztán, szárazon szobákat vagy táborokat és ruházatokat, és annyi napot és friss levegőt engedjete be, amennyit csak tudtok; kerüljétek el az olyan helyeket, amelyek bűzt árasztanak.

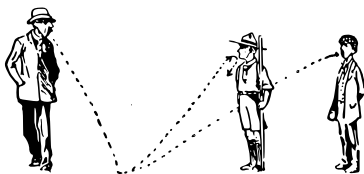
Étkezés előtt mindig mossátok meg kezeteket és körmötöket, mert nagyon jó szálláshelye azoknak a mikrobáknak, amelyek mindenről rátapadnak, amihez csak közben hozzányúltatok.

„Köpködni tilos!”

Nyilvános helyen gyakran találkoztok olyan fölírással, amelyik tiltja a köpködést. Ennek az az oka, hogy sok olyan ember köpköd, akinek tüdőbaja van, és köpetük-ből betegségük mikrobái a levegőbe jutnak, az egészséges emberek belélegzik őket a tüdejükbe, és szintén megbetegednek. Gyakran évekig hordozhatjátok magatokban a betegséget anélkül, hogy tudnátok róla, és ha ti is köpködtök, megeshet, hogy megfertőztök egészségeseket, ezért az ő érdekében ne tegyétek.

Nagyon sok ember szenved ebben a tüdőtuberkulózisnak nevezett betegségben, és nagyon fertőző.

Nem kell azonban félnetek tőle, ha orron át lélegeztek, és rendben tartjátok a véreteket. Helyes, ha zsúfolt színházból, templomból vagy terem-ből kijövet köhögtök, és kifújjátok az orrokat, hogy megszabaduljatok azoktól a mikrobáktól, amelyeket a tömegben más emberektől belélegez-

A tuberkulózis több módon terjed.

Íme az egyik. Egy beteg ember a földre köp. A köpet megszárad és a baktériumok a levegőbe kerülnek.

A száján át lélegző fiú beszívja a baktériumot, az orrán át lélegző cserkész viszont nem.

hettetek. Ha megkaptátok volna a betegséget, a legjobb orvossága, hogy mindig szabad levegőn alusztok, és sokat pihentek.¹⁶

Aludj a szabad levegőn!

Mivel a cserkésznek amúgy is rengeteget kell aludnia a szabadban, akkor már ha szobában alszik, aludjék olyan tágra nyitott ablak mellett, amelyre csak ki tudja tární. Ha hozzászokik, hogy melegben aludjék, megfázhat, ha táborba száll, és semmi sem olyan nevetséges, vagy semmi sem emlékeztet jobban a „zöldfűlűsége”, mint az a cserkész, aki megfázik. Ha egyszer hozzászokott, hogy nyitva tartsa az ablakát, nem fog megfázni.

Sok ember gyakran attól sápadt és girhes, mert olyan szobában lakik, amelyikben ritkán nyitnak ablakot, és a levegő tele van egészségtelen gázokkal és kórokozó csírákkal. Mindennap tártátok ki ablakotokat, hogy kiengedjétek a rossz levegőt.

Az élelem

Nagyon sok betegségnek az az oka, hogy túl sokat, vagy nem a megfelelő ételt esznek.

A cserkésznek tudnia kell, hogyan tartsa magát jó erőben, és hogyan maradjon tevékeny. Ha már kifejlesztette az egészséghez kíváncsi izmait, az erőnléte ezeknek az izmoknak minden további különleges tornáztatása nélkül is megmarad, föltéve, hogy megfelelően táplálkozik.

Mafeking ostrománál csökkentenünk kellett az élelmiszeradagot. A helyőrségnek azok a tagjai, akik hozzá voltak szokva, hogy keveset egyenek, nem szenvedtek ettől annyira, mint azok, akik azt szokták meg, hogy békeidőben alaposan megtömjék a bendőjüket. Ezek legyöngültek,

¹⁶ A tuberkulózis ma már nem népbetegség, mint régebben; de azért nem kell köp-ködnötök.

és ingerlékenyekké váltak. Az ostrom vége felé a porciónk mindössze egy kupac apróra tört zabból állt, egy húszforintos nagyságú süteményből (ez volt napi kenyéradagunk) meg kb. fél kilo húsból és egy liter zabkásából, ami valami olyasféle massa volt, mint a megromlott tapétaragasztó.

A legolcsóbb étel a szárazborsó, a búzaliszt, a zabliszt, a krumpli, a rizs, a makaróni, a kukoricadara és a sajt. Jó étel még a gyümölcs, a zöldségféle, a hal, a tojás, a dió és a tej – ezeken tökéletesen meg lehet élni, kevés vagy semmi hússal.

Ha van rengeteg friss levegőtök, az étel egészségben tart. Ha viszont egész nap szobában ültök, a sok ételtől kövérek és aluszékonyak lesztek. Bármelyik esetben jobb, ha mértékletesen esztek. A fejlődő fiúnak azonban nem szabad koplalnia, viszont ne legyen olyan, mint az a kis malac, aki, amikor az iskolai ünnepélyen megkérdezték:

– Tudnál még enni? –, ezt válaszolta: – Igen, enni még tudnék, de már nincs hová lenyelnem.

Manapság nagy hiba, hogy rengeteg gyógyszert szednek az emberek a saját fejük után, amikor nincs is indoka, hogy egyáltalán orvosságot szedjenek.

A legjobb orvosság a szabad levegő és a mozgás, nagy pohár víz kora reggel, ha székrekedéseitek van, és fél liter meleg víz, mielőtt lefeküdnétek.

A ruházat

A cserkész ruhája lehetőleg gyapjúból legyen, mert ez gyorsan szárad. Nem jó, ha közvetlenül a testen pamutot hordotok, hacsak azonnal ruhát nem váltotok, mielőtt átnedvesedik – könnyen megfázhattok, és semmi hasznát sem lehet venni annak a cserkésznek, amelyik ágyának esik.

Van egy nagyon fontos dolog, amire a cserkésznek figyelnie kell, ha azt akarja, hogy hosszú ideig tudjon menetelni: ez a cipő vagy bakancs. Én jobban szeretem a cipőt a bakancsnál, mert több levegőt enged a lábhoz.

Ez a cipő cserkészmódra van befűzve: a fűző egyik végén csomó van a legalsó lyuk alatt. Kidugjuk a fűzőt, befűzzük a szemközti lyukba, majd fölviszük a legfelsőbe, és lefelé fűzzük be. A feketére rajzolt részek nem látszanak.

Használhatatlanná válik az a cserkész, akinek a sok gyaloglástól föltörik a lába.

Nektek tehát nagy gondot kell fordítanotok arra, hogy jó, jól illeszkedő, tágas bakancsotok legyen, mégpedig elég erős, és a lehető legjobban kövesse csupasz lábatok természetes alakját, belső éle legyen egyenes. Tartsátok bakancsotokat puhán úgy, hogy sok zsírral, birkafaggyúval, cipőpasztával, nyeregszappannal vagy ricinusolajjal kenitek.

Ha hagyjátok, hogy lábatok az izzadástól vagy kívülről átnedvesedjék, megpuhul a bőre, igen gyorsan hólyag keletkezik rajta, és ahol a bakancs egy kicsit is nyomja, földörzsölődik.

Ezért a lábatokat a lehető legszárazabban kell tartanotok. Ehhez az kell, hogy jó minőségű gyapjúharisnyát viseljete. Ha valaki vékony pamut vagy selyemharisnyát hord, ebből rögtön megállapíthatjátok, hogy az illető nem jó gyalogló. Az a fickó, aki legelső ízben gyalogolva hosszú kirándulásra vállalkozik, „zöldfülű”, mivel rendszerint föltörik a lába¹⁷, míg meg nem tanulja tapasztalatból, hogyan tartsa karban a lábát.

Ha lábatok erősen szokott izzadni, hasznos, ha behintitek egyenlő rész bórsavból, talkumból és cinkoxidból készült hintőporral. Ezt a port be kell dörzsölni a lábujjak közé, hogy megakadályozza a tyúkszemképződést. Valamelyest megkeményíthetitek a lábatok bőrét azáltal, hogy tim-sós vagy sós vízben áztatjátok. Mossatok lábat minden nap.

¹⁷ Lefordíthatatlan szójáték. A „zöldfülű” angol megfelelője „tenderfoot”, azaz „kényes lábú”.

Csapatmozgás és csapatalakzatok

Csapatmozgás

A cserkészeknek tudniuk kell, hogyan vonuljanak rendezetten csapatban és őrben egyik helyről a másikra.

Ha helyesen és gyorsan csinálják, a gyors és rendezett mozgás földobja őket, tipp-topppá és fürgévé teszi. Erősíti a törzset tartó izmokat, és azáltal, hogy a testet egyenesen tartja, a tüdőnek és a szívnek rengeteg helye támad, hogy dolgozhasson, és a belső szervek a kellő helyen maradnak, hogy jól megemészthessék az ételt.

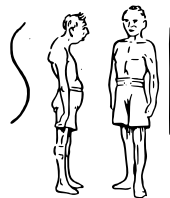
A görnyedt testtartás viszont minden szervet összenyom, nem engedi, hogy megfelelően dolgozhassanak, így akinek ilyen a tartása, rendszerint gyöngé és gyakran beteg is.

A növésben lévő srác hajlamos görbén járni, ezért mindent el kell követnie, hogy erről sok tornával és alakival leszokjék.

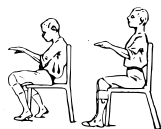
Álljatok egyenesen, ha álltok, üljetek egyenesen, ha leültök, feneketekkel jó hátul a széken. Akár mozogtok, akár álltok, akár ültök, testetek mindig legyen vigyázban, mert ez a szellem éberségére vall, és érdemes ilyen „vigyázban” lennetek, mert sok munkaadó választása az éber külsejű fiúra fog esni, nem a görnyedtre. Ha írásnál asztal fölé kell hajolnotok, vagy csak cipőtöket akarjátok megkötni, ne a hátatokat hajlítsátok be, hanem a derekatokat; ez segít, hogy erősítsétek a testeteket.

Arra a vezényszóra, „Vigyázz!”, a cserkész egyenesen áll, előre néz, két lába egymás mellett, keze természetesen lóg kétoldalt, ujjai kinyújtva.

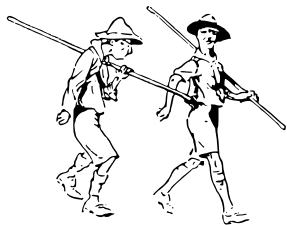
Arra a vezényszóra: „Pihenj!”, bal lábát tizenöt centire kiteszi oldalra,

Az „S” a satnya és az „I” az igényes. Melyik vagy, és melyik akarsz lenni?

Ha széken ülsz, ülj egyenesen, és ne hagyd, hogy tested S-alakban meggörbüljön.

Ne görnyedj, ne bámuld a földet,
mintha szégyellenéd magad. Húzd ki
magad, és villantsd ki a fogad
cserkészmosolyra.

kezét hátul összekulcsolja. Fejét
mozgathatja. Az „Ülj le!” vezény-
szóra leül a földre, tetszés szerinti
helyzetben. Az „Ülj le!” vezény-
szót rendszerint akkor kell kiad-
ni, ha nem akarjátok, hogy a fiúk
vigyázban álljanak, föltéve, hogy
a talaj száraz.

„Lépés, indulj!”-ra a fiúk ballal
feszesen kilépnek, karjukat szaba-
don lengetik, mivel ez jó torna a

testnek, az izmoknak és a belső szerveknek.

„Futólépés!”-re a fiúk könnyű ügetésbe kezdenek rövid, könnyed lépés-
ben, szabad karlengetéssel, és nem leszorítva.

„Cserkészmenet!” – húsz lépést lépnek, majd húszat futólépésben tesz-
nek meg, s így tovább, fölváltva futnak és lépnek, míg a „Járás!” vagy az
„Állj” vezényszót nem hallják.

„Jobbra át!”-ra a fiúk jobbra fordulnak.

„Irány a vezető, vezető jobbra át!” – a vezető jobbra fordul, a többi oda-
gyűlik, ahol ezt csinálta, majd követik.

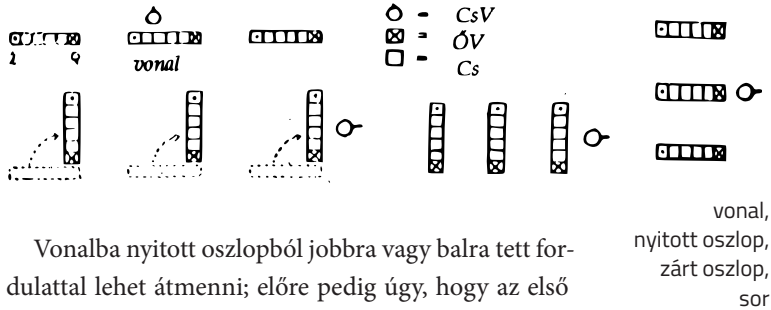
„Vonalba!” (ha „Irány a vezető!”) – a hátul menők fölzárkóznak egy vo-
nalba a vezetővel, a vezető baloldalán.

Csapatalakzatok

Vonal (az őrsök egymás mellett). Minden őrs cserkészei egy vonalba áll-
nak, az őrsvezető a jobb szélén, a segédőrsvezető a balszáron, a többiek
rendre jobbról balra, a csapatvezető a középen előttük.

Nyitott oszlop (az őrsök egymás mögött). Vezényeljétek: „Őrsök, jobb-
ra át!” (ezzel vonal jön létre). „Állj!” (amikor pontosan egymás mögé
kerültek, kellő távkozzal ahhoz, hogy akár jobbra, akár balra fordulnak,
tudnak vonalban állni).

Zárt oszlop. A hátsó őrök előrejönnek az elülső őrökhöz, hogy díszelgésnél kevesebb helyet foglaljanak el, vagy hogy szólni tudjon hozzájuk a vezető.

Vonalba nyitott oszlopból jobbra vagy balra tett fordulattal lehet átmenni; előre pedig úgy, hogy az első őr helyben marad (vagy előre lép), a második őr ferdén menetelve fölzárkózik a jobb oldalra, a harmadik őr fölzárkózik a baloldalra, s így tovább, a többi hátsó őr is, a páros számúak az első őr jobb oldalára, a páratlanok a bal oldalára. A mozgó őrök mindig futólépésben haladnak.

Vonalat hátul nyitott oszlopból úgy alkotnak, hogy mindenki hátraarcot csinál (mindig jobb felé fordulatok¹⁸), majd úgy alakítotok vonalat, amint az előbb leírtam.

Alaki hangtalan vezényszóra

Vigyázzban álló csapat mindezeket az alakzatokat egyetlen vezényszó nélkül is könnyen fölveszi; ehhez mindössze az kell, hogy a csapatvezető jelet adjon, és erre minden cserkész azonnal az őrben kijelölt helyére üget, és az alakzat a vezetővel szembefordulva alakul ki.

18 Nálunk az a szabály, hogy balra fordulunk.

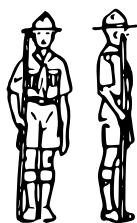
Így például a „Vonalba!” vezényszó helyett vállból oldalra kiterjesztheti két karját; nyitott oszlophoz kiterjeszti két karját, de könyöktől fölfelé behajlítja; zárt oszlophoz ugyanolyan jelzést használhat, mint a nyitott oszlophoz, de karját nem oldalra nyújtja ki, hanem vállból előre.

A patkó a csapat szokásos sorakozó alakzata. Ennek a jele rendszerint az, hogy a test előtt félkörben ide-oda lengetjük a karunkat.

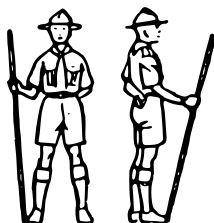
Őrsök közti játéknál a „Sorba!” alakzatot használjuk. Ez azt jelenti, hogy az őrsök indiánsorba állnak: az őrsvezető elöl, a segédőrsvezető leg hátul, arccal a cserkészvezető felé, az őrsök pedig szokásos sorrendjükben jobbról balra. A szokásos jel: a két kar vállból előre nyújtva.

A jelzéseknek mindig futva és halálos csendben kell engedelmeskedni.

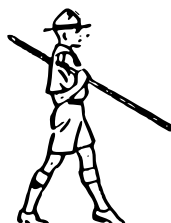
Botfogások

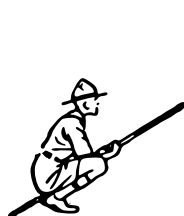
Vigyázz!

Pihenj!

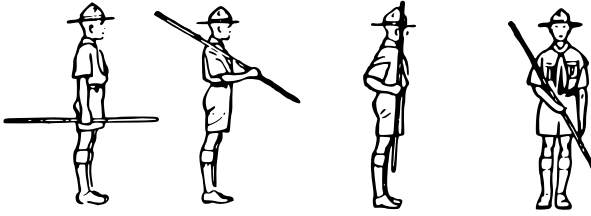
Biztonsági tartás (zárt alakzatban vagy temetésen)

Ülj le!

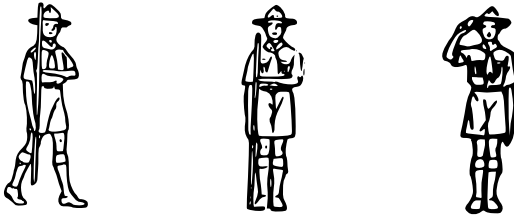

Pihenj! (temetésen)

Bot súlyba! – Bot vállra! – Bot vállhoz! – Botot támassz!

Tisztelgés bottal és bot nélkül

Tisztelgés (menet közben) – Tisztelgés (vigyázban) – Tisztelgés (bot nélkül)

Lovagiasság

20. tábortűz

A MÁSONK IRÁNTI LOVAGIASSÁG

Kóbor lovagok – Segítőkézség – A nők iránti udvariasság

A RÉGMŰLTBAN, „lovagkorban” biztosan gyönyörű látvány lehetett egy ilyen talpig vasba öltözött lovag, amint ragyogó páncéljában, pajzsával és lándzsával, lengő tollakkal a sötétzöld erdőn át lovagolt büszke lován, amelyik elbírta a súlyát, és alig várta, hogy az ellenségre törjenek. És mellette lovagolt apródja – egy fiatalember, aki segítőtársa és kísérője volt, s aki később szintén lovaggá lett.

Mögötte ügetett csatlósainak csapata vagy őrsé – keménykötésű, mo-kány harcosok, készek követni lovagurukat ha kell, akár a halálba is. Ők voltak a múlt azon szívós lovaskatonái, akik bátorságukkal és lovagjuk iránti hűségük odaadásukkal annyi nagyszerű csatát nyertek hazájuknak.

Békében, amikor nem volt kivel harcolni, a lovag mindennap kilovagolt, hátha talál alkalmat, hogy valakivel jót tegyen, aki szükségét lát, kivált ínségben szenvedő nővel vagy gyermekkel. Amikor ily módon igyekezett jót tenni, „kóbor lovagnak” hívták. Őrsének emberei természetesen ugyanúgy tettek, mint vezérük. Erős jobbjával a csatlós ugyanolyan kész volt mindig segíteni az ínségben levőnek, mint gazdájá.

A régi lovagok voltak a nemzet őrsvezetői, csatlósai pedig a nemzet cserkészei.

Őrsvezetőik és a cserkészek ezért nagyon hasonlítanak a lovagokra és kíséreikre, kíváltk, ha mindig szem előtt tartjátok becsületeteket, és mindent elkövettek, hogy segítsétek másokon, akik bajban vannak, vagy segítségeteket kérik. Jelszavatok ez: „Légy résen”!, hogy ezt tegyétek. A lovagok jelszava hasonlóan hangzott: „Állj mindig készen!”

A lovagság intézménye

A lovagságot – azaz a lovagi rendet – vagy 1500 évvel ezelőtt Artúr király alapította Angliában. Atyjának, Uther Pendragon királynak halálakor nagybátyjánál élt, és senki sem tudta, hogy ki lesz majd a király. Neki magának sem volt fogalma, hogy ő a meghalt király fia.

Ekkor a templomudvarban nagy kőre bukkantak, amelybe egy kard volt beleütve, s ez volt ráírva:

„Aki pedig e kardot kihúzza e kőből, az lészen születése jogán egész Anglia királya”.

A főurak mind megpróbálták kirántani, de egyiküknek sem sikerült még csak meg sem mozdítania.

Azon a napon haditornát rendeztek, s ezen Artúr unokatestvére is részt akart venni, de amint kiállt a porondra, észrevette, hogy otthon felejtette a kardját. Elszalajtott hát érte Artúrt. Artúr nem találta, de mivel emlékezett rá, hogy a templomudvarban van egy kard, odament, kirántotta. Simán kijött a kőből. Átadta unokatestvérének. A viadal után megint visszatette a kőbe; azután mindenki próbálta kihúzni, de meg sem tudta mozdítani. Amikor azonban Artúr próbálta, egészen könnyen kijött. Így őt kiáltották ki királynak.

Később összegyűjtött egy csomó lovagot, nagy kerek asztal mellett üldögélt velük, ezért úgy hívták őket: „a Kerekasztal Lovagjai”.

Szent György

Védőszentjük Szent György volt, mert ő volt az összes szentek közt az egyetlen, aki lovas volt. Ő a lovasság védőszentje, és Angliáé is. Ő mindenütt a cserkészek védőszentje is. Ezért minden cserkésznek ismernie kell a történetét.

Szent György Kr. u. 303-ban született Kappadokiában. Tizenhét éves korában lovaskatonának állt, és bátorságával hamarosan hírnevet szerzett magának. Egyszer egy városba ért, Szelembé, amely mellett egy sárkány tanyázott. Ennek minden nap egy városlakót kellett eledeleül adni, akit sorshúzással választottak ki. Aznap, amikor Szent György odaérkezett, a király lányának, Kleolindának a nevét húzták ki. Szent György elhatározta, hogy a leányt nem engedi meghalni, ezért kilovagolt, megtámadta a sárkányt, aki egy közeli mocsárban élt, és megölte.

Szent Györgynek megvolt minden olyan tulajdonsága, ami a cserkészre jellemző: amikor nehézséggel vagy veszéllyel találta magát szembe, nem tért ki előle, nem rettent meg tőle, bármekkorának tűnt is – még ha sárkány alakját öltötte is –, hanem nekiment, minden erejével, amit magából és lovából ki tudott hozni. Bár az ilyen viadalra elégtelenül volt felfegyverezve, hiszen csak egy szál lándzsája volt, nekitámadt, mindent elkövetett, ami tőle telt, és végül sikerült legyőznie azt a veszélyt, amellyel senki sem mert szembeszállni.

Gyürközz, cserkész! Fusd sikerrel a pályád! Kövesd Szent Györgyöt s tüzes paripáját!

Pontosan így kell, hogy szembenézzen a cserkész a nehézséggel vagy veszéllyel, mindegy, mekkorának tűnik, vagy mennyire rosszul volna fölfegyverkezve a harcra.

Merészen és magabiztosan kell nekirontania, minden tőle telhetőt fölhasználva, hogy legyőzze, és nagyon valószínű, hogy győzni is fog.

Szent György napja április 23-án van¹⁹. Ezen a napon minden cserkész fogadalmára és a cserkésztvörvényre gondol. Ne felejtkezzetek meg róla, ha április 23-a ismét eljön, és küldjétek képeslapot a világ többi cserkész-testvérének.

A lovagi törvénykönyv

A lovag törvényei ezek:

„Állj mindig készenlétben, teljes fegyverzetben, kivéve, ha éjszakai nyugodalmad töltöd.”

„Bármin dolgozol is éppen, próbálj meg tiszteletet és becsületet kivívni.”

„Védelmezd a szegényt és a gyöngét; segíts azokon, akik nem tudják megvédeni magukat.”

„Ne tégy semmit, ami bárki mást megsértene, vagy megbántana.”

„Légy kész, hogy harcolj hazád védelmében.”

„A jó hírnévért harcolj, ne a haszonért.”

„Sose szegd meg ígéretedet.”

„Életed árán is őrizd hazád becsületét.”

„Inkább halj meg becsületben, mint élj szegyenben.”

„A lovagi szellem elvárja, hogy a fiatalokat arra tanítsd, hogy a legnehezebb és legalacsonyabb rendű munkát is jó kedvvel s szívesen végezzék, és hogy másokkal jól cselekedjenek”.

Ezek azok a fő szabályok, amelyekből a régi lovagok kiindultak, s amelyekből a mai cserkésztvörvény származik.

A lovag (vagy a cserkész) mindig úriember. Oly sokan vélik, hogy az úriembernek sok pénzének kell lennie. A pénz senkit sem tesz úriemberre. Úriember az, aki a lovagok lovagi törvényeihez tartja magát.

Önzetlenség

John Smith kapitány háromszáz évvel ezelőtt élt angol kalandor volt, meglehetősen kemény vagány, mivel a világ minden táján verekedett, és rakásra gyűjtötte a sebeket. Belül azonban arany volt a szíve.

Keresve sem találhattatok volna nála jobb cserkészt. Egyik kedvenc mondása ez volt: „Nem magunknak születünk, hanem hogy jót tegyünk másokkal”, és ehhez tartotta magát egész életében, mivel ő volt az egyik legönzetlenebb ember a világon.

Önfeláldozás

Lawrence Oates kapitány nagy bátorságról tett tanúbizonyságot Scott utolsó déli-sarki expedícióján. Fölfáldozta magát, hogy bajtársai életben maradhassanak.

Az önfeláldozás egyik legszebb példáját Lawrence Oates kapitány adta, aki részt vett Scott utolsó déli-sarki expedícióján.

A kis csapat 1912. január 18-án érte el a Déli Sarkot. Kesperű csatlódás várta őket: Roald Amundsen norvég fölfedező alig néhány héttel, de már megelőzte őket.

Visszaútkon nagy megpróbáltatásnak tette ki a csapatot a nagy

hideg és a rettenetes időjárás. Az emberek mind gyöngébbekké váltak. Egyikük, Evans altiszt, meg is halt.

Aztán Oatesnak megfagyott a keze és a lába. A szenvedést szó nélkül tűrte, de mindinkább rájött, hogy csak koloncnak van a többi nyakán. Tudta, hogy még ha erőt tudna is venni magán, csak hátráltatná bajtársait. Ha kidőlné, eggyel kevesebb száját kellene etetniük, és a többinek talán volna valamekkora esélye, hogy elérje a legközelebbi raktárukat.

Az egyik reggel tehát kilopódkodott kis sátrából a dühöngő hóviharba – és eltűnt. Nyoma veszett örökre. Életét adta, hogy bajtársai tovább élhessenek.

Sajnos Oates hősies önfeláldozása mégsem tudta megmenteni bajtársait. Az éhség és a fagy mindegyikükkel végzett. Néhány hónap múlva akadt rájuk egy mentőcsapat. Sátrukban feküdtek – mintha aludtak volna.

A fiúkban is megvan ez a szellem.

Egy tizenennyolc éves fickó, név szerint Currie, kislányt pillantott meg, amint Clydebanknél a vasúti sínen játszott, a közeledő vonat előtt. Megpróbálta megmenteni, de sántított, mert focizás közben megsérült, és ez gátolta, hogy kihúzza a kislányt a bajból. A vonat mindkettőjükön keresztülrohant, és megölte mindkettőjüket.

Currie vitéz tette azonban a lovagiasság igazi példája. Önmagát áldozta föl, hogy megpróbáljon megmenteni egy gyermeket.

Több ezer esetben mentettek már meg életet a cserkészek hősiesen.

Kedvesség

„A kedvesség és a gyengédség nagy erény” – tartja a régi spanyol közmondás. Egy másik szerint „Tégy szívességet, de ne nézd, kinek”, vagyis legyetek kedvesek bárkivel, legyen nagy vagy kicsi, gazdag vagy szegény.

Az volt a nagy szám a lovagoknál, hogy mindig tettek valami kedveset, jót az emberekkel. Arra gondoltak, hogy mindenkinek meg kell halnia, de el kell határozni, hogy míg el nem jön az ideje, valami jót kell tenni. Ezért azonnal kell tenni, mivel sohasem tudhatjuk, mikor kell elmennünk.

Így a cserkészeknél fogadalmunk egyik pontjává tettük, hogy mindig segítünk másokon. Nem számít, milyen csekélység ez a jótett: talán csak annyi, hogy segítünk egy anyóának fölemelnie a csomagját, vagy átkísérünk egy kisgyereket a forgalmas úton, vagy pénzt dobunk a szegényeknek gyűjtő templomi perselybe.

A cserkész minden tőle telhetőt megtesz, hogy segítsen másokon, kivált az öregeken és gyermekeken. Naponta legalább egy jótettet tesz.

Valami jót kell tennetek életek minden napján. Kezdjétek el még ma, és sohase feledkezzetek meg erről hátralévő napjaitokban. Gondoljatok a nyakkendőtkre kötött csomóra és cserkészjelvényetekre – arra figyelmeztet, hogy tegyetek jót. Ne csak barátaitokkal tegyetek jót, hanem ismeretlenekkel is.

Nagylelkűség

Vannak, akik halomra gyűjtik a pénzt, de sose adják ki. Jó, ha valaki takarékos, de az is jó, ha kiadjuk a pénzt, ha szükséges, mert hát éppen ez a takarékoskodás egyik célja.

Amikor jótékonykodtok, vigyázzatok, nehogy a rossz jótékonyság hibájába esetek. Nagyon könnyű és kényelmes megoldás, hogy adtok egy forintot az utcai koldusnak, pedig nem kellene. Az a koldus száz esetből kilencvenkilencben cégéres vén csaló, és azzal, hogy nekiadjátok a forintotokat, csak arra bátorítjátok őt is, másokat is, hogy folytassák ezt a mesterséget. Lehet, sőt valószínű, hogy százával vannak igazán szegény és nyomorgó emberek, akik elbújnak, akiket sohasem láttok, és akiknek az a forint égből pottyant ajándék volna. A szeretetszolgálatok tudják, hol vannak, kik ezek, s ha nekik adjátok forintotokat, ők a megfelelő kézbe juttatják.

Nem kell ahhoz gazdagnak lennetek, hogy jótékonykodhassatok. Sok lovag szegény volt. Volt idő, amikor nem egy a pajzsán címerként két

lovagot viselt, akik egy lovon ültek, azt jelezve, hogy túl szegények ahhoz, hogy külön lovuk legyen.

A borraivaló

A borraivaló helytelen.

Az emberek mindenütt borraivalóra lesnek, ahol csak megfordultok, a legkisebb dologért is, amit általános jó érzésből úgyis meg kellene tenniük. A cserkész nem fogad el borraivalót szolgálataiért, csak kenyérkereső munkáért járó fizetséget. Gyakran nehéz visszautasítani, ha borraivalót kínálnak, de a cserkésznek könnyű. Csak azt kell mondania: „Nagyon köszönöm, de cserkész vagyok, és a szabályaink nem engedik, hogy jótettért bármit is elfogadjunk.”

A borraivaló minden kapcsolatot elront.

Képtelenség baráti viszonyban dolgozni valakivel, ha mindig arra gondoltok, mennyi borraivalót tudtok kisajtolni belőle. Vagy ő gondol állandóan arra, hogy mennyi borraivalót is kell nektek adnia. S ha cserkészek egymásért tesznek valamit, azt mindig barátilag kell tenniük.

És íme, egy jó példa arra, mi mindent jelent, ha valaki visszautasítja a borraivalót.

Az amerikai cserkészek ma már kb. két millióan vannak.

Ez bizony szép szám, és ennek a virágzó mozgalomnak az első lökést egy angol cserkész adta Londonban, 1909-ben. Ez a cserkész följajlotta egy idegen úrnak, útbaigazítja, hogy teljesítse napi jótettét. Amikor az idegen ellenszolgáltatást ajánlott föl a zavarásért, a fiú természetesen így válaszolt:

- Köszönöm, uram, de nem. Cserkész vagyok.
- *Cserkész? Az micsoda?* – Az úr addig még nem hallott a cserkészekről. Kikérdezte a fiút, ellátogatott a londoni cserkészközpontba, és mindent megtudakolt a cserkészetről.

Az idegen amerikai volt.

Visszatérve Amerikába elmesélte, milyen csodálatos a cserkészek testvérisége, akik mindig készek, hogy jót tegyenek bárkinek, aki segítségre szorul, de nem fogadnak el érte semmiféle viszonzást.

Ez a gondolat gyorsan gyökeret vert Amerikában, és mindenféle csapatok alakultak. Most szinte ugyanannyi cserkészük van, mint a világ többi országának együttvéve.

Mindez annak a segítségnyújtásnak az eredménye, amelynél a borravá-ló elfogadásának még a gondolata sem merült föl.

Rengeteg levelet kaptam, amelyben emberek csodálatukat fejezik ki a cserkészek iránt, mert jót tettek, és nem fogadtak el érte borra-válót. Na-gyon örülök, hogy ilyenek hallok felőletek, cserkészek.

Persze, ha munkátokért rendes fizetést kaptok, az más dolog, azt helyes elfogadnotok.

Barátságosság

A cserkész
„az egész világ
barátja” és
„minden cser-
kész testvére”.
„Hogy legyen
barátod, légy te
is barát.”

Az erdőjáró és az otthonülő városlakó közt az a nagy különbség, hogy az első ingujjban jár, míg a második nyakig begombolkozik. Az erdőjáró azonnal minden-kivel nyílt és vidám, míg a városi ember kabátjába zárkózik szomszédjai elől, és előzőleg sok mindent ki akar tudakolni partneréről, mielőtt barátkoznék vele. A vadonban vagy a prérin élő ember szabad, ingujjas modorából mindez hiányzik, és ettől az élet minden-kinek minden szempontból sokkal kellemesebbé válik.

A cserkész ne felejtse, hogy ő, akárcsak Kim, „az egész világ barátja”. De ez a barátságosság ne vezessen ahhoz az ostobasághoz, hogy nehezen megkeresett pénzeteket kidobjátok, mert „ti álljátok a cechet”.

Cserkésztvörvényünk így szól: „A cserkész minden cserkésztestvérének tekint.” Ez mutatkozik meg szépen, amikor dzsemboriaink sok ezer cserkésztestvért hoznak össze sokféle népből. A fiúk rájönnek, hogy bár más-más országból valók, ízlésükben és szórakozásukban mind nagyon hasonlítanak egymásra, és hogy irtó jó barátai lehetnek egymásnak.

Azt akarom, cserkészek, hogy tartsátok fenn ezt a barátságot, és tegyétek szélesebbé és erősebbé. Ezt úgy tehetitek, ha írtok külföldi cserkésztestvéreiteknek, és meglátogatjátok őket, vagy meghívjátok őket, hogy látogassanak meg benneteket a táborban.

Ez jó mulatság lesz nektek is, nekik is. De ami még ennél is több, barátság fog szővődni köztetek, és így, ha később nehézségek támadnának az országok között, nem akarnak azonnal háborúzni, hanem barátként vitatják meg ügyeiket, és keresik meg, hogyan egyezhetnek meg a harc kegyetlen és tisztességtelen próbája nélkül.

A jó modor

A lovagok a jó modor példájaként többek közt Julius Caesar történetét hozták föl. Egyszer egy szegény földműves meghívta vacsorára, és egy tál savanyú uborkát tett eléje, abban a hiszemben, hogy ez az a zöldségféle, amit az előkelő köztisztviselők szeretnek. Caesar azzal mutatta ki udvariasságát, hogy megette az egész tállal, és még bizonygatta is, mennyire szereti, pedig csípte a száját, és más véleményen volt róla, mint vendéglátója.

Ha Spanyolországban megkérdezitek valakitől az utat, nemcsak megmutatja, hanem kalapját levéve meghajol, és kijelenti, hogy nagy szerencséjének tartja, hogy megmutathatja, és veletek megy, míg el nem vezetett a kívánt helyre. És nem fogad el érte semmit.

A francia leveszi a kalapját, ha idegenhez fordul, még akkor is, ha rendőrtől kérdi az utat.

A holland halász, amilyen magas és testes, az egész utcát elfoglalja, ha

végigmegy rajta. De ha idegennel találkozik, oldalra húzódik, és mosolyogva megemeli a sapkáját, amint elmegy előtte.

Egy hölgy mesélte, hogy egészen megrettent, amikor egy távoli nyugat-kanadai községben egy csapat vad külsejű cowboyjal találkozott, akik az utcán szembejöttek vele. Amint azonban a közelébe értek, oldalra álltak, a legnagyobb tisztelettel levették kalapjukat, és utat engedtek neki.

A nők iránti udvariasság

A letűnt századok lovagjai különösen figyelmesek és udvariasak voltak a nőkkel.

Conan Doyle *A Fehér Társaság* című könyvének szereplője, Sir Nigel Loring, mintaképe a régi idők udvarias lovagjának. Bár nagyon alacsony volt, és fél szemére vak – mert még pályája kezdetén egy ellenfele meszet fröccsentett a szemébe –, végtelenül bátor volt, ugyanakkor nagyon szerény és nagyon segítőkész.

Mindenekfölött azonban nagy tisztelettel viseltetett a nők iránt. Egyszerű asszony volt a felesége, ő azonban mindig nagyra tartotta szépségét, erényességét, és bárkivel kész volt megvívni, aki ezt kétségbe vonta. De a szegény asszonyokkal is mindig udvarias és segítőkész volt, akár öregek voltak, akár fiatalok. És a cserkésznek pontosan így kell viselkednie.

Maga Artúr király, a lovagi törvények megalkotója is udvarias volt a nőkkel. Egyszer egy leány rohant be a termébe, segítségért esedezve. Sártól csatakos haja ziláltnan hullott arcába, karját szederinda sértette föl, ruhája rongyokban lógott. A környéken csatangoló rablóbanda bántalmazta, minden rosszat elkövetve, amit csak tudott. Amint végighallgatta elbeszélését, Artúr király lóra pattant, a rablóbarlanghoz vágatott, és élete kockáztatásával megtámadta és legyőzte őket, úgy, hogy nem tudták tovább zaklatni népét.

Ha hölgyel vagy gyermekkel sétál, a cserkésznek mindig a baloldalára

kell engednie, hogy jobbajával védelmezhesse²⁰. Más a szabály, ha utcán megy: ott a férfi a nő azon oldalán megy, amelyik a forgalom felé esik, hogy védje baleset vagy a fölfröccsenő sár stb. ellen.

Ha asszony vagy gyermek jön vele szemben, természetes, hogy mindig a cserkész tér ki, még akkor is, ha a sárba kell lépnie a gyalogjáróról.

Ugyanígy, zsúfolt buszon vagy vasúti kocsiban való utazáskor, aki méltónak tartja magát a férfi nevére, nem engedi, hogy nő álldogáljon, ha neki van ülőhelye. Tüstént átengedi. Nektek, cserkészeknek, jó példával kell elől járnotok, és nektek kell elsőként így tennetek. És tegyétek ezt jókedvűen, mosolyogva, nehogy azt higgyék, bosszant titeket, hogy így kell viselkednetek.

Ha utcán jártok, állandóan tartsátok nyitva a szemeteket, hogy segíthessetek a nőknek és gyermekeknek. Jó alkalom, amikor át akarnak kelni az úton, vagy az utat tudakolják, vagy taxit, buszt keresnek. Ha meglátjátok, menjetek oda, és azonnal segítsetek – és ne fogadjatok el semmiféle jutalmat.

A minap láttam, hogy egy fiú kisegített egy hölgyet az autóból. Amint becsukta mögötte az ajtót, a hölgy feléje fordult, hogy pénzt adjon neki. A fiú azonban sapkájához emelte a kezét, és mosolyogva így szólt: „Köszönöm, asszonyom, de nem; ez a kötelességem”, s ezzel elment. Megráztam a kezét, mivel úgy éreztem, hogy bár nem tanították rá, de született cserkész volt.

Ezt az udvariasságot még több fiúnál szeretném látni.

Természetes, hogy balesetnél a férfiak és fiúk először mindig arról gondoskodnak, hogy a nők és a gyermekek kerüljenek ki a veszélyből, és csak azután gondolnak arra, hogy maguk is meneküljenek. Hajótörésnél nagyon figyelemre méltó, milyen körültekintően intézkednek arról, hogy előbb a nőket, a gyermekeket és az öregeket mentik, csak utána a férfiakat.

Mindig udvariasaknak kell lennetek a hölgyekkel. Ha leültetek, és egy hölgy lép a szobába, álljatok föl, és nézzetek utána, tudtok-e valamiben szolgálatára lenni, mielőtt ismét leültök.

Ne foglalkozzatok olyan lánnyal, akivel nem szeretnétek, hogy édesanyátok vagy lánytestvéretek együtt látna benneteket. Ne udvaroljatok senkinek, ha nem házasság a célotok. Ne nősüljetez mindaddig, míg nem kerültök olyan helyzetbe, hogy el tudjátok tartani feleségeteket és gyermekeiteket.

„Köszönöm!”

Figyeljetez csak ide! Van egy nagyon fontos, apró udvariasság, amiről túl gyakran megfeledkeznek, de amit az igazi cserkész sohasem felejt el: ez a köszönet minden kedvességért, amit kaptok. *Az ajándék nem a tietek, míg meg nem köszöntétek.* Nem fejeződik be a táborozás, még ha már össze is csomagoltátok felszereléseiteket, és fölsepertétek a táborhelyet, míg meg nem köszöntétek a tulajdonosnak, hogy használhattátok, és meg nem köszöntétek Istennek, hogy kellemesen tölthettétek el az időt.

Őrsi lovagiassági gyakorlatok

Az őrsvezető sokat tehet, hogy buzdítson a jótetre azzal, hogy alkalmas időben (de nem túlzásba vité) megemlíti, s néha megkérdezi cserkészzeit, milyen jótettet hajtottak végre az utóbbi időben. Amikor kirándul őrsével, javasolhat jótettet a cserkészeknek és az őrsnek. De ne feledjétek: AZ ŐRSVEZETŐ SZEMÉLYES JÓ PÉLDÁJA A LEGFONTOSABB.

*

Minden reggel köttessetek csomót a cserkészekkel nyakkendőjükre, hogy elinduláskor emlékeztesse őket a napi jótetre, míg szokásukká nem válik.

✱

Beszélgessetek el arról, milyen sokféle jótettet végezhet a fiú a nap folyamán.

✱

Szórjon homokot a megfagyott útra, nehogy valaki elcsússzék – vegye föl a narancs- vagy banánhéjat a járdáról, nehogy az emberek eleszenek rajta – segítsen az öregeknek – segítsen az utcát tisztán tartani azzal, hogy fölszedi a papírhulladékot. AZUTÁN HAJTSÁK IS VÉGRE VALAMELYIK ÖTLETET!

✱

Az egyik cserkész hozzon magával egy teljesen idegen fiút vendégnek, hogy a délután együtt játsszatok vele, együtt hallgassa veletek a tábortűzi elbeszéléseket és így tovább.

21. tábortűz

ÖNFEGYELEM

Becsületesség – Engedelmesség – Bátorság – Jókedv

AZ IGAZI LOVAG szemében becsülete volt a legdrágább kincs – szent volt neki. Aki becsületes, abban mindig meg kell bízni. Sohasem tesz tisztességtelent, például nem hazudik, nem csalja meg feljebbvalóját vagy munkaadóját, sem beosztottait, és mindig tiszteletet kelt embertársaiban.

A kapitány az utolsó pillanatig a hajón marad. Miért? Hiszen az a hajó csak egy rakás vas és fa, és az ő élete is van olyan értékes, mint a hajón lévő nők és gyermekeké. De ő előbb mindenki mást elmenekít biztonságosan, mielőtt megpróbálná, hogy a saját, értékesebb életét mentse. Miért? Mert a hajó az ő hajója, s arra tanították, hogy kötelessége kitartani rajta. Becstelenségnek tartaná, ha másképpen cselekednék, ezért többre tartja becsületét, mint a maga biztonságát.

Ugyanígy a cserkésznek is a becsületét kell tartania a legtöbbre.

Lord Kitchener ezt mondta a cserkészeknek: „Egyetlen gondolatot szeretnék mindannyiótok agyába belevésni: HA EGYSZER CSERKÉSZEK LETTETEK, MINDIG AZOK MARADTOK”. Ezen azt értette, hogy ha felnőttek, akkor is azt kell tennetek, amit cserkészként tanultatok – kivált azt, hogy becsületesek és megbízhatók maradtok.

Korrekttség

Legyetek magatok is korrekték, és követeljétek meg, hogy mások is korrekték legyenek!

Ha azt látjátok, hogy egy behemót nekiesik egy kicsi vagy gyöngé fiúnak, állítsátok meg, mert ez „nem fair”. Ha egy díjbokszoló mérkőzés közben kiüti ellenfelét, nem szabad ütnie, míg amaz a padlón van.

Az itt a lényeg, hogy a korrektség régi lovagi gondolat, a régi lovagoktól örököltük, és mindig hozzá kell tartanunk magunkat.

Becsületesség

A becsületesség a becsület egyik formája. A becsületes emberre akár mennyi pénzt vagy más értéket rá lehet bízni, biztosan nem lopja el.

A csalás mindig alattomos, sunyi dolog.

Ha úgy érzitek, csalnotok kell, mert meg akartok nyerni egy játékot, vagy nagyon aggódtok, mert a játékban, amiben részt vesztek, a szerencse kezd ellenetek fordulni, csak ezt hajtogassátok: „Végül is ez csak játék. Nem dől össze a világ, ha vesztek. Nem győzhet az ember mindig, bár kitartok, hogy sikerüljön, ha úgy fordul.”

Ha így megőrzitek higgadtságotokat, nagyon gyakran rájöttök majd, hogy végül is csak nyertek rajta, hogy nem vagytok túl aggályoskodók vagy kétségbeesettek. És ne feledjétek: ha igazi cserkészek vagytok, azonnal megtapsoljátok a győztest, vagy kezet ráztok vele, valahányszor vesztek, és gratuláltok annak a srácnak, aki legyőzött titeket.

Ehhez a szabályhoz tartják magukat a cserkészek *minden* játéknál és versenynél.

„Ó, Istenem, segíts, hogy győzzek, de ha bölcsességed szerint azt akarod, hogy ne győzzek, akkor segíts, ó Uram, hogy jól tudjak veszteni.”

Hűség

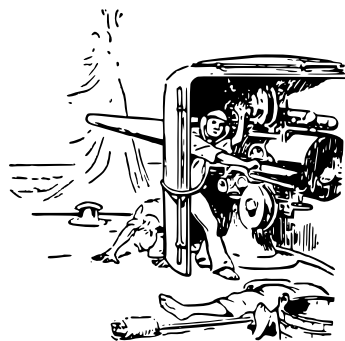
A hűség volt az egyik legtöbbször értékelt lovagi erény. Odaadóan hűek voltak királyukhoz és hazájukhoz. Mindig készen álltak, és égő vágyat éreztek, hogy meghaljanak védelmében. Ugyanígy, aki a lovagok utóda, annak hűségesebbnek kell lennie hazájához és mindenkihez, aki feljebbvalója, legyen az tisztje vagy munkaadója, és ragaszkodnia kell hozzá jóban-rosszban, mert ez is kötelessége. Ha nem akar hűséges lenni, hagyja el a helyét, ha van benne még egy szikrája a becsületnek és férfiasságnak.

Ugyanígy hűségesebbnek kell lennie családjához és barátaihoz, és támogatnia kell őket jó- és balsorsban egyaránt.

A kötelesség hű teljesítésének szép példája a régi római katona, aki kitarzott őrhelyén, amikor Pompeji városát elöntötte a Vezúv hamuja és lávája. Maradványai ma is ott vannak, keze a szája és orra előtt, hogy küzdjön a fulladás ellen, ami végül halálát okozta.

A kötelesség mindenek előtt

Jack Cornwall nevét és hírét minden fiú ismeri Britanniában. Ő volt az a fickó, aki 1916-ban a Jütland melletti nagy tengeri ütközetben kitarzott

ágyúja mellett a *Chester* nevű hajón, bár az ágyú minden kezelőjét már megölték, vagy megsebesítették, és ő maga fedezékbe vonulhatott volna.

Jack Cornwall csupán egy fiú volt, de a Jütland melletti tengeri ütközetben megmutatta, hogy férfimódra helyt tud állni.

Bár súlyosan megsebesült, de mint lövegirányzónak az volt a kötelessége, hogy az ágyú melletti őrhelyen maradjon, és ott is maradt erős tűzben húsz percre, hátha szükség lesz rá.

A csata végén, miután a *Chester* sikeresen átvészelte három német cir-kálóval vívott mérkőzését, az ágyú kezelőinek egyetlen sértetlen tagja ezt mondta neki:

– Jó munka volt, fickó! Kitartottál keményen! Szerencsés vagy, hogy nem sebesültél meg.

– Hát, ami azt illeti, megsebesültem – itt a mellemen. De győztünk?

– Igen, fiam.

A fiú ájultan esett össze. Néhány napig még élt a kórházban, végül behalt sebeibe, de elégedetten – abban a tudatban, hogy megtette kötelességét. Kitartott, ahogyan minden cserkésznek is ki kell tartania.

Fegyelem és engedelmesség

A cserkésznél és a katonánál a fegyelem és az engedelmesség éppoly fontos, mint a bátorság. A *Birkenhead* csapatszállító hajó volt. 630 katona volt rajta családjával és 130 tengerész. A Jóreménység-foka körül egy éjszaka valami sziklának ütközött, és kezdett darabokra esni.

A katonákat azonnal fölsorakoztatták a fedélzeten. Egy részük azt a parancsot kapta, hogy szedje elő a csónakokat, és szállítsa beléjük a nőket és gyerekeket, másoknak azt mondták, hozzák föl a lovakat a hajófenékből, és engedjék a tengerbe, hogy így partra tudjanak úszni. Amikor mindezt teljesítették, kiderült, hogy nincs elég csónak ahhoz, hogy a férfiakat fölvegye, ezért azt a parancsot kapták, hogy ne hagyják el a sorukat.

Ekkor a hajó kettétört, és süllyedni kezdett. A kapitány ráordított az emberekre, hogy ugorjanak át a korláton, és mentsék életüket, de a rangidős tiszt, Seaton ezredes, így szólt:

– Nem. Maradjanak a sorban!

Mivel látta, hogy ha a csónakokhoz úsznak, és megpróbálnak beszállni, valószínűleg elsüllyeszti őket.

Így az emberek a sorban maradtak, és amint a hajó oldalára fordult, és elsüllyedt, hurrát kiáltottak, és elsüllyedtek vele együtt. A hajón lévő 760 emberből csak 192 menekült meg, de talán még ezek is elvesztek volna, ha a többiek fegyelme és önfeláldozása nem segített volna rajtuk.

A tengerészcadéttal teli *Fort Jackson* nevű brit iskolahajónak neki-futott egy gőzhajó, de akárcsak a *Birkenheaden*, itt sem tört ki pánik, sem jajveszékelés. A fiúk gyorsan fősorakoztak, fölvelték mentőövüket, és nyugodtan s okosan néztek szembe a veszéllyel. És megúszták egyetlen áldozat nélkül.

Alázatosság

A lovagok az alázatosság erényét is gyakorolták. Bár a harcban és a hadjáratban általában különbek voltak akárkinél, sohasem engedték meg maguknak, hogy hetvenkedjenek. Ezért ti se hetvenkedjetek.

És ne képzeljétek, hogy bármihez is jogotok van ezen a földön, azon kívül, amit kiérdemeltetek. Akkor van jogotok arra, hogy higgyenek nektek, ha kiérdemeltétek azzal, hogy mindig az igazat mondtátok, és akkor van jogotok börtönbe menni, ha kiérdemeltétek azzal, hogy loptatok.

Nagyon sokan vannak, akik elkezdenek jogaikért üvöltözni, pedig soha semmit sem tettek, hogy kiérdemeljék őket. Előbb tegyétek kötelességeketek, azután majd megkapjátok jogaitokat is.

Bátorság

Nagyon kevesen születnek bátorinak, de bárki bátorrá nevelheti magát, ha megpróbálja – kivált, ha ezt még fiúkorában kezdi.

A bátor ember gondolkodás nélkül belerohan a veszélybe, a kevésbé bátor viszont habozik. Olyan ez, mint az úszás. Sok fiú megy a folyóra fürdeni, de csak vacogva kuporog a parton, és kérdezgeti, milyen mély a víz, nagyon hideg-e neki – a bátor meg átrohan a feje fölött, fejest ugrik a vízbe, és néhány másodperc múlva már vidáman úszkál.

Az indiánoknak bátraknak kellett lenniük, ha életben akartak maradni: a bölény húsán éltek, a bölény vadászata pedig veszélyes volt.

A dolog nyitja az, hogy ha veszélyt láttok, ne álljatok meg bámulni – mennél tovább nézitek, annál kevésbé fog tetszeni nektek –, hanem ugorjatok bele fejessel, merészen vágjatok bele, és mielőtt benne vagytok, fele olyan rossz sem lesz, mint amilyennek látszott.

Kitartás

A lovagok olyan emberek voltak, akik sose mondták, hogy „meghalok”, csak ha már meghaltak. Mindig készek voltak, hogy a végsőökig kitartsanak. De az emberek nagyon gyakori hibája, hogy jóval azelőtt beadják a derekukat a bajnak vagy a félelemnek, mielőtt kellene. Sokan abbahagyják a kemény munkát, mivel nem érnek el azonnali sikert; talán ha egy kicsit tovább kitartanának, a siker is megjönne. Kemény munkára kell számítani előbb, hogy megjöjjön a siker később.

Talán valamelyikőtök már hallotta a két béka esetét. Ha nem, elmondom.

Két béka egy napon sétára indult. Útközben egy nagy tálra bukkantak, amely tele volt tejszínnel. Belekukkantottak, és bele is pottyantak.

Így szólt az egyik:

– Ez valami újfajta víz! Hogy tudna az ember úszni az ilyen lötytyben, mint ez?! Próbálni sem érdemes. – El is süllyedt a fenékre, s megfulladt, mert nem volt benne kitartás.

A másik azonban bátrabb béka volt, úszni kezdett, karjával, lábával, ahogy csak tudott, hogy a felszínen tartsa magát. Valahányszor úgy érezte, süllyed, még keményebben küzdött, mint azelőtt, s nem veszítette el a reményt.

Végül, amikor már teljesen kimerült, és látta, hogy most már föl kell adnia, különös dolog történt. Karjának és lábának kemény munkájával annyira megköpülte a tejszint, hogy egyszerre csak azon vette magát észre, hogy egy vajrögöcskén ül!

Így, ha a dolgok rosszul állnak, csak mosolyogjatok, és énekeljetekek magatokban, és szerencsésen fogtok kikerülni a bajból.

Nagyon nagy lépés a siker felé, ha el tudjátok viselni a csalódást.

Jókedv

A lovagok nagyon vigyáztak, hogy mindig jókedvűek legyenek. Rossz modornak tartották, ha valaki elvesztette a jókedvét, és kimutatta haragját.

John Smith kapitány maga is vidám ember volt. Tényleg, amikor élete vége felé két fiúnak elmondta kalandjait, akik egy könyvben le is írták őket. A fiúk elmesélték, hogy nagyon nehéz volt mindent megérteni, amit mondott, mert bajai ecsetelésénél minduntalan harsány nevetésre fakadt. Az is biztos azonban, hogy ha nem lett volna vidám, feleannyi bajon sem tudott volna úrrá lenni, amelyekkel élete más-más szakában szembetalálkozott.

Ellenségei újra és újra elfogták – néha kegyetlen ellenségei –, de kellesz modorával mindig sikerült meghódítania őket, és barátokká váltak annyira, hogy el is engedték, vagy, ha megszökött, nem igyekeztek elfogni.

Ha jókedvvel végzitek munkátokat, még inkább öröm lesz számotokra.

John Smith kapitány egyszer egy mocsárba tévedt indián vezetőjével együtt, akivel csuklójánál fogva össze volt kötve. Amikor elfogták, vidám természetének köszönhetette, hogy megszökhetett.

És ha vidámak vagytok, ezzel öröme hangoltok másokat is, és ez egyik cserkészkötelességeitek. Sir J. M. Barrie ezt írta: „Aki napsugarat visz mások életébe, magát sem tudja megfosztani a boldogságtól. Ha másokat boldoggá tesztek, magatokat teszitek boldoggá.”

És most elárulok nektek egy titkot, hogyan könnyíthettek a munkátokon, bármi legyen is az. Ha az a munkátok, hogy iskolába jártok, vagy alkalmazottak vagytok, vagy műhelyben vagy hivatalban dolgoztok, ha akarjátok, nagyon szomorúakká és fáradtakká is válhattok a munkától. Ha állandóan arra gondoltok, hogy mi minden szórakozás vár rátok, amint megszabadultok a munkából, s másoknak mennyivel jobb dolguk van, akiknek nem kell dolgozniuk, akkor lassan meggyűlölték a munkátokat – egész idő alatt nyűg lesz, rosszul végzitek, és nem juttok semmi-re. De ha másképp fogjátok föl a dolgot, s arra gondoltok, végül mi lesz munkátok gyümölcse, és mennyi jó származik majd belőle magatoknak és másoknak, akiknek valamit csináltok, akkor lelkesen fogtok nekiesni, és hamarosan azt veszitek észre, hogy nem hogy gyűlölnétek a munkát, de egyenesen szeretitek, és mind jobban végzitek.

Ha megszoktátok, hogy állandóan derűs szemmel nézzétek a világot, ritkán lesznek komoly gondjaitok, mert ha súlyosnak látszik is a nehézség, a bosszúság vagy veszély, ha bölcsek vagytok, mosolyra kényszerítitek magatokat, ami, elismerem, nehezen megy. De abban a percben, amint nevetni tudtok, mintha szétfoszlott volna minden bajotok, és egészen könnyen meg tudtok velük birkózni.

Kiegyensúlyozottság

Az a fiú képes kiegyensúlyozottá válni, aki akarja. Ez az égvilágon mindenben segít neki, kivált, ha nehéz helyzetbe vagy bajba kerül. Gyakran olyan helyzetben is állni tudja a sarat, amilyenben a hirtelen haragú kiborul, vagy felfortyanva elrohan.

A csúnya beszéddel és káromkodással, akárcsak a dohányzással, a fiúk azt szeretnék megmutatni, hogy milyen férfiasak, pedig csak butaságukat teszik nyilvánvalóvá. Aki káromkodik, általában olyan ember, akit könnyű fölbosszantani, aki a nehéz helyzetben elveszti a fejét. Ezért nem lehet rá számítani.

De ti a legnagyobb nehézség közepette is tökéletesen nyugodtak akartok maradni, ezért ha észreveszitek, hogy nagyon nyugtalanok, izgatottak vagy mérgesek vagytok, ne káromkodjatok – erőltessetek mosolygást, és ez egy pillanat alatt helyrebillent benneteket.

John Smith kapitány, aki sem nem dohányzott, sem nem káromkodott, érdekes módon bánt el szitkozódó társaival, s ezt a módszert a cserkészek is használják. Naplójában meséli, hogy favágás közben embereinek föltört a tenyere, ezért úgy minden harmadik csapásnál hangos káromkodás nyomta el a fejsze visszhangját.

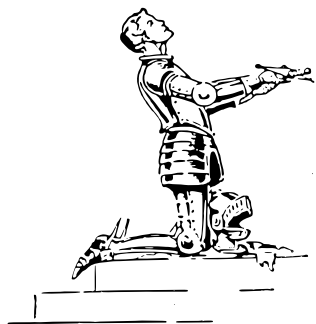
Hogy ebből kigyógyítsa őket, azt találta ki, hogy mindegyiknél följegyezte, hányszor káromkodott, és éjszaka ugyanannyi kancsó vizet zúdított a káromkodó ingujjába, „és ezzel a vétkest úgy megfürdettem – írja a kapitány –, hogy egy hétig alig lehetett káromkodást hallani.”

22. tábortűz

ÖNNEVELÉS

A vallás – Takarékoság – Hogyan keressen pénzt a cserkész

A RÉGI LOVAGOK igen vallásosak voltak. Hűségesen eljártak az isten-tiszteletre, különösen csata vagy nehéz vállalkozás előtt. Úgy tartották helyesnek, ha mindig föl vannak készülve a halálra. De nemcsak a templomban tisztelték Istent, hanem csodálattal szemlélték kezének munkáját az általa teremtetett dolgokban is: az állatokban, növényekben és az egész természetben.

Ezt teszik ma a béke cserkészei is. Bármerre járnak, szeretik az erdőt, a hegyet és a síkságot. Szeretik megfigyelni és megismerni az ott lakó állatokat, a virágok és növények csodálatos tulajdonságait.

Nem jó ember az, aki nem hisz Istenben, és nem engedelmeskedik törvényeinek. Ezért minden cserkésznek valamelyik valláshoz kell tartoznia.

A vallás nagyon egyszerű dolog:

Először: *Szeresd és szolgálj Istent.* Másodszor: *Szeresd és szolgálj felebarátodat.*

Amikor teljesítitek Isten iránti kötelességeket, legyetek hálásak Iránta. Ha valami kellemeset vagy jó játékot élveztek, vagy sikerül valami jót ten-

A cserkész feladata nem az, hogy JÓ LEGYEN, hanem, hogy JÓT TEGYEN. Az a kötelessége, hogy szolgálatkész és nagylelkű legyen mások iránt.

netek, köszönjétek meg Neki, még ha csak egy-két szóval is, úgy, ahogyan evés előtt imádkoztok. És jó dolog másokért imádkozni. Például, ha indulófélfben lévő vonatot láttok, kérjétek Isten áldását mindazokra, akik rajta ülnek. Amikor teljesítitek az emberek iránti kötelességeket, legyetek szolgálatkészek és nagylelkűek, és legyetek mindig hálásak, ha valami jót tesznek veletek, és ügyeljétek rá, hogy ki is mutassátok, milyen hálásak vagytok. Megint csak emlékezzetek rá, hogy az ajándék nem a tietek, míg meg nem köszöntétek az ajándékozónak.

Míg földi életeteket élitek, próbáljátok meg, hogy valami olyan jót tegyetek, aki megmarad utánatok.

Egy író ezt mondja: „Sokszor azt hiszem, hogy mikor lenyugszik a nap, a világot óriási takaró takarja el az égi fény elől, de a csillagok ezen a takarón fúrt kis lyukak, amelyeket azok fúrtak, akik valami jót tettek a földön. A csillagok nem egyforma nagyok: vannak nagyobbak, vannak kisebbek, és egyik ember nagy tetteket hajtott végre, másik kis tetteket, de mindegyik elkészítette a maga lyukát a takarón azzal, hogy jót tett, mielőtt égbe szállt.”

Próbáljátok meg ti is, és amíg itt éltek a földön, jó munkával fúrjátok ki a magatok lyukát a takarón. Nem rossz, ha jók vagytok, de sokkal jobb, ha jót tesztek.

Takarékosság

Nem érdekes-e, fiúk, hogy közületek, akik most ezeket a sorokat olvassátok, bizonyára többen meggazdagodnak, de lesznek, akik szegénységben

és nyomorban fognak meghalni. Nagyrészt rajtatok múlik, melyik akartok lenni.

És nagyon hamar meg tudjátok mondani, milyen jövő vár rátok.

Az a srác, aki már fiú korában elkezd pénzt keresni, pénzt fog keresni férfiként is. Először ez nehéznek tűnik nektek, de később könnyebbnek találjátok. Ha nekiláttok, és csináljátok, egészen biztos, hogy végül sikerülni fog – kivált, ha kemény munkával keressétek a pénzt.

Ha könnyűszerrel akarnátok hozzájutni, mondjuk fogadással a lóversenyen, biztos, hogy utóbb ráfizettek. Senki sem nyer a végén, aki fogadásokat köt; csak a bukméker nyer, az az ember, akinél fogadtok. Mégis sok ezer ostoba ember fogad, mivel egyszer nyert valamicskét, vagy abban reménykedik, hogy egyszer majd csak nyer.

Töméntelen szegény fiúból lett gazdag ember. De csaknem minden egyes esetben azért, mert már a kezdet kezdetén elhatározta, hogy ezt akarja. Megdolgozott érte, és minden fillérjét bankba tette, amit csak keresett, hogy legyen miből elkezdenie.

Ugyanígy közületek bárkinek megvan az esélye, de akarnotok kell.

A régi lovagokat arra kötelezte szabályzatuk, hogy takarékoskodjanak, ne költsenek nagy összeget saját szórakozásukra, hanem tegyék félre, hogy fönnttarthassák magukat, ne legyenek mások terhére, és azért is, hogy még többjük legyen jótékonykodásra. Ha nem volt saját pénzük, nem engedték őket koldulni, hanem dolgozniuk kellett érte, s megszerezni így vagy úgy. A pénzkereset tehát együtt jár a férfiasággal, a kemény munkával és a józansággal.

Hogyan keressen pénzt a cserkész?

Nagyon jól fizető foglalkozás a régi bútor javítása és fölüújítása. Képkeretet, madárkalitkát, játékot is könnyen el lehet adni. A kanári-, csirke- és nyúltenyésztés is jól fizet. A méhészkedés is.

Sokféle módon kereshet pénzt a srác: kerítés-festéstől és kertgondozástól küldöncséig mindennel.

Gyűjtsetek régi ládákat és dobozokat, és vágjátok össze tűzifának. Van, ahol érdemes kecskét tartani, és a tejét árulni. A kosárfonás, gölöncsérség, könyvkötés, stb. mind pénzt hoz a házhoz.

Ha az őr összeáll, vidéki városban Boyszolgálatot állíthat föl, vagy kertet művelhet, hogy a zöldséget és virágot eladhassa, vagy együtttest szervezhet, cserkész-kiállítást vagy előadást rendezhet.

Ez csak néhány ötlet. Rengeteg más módja is van a pénzkeresésnek, amit ti találhattok ki, attól függően, hol laktok. De számítanotok kell rá: ahhoz, hogy pénzetek legyen, dolgoznotok kell.

Ted Payne, a színész, egyik szerepében ezt mondja: „Nem tudom, mi van velem. Jól eszem, jól iszom, jól alszom, de valahogy, ha valaki csak kiejti azt a szót,

hogy »munka«, kilel a hideg”. Jó sok pipogya srác van, akit rögtön „kilel a hideg”, miheylt dolgoznia kellene.

Vegyetek perselyt, tegyétek bele minden pénzeteket, amit csak kerestek, és amikor már összegyűlt benne egy komolyabb összeg, tegyétek a bankba, és nyitassatok számlát magatoknak.

Az őr úgy szerezhethet pénzt, ha fém- és papírhulladékot gyűjt.

Hogyan boldoguljunk?

Sok-sok éve az Egyesült Államok háborút viselt Kuba szigetén.

Az amerikai elnök, McKinley, levelet akart küldeni a kubaiak vezető-

jének, Garcíának, de nem tudta, hogyan juttassa el hozzá, mivel a lázadók vad és nehéz terepen harcoltak az amerikaiakkal.

Amint tanácsadóival ezen tanakodott, megszólalt az egyik:

– Van itt egy fiatalember, név szerint Rowan, aki azt hiszem, képes rá, hogy bármit megtegyen, amire kéri. Miért ne próbálkoznánk vele?

Így elküldtek Rowanért. Amikor megérkezett, az elnök elmondta neki, miért küldött érte, és e szavakkal adta kezébe a levelet:

– Azt szeretném, ha ezt a levelet elvinné Garcíának.

Rowan csak elmosolyodott, átvette a levelet, kiment a szobából, és nekiindult.

Néhány hét múlva Rowan egyszer csak megjelent az elnöknél, és mindössze ennyit mondott:

– Átadtam a levelét Garcíának, uram –. Persze McKinley elmeséltette vele, hogyan csinálta.

Kiderült, hogy Rowan csónakot szerzett, kikötött Kuba partján, és bevette magát a dzsungelbe. Három héttel később a sziget másik oldalán bukkant föl, közben áthatolt az ellenséges csapatokon, megtalálta Garcíát, és átadta neki a levelet.

Rowan igazi cserkész volt. Ahogy ő tett, úgy kell a cserkésznek is végrehajtania a parancsot. Mindegy, milyen nehéznek tűnik, mosolyogva neki kell látnia. Mennél nehezebb, annál érdekesebb végrehajtani.

A legtöbb fickó rengeteg kérdést tett volna föl: hogyan fogjon hozzá, hogyan jusson el arra a helyre, honnét szerezzen élelmet s így tovább. De nem így Rowan. Ő csak azt akarta tudni, milyen feladat teljesítését várják

Dél-Amerika és a Karib-tenger térképén találhatjátok Kuba szigetét, amelyen Rowan átvándorolt, hogy eljusson Garcíához.

Rowan teljesítette kötelességét, és kirúgta a NEM-et a NEM LEHET-ből. Az a srác, aki így tesz, biztosan boldogul.

el tőle, s a többi szó nélkül tette, kirúgva a NEM-et a NEM LEHET-ből. Amelyik srác így tesz, biztosan boldogul.

Sok cserkész vállal különleges küldönci szolgálatot. Mivel ezek a legények gyakran végeznek nehéz munkát, és elvárják tőlük, hogy sikerrel csinálják, a legnagyobb magabiztossággal teszik, anélkül, hogy buta kérdéseket tennének föl; szakszerűen látnak neki, és hajtják végre.

Így kell szembenézni az élet minden nehézségével. Ha olyan munkát kaptok, vagy olyan probléma merül föl, ami túl nehéznek látszik, ne bújjatok ki alóla. Mosolyogjatok, spekuláljatok ki, hogyan tudnátok sikeresen teljesíteni, aztán lássatok neki.

Ne feledjétek: „a nehézség már nem nehézség, ha egyszer nevetsz rajta – és nekiláttál.”

Ne féljete, hogy hibát követtek el. Napóleon szokta mondani: „Aki sose hibázott, nem is csinált soha semmit.”

Az emlékezőtehetség

Azután gyakoroljátok, hogyan lehet észben tartani a dolgokat. Az a srác, akinek jó az emlékezőtehetsége, sokra viheti, mert sok embernek rossz a memóriája, mivel nem fejleszti.

Parányi tengeri állatok hatalmas korallszigetet építenek azáltal, hogy összekapcsolódnak. Ugyanígy nagy tudást úgy szerezhet az ember, hogy mindenféle kis részletet észrevesz, és agyában összerakja őket azáltal, hogy megjegyzi őket.

Annak a fiúnak, aki cserkészként megtanulta, amit csak tudott, jó esélyei vannak az életben.

A szerencse

Ha el akarjátok érni a buszt, nem ültök le, nem hagyjátok, hogy elrohanjon mellettetek, és nem mondjátok utána: „Milyen szerencsétlen is vagyok!” Odarohantok, és fölugrotok rá. Pontosan így van azzal, amit némi „szerencsének” hívnak: panaszkodnak, hogy a szerencse elkerüli őket. Hát valójában a szerencse az az esély, hogy valami jóhoz sikerül hozzájutni, vagy valami nagyot sikerül tenni. A dolog nyitja az, hogy minden esélyt föl kell kutatni, majd élni kell vele: utána kell rohanni, és föl kell rá ugrani, nem ülni és várni, hogy elszalasszuk. A kedvező alkalom olyan busz, amelyiknek nagyon kevés a megállója.

Pályaválasztás

„Légy résen”, hogy fölkészülhess mindarra, amit a jövő hoz. Ha olyan helyzetben vagy, hogy már mint fiú pénzt keresel, mit akarsz tenni, ha majd vége lesz annak a munkának? Jó volna, ha valamilyen szakmát tanulnátok, s aközben félretennétek a fizetéseket, hogy megélhessetek, míg állást nem találtok jövődő szakmátokban.

Próbáljátok meg második szakmát is szerezni arra az esetre, ha az elsővel bármikor kudarcot vallanátok, mert ez gyakran meggesik.

Egyszer azt mondta nekem egy munkaadó: „Sohasem alkalmazok olyan fickót, akinek sárga az ujjja (a dohányzástól), vagy aki mindig nyitva tartja a száját (azok a fiúk, akik szájon át lélegeznek, bugyutának látszanak).” Bárki számíthat rá, hogy munkát talál, akinek van pénze a bankban, nem iszik és vidám.

Rengeteg semmirekellő vagy gyöngé jellemű ember került már ki az életbe, és nem egy sohasem csinált semmi hasznosat. De soha nem hallottam, hogy olyan fiatalember vallott volna kudarcot, aki úgy lépett az életbe, hogy *komolyan akart dolgozni – azzal a képességgel, hogy ki tud tartani munkahelyén, egyenesen tud viselkedni, és józan tud maradni.*

Ne légy naplopó. Ha sikert akarsz, láss
hasznos foglalkozáshoz

Életmentés

23. tábortűz

KÉSZÜLJ FÖL BALESETRE!

*Az ispotályos Szent János lovagok – Balesetek – Hős fiúk –
Életmentő kitüntetés*

A RÉGI IDŐK lovagjait „ispotályos lovagoknak”²¹ nevezték, mert kórházakat tartottak fenn, hogy gyógyítsák a betegeket, szegényeket és a balesetben vagy háborúban megsebesülteket. Pénzüket összegyűjtötték, és ebből tartották fenn kórházait, és noha bátor, harcias férfiak voltak, ők voltak az ápolók és orvosok is.

Kiváltképp a Jeruzsálemi Szent János lovagrend tagjai szentelték e munkának életüket 800 évvel ezelőtt. A brit Szent János Mentőbrigád és a Vöröskereszt ma e lovagok képviselője.

A fölfedezőknek, a vadászoknak és más nyomkeresőknek a világ távoli vidékein tudniuk kell, mit tegyenek, ha maguk vagy mások balesetet szenvednek, vagy megbetegednek, mivel gyakran több száz kilométerre vannak az orvostól. Emiatt a cserkészfiúknak is minden lehetőséget meg kell tanulniuk, hogyan gondoskodjanak a betegekről, és mit tegyenek balesetnél.

21 A Jeruzsálemi Szent János Lovagrendről van szó, amelyiknek a katolikus ága ma a Máltai Lovagrend.

Egyszer fivérem egy barátjával Ausztrália őserdeiben táborozott. A barátja dugót akart kihúzni egy palackból, és a palackot térde közé fogta, hogy jobb fogás essék rajta. A palack szétrepedt, éles széle mélyen belevágott a combjába, és elvágta az ütőérét. Fivérem gyorsan fölkapott egy követ, zsebkendőbe csavarta tamponnak, a zsebkendőt a seb fölé a lábára kötötte úgy, hogy a kő nyomja az ütőérét. Azután szerzett egy pálcát, átdugta a zsebkendőn, és addig csavarta, míg a kötés olyan szorossá nem vált, hogy megállította a vérzést. Ha nem tudta volna, mit tegyen, az ember néhány perc alatt elvérzett volna. Mondhatjuk, hogy megmentette az életét azzal, hogy tudta, mit tegyen, és hogy azonnal tette.

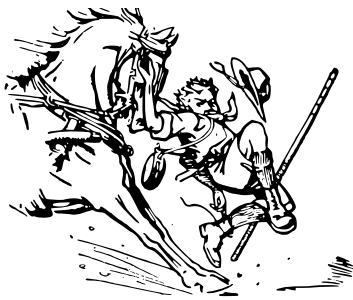
Balesetek

Baleset mindig van, és a cserkész-fiúnak mindig van esélye, hogy segítsen az elsősegélynyújtásban.

Mindnyájan nagyra becsüljük azt, aki saját élete kockáztatásával megment valakit. Hős az ilyen.

Kivált a fiúk tartják annak, mivel teljesen másnak tűnik a szemükben, mint ők maguk. Pedig nem más. Minden fiúnak megvan az esélye, hogy életmentő hőssé váljék, ha elhatározza, hogy fölkészül rá.

Nagyon valószínű, hogy valamilyen majdnem minden cserkész szemtanúja lesz balesetnek, és ha tudjátok, mi a teendő, és azonnal teszitek is, ott megszerezhetitek azt az egész életre szóló jó érzést, hogy megmentettétek egy embertársatokat, vagy segítettétek rajta.

Tomi, a zöldfülű – Tomi közlekedik. Tele fennkölt gondolattal az úttesten andalog. Épp csak arra nem gondol, ez milyen veszélyes dolog.

Légy résen!

Ne feledjétek a jelszavakat: LÉGY RÉSEN. Légy résen, és készülj föl rá előre, hogy balesetnél mit kell tenned.

Légy résen, hogy meg is tedd abban a pillanatban, amint a baleset tényleg bekövetkezik.

Én elmagyarázom nektek, mit kell tennetek a különféle baleseteknél, titektek pedig annyit kell gyakorolnotok, amennyit csak tudtok. De a legfontosabb, amit nektek, cserkészeknek szem előtt kell tartanotok, az az, hogy bárhol vagytok, bármit tesztek, tegyétek föl magatoknak a kérdést: milyen baleset fordulhatna itt elő, és mi a kötelességem, ha előfordul.

Akkor vagytok fölkészülve, akkor vagytok résen.

És amikor a baleset tényleg előfordul, mindig arra gondoljatok, hogy nektek, mint cserkészeknek, az a dolgotok, hogy ti legyetek az elsők, akik mentéshez láttok. Ne hagyjátok, hogy mások, nem cserkészek, megelőzzenek titeket.

Gondold át előre!

Tételezzük föl, hogy az állomás zsúfolt peronján álltok, és vonatra vártok.

Képzeljétek el: most fog valaki leesni a peronról a sínek közé, s el kell rántanom a vágányról a túlsó oldalra – nem volna idő, hogy ismét visszahúzzam a peronra. Vagy ha a vonat már nagyon közel volna, az egyedüli megoldás az volna, ha laposra lehasalnék, s őt is lehasaltatnám a sínek közé, hogy a vonat elmelessen fölöttünk.

Ekkor, ha ez a baleset tényleg bekövetkeznék, ti már azonnal ugranátok is le, és végrehajtanátok, amit kigondoltatok, miközben mindenki még csak izgatottan, sikoltozva rohangálna, de semmit se tenne, mert nem tudná, mit tegyen. Ilyen eset tényleg megtörtént. Egy asszony Londonban leesett a Finsbury Park megállójának peronjáról, épp akkor, amikor a vonat befutott. Egy Albert Hardwick nevű férfi leugrott hozzá, lehasalt, az asszonyt is lenyomta a sínek közé, a vonat pedig úgy ment el kettejük fölött, hogy hozzájuk sem ért.

Másrészt viszont volt egy botrányos eset is, amely Hampsteadnél fordult elő. Egy asszony fuldoklani kezdett egy sekély tóban egész tömeg ember szeme láttára, és már fél órája fulladozott, de senkinek sem volt mersze, hogy beugorjék, és kihúzza. Nem hinné az ember, hogy ilyen előfordulhatott, hogy az a sok ember csak állt a parton, és fecsegett – de örök szegényükre ez tényleg megtörtént. Az első embernek, aki a helyszínre érkezett, nem akaródzott érte menni, hanem csupán egy másikat hívott. Még többen odagyűltek, de mivel látták, hogy akik már ott vannak, sem mentek érte, valamilyen titokzatosságot gyanítva megriadtak, és nem mentek érte ők sem, és így hagyták, hogy a szegény asszony a szemük láttára megfulladjon.

Mit tehet a cserkész?

Ha egyetlen cserkész is ott lett volna, remélem, nagyon másképp alakult volna a történet. Ez jó lehetőség lett volna egy cserkésznek, hogy kitüntesse magát. Hálás lett volna, hogy kiképzést kapott.

Tegyétek a kötelességeket.

Segítsétek felebarátotokat, kivált, ha nő.

Ne törődjete vel, ha a többiek kibúvót keresnek.

Vessétek bele magatokat merészen, a célra figyeljete, amit el akartok érn, és ne a magatok biztonsága legyen az első.

A fiúk azt hiszik, hogy túl fiatalok és túl kicsik ahhoz, hogy többet tegyenek, mint hogy kívülállókként nézzék az életmentést. Pedig ez nagy tévedés.

Amióta megírtam ezt a könyvet, sok ezer esetben ugrottak cserkészek a vízbe, hogy kimentsék a fuldoklót, míg a tömeg visszariadt a segítségnyújtástól.

A cserkészeknek vannak vitézségi érmeik, amelyeket hősies tettért és életmentésért kaphatnak.

Készüljön föl minden cserkész, hogy elnyerje valamelyiket. Eljön az a nap, amikor majd baleset szemtanúi lesztek, és ez lesz a ti lehetőségetek.

Ha már előre megtanultátok, mit kell ilyenkor tennetek, azonnal a színre léphettek, és okosan cselekedhettek, és talán elnyeritek ezt a kitüntetést. Akárhogy is sikerül, valamit nyertek, ami sokkal több, mint egy érem: azt a megnyugtató érzést, hogy életetek kockáztatásával segítettetek egy felebarátotokon.

24. tábortűz

MIT TÉGY BALESETNÉL?

A pánik – A tűz – A fuldokló – A megvadult ló – Egyebek

MINDEN ÉVBEN sokan veszítik életüket pánik miatt, ami nagyon gyakran parányi kis okból pattan ki, és meg is lehetne fékezni, ha egy vagy két ember nem vesztené el a fejét.

Néhány éve, egy este a New-York-i kikötőben horgonyzó komphajó fedélzetén valaki egy pár rákot fogott, és az az ötlete támadt, milyen jó tréfa volna, ha elengedné őket a hajón. Az egyik rák megfogta a hajó macskáját, az pedig fölnyivákolt, és egy csapat iskolás lány közé ugrott. Azok sikoltozva szétrebbentek. Ez indította el a pánikot a hajón lévő több száz utas között. Mindenfelé rohángálni kezdtek, egyszer csak a korlát kitört, és nyolcan lezuhantak a fedélzetről. Mire észbe kaphattak volna, elsodorta őket az ár, és megfulladtak.

Pár éve egy férfi boltját nyitotta reggel egy orosz városban. Nagy fekete bombát pillantott meg a pulton. Kirohant az utcára, hogy meneküljön előle. Amint a rendőr meglátta a rohanó férfit, tolvajnak vélte, és mivel nem állt meg, rálőtt. A golyó nem találta el a boltost, de eltalált egy másik embert; pánik tört ki, és sokan életüket veszítették. Miután elmúlt a zűrzavar, a férfi visszament az üzletébe. A bomba még mindig ott volt a pulton – de nem bomba volt, hanem egy nagy, sötét görögdinnye!

Néhány éve pánik és zűrzavar tört ki gyermekek közt Barnsleyben, egy színházban, minden ok nélkül, csupán attól, hogy túl sokan voltak. Nyolc gyereket nyomtak agyon. Még több életet is követelt volna a nagy lökdösdés, ha két ember meg nem tudta volna őrizni hidegvérét, és helyesen nem cselekedett volna. Az egyik, Gray nevezetű, több gyereket derűs hangon elhívott, míg az, aki az előadást tartotta, hirtelen képeket kezdett vetíteni a vászonra, és így elterelte a többinek a figyelmét, és gátat vetett a pániknak. Ha már egy vagy két ember megőrzi lélekjelenlétét, és azonnal helyesen cselekszik, gyakran több száz embert le tud csillapítani, és így sok életet meg tud menteni.

Ha körülöttetek pánik törne ki, ti is azt akarnátok talán, amit a többi. Talán el akarnátok rohanni, talán megdermednétek, és csak jajgatnátok. Bizony uralkodnotok kell magatokon, ha így éreznétek. Ne engedjétek a pániknak, ha másokat elkapott – ne veszítsétek el a fejeteket, fontoljátok meg, mi a helyes tennivaló, és azonnal lássatok neki.

Tűzből mentés

Gyakran fordul elő, hogy bátran embereket mentenek ki égő házból. Naponta láthatjuk az újságban. Minden esetet tanulmányoznotok kell, miként zajlik le, és bele kell élnetek magatokat, mit tettetek volna azok között a körülmények közt. Így láttok hozzá, hogy megtanuljátok, mit kell tenni különféle baleseteknél.

Ilyen eset fordult elő néhány éve. A fiatal tengerész, George Obeney a Chathamban horgonyzó Andromeda hadihajón teljesített szolgálatot. A Kingsland Roadon sétált, amikor hirtelen észrevette, hogy ég egy ház. Több emelet magasán egy asszony azt kiabálta, hogy gyermekei nem tudnak kimenekülni. A tengerész otthagya barátait, valahogyan fölmászott a falon az asszony alatti ablakig, betörte, és így meg tudta vetni a lábát. Az asszony a fölötte levő ablakból le tudta engedni hozzá egyik gyermekét,

a tengerész meg tudta fogni, és le tudta engedni a földre. Így adták kézről kézre egyik gyereket a másik után; hat gyereket és még két asszonyt engedett így le. Ekkor a tengerész a sűrű füsttől elvesztette az eszméletét, de a lent állók elkapták. Ez jó példa nektek, hogyan teljesítsétek köteleseégeketek AZONNAL, anélkül, hogy a veszélyre vagy a dolog nehézségére gondolnátok.

Néhány éve kigyulladt egy ház Shoreham Beachben. A helyi cserkész-csapat gyorsan a helyszínre ért. Úgy végezték a dolgukat, mint igazi cserkészek. Nemcsak mint tűzoltók, akik megfékezik a tüzet, hanem mint életmentők is: két asszonyt és egy gyermeket mentettek ki, majd elsősegélyben részesítették őket, és bekötözték sebeiket.

Ég a ház!

Ha észreveszitek, hogy ég egy ház, akkor

1. riasszátok a bentlakókat,
2. értesítsétek a legközelebbi rendőrt vagy tűzoltólaktanyát,
3. mozgósítsátok a szomszédokat, hogy hozzanak létrát, matracot, szőnyeget, hogy így az emberek le tudjanak ugrani.

Miután a fecskendők megérkeztek, leghelyesebb, ha a fiúk segítenek a rendőrségnek, hogy a tömeget viasszorítsa a tűzoltók útjából.

Ha be kell menni a házba, hogy gyöngé vagy ájult ember után kutassatok, a legfontosabb, hogy nedves zsebkendőt vagy ruhát tartsatok az orrotok és szátok elé, és legörnyedve járjatok, vagy négykézláb kússzatok, a padlóhoz nagyon közel, mivel ott van a legkevesebb füst vagy gáz. Ezen kívül, ha tűzön vagy szikraesőn akartok átmenni, fogjatok egy takarót, ha tudtok, nedvesítsétek meg, vágjatok nyílást a közepébe, hogy át tudjátok dugni rajta a fejetekeket. Ez afféle szikrafogó köpeny lesz, amellyel keresztül tudtok törni lángon vagy szikraesőn.

Ha valahol a közelben tűz üt ki, a cserkészek a lehető leggyorsabban

hívják össze az őrsöket, és induljanak el cserkészlépésben a fény vagy füst irányában. Ott az őrsvezető jelentkezze a rendőrségnél vagy a tűzoltóknál, és ajánlja föl őrsze szolgálatait kordonnak, hogy visszaszorítsák a tömeget, vagy hogy üzenetet vigyenek, vagyontárgyakra vigyázzanak, vagy bármilyen módon segítsenek.

Ha olyan személyre akadtok, akinek tüzet fogott a ruhája, fektessétek a padlóra, mivel a tűz csak fölfelé terjed, majd csavarjátok pokrócba vagy szőnyegbe, kabátba vagy takaróba. Közben ügyeljete rá, nehogy ti magatok is meggyulladjatok. Ennek a magyarázata az, hogy a tűz nem tud továbbterjedni, ha nem kap levegőt.

Ha eszméletlen emberre akadtok (félelmében ágy vagy asztal alá bújhatott), vagy vállatokon kell kivinnetek, vagy, ami sűrű füstben vagy gázömlésnél gyakran könnyebb, lepedővel vagy kötéllel fogjátok hámba magatokat elébe, és húzzátok ki a szobából a padlón, négykézláb mászva.

Hogy ezt megtehesse, kössetek mentőhurkot a kötelek mindkét végére; egyiket vessétek át a sérült mellkasán és karja alatt, a másikat saját nyakatok köré. Azután fordítsatok hátat neki, kezdjétek négykézláb húzni, fejével előre.

Nem valami kellemes dolog, ha a padlón pokrócba vagy szőnyegbe csavarnak, de így lehet segíteni azon, akinek tüzet fogott a ruhája. Vigyázzatok, hogy saját ruhátok nehegy lángra kapjon.

Vízből mentés

A cserkészhősök névsora arra vall, hogy a balesetek milyen nagy része származott abból, hogy mások nem tudtak úszni. Ezért nagyon fontos, hogy mindenki megtanuljon úszni, és ha már tud, azt is megtanulja, ho-

gyan mentsen ki másokat a vízből. Közepes úszó is megmenthet fuldoklót, ha tudja, hogyan, és barátaival néhányszor gyakorolta.

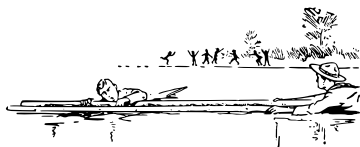
Az a közhiedelem, hogy a fuldoklót a víz háromszor fölveti, mielőtt végleg elmerülne. Ez badarság. Azonnal is megfulladhat valaki, hacsak gyorsan nem segítenek rajta.

Egy a fontos: ne hagyjátok, hogy a fuldokló lefogjon benneteket, amikor közelébe értek, mert akkor ti is megfulladhattok. *Maradjatok mindig mögötte.*

Dugjátok egyik karotokat keresztben a mellkasán át a hóna alá, mondjátok neki, hogy maradjon nyugton, ne kapálódzzék. Ha szót fogad, könnyen a víz fölött tarthatjátok. De ha nem, legyetek óvatosak, mert félelmében nem fordul a hátára, hanem belétek kapaszkodik. Ha nyakatokba csimpaszkodnék, karoljátok át a mellkasát, a másik kezetekkel pedig nyúljátok az álla alá, tenyérrel fölfelé, ujjatok hegyével orra alatt. Húzzátok és nyomjátok, és el kell, hogy engedjen benneteket. Ha a csuklótokat fogná le, csavarjátok csuklótokat hüvelykujja felé, és szabadítsátok ki magatokat. De mindez nem fog eszetekbe jutni, ha nem gyakoroljátok sokat a többiekkel; mindegyikőtök legyen fuldokló és mentő is.

Ha valamelyikőtök még nem tudna úszni, és olyan vízbe esnék, amelyekben elmerül, ne felejtsetek, hogy nem sülyedhettek el, ha ügyeltek rá, hogy a következőket végigcsináljátok. Először, tartsátok kinn a szátokat úgy, hogy jól hátrahajlítottok a fejeteket. Másodszer, tartsátok tüdőtoket tele levegővel úgy, hogy mély lélegzetet vesztek, de kevés levegőt fújtok ki. Harmadszor, tartsátok karotokat a víz alatt. Hogy mindezt megtehesétek, nem szabad kiáltoznotok, mert ettől csak kiürülne a tüdőtok, és kézzel-lábbal sem szabad kapálódznotok, se segítségért integetnetek, mert ettől elsülyednétek.

Ha azt látjátok, hogy valaki vízbe esik, és fuldoklani kezd, és ti nem tudtok úszni, dobjátok neki kötelet vagy evezőt vagy pallót, hogy megmarkolhassa, és belekapaszkodhassék. Ha valaki alatt beszakad a jég, és képtelen visszamászni, mivel a lyuk széle letörik, dobjátok neki kötelet, és

Jégbeszakadt mentéséhez toljatok hozzá létrát.

kérjétek meg, ne kalimpáljon. Ez önbizalmat adhat neki, míg létrát vagy rudat nem tudtok átfektetni a léken, és ezzel ki nem tud mászni, vagy ti nem tudtok hozzámászni, hogy megfoghassátok.

Hogyan dobj mentőkötelet?

Gyakran sokkal több haszna van, ha jól tudtok kötelet dobni a fuldokló keze ügyébe, mint ha utána ugranátok, hogy aztán két embert kelljen kihúzni.

A legjobb, ha a hajító- vagy fogáskötél kb. tizenhárom méteres. Ha külön hajítókötelet csináltok; kb. fél centi vastag, finom, hajlékony, fonott vagy sodrott kötélből legyen. Hosszú dobáshoz rendszerint az a szokás, hogy a dobóvégére súlyos csomót kötnek, vagy kis homokzsákokat erősítenek, hogy messzebbre repüljön. De vigyázzatok, hogy a súly a mentendő kinyújtott karjába essék, *ne* az arcába.

Most döntsétek el, melyik kézzel akartok dobni. A legtöbb ember természetesen jobb kezét használja. Azon a kezeten tekerjétek föl hajítóköteleteket nagyon gondosan, az *óramutató járásával egy irányban*, és legyen a tekercs magassága mondjuk negyvenöt centi. Amikor úgy felét már föltekertétek, emeljétek föl egyik ujjatokat, hogy elválasszátok ezeket a karikákat a továbbiaktól, és a hátralevő kötelet kezetek többi ujján tekerjétek föl.

Gyakorlat kell hozzá, hogy megtanuljátok, hogyan kell helyesen dobni a mentőkötelet úgy, hogy magatok bele ne gabalyodjatok.

Amikor a kötél végére értek, fogjátok meg erősen bal kezetek utolsó három ujjával, vagy még jobb, ha hurkot csináltok a végére, amin átfér a csuklótok, és így dobáskor nem veszítitek el a végét. Ezután vegyétek át a második karikacsomót jobb kézről a bal kezetek első két ujjára. Most mindkét kezetekben van egy tekercs kötél.

A jobb kezetekben tartott tekercset dobjátok először, és azonnal folytatjátok a bal tekercssel, de *nem engeditek el a végét*. Ha így dobjátok, a kötél nem fog összegabalyodni, és az egész kötelet egyenesen el lehet dobni, így a lehető legmesszebbre ér el. Amikor egyetlen tekercsben dobjátok ki, szinte sohasem bomlik szét eléggé, és nem ér messze.

Lehet alulról vagy fölülről dobni. Az utóbbi jobb, és szinte elkerülhetetlen, ha a kötelet akadály mögül kell dobnotok, pl. fedélzeti korláton vagy falon át, vagy ha tűznél olyan embernek kell dobni, aki magasabb emeleten van.

Mentés megbokrosodott ló előtt

Néha balesetet okoz a megvadult ló, ha letipor valakit. Jó, ha mindenki tudja, hogyan kell megfékezni a megbokrosodott lovat, és így megakadályozni, hogy sérülést okozzon. A megvadult ló megfékezésének nem az a módja, amit oly sokan tesznek, hogy ugyanis elébe rohannak, és kezükkel hadonásznak. Ehelyett együtt kell vele szaladni, belekapaszkodni a kocsiúdba, nehogy elessetek, másik kezetekkel megragadni a kantárszárat, és elhúzni a ló fejét oldalra, magatok felé, ezzel addig fordítani a lovat, míg fálnak vagy háznak nem vezetitek, vagy más úton nem kényszerítitek megállásra. De ez könnyű súlyú fiúnak természetesen nagyon nehéz. Amit az ilyen balesetnél tehet, inkább az, hogy vegye gondozásába a megvadult ló által megsebesített embereket.

Egyéb balesetek

Nem vehetjük sorra mindazokat a baleseteket, amelyekről hallhattok, de a lényeg az, hogy a cserkész sohasem veszítheti el a fejét, és tudnia kell, mi a helyes teendő az adott pillanatban, de tegye is emberül, még a legváratlanabb körülmények közt is.

J. C. Davel, a dél-afrikai 1. bloemfonteini csapat cserkésze, egy kislányt pillantott meg a háztetőn, valamilyen villanyvezetékbe belebonyolódva. Bár figyelmeztették, ne menjen föl hozzá, mert maga is halálát lelheti, fölmászott, és lehozta. Sajnos, a gyermek már halott volt.

Lockley, az 1. atherstone-i csapat cserkésze vásárban volt, és a körhintát bámulta, amelyhez gőzgéppel hajtott dinamó adta az áramot. A gépész a gép fölé hajolt, és a gép bekapta a ruháját. Éppen be akarta rántani, amikor Lockley a géphez ugrott, és mivel konyított a gépekhez, fölcapta a szabályozókart, és még épp jókor állította le a gépet ahhoz, hogy megmentse az embert.

Íme, van rá példa, hogy a srác résen áll, tudja, mit tegyen, és habozás nélkül teszi is.

Őrsi életmentő gyakorlatok

Gyakoroljátok, hogyan alakítsatok „kerítést” cserkészbotokkal a tömeg viszszaeszerítésére. Ezt játékosan csinálhatjátok: a csapat egyik fele a „tömeg”, a másik a „cserkészek”.

*

Utasítsátok a cserkészeket, hogy tanulják meg, merre van környékükön tűzcsap, rendőrségi őrszoba, tűzjelző, tűzoltólaktanya, mentőállomás, kórház stb.

*

Gyakoroljátok, hogyan kell mentőhurkot kötni kötélre, és eszméletlen embert húzni.

*

Mindent kövessetek el, hogy rávegyétek a cserkészeket, tanuljanak meg úszni. Városban, ahol van uszoda, ennek nem lehet akadályja. Vidéken a cserkészek legjobb alkalma az úszás megtanulására, ha tenger, tó vagy folyó mellett rendeztek nyári tábort, ahol biztonságos az úszás.

*

Gyakoroljátok a vízben fuldoló kimentésének különféle módszereit.

Tűzből mentés játékosan

Csináljatok sűrű füstöt adó tüzet a szomszéd szobában vagy épületben, míg ti az otthonban vagytok. Titokban beszéljétek meg két vagy három fiúval, hogy mihelyt megszólal a tűzriadó, megrémülve rohanjanak be, és próbáljanak pánikot kelteni.

Vagy úgy riasszatok, hogy valaki berohan, tüzet kiált, vagy valami hangerős petárdát süt el. Ezután őrsvezetője vezetésével egy vagy két őr lárson neki a tűz oltásának. Zárjanak be ajtót, ablakot, küldjenek cserkészeket az épület minden részébe, hogy megállapítsák, terjed-e a tűz, és kutassák föl a megmentendő embereket.

Ezután a cserkészek kössenek szájukra és orrukra nedves zsebkendőt. Bújtassatok „eszméletlen” embereket (vagy zsákbabát) asztal stb. alá. A cserkészek mentsék ki őket a vállukon vagy kihúzával őket, és engedjék le a földszintre. Használjatok mentőponyvát, csúszdát stb.

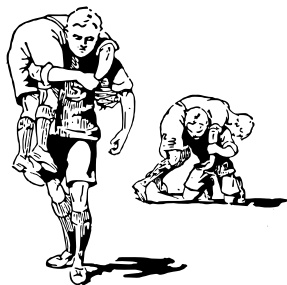
Más csoportok álljanak láncba, vödöradogatáshoz.

Megint másik csoport éllesze a megmentetteket. Másik csoport alkosson „kordont”, hogy segítsen a rendőrségnek és a tűzoltóknak a tömeg viasszaszorításában.

25. tábortűz

SEGÍTS MÁSOKON!²²

*Elsősegély – A sokk – Vérzés – Mesterséges légzés –
Egyéb elsősegély – Betegszállítás*

HA BALESETTEL találkoztok, ne feledjétek: *nem vagytok orvosok*. Mint elsősegélynyújtók, azonnal orvost kell hívnotok. A ti dolgotok az, hogy a beteg ne legyen még rosszabbul, míg az orvos meg nem érkezik, azáltal, hogy megelőzitek a sokkot, megállítjátok a vérzést, mesterséges légzést alkalmazztok, vagy azt tesztitek, amire még szükség van.

Ha balesetnél egyedül volnátok egy eszméletlen sebesülttel, fektessétek a hátára, emeljétek föl kissé a fejét, és fordítsátok oldalára, nehogy a tor-kára akadjon valami, ne fulladozzék, és ha hányna, kifolyjék a szájából. Lazítsátok meg a ruháját a nyakán és mellkasán. Takarjátok be, hogy me-legen tartsátok. Keressétek meg, hol van megsérülve, és lássátok el asze-rint, amint az elsősegélynyújtásban tanultátok.

Ha az embert eszméletlenül fekvé találjátok, gondosan vizsgáljátok meg a talajt, vannak-e „jelek” körülötte, és jegyezzétek föl az elhelyezkedésüket

22 Az itt következő tanácsok jórészt nagyon elavultak, követésük még bajt is okozhat. Kérjétek tehát ki szakember véleményét, mielőtt bármelyiket is megfogadnátok.

is arra az esetre, ha utóbb kiderülne, hogy megtámadták. Ha őrösötökkel vagytok a baleset helyszínén, vagy sebesült emberre bukkantok, az őrsvezető küldjön cserkészt orvosért, ő maga pedig egy cserkész segítővel lássa el a beteget. A segédőrsvezetőnek pedig a többi cserkész segítsen, hogy vizet vagy takarót szerezzen, hordágyat készítsen, vagy szorítsa vissza a tömeget, ha van, úgy, hogy bottal kordont vonnak.

Általában az a legjobb, ha a betegnek mindenekelőtt a nyugalmát biztosítjuk. Ne próbáljátok mozgatni, ha nem szükséges, és ne zavarjátok kérdésekkel, mielőtt kissé magához nem tér.

A sokk

A sokk veszélyes állapot, szinte minden sérüléssel velejár. Mindig számíthatok kell rá, jobban mondván, természetesnek kell vennetek, hogy föllép, és tegyétek, amit tudtok, nehogy komollyá váljék.

A beteg elgyöngül, arca elsápad. El is vesztheti az eszméletét. Ne hagyjátok, hogy ez bekövetkezzék. Azonnal fektessétek a hátára, fejét oldalra hajtva. Tartsátok melegen azáltal, hogy takarókat vagy kabátot tesztek rá.

A vérzés

Ha valakinek a sebe erősen vérzik, szorítsátok össze a sebet, vagy a hüvelykujjakkal nyomjátok erősen az izmot rögtön fölötte, azaz a seb és a szív közt, hogy megállítsátok a vér áramlását az ütőérben. Azután készítesetek tampont valami olyasféléből, mint a lapos kerek kavics, és kössétek a sebre.

Ha a vérzés nagyon erős, kössétek lazán a végtagra zsebkendőt a seb fölé, és csavarjátok meg egy pálcikával, de csak annyira, hogy elálljon a vérzés. A csavart legalább negyedóránként meg kell lazítani, különben

súlyos és végleges károsodást idéztek elő. Ha lehet, tartsátok a sebzett testrészt a test többi részénél magasabban. Hívjatok orvost, amilyen hamar csak tudtok.

Kis sebre tegyetek jódot, és fődjétek be tiszta (steril) kötéssel. Ezt pólyával rögzítsétek.

Ha valakinek vérzik a füle, vagy valahonnét leesve eszméletlen, ez koponyasérülésre utal. Ha lehet, egyáltalán ne mozgassátok a beteget. A legjobb, ha fekvé hagyjátok ott, ahol van, hideg vizet vagy jeget tesztek a fejére, és nyugton hagyjátok, míg az orvos meg nem jön.

Vérköpés vagy vérhányás belső sérülésre vall, vagy arra, hogy a beteg testében egy kis véredény megrepedt. Ha a vér világospiros színű, és habbal keveredik, ez azt jelenti, hogy a tüdő sérült meg. Mindkét esetben hagyjátok békén a beteget, adjatok neki jeget szopogatni, vagy vizet iszogatni.

Mesterséges légzés

Hogy életre keltsetek valakit, aki füst- vagy gázmérgezés miatt úgy tűnik, megfulladt, vagy nem lélegzik, mesterséges légzést kell alkalmaznotok. Ez egyszerűen annyi, hogy a beteget hasára fektetitek, kinyomjátok belőle a levegőt, majd hagyjátok, hogy ismét beleáramoljék.²³

1. Amint kihúztátok a vízből, fektessétek a hasára, karja nyújtva, arca oldalra fordítva. Térdeljetek, vagy guggoljatok mellé vagy fölé, feje felé nézve.

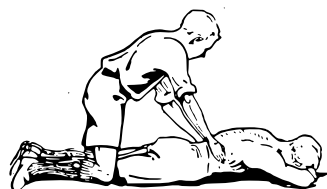
2. Tegyétek a kezeteiket a beteg vesetájára kétoldalt, a hüvelykujjak párhuzamosan, majdnem érintve egymást, és az ujjak a legalsó bordáig nyúlnak le.

23 Manapság a szájon át végzett mesterséges légzést ajánljuk. Végrehajtását szakembertől lehet megtanulni.

3. Lendüljetek előre nyújtott karral, hogy testetek súlya csuklótokra nehezedjék, és gyakoroljátok erős, állandó, lefelé irányuló nyomást a betegre, míg lassan kimondjátok: „egyezer, kétezer”, hogy a beteg gyomrát a földhöz szorítsátok, és kinyomjátok a mellkasából a levegőt.

4. Ezután hajlítsátok hátra a testeteket, hogy megszűnjék a nyomás, míg kimondjátok „háromezer, négyezer, ötezer”, de kezeteket ne vegyétek el.

Folytassátok az előre-hátrahajlást, hogy fölváltva fölengedjétek és rányomjátok a beteg gyomrát a talajra, és így kinyomjátok a levegőt a mellkasából és szájából, majd hagyjátok, hogy ismét beszívja, míg a beteg fokozatosan magától el nem kezd lélegzeni.

Minden cserkésznek meg kell tanulnia a mesterséges légzést.

A mozgás helyes üteme legyen kb. húsz nyomás percenként.

Mihelyt a beteg elkezd lélegzeni, abbahagyhatjátok – de figyeljétek, és ha megszakadna a légzése, újra neki kell látnotok, míg magától nem tud lélegzeni. Hogy a mesterséges légzést hosszan tudjátok folytatni, szükség lehet rá, hogy a mentők váltsák egymást.

Azután hagyjátok természetes testhelyzetben feküdni, és lássatok neki, hogy fölmelegítsétek úgy, hogy meleg flanelbe burkoljátok vagy meleg vizes palackot dugtok a combja közé, karja alá és a talpához.

Ha nedves a ruhája, le kell vetkőztetni, és meleg takaróba kell burkolni. A lehető legkevésbé zavarjátok a beteget, biztassátok, hogy aludjon, de ti gondosan figyeljétek legalább még egy órán át.

Most mindjárt kezdjétek gyakorolni a mesterséges légzést, hogy pontosan megértsétek, hogyan is kell csinálni, és így RÉSEN LEGYETEK, hogy valamikor valami szegény fickón segíthessetek, ha szüksége lesz rá.

Egyéb elsősegély

Agyrázkódás vagy szédülés

Ez általában esés vagy a fejre kapott ütés következménye. Helyezzétek a beteget teljes nyugalomba, és tartsátok melegen. Hívjatok orvost, amilyen gyorsan csak tudtok. A legrosszabb, amit tehetek, ha alkoholt vagy izgatószerrel adtok a betegnek, és ha mozgatjátok.

Ájulás

Ha a beteget ájulás környékezi, és sápadt, az ájulás attól van, hogy túl kevés a vér a fejében. Ültessétek le, nyomjátok a fejét előre a térde közé. Ha a beteg a hátán fekszik, helyezzétek a fejét a lehető legmélyebbre, és emeljétek föl a lábát. Mossátok arcát hideg vízzel.

Ha az arca piros, és vértolulása van, emeljétek föl a fejét – túl sok vér van benne, mint agyvérzésnél és napszúrásnál szokott.

Áramütés

Az emberek gyakran veszthetik el eszméletüket amiatt, mert villanyvezetékkel vagy sítal vezetékekkel érintenek meg. A beteget le kell húzni a sínről, de óvatosan kell lennetek, nehogy ti magatok is áramütést kapjatok.

Ha lehet, kapcsoljátok ki az áramot. Ha nem, szigeteljétek magatokat úgy, hogy üvegre vagy, ha nincs, száraz fára álltok, vagy gumicsizmát húztok. Gumikesztyűt is húzzatok, mielőtt hozzáérintenátok a beteghez.

Ha nincs, csavarjátok be a kezeteiket többszörösen száraz ruhával, és a beteget száraz rúddal húzzátok le a vezetékről. Mesterséges légzésre lehet majd szükség; miután a lélegzés elkezdődött, kezeljétek a szokásos sokk ellen.

Egy fiú a franciaországi St. Ouenben pillangóra vadászott, közben ráesett a villamos vasút „élő” sínjére, és azonnal szörnyethalt. Egy járókelő megpróbálta leemelni a sínről, de holtan bukott mellé. Egy téglavető oda-szaladt, és megpróbálta megmenteni őket – őt magát is ugyanúgy halálra

sújtotta az áram. A két menteni akaró embert az ölte meg, hogy nem tanulta meg előtte, mi a helyes teendő.

Bokaficam

Tegyetek rá szoros kötést. Ne hagyjátok a beteget járni, és ne terhelje a lábát. Szerezzetek segítséget, és vitessétek haza. Tartsátok a lábát fölemelve; óvatosan vegyék le a cipőjét. A fájdalom csillapítására és a daganat lelohasztására tegyetek rá hideg borogatást úgy, hogy egy szövetdarabot vagy kis törülközőt hajtsatok össze többrét, mártsátok nagyon hideg vízbe, és burkoljátok bele a bokát.

Ha a hideg nem enyhíti a fájdalmat, a meleg borogatás segíthet. A meleg borogatásról néhány dolgot tudnotok kell. Öntetek forrásban lévő vizet összehajtogatott anyagra, ezt burkoljátok vékony törülközőbe vagy szövetbe, hogy ki tudjátok csavarni. Ügyeljete rá, hogy a *lehető legszázazabbra* csavarjátok, máskülönben leforrázzátok a beteget. Rázzátok szét a borogatást, és tegyék a bokára, míg nagyon meleg. Ha enyhül a fájdalom, hagyjátok abba a borogatást. A láb maradjon szorosan bekötve, és a beteg néhány napig pihenjen.

Csonttörés

Általában arról tudjátok fölismerni, hogy egy kar vagy láb eltört, hogy a törés helyén földagad, és fáj. Néha a végtag rendellenesen hajlik meg, és a beteg nem tudja használni. Hívjátok orvost. Kezeljétek a beteget sokk ellen.

A törött végtagot egyáltalán nem szabad mozgatni. Ha föltétlenül szükséges, hogy szállítsátok a beteget, kössétek a törött végtagot valamilyen merev dologhoz, *sínhez*, amely szilárdan és egyenesen tartja, míg a beteget kórházba viszitek.

Sín lehet faléc, cserkészbot, szorosan összecsavart újságpapír stb. Elég hosszúnak kell lennie ahhoz, hogy a törés fölötti és alatti ízületeken túljérjen. Ha lehet, a végtag mindkét oldalára tegyetek sínt. Azután erősen kös-

sétek át a síneket egyik végüktől a másikig zsebkendővel, nyakkendővel, vászon- vagy textilszalaggal, de ne annyira szorosan, hogy meggátolják a vérkeringést, vagy belenyomják a sít a duzzanatba.

Eséstől néha eltörhet a kulcscsont. Ehhez nem kell sín. Hajlítsátok be keresztben a sebesült oldali kart a mellkasra, és kössétek föl kendővel. A kendő fölött kössetek keskeny pólyát a test köré.

Epilepsziás roham

Ha egy ember fölkiált, elterül, rángatja és dobálja végtagjait, szája habzik, akkor epilepsziás rohama van. Nem szabad semmit sem tenni vele, csupán egy darab fát vagy dugót tenni a foga közé, nehogy elharapja a nyelvét. Roham után hagyjátok jót aludni.

Égés és forrázás

Ha valaki véletlenül megég, vagy forró víz forrázza le, és bőre megvörösödik, azonnal valamilyen zsírt kell tennetek rá,²⁴ pl. vazelint, és finoman pólyáljátok be. A könnyebb égést szódabikarbónából és vízből készített pép enyhíti. A LEÉGÉST úgy kell kezelni, mint minden más égést.

Ha a ruha bármelyik része hozzátapadna az égett sebhez, ne tépjétek le, hanem ÉLES késsel vagy ollóval vágjátok körül a ruhát, majd a megégett részeket a lehető leggyorsabban zárjátok el a levegőtől.

Súlyos égés (hólyagok vagy már pörkölődés) esetén hívjátok az orvost, és kezeljétek a beteget sokk ellen. Sohase szúrjátok ki a hólyagokat!

Fertőzés

Ez annak a következménye, hogy piszok kerül a sebbe. Duzzanat, fájdalom jelentkezik, és vörös csíkok. A forró vizes borogatás a legjobb segítség. Vigyétek a beteget orvoshoz.

24 Az égési sebet ma már nem így kell kezelni.

Fuldoklás

Az akadály eltávolítása végett hajsátok előre a beteget, és vágjátok keményen hátba a háta közepén.²⁵ Kis gyermeket fejfelé fordíthattok, és úgy üthetitek a hátát. Ha ez nem jár sikerrel, nyissátok ki a száját, ha kell, erőszakkal nyúljatok be két ujjal a nyelvén egészen hátra, a torkába, és próbáljátok meg kihúzni az idegen testet. Ha erre hányni kezd, azonnal fordítsátok oldalra a fejét.

Fuldoklást idézhet elő a hirtelen nyelés. Ebben az esetben tegyetek forró, gőzölgő borogatást a beteg nyakára, és adjatok neki jeget szopogatni vagy hideg vizet kortyolgatni.

Füst-, gázmérgezés

Kössetek mentőhurkot a kötélre, ha eszméletlent húztok.

Bányában, csatornában és házakban állandó balesetforrás a szivárgó gáz.

Ha ki akartok valakit menteni, jól kössétek be az orrotokat és szátokat nedves zsebkendővel, tartsátok fejeteket olyan közel a padlóhoz, amilyen közel csak tudjátok, és úgy húzzátok ki az eszméletlent, amint a tűzesetnél leírtam. A lehető leggyorsabban vigyék a friss levegőre (azért mondom, hogy a lehető leggyorsabban, mert ha késlekedtek, hamar benneteket is megmérgez a gáz), majd lazítsátok meg a ruháját a nyaka és a mellkasa körül, és fröccsentsetek hideg vizet az arcába. Ha észrevennétek, hogy nem lélegzik, úgy járjatok el vele, mint a megfulladt emberrel, és mesterseges légzéssel próbáljátok meg visszaállítani légzését.

25 Ez a módszer veszélyes. Ehelyett az ún. Heimlich-féle műfogást használjuk.

Hisztéria

Néha az ideges ember (főleg, ha nő), ha fölidegesítik, hisztérikussá válik: kiabál, nevet és sikoltozik. A legjobb kezelés az, ha bezárjuk a beteget a szobába, és tökéletesen magára hagyjuk, míg le nem csillapodik. Ne próbáljátok nyugtatgatni, mert attól még rosszabbul lesz.

Horog a bőrben

Egyszer horog akadt az ujjamba. Fogtam egy kést, levágtam minden műlegyet, ami rajta volt, majd a horgot még beljebb nyomtam az ujjamba, míg a hegye el nem kezdte kinyomni a bőrt belülről. Éles késsel kis nyílást vágtam a bőrön, így a horog könnyen ki tudott bújni, ezután már meg tudtam fogni, és az egész horgot ki tudtam húzni. Persze a horgot nem lehet visszafelé kihúzni, mivel a horog szakálla erősen beleakad a húsba.

Tisztítsátok ki a sebet.

Kígyómarás

Ne feledjétek: a kígyómarás mérge belekerül a véretekbe, és néhány szívverés után eljut egész testetekbe. Ezért bármit tesztek, azonnal tegyétek. A legfontosabb: meggátolni, hogy a mérge a vénákon át a testbe jusson. Ehhez azonnal kössétek körül a végtagot zsinórral vagy zsebkendővel a *fölött*, ahol a beteget a kígyó megmarta. Így meggátoljátok, hogy a vér a méreggel a sebből a szív felé visszaáramoljék; vágjátok nagyobbra a sebet, hogy vérezzék, és a mérge kifolyjék. Ha a mérget szájjal szívjátok ki, nem veszélyes, hacsak nincs seb vagy karcolás a szátokban, amin át egyébként bejuthatna a vérkeringésbe.

A betegnek izgatószer kell adni, például kávét, és nem szabad hagyni, hogy elaludjon, hanem sétáltatni kell, szurkálni és pofozni, hogy ébren tartsátok, míg az orvos kezelésbe nem veszi.

Mérgezés

Ha valaki evés után hirtelen nagyon rosszul lesz, vagy tudjuk, hogy mér-

get nyelt, legelőször is küldjétek orvosért. Ezután, ha a méreg nem marta föl, és nem égette meg a száját, hánytassátok meg úgy, hogy meleg vízzel sót vagy mustárt itattok vele, és a torkát tollal csiklandozzátok. Ha a méreg maró sav volt, nem szabad a beteget hánytatni, hanem magnéziumot vagy szóda-bikarbónát kell neki adni vízzel, hogy közömbösítsék a savat. Ha a beteg elálmosodnék, ne hagyjátok elaludni.

Orrvérzés

Ez általában nem nagyon káros és nem veszélyes. Néha azonban a vérzés nem akar elállni, és ez azzal járhat, hogy a beteg sok vért veszíthet. Hogy megállítsátok, ültessétek székre, kérjétek meg, hogy hajtsa előre a fejét, és csak a száján lélegezzék. Jó hatása lehet, ha tarkójára hideget teszte.

Öngyilkosság

Amikor egy ember már odajutott, hogy öngyilkosságot kísérel meg, a cserkésznek tudnia kell, mit tegyen vele.

Ha valaki átvágta a torkát, az a fő, hogy megállítsuk az ütőeres vérzést, ha átvágta. Az ütőér a kulcsfont és a mellkas közt fut, az állkapocs sarkáig; a vérzést úgy állíthatjuk meg, hogy hüvelykujjunkkal erősen nyomjuk a seb szív felőli oldalát, és mindaddig nyomjuk, míg segítség nem érkezik.

Ha az öngyilkosjelölt mérget vett be, mérgezés ellen nyújtsatok elsősegélyt.

Ha fölakasztotta magát, azonnal vágjátok le, de vigyázzatok, tartsátok fél kézzel, míg a kötelet vágjátok. Vágjátok át a hurkot, lazítsátok meg minden szoros ruhadarabját a nyak és a mellkas körül. Kapjon a beteg annyi friss levegőt, amennyit csak tud, fröcsköljétek az arcába és mellkasára fölváltva hideg és meleg vizet. Alkalmazzatok mesterséges légzést, mint a fulladástól mentett embernél.

A „zöldfűlű” hajlamos rá, hogy féljen az eszméletlen vagy halott embertől, sőt, még a vér látásától is. Hát nem sok hasznát lehet látni, míg túl nem teszi magát ezen az értelmetlen érzésen! Az a szegény eszméletlen

ember nem tud ártani neki, és erőltetnie kell, hogy uralkodni tudjon magán. Ha ez egyszer sikerül, félelme elillan.

Piszok a szemben

Ne engedjétek, hogy a beteg dörzsölgesse a szemét: ettől csak gyulladásba jön, megdagad, és csak még nehezebbé válik a piszok eltávolítása.

Ha a piszok az alsó szemhéjon van, húzzátok lefelé a szemhéjat, amilyen mélyre csak tudjátok, és megnedvesített tiszta zsebkendő csücskével finoman tisztítsátok le.

Ha a piszok a felső szemhéjon van, emeljétek föl a szemhéjat a szemről, és húzzátok rá az alsóra, így az alsó szemhéj pillái rendszerint megtisztítják a felső belső oldalát.

Másik módszere ennek, amit minden cserkésznek meg kell tanulnia, az, hogy leültetitek a beteget, mögéje álltok, tarkója a mellkasotokon. Fektesetek egy gyufaszálat a felső szemhéj felső részére, majd fogjátok meg a szemhéj szélét, és húzzátok fölfelé, át a gyufaszálon úgy, hogy kiforduljon. Nedves zsebkendő sarkával, gyengéden távolítsátok el a piszkot, és engedjétek vissza a szemhéjat.

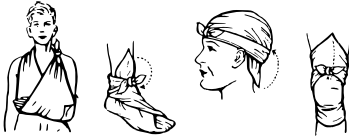
Ha a szem gyulladásba jön, mossátok langyos vízzel.

Ha a piszok erősen beágyazódott, csöppentsetek kevés olajat (szemészeti tisztaságú olívaolajat vagy ricinusolajat) az alsó szemhéjra. Hunyja be a beteg a szemét, tegyetek rá puha nedves tampon és kötést, és mutassátok meg az orvosnak.

Pólyázás

Hogy be tudjátok kötni egy törött végtagot, jó nagy háromszögletű pólyára van szükségetek, olyanra, mint cserkésznakkendőtlők. Két szára legyen kb. hatvan centi hosszú.

A törött kart vagy kulcscsontot fölkötő kendőt úgy kössétek, hogy vessetek a beteg nyakába, kössétek össze a két szarát kettőscsomóval, csúcsa mutasson a törött kar felé. Fektessétek a kart a kendőbe, vezessétek a

A cserkésznyakkendőt használjátok sínezésre és pólyázásra. Kössétek a pólyát csinosra úgy, hogy bedugjátok a végét, ahogy az ábra mutatja.

csúcsát a könyök fölött keresztben, és tűzzétek meg, hogy megtartsa a könyököt a kendőben.

A fejkötést arra használjuk, hogy a fejtetőn kapott sebre tett kötést rögzítsük. Terítsétek szét háromszögű kendőtöket, és hajtsátok föl az alapját vagy öt centire. Helyezzétek a beteg homlokára ennek a közepét, rögtön a szemöldöke fölé úgy, hogy csúcsa a nyakába lógjon. Most fogjátok meg a két szárát, keresztezzétek erősen a beteg tarkóján, és hozzátok előre, kössétek kettőscsomót a homlokán. Hajtsátok föl a csúcsát, és tűzzétek a feje tetejére. Ügyeljete rá, hogy a hajtás sima legyen a fej oldalán, és a kendő két végét dugjátok be.

Rovarcsipés

Minden csipés legjobb ellenszere a szalmiákszesz. A szódebikarbóna is jó. A fullánkot tiszta tűvel távolítsátok el.

Savmarás

Egyszer előfordult, hogy egy asszony kénsavat loccsantott egy férfi arcába. Ez nagyon veszélyes sav, minden húst leéget, és lemar, amihez csak hozzáér. Szerencsére épp ott volt egy rendőr, amikor az eset történt, és tudta, mi a teendő. Azonnal rengeteg vizet szerzett, szódat tett bele, hogy lemoshassa a savat, majd ellátta a sebet, mint az égési sebet szokás.

Vakbélgyulladás

Ez meglehetősen hirtelen szokta elkapni az embert, bár rendszerint már előzetes rosszulléttel jár. Erős fájdalom lép föl a hasban a köldöktől jobbra és lefelé öt centire. Hívjátok orvost.

Betegszállítás

Négykezes ülést két cserkész úgy csinálhat, hogy mindegyik megfogja jobb kezével a bal csuklóját, majd ugyanígy megfogja bal kezével a másik cserkész jobb csuklóját. Ha háttámasz is kell, nagyjából ugyanígy háromkezes ülést fognak, de egyik cserkész háttámaszt csinál úgy, hogy megfogja a másik vállát.

Hordágyat a következőképpen készíthettek:

- a) ajtót, kaput szalmával, szénával, ruhával, zsákkal jól letakartok;
- b) egy szőnyeget, takarót, zsákot, ponyvát kiterítetek, két erős rudat csavartok oldalukra. Ruhából készítesetek párnát;
- c) fordítsátok ki két kabát ujját. Dugjatok át rajtuk két rudat; gomboljátok be a kabátokat;
- d) több zsákon dugjatok át két rudat úgy, hogy a sarkukon lyukat vágtok.

Ha hordágyon szállítotok beteget, indulás előtt ellenőrizzétek, hogy egészen kényelmesen fekszik-e. A két hordágyvivő egyszerre emelje föl a hordágyat; *nem szabad* lépést tartaniuk, és lépjenek rövideket. A hátsó beteghordó kötelessége, hogy gondosan figyelje a beteget.

Ha rövid a rúd, négy beteghordóra lehet szükség a hordágy négy sarkára.

Őrsi elsősegélynyújtási gyakorlatok

Az elsősegélynyújtást nagyon alaposan gyakoroljátok, mert a közvélemény sokat vár a cserkészektől.

*

Rendezzetek meglepetésszerű „baleseteket” őrsi vagy csapatösszejövetelen, és más-más cserkész irányítsa a műveleteket.

*

Szabad perceitekben gyakoroljátok a rögtönzött hordágy készítését, a négykezes betegszállítást, a mesterséges légzést, sín készítését sebesült végtaghoz.

Elsősegélynyújtó játékok

A misszionárius

Minden cserkész legyen rendre fölfedező vagy misszionárius néhány egyszerű gyógyszerrel. Három beteget hoznak hozzá egymás után, hogy kezelje őket, mindegyiket más bajjal vagy sebesüléssel. Tanácsot kell adnia, vagy meg kell mutatnia, milyen kezelésre van szükség.

A sebesült foglyok

A foglyok (minden játékosnak egy) egymástól bizonyos távolságban és az indulási vonaltól kb. ötven méterre fősorakoznak. Mindegyik ingére egy lapot tűzünk, amelyre rá van írva, milyen sebe van.

Jelre minden játékos odafut a saját foglyához, a sebet elsősegélyben részesíti, és beszállítja foglyát az indulási vonalra. Az győz, aki elsőnek tér vissza a vonalra helyesen kezelt foglyával.

Akadályverseny

Az életmentő akadályverseny nagyon közkedvelt mind a résztvevők, mind a nézőközönség körében.

Kerékpáros baleset. A táborból visszatérő fiúk. Rohanó kerékpáros. Baleset. A sebesültek ellátása, a betegek elszállítása a kórházba, rögtönzött hordágyakon.

Gázrobbanás. Pátyolgatóné sétálni megy a családjával. Hazafelé menet összefut egy barátnőjével. Máriát hazaküldi, hogy kapcsolja be a gáztűzhelyet, és készítsen teát apjának. Az apa hazajön a munkából, és a házat gázzal elárasztva találja. A mentők kivonulnak. Máriát kihúzzák, és mesterséges légzést alkalmaznak. Handa Bandi rendőr a helyszínre érkezik. Ne így keressétek, hol szivárog a gáz. Egy szolgálatkész, de hebe-hurgya rendőr szomorú vége.

Tűz van! Este, kertváros. Tűzriadó. A bennlakók fölriadnak. Kordon a tömeg viasszaszorítására.

A tűzoltók megérkeznek mentőponyvával, mentőkötéllel és létrákkal. A még bennrekedt lakók kimentése.

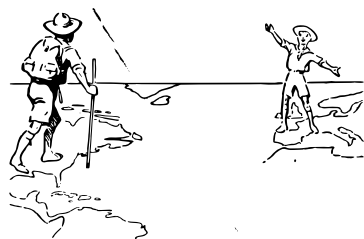
Gyártűz. A munkások napi dolgukat végzik, amikor robbanás történik, tüzet okoz az épületen belül, az egyik külső fal leomlik, és megsebesít egy éppen arra járó. A sértetlen munkások ellátják sebesült társukat, míg mások segítségért rohannak, és a mentőkkel és tűzoltó készülékekkel térnek vissza. Egyesek úgy menekülnek az égő épületből, hogy mentőponyvába ugranak.

Állampolgári kötelelességeink

26. tábortűz

A JÓ ÁLLAMPOLGÁR

A cserkész állampolgári kötelességei – A világpolgárság

MINDEN CSERKÉSZNEK föl kell készülnie, hogy jó állampolgára legyen hazájának, és az egész világnak.

Ennek úgy kell nekilátnotok, hogy minden más fiút barátotoknak tekintetek. Ne feledjétek: akár gazdag, akár szegény, akár városi, akár falusi, válllvetve kell védenetek hazátokat. Ha viszálykodtok, kárára lesztek hazátoknak. Fátyolt kell borítanotok nézeteltéréseitekre.

Ha azért néztek megvetéssel más fiúkra, mert szegényebb családból valók, mint ti, sznobok vagytok. Ha azért gyűlöltök más fiúkat, mert úgy esett, hogy gazdagabbak, mint ti, bolondok vagytok.

Mi valamennyien el kell, hogy fogadjuk azt a helyet a világban, ami nekünk adatott, a legjobbban fel kell használnunk, és össze kell tartanunk a többiekkel.

Nagyon hasonlítunk a falban lévő téglákhoz. Mindnyájunknak megvan a magunk helye, bár kicsinek tűnik az ilyen óriási falban. De ha csak egyetlen téglá is szétmállik, vagy kifordul a helyéről, megterhelésnek teszi ki a többit, repedések keletkeznek, és a fal összedől.

Ne legyetek túlbuzgók a törtetésben. Ha így kezditek, a csalódások végtelen sora vár rátok.

Dolgozzatok hazátok javára, vagy annak a szakmának a javára, amiben alkalmaznak benneteket, és meglátjátok, hogy ha így tesztek, eléritek mindazt az előremenetelt és mindazt a sikert, amire vágytok.

Próbáljátok meg, és készüljétek föl erre úgy, hogy komolyan veszitek azokat a tantárgyakat, amelyekre az iskolában tanítanak benneteket, nem azért, mert szórakoztatók, hanem mert hazátok iránti kötelességeitek magatok kipallérozása. Ebben a szellemben foglalkozzatok a matematikával, történelemmel, a nyelvtanulással, és boldogulni fogtok.

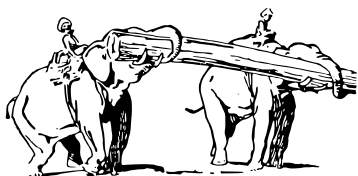
Ne magatokra gondoljatok, hanem hazátokra, és arra, hogy munkátokból mennyi jó származik majd másoknak.

Amikor felnőtté válsz...

Azután, amikor felnőtté váltok, szavazati jogot kaptok, és részt vehettek hazátok irányításában.

Sokan közületek majd arra hajlanak, hogy automatikusan ahhoz a politikai párthoz csatlakozzanak, amelyikhez apjuk vagy barátaik. Én a helyetekben nem így tennék. Meghallgatnám, mint mondanak a pártok. Ha csak egy pártra hallgattok, biztosan az lesz a véleményetek, hogy egyedül annak van igaza, az összes többi csak hamis lehet. Azután ha másikat hallgattok meg, úgy találjátok, hogy végülis az az egy az üdvözítő párt, és az előző a rossz.

Az a lényeg, hogy hallgassátok meg valamennyit, és ne hagyjátok, hogy bármelyik is meggyőzzön benneteket, és azután legyetek férfiak, határoz-

A burmai elefántoktól van mit tanulnia a világ népeinek. Összefognak, és így a legnehezebb teherrel is megbirkóznak.

zátok el magatokat, és döntéseket el, melyiket vélitek a leghasznosabbnak az egész ország szempontjából – nemcsak valamilyen apróbb helyi kérdés tekintetében –, és arra az egyre szavazatok mindaddig, míg a helyes úton jár, azaz, míg a haza javát szolgálja.

Sok embert vezetett már félre egy-egy újdonsült politikus valamilyen szélsőségesen új nézettel. Sohase higgyetek egyetlen embernek, míg minden szempontból meg nem vizsgáltatok. Szélsőséges eszmék ritkán helyesek; ha utánuk néztek a történelemben, szinte mindről kiderül, hogy már valahol kipróbálták őket, és kudarcot vallottak.

Ősapítok keményen dolgoztak, keményen küzdöttek, és bátran meghaltak, hogy hazát teremtsenek nektek. Ne hagyjátok, hogy az égből letekintve azt lássák, csak lófráltok, kezetek a zsebetekben, és hazátok fennmaradásáért semmit sem tesztek.

Rajta! Mindenki a maga helyére, és fel a becsületes munkára!

„Az egész világ barátja”

Azt se felejtsetek, hogy a cserkész nemcsak a környezetében élők barátja, hanem „az egész világe”. A barátok nem harcolnak egymás ellen. Ha barátságot kötünk idegen országokban élő szomszédjainkkal, és ha ők is barátságban élnek velünk, semmi kedvünk sem lesz harcolni egymással. És ez a lehető legjobb módja annak, hogyan kerüljük el a jövőben a háborút, és hogyan biztosítsuk a tartós békét.

A háború egyik oka az, hogy a különféle országokban élő emberek nagyon keveset tudnak egymásról személyesen; de a kormányuk azt mondja nekik, hogy az a helyes, ha harcolnak egymással. Ezért aztán harcolnak, és utólag ezt bizony nagyon megbánják.

Ha békeidőben jó barátok lettek volna, jobban megértették volna egymást, és sohasem mentek volna ölre.

Manapság olyan könnyű már az utazás, az autó, a repülő és a rádió oly

mértékben lerövidítette a távolságokat, hogy a népeknek több a lehetőségük, hogy egymást közelebből is megismerjék.

Azután a cserkészfűúk és cserkészlányok mozgalma már elterjedt a népek között. Mi, cserkészek, a világ sok országába tudunk ellátogatni, és mindegyikben tudunk testvércserkészekre lelteni, akik ugyanazon törvény és fogadalom szerint élnek, és ugyanolyan cserkészmunkát végeznek, mint mi. Cserealapon ma már ezerszámra utaznak egymáshoz rendszeresen a különféle nemzetiségű cserkészek. Így megvan az az élvezetük, hogy megismerhetik, milyen a másik ország, és ami még ennél is fontosabb, úgy kezdenek egymásra tekinteni, mint barátokra, és nem, mint pusztán „külföldiekre”.

A cserkészlet világtestvérisége

Ti mint cserkészek, sok nemzet fiainak nagy seregéhez csatlakoztatok, és minden földrészen lesz barátotok.

A cserkészletnek ez a világtestvérisége sok szempontból hasonlít a keresztes háborúkra. A világ minden táján élő cserkészek a jó akarat nagykövetei: barátságot kötnek, lerombolják a bűrszín, a vallás, a társadalmi osztály korlátait. Ez tényleg nagy keresztes háború. Azt tanácsolom, tegyetek meg mindent ebben a munkában, mivel hamarosan férfivá váltok, és ha valahol vita támadna két nemzet között, rátok nehezedik majd a felelősség súlya.

A háborúk megtanítottak bennünket arra, hogy ha egy nép megkísérli akaratát a másikkra erőltetni, csak kegyetlen válaszra számíthat. A cserkész dzsemboriknak és a sok nemzetiségű cserkészek egyéb találkozóinak sora bebizonyította, hogy ha türelemmel viseltetünk egymás iránt, és kölcsönös engedményeket teszünk, lesz rokonszenv, lesz összhang. Ezek a dzsemborik megmutatták, milyen erős kapocs a cserkészttörvény a nemzetek cserkészei között. Tudunk együtt táborozni, együtt portyázni, és

tudjuk együtt élvezni a szabad levegő minden örömét, és ezzel előmozdítjuk, hogy létrejöjjön a barátság köteléke.

Ha barátok vagyunk, nem akarunk majd vitába szállni egymással, és ha úgy ápoljuk e barátságot, mint nagy dzsemboriainkon, ezzel utat nyitunk a felé, hogy a nemzetközi problémákat békés tárgyalással oldják meg. Ez az egész világon erős és nagyon nagy hatással lesz a béke fennmaradására. Ezért fogadjuk meg, hogy minden erőnkkel a világ minden nemzetiségű cserkészének barátságán fogunk dolgozni, és elősegítjük a békét és boldogságot a világon és a jó akaratot az emberek között.

Mindebben egyedül a szellem számít. Ha valóra váltjuk cserkésztestvényünket és fogadalmunkat, ezzel eltapossuk a népek közti háború és viszály minden csíráját.

Tedd, ami rád tartozik!

A cserkészmozgalom világméretű testvériség. Egyszer tinektek is adódhat az a lehetőség, hogy egy dzsemborin sok nemzet cserkészével találkozhattatok.

Így tegyük, ami ránk tartozik. Aki cserkész, határozza el, hogy jobb cserkész lesz nemcsak az erdőjáró mesterségben és táborozásban, ha-

nem a törvény követésében és valóra váltásában is. Ha nem vagytok cserkészek, gyertek, csatlakozzatok ehhez a vidám testvériséghez. Remek szórakozás vár titeket, és szükségünk van rátok! Különleges figyelemmel kövesd az Egyesült Nemzetek munkáját, mi mindent tesz a békéért, becsüld a világ nélkülözöiért tett erőfeszítéseit, és törekvéseit egy igazi „világtestvériségért”.

Végezetül

Remélem, sikerült ebben a könyvben valamit megmutatnom nektek abból a varázsából, amellyel a cserkészlet valamennyiünket vonz.

Szeretném, ha azt éreznétek, hogy igazi földérítők, cserkészek vagytok kint a vadonban, akik meg tudnak állni a maguk lábán, és nem csupán olyan cserkészek, akiket a csapatban őrsvezetők és felnőtt vezetők pátyolgatnak.

Tudom, hogy neki akartok látni, és magatok akartok magatokról gondoskodni; hogy ezek az öreg fölfedezők és úttörők fölszítják a kalandvágyat bennetek; hogy minden modern találmány ellenére magatok erejéből akartok megélni, magatokról gondoskodni, és élvezni a friss levegő szabadságát.

Csupán néhány útját-módját próbáltam meg javasolni, hogyan csináljátok ezt, és hogyan váljatok igazi férfivá.

A cserkészlet nagyszerű játék, ha nekirugaszkodtok, és jól csináljátok, igazi lelkesedéssel. Akárcsak a többi játéknál, itt is az igaz, hogy ha játszuk, erősödik testünk, szellemünk és lelkünk. De ne felejtsetek: ez *szabadban játszott játék*, tehát azonnal ki a szabadba, amikor csak tehetitek. A jó szerencse és a jó táborozás szelleme legyen veletek!

Függelék

Bi-Pi utolsó üzenete

Kedves Cserkészek!

Ha láttátok a Peter Pan című színdarabot, emlékeztek, hogyan írta meg halotti beszédét a kalózkapitány újra és újra, mert félt, hogy amikor eljön utolsó órája, talán nem lesz már ideje, hogy elmondja, ami a szívét nyomja. Nagyon hasonló az én helyzetem is, és bár e pillanatban még nem vagyok halálomon, nemsokára ott leszek, és ezért szeretnék istenhozádót mondani nektek.

Ne felejtsetek: ez az utolsó alkalom, hogy szólok hozzátok, ezért figyeljetek.

Hiszem, hogy Isten azért helyezett bennünket ebbe a derűs világba, hogy boldogok legyünk, és élvezzük az életet. A boldogság nem azon múlik, hogy gazdagok vagytok, sem nem pusztán azon, hogy pályátonkon sikeresek vagytok, sem nem hogy vágyaitokat kielégítitek. A boldogság felé úgy tesztek egy lépést, ha egészségessé és erőssé nevelitek magatokat, míg fiúk vagytok, és így hasznosak lehettek, és élvezni tudjátok az életet, amikor férfivá értek.

A természet tanulmányozása megmutatja nektek, mi minden szépet és csodálatost teremtett Isten e világba, hogy élvezzétek. Legyetek elégedettek azzal, amitek van, és használjátok legjobb tehetségetek szerint. A dolgok napfényes oldalát keressétek, ne az árnyékosat.

A boldogsághoz vezető igazi út azonban az, ha másokat teszünk boldoggá. Próbáljátok meg úgy itthagyni ezt a világot, hogy jobb legyen,

mint ahogy kaptátok, és amikor eljön halálotok órája, azzal a boldog éréssel halhattok meg, hogy legalább nem vesztegettétek az időtöket, hanem megtettétek a magatokét. „Legyetek résen” úgy is, hogy boldogan éltek, és boldogan haltok meg; mindig tartsátok magatokat cserkészfogadalmatokhoz, miután felnőttek is, és ebben Isten segítsen benneteket.

Barátotok

(Baden-Powell iratai közt találták 1941. január 8-án bekövetkezett halála után.)

„Bi-Pi” története

Lord Baden-Powell of Gilwell, a cserkészmozgalom megalapítója, a világ főcserkésze 1857-1941

HA TÖKÉLETESEN MEG AKARJÁTOK ÉRTENI, mi a cserkészet, valamit tudnotok kell arról az emberről, aki megalapította a cserkészmozgalmat, arról az emberről, aki egyike azon legigazibb „srácférfiaknak”, akik valaha is éltek – Lord Baden-Powell of Gilwellről, a világ főcserkészeről, akit a világ összes cserkésze kedvesen csak úgy ismer: „Bi-Pi”²⁶.

Robert Stephenson Smyth Baden-Powell Angliában született, Londonban, 1857. február 22-én, azon a napon, amelyen az amerikaiak George Washington születésének 125. évfordulóját ünnepelték. Édesapja, Baden Powell tiszteletes úr, az Oxfordi Egyetem tanára volt. Édesanyja W. H. Smyth tengernagy leánya volt; ükapja, Joseph Brewer Smyth Amerikába vándorolt ki, New Jersey gyarmatosítója lett, de később hazatért Angliába.

26 Az angolok a B. P.-t nem úgy olvassák ki, mint mi, azaz „Bé-Pé”, hanem „Bí-Pí”.

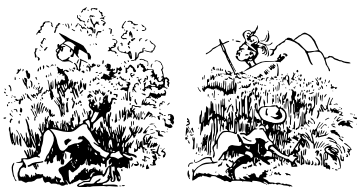
Így Baden-Powell egyik ágon paptól, másik ágon az Új Világ vakmerő gyarmatosítójától származik.

A gyerek Bi-Pi

Robert hároméves lehetett, amikor édesapja meghalt, és édesanyja hét gyermekkel maradt magára, akik közül egyik sem volt idősebb tizennégy évesnél. A nagy családra gyakran jártak nehéz idők, de az édesanya és a gyermekei közti kölcsönös szeretet mindig átsegítette őket a bajon. Robert káprázatos kirándulásokat tett négy fivérével; Anglia sok részén portyázott, és táborozott velük.

1870-ben Bi-Pi ösztöndíjat nyert a Charterhouse Intézetbe, amely nem sokkal azután, hogy elkezdte, Londonból Surrey megyébe, Godalmingba költözött, az ország szívébe. Nem volt valami különösen kimagasló tanuló, de az egyik legelevenebb. Mindenben benne volt, ami csak történt az iskolaudvaron, és hamarosan mindenki tudta, milyen jó kapus a Charterhouse focicsapatában. Iskolatársai nagyra értékelték színészi képességét. Valahányszor fölkérték, olyan előadást produkált, hogy az egész iskola nevetőgörcsöt kapott.

Zenei hajlama is volt, és rajzkészségének köszönhető, hogy később maga illusztrálhatta írásait.

Azok a lopódzkodási fogások, amiket Bi-Pi a Charterhouse Intézet körüli erdőkben tanult, jól jöttek neki Indiában és Afrikában.

Bi-Pi Indiában

Tizenkilenc éves korában Bi-Pit fölvették a hadseregbe, és azonnal elfogadta azt az ajánlatot, hogy alhadnagyként menjen Indiába a 13-as

huszárezredhez, amelyik a krími háborúban²⁷, a könnyű dandár híres rohamában a lovasság jobb szárnyát alkotta.

Azon fölül, hogy kiválóan végezte szolgálatát – huszonhat éves korára százados lett –, elnyerte az egész Indiában legjobban óhajtott sporttrófeát: a „vaddisznódöfés” nagydíját.

Ez lovas vaddisznóvadászat, de az egyetlen fegyver egy rövid lándzsa. Akkor értitek meg, milyen veszélyes sport is ez, ha tudjátok, hogy a vadkant gyakran úgy emlegetik, mint „az egyetlen állatot, amelyik mer egy tócsából inni a tigrissel”.

Indiában Bi-Pi elnyerte a vaddisznóvadászat híres díját. Elismert tekintéllyé vált a „vadkandöfésben”.

Katona Afrikában

Az 1887. esztendő már Afrikában találja Bi-Pit. A zulu, később az asanti és matabele törzs harcosai ellen hadakozik. A bennszülöttek annyira tisztelték, hogy bátorságáért, földérintői ügyességéért és csodálatos nyomolvasó képességéért „impíszának” nevezték el, ami azt jelenti, „a farkas-amelyik-sohasem-alszik”.

Bi-Pi szinte állandóan haladt fölfelé a ranglétrán, olyan gyakran léptették elő – míg végül hirtelen a hírnév is beköszöntött.

1899-re Bi-Pi már az ezredességig vitte.

Dél-Afrika egén viharfelhők gyülekeztek. A britek és a Transvaali Köztársaság kormánya között pattanásig feszült a helyzet. Bi-Pi-t utasították, hogy állítson föl két zászlóalj hegyivadászt, és menjen Mafekingbe, ebbe a Dél-Afrika szívében fekvő városba. Az volt az elterjedt vélemény, hogy akié Mafeking, azé Dél-Afrika, és ez később igaznak is bizonyult.

27 Az 1853-56 közt lezajlott háborúban Törökország harcolt Oroszország ellen. Nagy-Britannia Törökország szövetségeseként vett részt benne.

Mafeking ostroma

Kitört a háború, és Bi-Pi 1899. október 11-étől 217 napon át tartotta Mafekinget az ellenség túlerejével szemben, míg a fölmentő erők 1900. május 17-én át nem vágták magukat az ellenségén.

Nagy-Britannia ezekben a hónapokban lélegzetviasszafojtva figyelt. Amikor végül megérkezett a hír: Mafekinget fölmentették, az ország örömmámorban úszott. Üssétek csak föl angol szótáratokban a „Mafeking” szót; e szó után egy másikat találtok, amelyik az afrikai város nevéből azon a tomboló napon született: „maffick” és „maffication” annyit tesz, „fékevesztetten ujjongani”.

Megszületik a cserkészzet

Férfiak és fiúk hőseként tért vissza Dél-Afrikából Angliába 1901-ben. Záporozott rá a sok kitüntetés, és meglepetéssel látta, hogy személyének népszerűsége a katonáknak írt könyvét is népszerűvé tette: a *Földerítői kézikönyvet*. Fiúiskolákban tankönyvként használták.

Bi-Pi ebben nagy lehetőséget látott fölc sillanni. Rájött: itt az alkalom, hogy segítse hazájának fiait, hogy erős férfiakká váljanak. Ha a földerítés gyakorlatairól férfiaknak írt könyve megragadja a fiúkat, és lelkesíti őket, mennyivel inkább tehetné olyan könyv, amelyet egyenesen a fiúknak ír!

Munkához látott, Indiában, Afrikában és a világ sok más helyén összegyűjtött tapasztalatait fölhasználva. Sajátos könyvtárat gyűjtött össze és olvasott el arról, miképp nevelték a történelem folyamán a fiúkat: a spártai fiúktól a régi brit és indián fiúkon át napjainkig.

Lassan megérlelődött és kialakult Bi-Pi-ben a cserkészzet gondolata. Biztos akart lenni, hogy

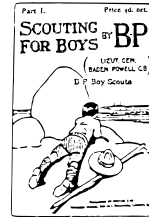
Brownsea szigete látott a világon először cserkész táborát 1907 nyarán.

életképes az ötlet, ezért 1907 nyarán magával vitt húsz fiút a Poole Harbournál lévő Brownsea szigetére, a legelső cserkész táborba, amelyet valaha is tartottak. A tábor nagyon jól sikerült.

„Cserkészlet fiúknak”

És ekkor, 1908 első hónapjaiban, saját illusztrációival kiadta kiképzési kézikönyvét, a *Cserkészlet fiúknak*-ot hat részben, kétheti időközökben. Álmában sem gondolta, hogy ez a könyv mozgalmat indít el, amely majd az egész világ fiútársadalmát megfogja.

Alig hogy megjelent a *Cserkészlet fiúknak* a könyvkereskedésekben, máris egyre-másra alakultak a cserkészőrsök és csapatok nemcsak Angliában, hanem több más országban is.

A „Cserkészlet fiúknak” 1908 januárjában megjelent első részének borítója.

Bi-Pi második élete

A mozgalom nőttön-nőtt, és 1910-re már olyan méreteket öltött, hogy Bi-Pi belátta: a cserkészlet élethivatásává válik. Jól látta, és tudta, hogy többet tud tenni hazájáért, ha a fölnövekvő nemzedéket neveli jó állampolgárrá, mintha csak néhány embert képez ki a jövőben várható harcra.

Ezért visszavonult a hadseregből – addigra már altábornagy lett –, és nekikezdett, ahogyan mondta, „második életének”, annak az életnek, amelyben a cserkészlet révén az egész világot szolgálta.

Jutalmul azt kapta, hogy a cserkészmozgalom nőttön nőtt, és Bi-Pit a földkerekség minden fiúja szerette, és tisztelte.

A világtestvériség

1912-ben világ körüli útra indult, hogy több ország cserkészével találkozhassek. Ez volt a csírája a cserkészlet világtestvériségének. Kitért az első világháború, és ez egy időre félbeszakította a munkát, de az el-

lenségeskedés megszűntével újra-kezdődött, és 1920-ban Londonban találkoztak a világ minden részének cserkészei az első nemzetközi cserkésztalálkozón: az első világdzsemborin.

Ennek a dzsemborinak utolsó éjszakáján, augusztus 6-án, az ünneplő fiútömeg a világ főcserkészevé kiáltotta ki.

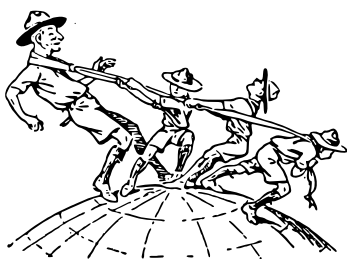
A cserkészmozgalom tovább fejlődött. Mire elérte huszonegyedik születésnapját, és így „nagykorúvá” vált, tagjainak létszáma túlhaladta a kétmilliót! Gyakorlatilag a világ minden civilizált országában virágzott. Ebből az alkalomból Bi-Pit V. György király azzal tüntette ki, hogy báróvá emelte, Lord Baden-Powell of Gilwell néven... de ő továbbra is csak Bi-Pi, a világ főcserkésze maradt minden cserkésznek.

Az első világdzsemborit továbbiak követték: 1924-ben Dániában, 1929-ben Angliában, 1933-ban Magyarországon, 1937-ben Hollandiában. Minden dzsemborin Baden-Powell volt a központi személyiség. Amerre csak megfordult, „fiai” viharos ünneplésben részesítették.

A dzsemborik azonban csak egy részét jelentették azon erőfeszítésnek, hogy létrejöjjön a cserkészek világ-testvérisége. Bi-Pi sokat utazott a cserkészlet ügyében, levelezésben

Bi-Pi első életét, a nagy férfitvezér életét a CSERKÉSZET kapcsolta össze második életével, a fiúk még nagyobb vezérének életével.

Bi-Pit teljesen lefoglalta az általa alapított cserkészmozgalom. Cserkészei a világ minden sarkába elcibálták.

állt sok ország cserkészvezetőjével, és továbbra is írt cserkésztémákról, saját rajzaival illusztrálva cikkeit és könyveit.

Bi-Pi utolsó évei

Amikor végül elérte nyolcvanadik évét, és ereje lankadni kezdett, visszatért szeretett Afrikájába, feleségével Lady Baden-Powell-lel együtt, aki lelkes társa volt minden törekvésében, és maga is a világ fő lánycserkésze, azé a mozgalomé, amelyet ugyancsak Baden-Powell indított útjára.

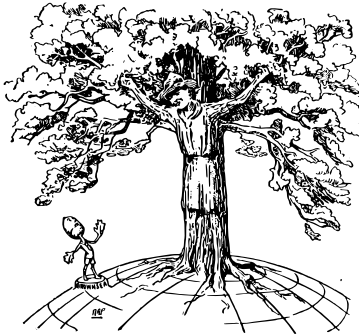
Kenyában telepedtek le, egy békés helyen, ahonnan fenséges kilátás nyílt a hosszú kilométereken át húzódó, széles erdőkön túli, hóborította Kenya-hegyre.

Ott halt meg Bi-Pi 1941. január 8-án, valamivel több, mint egy hónappal nyolcvannegyedik születésnapja előtt.

William Hillcourt

vezetőtisz,

Amerikai Cserkészfiúk Szövetsége

Makkból lesz a hatalmas fa.
Az a cserkészmak, amelyet
Baden-Powell Brownsea szigetén
elvetett, fává terebélyesedve az
egész világ fölé kiterjesztette ágait.

Cserkészfogadalom

„ÉN, ..., fogadom, hogy híven teljesítem kötelességeimet, melyekkel Istennek, hazámnak és embertársaimnak tartozom. Minden lehetőt megteszek, hogy másokon segítek. Ismerem a cserkésztvörvényt, és azt mindenkor megtartom.”

Cserkésztvörvény

1. A cserkész egyeneslelkű, és feltétlenül igazat mond.
2. A cserkész híven teljesíti kötelességeit, melyekkel Istennek, hazájának és embertársainak tartozik.
3. A cserkész ahol tud, segít.
4. A cserkész minden cserkésztestvérének tekint.
5. A cserkész másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú.
6. A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz, és kíméli a növényeket.
7. A cserkész feljebbvalóinak jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik.
8. A cserkész vidám és meggondolt.
9. A cserkész takarékos.
10. A cserkész testben és lélekben tiszta.

© Magyar Cserkészszövetség
A kiadvány kereskedelmi forgalomba nem hozható!

Készült a Magyar Cserkészszövetség EFOP-1.3.6-17-2017-00001 azonosítószámú
Imre herceg terv – közelebb egymáshoz c. projektjének a keretében.

A fordítás az alábbi kiadvány alapján készült:
Lord R. S. Baden-Powell of Gilwell: SCOUTING FOR Boys
A Handbook for Instruction in Good Citizenship Through Woodcraft
World Brotherhood Edition
1946.

Fordította: Illy József

A fordítást lektorálta: Mile András

ISBN 978-963-8305-49-7

Kiadó: Magyar Cserkészszövetség
A kiadásért felel: Pótor József, MCSSZ országos ügyvezető elnök
Borítóterv: Szabó Eszter

Nyomdai munkák: Gelbert ECO Print Kft
Felelős vezető: Gellér Róbert